

***Nono Ndiko
Pile***

2020

es20-LO
190805

Nono Ndiko Pile

2020

**Ndiko mar Higa
“Dhiuru . . . ulok ji
obed jopuonjrena,
kubatisogi.”
—Mathayo 28:19.**

Bugni ok en ming'iewo. Ogoye mondo okony tich madhi nyime mar puonjo Muma e piny mangima, kendo tijno itimo kokalo kuom chiwo maonge achune.

Ka diher golo chiwo, dhi e websaitwa mar donate.jw.org.

Mana ka onyisi e yo machielo, Ndiko mag Chakruok nyaka Malaki ogol e *The Bible in Luo*, 1968, to mag Mathayo nyaka Fweny ogol e *Muma Maler (Mathayo-Fweny)*—*Loko mar Piny Manyien*.

Nono Ndiko Pile—2020

Examining the Scriptures Daily—2020

Gocho mar Agost 2019

Luo (es20-LO)

© 2019

**WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY
OF PENNSYLVANIA**

Joma Ogoyo Bugni

Printed by Watch Tower Bible and Tract Society of South Africa NPC
1 Robert Broom Drive East, Rangeview, Krugersdorp, 1739, R.S.A.

Made in the Republic of South Africa
Ogoye South Africa

2020

JANUAR

WK	T2	T3	T4	T5	NG	JP
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

FEBRUAR

WK	T2	T3	T4	T5	NG	JP
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	

MARCH

WK	T2	T3	T4	T5	NG	JP
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

APRIL

WK	T2	T3	T4	T5	NG	JP
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

MEI

WK	T2	T3	T4	T5	NG	JP
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

JUN

WK	T2	T3	T4	T5	NG	JP
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

JULAI

WK	T2	T3	T4	T5	NG	JP
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

AGOST

WK	T2	T3	T4	T5	NG	JP
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

SEPTEMBER

WK	T2	T3	T4	T5	NG	JP
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

OKTOBA

WK	T2	T3	T4	T5	NG	JP
		1	2	3	4	
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

NOVEMBER

WK	T2	T3	T4	T5	NG	JP
					1	
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

DESEMBER

WK	T2	T3	T4	T5	NG	JP
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

NGIMAWA KOD TIJWA KAKA JOKRISTO CHENRO MAR SOMO MUMA E HIGA MAR 2020

Januar

- 6 Chakruok 1-2
- 13 Chakruok 3-5
- 20 Chakruok 6-8
- 27 Chakruok 9-11

Februar

- 3 Chakruok 12-14
- 10 Chakruok 15-17
- 17 Chakruok 18-19
- 24 Chakruok 20-21

Mach

- 2 Chakruok 22-23
- 9 Chakruok 24
- 16 Chakruok 25-26
- 23 Chakruok 27-28
- 30 Chakruok 29-30

April

- 6 Juma Mitimoe Rapar
- 13 Chakruok 31
- 20 Chakruok 32-33
- 27 Chakruok 34-35

Mei

- 4 Chakruok 36-37
- 11 Chakruok 38-39
- 18 Chakruok 40-41
- 25 Chakruok 42-43

Jun

- 1 Chakruok 44-45
- 8 Chakruok 46-47
- 15 Chakruok 48-50
- 22 Wuok 1-3
- 29 Wuok 4-5

Julai

- 6 Wuok 6-7
- 13 Wuok 8-9
- 20 Wuok 10-11
- 27 Wuok 12

Agost

- 3 Wuok 13-14
- 10 Wuok 15-16
- 17 Wuok 17-18
- 24 Wuok 19-20
- 31 Wuok 21-22

Septemba

- 7 Wuok 23-24
- 14 Wuok 25-26
- 21 Wuok 27-28
- 28 Wuok 29-30

Oktoba

- 5 Wuok 31-32
- 12 Wuok 33-34
- 19 Wuok 35-36
- 26 Wuok 37-38

Novemba

- 2 Wuok 39-40
- 9 Tim Jo-Lawi 1-3
- 16 Tim Jo-Lawi 4-5
- 23 Tim Jo-Lawi 6-7
- 30 Tim Jo-Lawi 8-9

Desemba

- 7 Tim Jo-Lawi 10-11
- 14 Tim Jo-Lawi 12-13
- 21 Tim Jo-Lawi 14-15
- 28 Tim Jo-Lawi 16-17

Tich Adek, Januar 1

*Musa ne en ng'at mamuol ahinya
maloyo ji duto man e piny.*

—Kwan 12:3.

Ka ne Musa pod odak e od Farao e piny Misri, ne ok omuol. Iye ne wang'ga piyo kendo mano nomiyo onego ng'at moro ma timbene ne ok omore. Musa ne paro ni Jehova ne mor gi gima notimono. Kuom higni 40 duto, Jehova nokonyo Musa mondo ong'e ni ne dwarore ni obed ng'at ma muol e ka ota Jo-Israel, to ok mana bedo jachir kende. To mondo nobed ng'at ma muol, ne nyaka obed ng'at ma bolore, ma winjo wach, kendo ma ng'won. Nopuonjore bedo gi kidogo mi obedo jatelo maber miwuoro. (Wuok 2: 11, 12; Tich 7:21-30, 36) E ndalowagi, wiye udi kod jodong-kanyakla timo maber kuom luwo ranyisi mar Musa. Sama jomoko ochwanyl, kik iyi wang'piyo. Yie ayie ni nitie kama ne ok idhie maber. (Ekl. 7:9, 20) Bolri abola mondo iluw kaka Jehova dwaro ni olos weche sama chwanyruok one-no. Tem ahinya idwok wach e yo ma muol. (Nge. 15:1) Ka wiye udi kod joma nig migepe mag tayo jomamoko otimo kamano, gimoro Jehova, gimiyu kue betie, kendo giketo ranyisi maber. *w19.02 8 ¶1; 10 ¶9-10*

Tich Ang'wen, Januar 2

Nokechogi.—Mar. 6:34.

Ang'o momiyu Yesu nokecho ji? En “nikech ne gichal kaka rombe ma onge jakwath.” Nyalo bedo ni Yesu nonono ka e diergi kanyo ne nitie joma odhier ma ne nyaka ti kuom seche mang'eny e ka giyud kaka gipidho joodgi. Moko be samoro wedegi ne otho. Ka en kamano, Yesu ne nyalo ng'eyo maber gima jogo ne kalee. Nenore ni Yesu owuon be nosegakalo e weche ma kamago. Ne okecho ji kendo nonono ni ber ka onyiso-

gi weche ma ne nyalo hoyogi. (Isa. 61:1, 2) Ranyisi mar Yesu puonjowa ang'o? Mana kaka Yesu, wan bende thoth joma olworowa chalo “rombe ma onge jakwath.” Ginyagore gi chandruoge mathoth. Wan gi gima nyalo konyogi, ma en wach maber mar Pinyruoth. (Fwe. 14:6) Omiyo, waluwu ranyisi mar Ruodhwa kuom lando ne ji wach maber nikech ‘wakecho jomodhier kod jochan.’ (Zab. 72:13) Wakecho ji kendo wadwaro konyogi. *w19.03 21-22 ¶6-7*

Tich Abich, Januar 3

*Pakuru Jehova, ma ting'o
ting'wa chieng' ka chieng'.*

—Zab. 68:19.

Nitie gik mang'eny momiyu onego waher Jehova. Kuom ranyisi, omiyowa gik mabeyo ma konyowa e ngimawa ma pile, kendo opuonjowa adiera mondo wang'eye maber kaachiel gi dwache. (Joh. 8:31, 32) Bende, osemiyowa kanyakla mar Jokristo mondo otawa kendo osirwa. E wi mago, oting'o ting'wa pile kokonyowa nano e chandruok ma yudowa sani, kendo omiyowa geno mar dak maber nyaka chieng'. (Fwe. 21:3, 4) Sama waparo matut kuom gik mang'eny ma Jehova osetimo ma nyiso kaka oherowa, mano chwalowa mondo wan be wamed here. To ka wasehero Jehova, koro wabedo gi luoro mowinjore, tie nde ni, waluoro timo gik ma nyalo chwanyo Nyasaye ma wahero kamano. Kaka imedo fwenyo ber mathoth miyudo sama Jehova tayi, e kaka ibiro medo here kaachiel gi chikene. Kae to gimoro amora ma Satan nyalo temo goligo e tij Jehova ok bi tiyo. Tem ane paro kaka ngimani biro chalo higni 1,000 bang'e. Ibiro ng'iyo chien kimor gilala nikech ing'eyo ni yiero ma nitimo mar batiso e ma ne en yiero maber mogik! *w19.03 6 ¶14; 7 ¶19*

Ngeso, Januar 4

Ng'a manyalo yudo wuon ot ma timne beyo? Ni mar nengone tek moloyo kidi ma nyinge rubi.

—Nge. 31:10.

Sama ji duto ma ni e ot goyoga erokamano, mano kelonegi ber mang'eny. Kuom ranyisi, kaka ng'at ma ni e kend medo nyiso ni omor gik ma nyawadgi timo, e kaka gime-do bedo osiepe. Mano miyo bedo ma yot mondo ng'ato owe ne nyawadgi kethone. Dichwo mogeno chiege mor gi gik mabeyo ma chiege timo kendo opwoye. (Nge. 31:28) To dhako maber nyiso ni omor gi chwore kuom nyiso chwore achiel kachiel gik mabeyo ma chworeno timo. Un jonyuol, ere kaka unyalo puonjo nyithindu mondo gibed joma goyo erokamano? Ng'e ni nyithindi biro kopo mana gik miwacho kod mitimo. Omiyo, ket ne nyithindi ranyisi maber kuom goyonegi erokamano sama gitimo gik mabeyo. E wi mano, puonjgi goyo erokamano sama jomoko otimonegi gik mabeyo. Konygi ng'eyo ni goyo erokamano en gima wuok e chuny kendo ni weche mabeyo ma ginyiso jomamoko nyalo konyo kama duong'. w19.02 17-18 ¶14-15

Jumapil, Januar 5

Nyaka thona, abiro siko ka an ng'at matir!—Ayub 27:5, "NW."

Wechego nyiso ni Ayub noramo ni nodhi dhi nyime makore gi Jehova kata bed ni ang'o ma timore, to wan bende wanyalo timo kamano. Wach ma Satan nowacho e wi Ayub e ma pod owacho kuomwa. Otimo kamano nade? Owacho ni ok ihero Jehova gadier kendo ni ka masira moro oyudi, to iweyo lame! (Ayub 2: 4, 5; Fwe. 12:10) Mano miyo iwinjo nade? Donge mano gima lit ndi? Par

ane wachni: Jehova ogeni ahinya, to mano e momiyo oweyo mondo Satan otemi. Omiyi thuolo mar nyiso ni Satan en jamiriambo. En gadier ni inyalo siko ka imakori kode kata weche tek ma chalo nade, kendo osingo ni obiro konyi timo kamano. (Hib. 13:6) To mano kaka en gima ber miwuoro ka Jaloch mar polo gi piny ogeni kamano! Be ineno gimomiyo makruok gi Jehova en gima duong'? Mano miyo wakwedo miriambo mag Satan, wating'o nying Wuonwa malo, kendo wariwo lochne lwedo. w19.02 5 ¶9-10

Wuok Tich, Januar 6

Ndalo biro ma ng'ato ang'ata monegou biro paro ni otiyo ne Nyasaye.—Joh. 16:2.

Yesu nonyiso jootene tembe ma ne gidhi romogo. Kae to nojiwogi mondo giluw ranyisine ka ne owachonegi kama: "Beduru gi chir!" (Joh. 16:1-4a, 33) Kuom higni mang'eny, jopuonjregu noluwo ranyisi mar Yesu mar chiwruok kod bedo jochir. Ne giyie kata timo gik ma ne nyalo hinyo ngimagi mana mondo gisir jowetegi sama ne gikalo e tembe mopogore opogore. (Hib. 10:33, 34) E kindewagi bende, wanyiso ni wan jochir mana kaka Yesu. Kuom ranyisi, mondo wakony owetewa gi nyiminewa misando nikech yie margi, chir dwarore. Nitie seche ma inyalo tue owetewa e jela ma onge gimomiyo. Sama mano otimore, nyaka watim duto ma wanyalo mondo wasirgi, moriwo nyaka wuoyo e logi. (Fil. 1:14; Hib. 13:19) Yo machielo ma wanyisogo chir en dhi nyime gi tij yalo kata sama weche tek. (Tich 14:3) Mana kaka Yesu, wan be waramo ni nyaka wadhi nyime yalo wach Pinyruoth kata bed ni ikwedowa kendo isandowa. w19.01 22-23 ¶8-9

Tich Ariyo, Januar 7

Wadewreuru e kindwa mondo wajiw hera kod timbe mabeyo ma ok wajwang' bedo e chokruogewa kanyachiel mana kaka jomoko osebet gi timno, to wajiwreuru.

—Hib. 10:24, 25.

Gin ang'o minyalo timo mondo ichiw paro ma jiwo jomamoko e chokruok? Gima duong' monego itim en ikori maber ne chokruok ka chokruok. Ka ichanori chon maber kendo itimo ikruok ma thiring'inyi, ibiro yudo ka chiwo paro chako bedoni ma yot. (Nge. 21:5) Mondo iikri maber ne chokruok, ang'o monego itim? Mowongo, chak gi lamo kikwayo Jehova mondo omiyi roho maler. (Luka 11:13; 1 Joh. 5:14) Kae to kaw dakika moko mondo iwuoth e i sula midwaro iko. Kuom ranyisi, ng'i gima wich maduong' wacho, wiye matindo, pichni moketi, kod sanduge ma jiwo puonj madongo. Bang' mano, non paragraf ka paragraf kisomo ndiko mang'eny kaka nyalore. Par matut kuom gik minono kitemo yiero bende weche minyalo chiwoe paro. Kaka imedo ikori e yo maber, e kaka ibiro medo yudo konyruok mathoth, kendo ibiro yudo ka yotni chiwo paro sama ipuonjruok sulano e chokruok. —2 Kor. 9:6. *w19.01* 9 ¶6; 11-12 ¶13-15

Tich Adek, Januar 8

Ndik gigo mineno.—Hab. 2:2.

Puonj maduong' ma Jehova ne dwaro ni wang'e ka ne otayo Habakuk gi rohona maler mondo ondik chandruokne en ma: Kik waluor nyise gik ma chandowa. Kuom adier, okwayowa ni wanyise gik moko duto te ma chandowa. (Zab. 50:15; 62:8) Habakuk nokawo okang' mokwongo mar sudo machiegni gi Jehova kaka Osiepne mogeno kendo Wuon-gi. Habakuk ne ok oweyo mondo gik ma ne chandego othung'e mana kende kote-

mo manyo kaka dotiekgi owuon. Kar mano, nolamo Jehova konyise gik moko duto ma ne chande. Mano e gima wan be onego watim. E wi mano, Jehova ma en Nyasaye ma winjo lamo kwayowa mondo waket genowa kuome ka wanyise gik ma chandowa. (Zab. 65:2) Ka watimo kamano, wabi-ro neno kaka Jehova dwoko kwayowa sama ohoyowa kendo otayowa. (Zab. 73:23, 24) Obiro konyowa ng'eyo paro ma en-go kuom gik ma wakalee. Nyiso Jehova gik ma chandowa kowuok e chunywa ma iye en achiel kuom yore ma wanyisego ni wagene. *w18.11* 13-14 ¶2; 14 ¶5-6

Tich Ang'wen, Januar 9

Jo maler manie piny, gin jo mabeyo molojo, mamorgo gi mor motamomere nono.—Zab. 16:3.

Daudi ne ok yier mana mbesene kende mondo e ma obed osiepene. Be inyalo paro ng'at ma ratego ma nobedo osiepne mogeno ahinya? Ne iluonge ni Jonathan. Osiep ma ne ni e kindgi en achiel kuom osiep mabeyo ahinya mondik e Muma. Kata kamano, be ing'eyo ni Jonathan ne duong' ne Daudi gi higni 30 kama? Kare, ang'o ma noriwogi kanyachiel mondo gibed osiepe? Giduto ne gin gi yie motegno kuom Nyasaye, ne gimiyore luor, kendo ne gimor gi chir ma ng'ato ka ng'ato kuomgi ne nyiso e kedo gi wasik Nyasaye. (1 Sa. 13:3; 14:13; 17:48-50; 18:1) Mana kaka Daudi gi Jonathan, wan bende wabedo ma mor ka wan gi osiepe mohero Jehova kendo ma nigi yie kuome. Nyaminwa Kiera ma osetiyo ne Jehova kuom higni mang'eny wacho kama: "An gi osiepe mathoth ma wuok kuonde mopogore opogore e piny mangima, kendo kit ngimagi bende opogore." Ka imanyo osiepe ma wuok kuonde mopogore opogore, ibiro neno maler kaka teko mar Wach Nyasaye kod roho maler riwo jotich Jehova kanyachiel. *w18.12* 26-27 ¶11-13

Tich Abich, Januar 10

Ng'ato ang'ata ma ketho kend gi chiege chuth mak mana nikech wach terruok, mi okendo machielo, ochodo.—Mat. 19:9.

“Terruok” oriwo kit nindruok mang'eny ma itimo oko mar kend, kaka chode, nindruok e kind joma ok okendore, nindruok e kind chwo gi chwo kata mon gi mon, kod nindruok gi le. Kuom ranyisi, ka dichwo mosekendo oterore gi ng'at machielo, chiege nyalo yiero mondo oketh kendno chuth kata ooyo. Yesu ne ok owacho ni ka ng'at ma ni e kend odonjo e terruok (*por-nei'a*) to *ochuno* ni kendno nyaka koro keth chuth. Kuom ranyisi, dhako nyalo yiero mondo odhi nyime dak gi chwore kata ka chwore oseterore. Nyalo bedo ni pod ohero chworeno, kendo onyalo dwaro ni gilos weche mondo kend margi omed bedo maber. Kuom adier, koketho kend margi chuth to ok okende kendo, obiro romo gi pek moko mang'eny. Ng'a ma biro miye gik monyalo konyorego e ngima? Ng'a ma biro loyone gombo mag nindruok? To nade sama okuyo, ng'a ma biro hoye? To ka gin gi nyithindo, ngimagi biro bedo nade ka koro baba onge? (1 Kor. 7: 14) Nenore maler ni ng'at moyiero ketho kend chuth biro kalo e weche mapek. *w18.12 12-13 ¶10-11*

Ngeso, Januar 11

Un mohero Jehova, sinuru gi richo.—Zab. 97:10.

Jehova osin gi timbe mamono. (Isa. 61:8) Kata obedo ni Jehova ong'eyo ni bedowa dhano morem seche moko nyalo miyo watim gik ma ok kare, odwaro ni wasin gi gik maricho. Ka waparo matut kuom gimomiyo Jehova osin gi gik maricho, mano biro konyowa mondo wabed gi

paro kaka mare, to mano biro medo jiwowa mondo watamre timo gik maricho. Ka wasin gi gik maricho kaka Jehova osin-go, mano biro konyowa fwenyo timbe moko maricho kata ka Muma ok owuoyo kuomgi achiel kachiel. Kuom ranyisi, nitie kit miel moro mong'ere kaka *lap dancing* ma en miel mochido marach, to tinde onya ahinya. Nitie joma nyalo wacho ni miendno ok rach ahinya nikech ok en nindruok achiel kachiel. To be timbe ma kamago nyiso pach Jehova ma en Nyasaye mosin gi gik marichoduto? Wabeduru mabor gi timbe mochido kuom bedo gi kido mar ritruok kaachiel gi sin gi gik ma Jehova osin-go.—Rumi 12:9. *w18.11 25 ¶11-12*

Jumapil, Januar 12

Ng'at makare nobedi mangima kuom yie mare.—Hab. 2:4.

Jaote Paulo nokawo singono mapek ahinya mi nonwoye nyadidek! (Rumi 1:17; Gal. 3:11; Hib. 10:38) Kata bed ni ng'at makare nyalo romo gi chandruok ma romo nade, yiene motegno kod geno kuom Jehova biro miyo gikone one kaka Jehova chopo dwache. Jehova nyisowa ni kik waket mana pachwa kuom gik ma sani, to kar mano, wang'i nyime. Bug Habakkuk oting'o pounj ma nyalo konyowa e ndalo mag gikogi. Jehova osingo ngima ne ng'ato ang'ata ma kare moketo yie kuome kendo mogene. Wadhiuru nyime tego yie wa kuom Jehova kendo wamed gene kata bed ni waromo gi chandruok kod parruok mapek ma romo nade. Kokalo kuom bug Habakkuk, Jehova singonwa ni obiro konyowa kendo resowa. Okwayowa ni wagen kuome kendo wahore sama warito kinde ma piny duto biro pong' gi jotichne ma mor kendo ma chunyi muol, ka koro Pinyruodhe locho.—Mat. 5:5; Hib. 10: 36-39. *w18.11 16-17 ¶15-17*

Wuok Tich, Januar 13

Dhi nyime wuotho e adiera.

—3 Joh. 4.

E kinde ma Yesu ne ni e piny, nitie joma norwako weche ma nopuonjo, kata kamano, ne ok gidhi nyime wuotho e adiera. Kuom ranyisi, ka Yesu nosetimo hono ma oganda moro maduong' ochiemo, ogandano nong'ado Nam Galili ka gidhi loka machielo mondo giluwe. Ka ne gin kuno, Yesu nowacho gimoro ma nochando pachgi ahinya. Nowacho niya: "Ka ok uchamo ringre Wuod dhano kendo ka ok umadho rembe, uonge ngima kuomu uwegi." Kar mondo ne ginyis Yesu olernegi tiend wechego, gin ne gichwanyore ma giwacho niya: "Wechego bwogo ji; en ng'a ma nyalo winjogi?" Nikech mano, "thoth jopuonjrene nodhi mi gidok ne gik ma ne giweyo chien kendo ne ok ginyal dhi nyime wuotho kode." (Joh. 6:53-66) Gima lit en ni e kindegi bende, nitie joma oseweyo adiera. Jomoko nochwanyore nikech gima owadwa moro ma nigi migepe makende nowacho kata notimo. Moko to nochwanyore nikech nomigi siem mowuok e Muma kata nikech ne gichwanyore gi Jakristo wadgi moro. *w18.11* 8-9 ¶3-5

Tich Ariyo, Januar 14

Jatendu en achiel, ma en Kristo.

—Mat. 23:10.

Sa asaya ma wayudo ka ok yotnwa winjo gimomiyo itimo lokruok moko e riwruok mar oganda Jehova, onego wapar kaka Kristo notayo jo Nyasaye e kinde mokalo. E kinde Joshua kod e kinde Jokristo mokuwongo, Kristo nosiko ka tayo jo Nyasaye e yo mariek mondo oritgi kaka oganda, oteg yiegi, kendo omi gisik ka gin gi kue kod winjruok.

(Hib. 13:8) Siso ma Yesu nigo mar konyowa rito winjruokwa gi Nyasaye nenore maler e weche ma "jatich mogen kendo mariek" nyisowaga kinde ka kinde. (Mat. 24:45) Sama wafwenyo kaka Kristo tayo weche, wabedo gadier ni ogombo ahinya konyowa. Mopogore gi konyowa loso winjruokwa gi Jehova, Kristo konyowa bende mondo waketch pachwa e tich maduong' ma nyaka tim e piny ngima ma en tij lendo. —Mar 13:10. *w18.10* 25 ¶13-16

Tich Adek, Januar 15

Uwuoth mowinjore gi luong ma noluongugo, ka unyiso bolruok.

—Efe. 4:1, 2.

Ranyisi maber mar bedo joma hore sama ng'ato ochwanyowa yudore e 2 Samuel 16:5-13. Shimei ma ne en wat Ruoth Saulo noyanyo Daudi kod jotichne kendo notimonegi gik maricho ahinya. Kata obedo ni Daudi ne nigi nyalo mar tieko wachno, noweyo awaya kamano. Ang'o ma nokonyo Daudi mondo kik omwomre? Daudi nowacho weche ma ni e Zaburi mar 3 e kinde ma ne oringo ka wuode ma Absalom ne dwaro nege. Mago e kinde ma Shimei ne yanyee. Kwan matindo 1 kod 2 e Zaburino otudore gi gik milero e bug Samuel mar Ariyo sula mar 16. Kae to Zaburi 3:4 nyiso chir ma Daudi ne nigo ka nowacho niya: "[Anaywag] ni Jehova gi dwonda, kendo [enodwokna] wach." Wan bende wanyalo lemo sama oyanywa kata ochwanywa. Jehova dwoko lamowa kuom miyowa roho maler ma konyowa nano. Be inyalo paro chal moro ma nyalo dwarore ni ihori kata ing'won ne ng'at mochwanyi marach? Be in gadier ni Jehova neno chandruok miyudo kendo ni onyalo guedhi? *w18.09* 6-7 ¶16-17

Tich Ang'wen, Januar 16

Wan jotich ma tiyo kanyachiel gi Nyasaye.—1 Kor. 3:9.

Sama walendo, kinde duto onego wabed mang'won gi ji kendo wamigi luor. Mano oriwo nyaka temo ng'eyo joma nie alworawa e yo maber. Par kinde duto ni seche ma walendoga ot ka ot, joma wadhi irgi ok ong'eyoga ni wachano limogi. Mano e momiyo ber ka wadhi seche ma thothgi ni thuolo kendo ginyalo goyo mba-ka. (Mat. 7:12) Kuom ranyisi, nyalo bedo ni e alworau ji ohero chiewo modeko Ngeso gi Jumapil. Ka en kamano, unyalo chako gi lendo e ndara, e troli, kata unyalo dok limo joma norwako wach ma un gadier ni chiewoga chon e odiechiengego, kae to ulend e ot ka ot bang'e. Ji mang'eny odichga ahinya, omiyo, nyalo bedo maber ka wawuoyo kodgi kuom thuolo machuok, to ahinya-ahinya e limbe mokwongo. (1 Kor. 9:20-23) Sama ji ofwenyo ni wadewogi e yo ma kamano, yot mondo giyienwa limogi kendo. Kuom adier, sama walendo, onego onenre ayanga ni wan gi olembe ma roho maler nyago. Mano miyo wabedo "jotich ma tiyo kanyachiel gi Nyasaye," kendo onyalo tiyo kodwa e ywayo jomamoko e adiera. —1 Kor. 3:6, 7. *w18.09 32 ¶15-17*

Tich Abich, Januar 17

Joma mor gin joma nigi chuny mamuol, nimar piny nobed pok margi.—Mat. 5:5.

Ere kaka bedo gi chuny ma muol nyalo miyo ng'ato obed ma mor? Ji timoga lokruok bang' rwako adiera. Inyalo yudo ni chon ne gin joma ger, mohero dhawo, kendo ma kwiny. Kata kamano, bang' puonjruok gibedo gi "kit dhano manyien" kendo ginyiso kido kaka "hera ma kecho jomamoko, ng'wono, bolruok, muolo,

kod horuok." (Kol. 3:9-12) Mano miyo gibedo gi kue, hera, kod mor. E wi mano, Wach Nyasaye singo ni joma kamago biro 'chamo piny.' (Zab. 37:8-10, 29) Ere kaka 'piny nobed pok' mar joma nigi chuny mamuol? Jopuonjre Yesu mowal gi roho biro yudo piny kaka pokgi e kinde ma gibiro locho e wi piny ka gin ruodhi kendo jodolo. (Fwe. 20:6) Ji tara gi tara ma onge gi geno mar dak e polo biro yudo piny kaka pokgi e kinde ma gibiro dak e piny kae nyaka chieng' ka gin gi kue, mor, kod ngima ma onge richo. *w18.09 19 ¶8-9*

Ngeso, Januar 18

Ng'ato ka ng'ato nyaka bed ng'at ma winjo wach piyo.—Jak. 1:19.

Jehova e ma ketonwa ranyisi maberie mogik e wachno. (Cha. 18:32; Jos. 10:14) Ne ane gima wanyalo puonjore e wi Jehova e ndiko mar Wuok 32:11-14. Kata obedo ni ne ok ochuno ni Jehova osum paro moro amora kuom Musa, pod nomiye thuolo mar wacho kaka nowinjo e chunye. En dhano mane ma nyalo chiko ite kuom thuolo ma rabora ne ng'at ma ong'eyo maber ni pache orem, kae to otimo gima ng'atno owacho? Onge! Parie ni Jehova to chiko ite ne dhano duto ma wuoyo kode ka gin gi yie kuome. Ng'ato ka ng'ato kuomwa onego openjre niya: 'Ka Jehova e ma nyalo duokore piny sama owuoyo gi dhano kendo ochikonegi ite mana kaka notimo ne Ibrahim, Rahel, Musa, Joshua, Manoa, Elija, kod Hezekia, donge mano nyiso ni an bende onego ami Jokristo duto luor, awinj pachgi, kendo ati gi paro ma gichiwo ka nyalore? Be nitie ng'ato ang'ata e kanyakla kata e kind joodwa ma dwaro ni akonye e yo moro? Ka en kamano, onego atim ang'o e wachno?'—Cha. 30:6; Bura 13:9; 1 Ru. 17:22; 2 We. 30:20. *w18.09 6 ¶14-15*

Jumapil, Januar 19

*Ng'ato machiwo gige nomew:
Kendo ng'a makonyo ji gi pi,
ji nokonye gi pi bende.
—Nge. 11:25.*

Wadak e piny ma ji ohero mana gik ma imiyogi kendo ma konyogi gin giwegi, omiyo, siko ka wan jochiwo nyalo bedo gima tek. Kata kamano, Yesu nowacho ni nitie chike ariyo madongo monego otawa. Mkwongo en hero Jehova gi chunywa duto, gi ngimawa duto, gi pachwa duto, kendo gi tekowa duto. Mar ariyo en ni waher jowetewa. (Mar. 12:28-31) Joma ohero Jehova luwo ranyisine. Jehova gi Yesu gin jochiwo. Gidwaro ni wan bende wabed jochiwo nikech timo kamano miyo wabedo ma mor gadier. Sama watimo kinda mondo wabed joma chiwo ne Jehova kendo ne dhano wetewa, wamiyo Jehova duong', to wan bende wayudo ber kanyachiel gi joma wakonyo. Wan gadier ni itimo kinda mondo idhi nyime konyo jomamoko, to ahinya-ahinya Jokristo weteni. (Gal. 6:10) Ka idhi nyime timo kamano, joweteni biro heri kendo ibiro bedo ma mor. *w18.08 22 ¶19-20*

Wuok Tich, Januar 20

*Weuru ng'ado bura gi kaka uneno
ng'ato gi oko.—Joh. 7:24.*

Jehova ok her ng'ato mana nikech kaka pien dend ng'atno chalo, oganda moae, pinygi, kata dhok ma owacho. Orwako ng'ato ang'ata moluore kendo ma timo gik makare. (Gal. 3:26-28; Fwe. 7:9, 10) Onge kiawa ni in be iyie gi wachno. To nade ka nidongo e alwora ma ji ochayoe joma a kuonde mamoko? Samoro inyaloneno ni in ihero ji te ma ok ide wo kuma giae, to kare gie chunyi ma iye nitie kaka ibuono ji. Kata mana Petro ma Jehova notiyogo e chiwo

puonj maduong'no bang'e nonyiso kido marachno kendo. (Gal. 2:11-14) Ere kaka wanyalo weyo ng'ado ne ji bura ka luwore gi kaka ginenore gi oko? Dwarore ni wanonre maber gi Wach Nyasaye mondo wane ka di po ni pod wan gi achaya moko e chunywa. (Zab. 119:105) Seche moko nyalo dwarore ni wayie mondo jomamoko okonywa sama gineno ka watimo gik ma nyiso ni wan gi achaya moko e chunywa, kata ka wan wawegi pok wafwenyo. (Gal. 2:11, 14) Nyalo bedo ni kido marachno opondo e i chunywa. *w18.08 9-10 ¶5-6*

Tich Ariyo, Januar 21

*Weuru ler maru orieny e nyim ji.
—Mat. 5:16.*

Penjri kama: 'Be jomamoko nyalo neno ayanga ni achiwora ne Jehova gi chunya duto? Be amanyoga thuolo mag nyiso jomamoko ni an Janeno mar Jehova?' Jehova nyalo winjo marach ahinya ka ok wanyis jomamoko ni wan joge, to oseyierowa mondo wabed joge. (Zab. 119:46; Mar. 8:38) Gima lit en ni nitie Jokristo moko ma tek ng'eyo ka be gitio ne Nyasaye kata ok gitine nikech gitimo kopo "chuny kod paro ma chiko pinyini." (1 Kor. 2:12, weche moler piny) Mano e chuny ma miyo ji luwo "gombo mag ringruok." (Efe. 2:3) Kuom ranyisi, kata obedo ni osenyiswa nyading'eny yo monego warwakrego kendo wabidhrego, nitie Jokristo moko ma pod rwakore marach. Girwako lewni moridogi ti kata ma nyiso duggi, kendo seche moko giyoro gi lewnigo nyaka e chokruogewa mag lamo. Moko bende lielo wigi ma galagala kata suko wigi e yo ma mako mana dho ji. (1 Tim. 2:9, 10) Omiyo, sama gin e kind ji, tek pogo ni gin jo Jehova koso gin 'osiepe piny.'—Jak. 4:4. *w18.07 24-25 ¶11-12*

Tich Adek, Januar 22

Uduto un owete.—Mat. 23:8.

Waduto wan owete nikech wan nyikwa Adam. (Tich 17:26) Kata kamano, nitie gik madongo molooyo ma miyo wabedo owete. Yesu nowacho ni jopuonjrene duto gin owete nikech giduto gineno Jehova kaka Wuon-gi ma ni e polo. (Mat. 12:50) E wi mano, giduto gisedonjo e od yie achiel, kama hera ogundhoe. Mano e momiyo e barupe ma joote ne ndiko, ne gilungo jopuonjre wetegi ni 'owete gi nyimine.' (Rumi 1:13; 1 Pet. 2:17; 1 Joh. 3:13) Ka ne Yesu osewacho maler ni onego wane Jokristo wetewa kaka owete gi nyimine, nojiwo gimomiyo bedo gi bolruok ne dwarore. (Mat. 23:11, 12) Sunga ne keloga tungni e kind jootene. To e kindeno bende, ji ne sungore nikech oganda ma ne giwuokie. Be nochuno ni Jo-Yahudi osungre nikech ne gin nyikwa Ibrahim? Jo-Yahudi mathoth ne nigi paro ma kamano. Kata kamano, Johana Jabatiso nonyisogi kama: 'Nyasaye nigi nyalo mar loso ne Ibrahim nyithindo koa kuom kite.'—Luka 3:8. *w18.06* 9-10 ¶18-9

Tich Ang'wen, Januar 23

Ng'a marito dhoge en ng'a mong'eyo.—Nge. 17:27.

Ka po ni waromo gi gik ma nyalo chwanyowa kata jomoko nigi kido moko ma ok morwa, be watemoga rito lewwa mondo kik wawuo gi ich-wang'? (Nge. 10:19; Mat. 5:22) Sama jomoko ochwanyowa, nyaka wapuonjre 'weyo thuolo ne mirimb Nyasaye.' (Rumi 12:17-21) Ka wadhi nyime chomo wang'wa kuom Jehova, wabiwo dhi nyime miye luor kuom weyo mondo en e ma okaw okang' e lowa koneno ni timo mano owinjore. Ka wakawo okang' wawegi, wabiwo nyiso ni ok wamiyo Jehova luor mo-

winjore. Be waluwoga adimba weche manyien ma Jehova ochiwonwa mondo otawa? Ka en kamano, ok wabi timo gik moko mana kaka ne wasebedo ka watimogi chon. Kar mano, wabiwo luwo mapiyo weche manyien ma Jehova chiwonwa kokalo kuom riwruok mar ogandane mondo otawa. (Hib. 13:17) E seche gogogo, wabiwo temo matek mondo 'kik wakadh weche mosendik.' (1 Kor. 4:6) Ka watiwo kamano, wabiwo dhi nyime chomo wang'wa kuom Jehova. *w18.07* 15-16 ¶17-18

Tich Abich, Januar 24

Wakeduru matek mondo wabed joma otegeno.—Hib. 6:1.

Kaka imedo bedo Jakristo motegno, e kaka ibiwo medo fwenyo ni puonj mag Muma yotni tiyogo molooyo chike. Mano en nikech chik inyalo tigo e wach moro sie, to puonj inyalo tigo e weche mathoth. Kuom ranyisi, nyathi matin ok nyal ng'eyo gimomiyo bedo gi osiepe maricho ok en gima ber, omiyo, janyuol mariek biro ketone chike ma biro konye kik oriwre gi osiepe maricho. (1 Kor. 15:33) Kata kamano, kaka nyathino medo dongo e kaka pache bende medo yawore, kendo obedo gi nyalo mar tiyo gi puonj mag Muma. Mano miyo onyalo tiyo gi riekio e yiero osiepe mabeyo. (1 Kor. 13:11; 14:20) Sama wamedo tiyo gi puonj mag Muma, wabedo gi paro kaka mar Jehova, to mano miyo chunya tayowa e yo maber. Kuom adier, wan gi gik mathoth ma nyalo konyowa timo yiero ma biro moro Jehova. Ka watiwo maber gi chike kod puonj ma yudore e Wach Nyasaye, wabiwo 'bedo moromo chuth, kendo moikore maber ne tije mabeyo duto.'—2 Tim. 3:16, 17. *w18.06* 19 ¶14; 20 ¶16-17

Ngeso, Januar 25

Wadwa en ng'a?—Luka 10:29.

Ngero ma Yesu nogoyo e wi Ja-Samaria ne nyalo puonjo Jo-Yahudi tiend hero jowetegi gadier. (Luka 10:25-37) Mondo jopuonjre Yesu ne chop tich ma nomigi, ne nyaka giked matek mondo gigol tim mar chayo jomamoko kod bedo gi sunga. Ka ne Yesu pok odok e polo, nowene-gi tij chiwo neno e “Judea duto, gi Samaria, kendo nyaka kuonde maboyu mogik e tung’ piny.” (Tich 1:8) Noyudo oseikogi ne tich maduong’-no kuom konyogi neno kido mabeyo ma joma wuok e ogendni mamoko ne nigo. Nopwoyo jatend jolweny moro ma ne ok en Ja-Yahudi nikech yie motegno ma ne en-go. (Mat. 8: 5-10) Ka ne en e taondgi ma Nazareth, nowacho ni Jehova ne dewo nyaka joma wuok e ogendni mamoko. Kuom ranyisi, nowuoyo e wi chi liel ma nodak e taon mar Zarefath e piny Foinike kod Ja-Siria miluongo ni Naman ma ne nigi dhoho. (Luka 4:25-27) E wi mano, mopogore gi lendo ne chi Samaria, Yesu notieko ndalo ariyo e taon mar Samaria nikech ji noikore winjo wach maber.—Joh. 4:21-24, 40. *w18.06 10 ¶10-11*

Jumapil, Januar 26

Rwakreuru gi gige lweny duto moa kuom Nyasaye mondo ubed gi nyalo mar chung’ motegno e kedo gi riekni mopondo mag Jachien.
—Efe. 6:11.

Jaote Paulo nopimo ngima Jo-kristo gi ngima jolweny ma kedo. Lweny ma wagoyo ok en masie. Kata kamano, jowasigu ma wakedogo to gin joma nitie adier. Satan kod jochiende gin jolweny molony ahinya. Omiyo, nyalo nenore ka gima ok wanyal loyo lwenyino.

Rowere e ma Satan nyalo monjo e yo mayot ahinya. Ang’o ma ginyalo timo mondo gilo lweny manie kindgi gi chuech maricho mag roho? Adiera en ni rowere nyalo loyo lwenyino kendo moko kuomgi osetimo kama-no! Nikech ang’o? En nikech gidhi “nyime yudo teko kuom Ruodhwa.” Kata kamano, rowere timo gik mathoth mopogore gi geno teko mar Nyasaye. Girwakore maber ne lweny. Mana kaka jolweny ma osetieg maber, gin gi “gige lweny duto moa kuom Nyasaye.” (Efe. 6:10-12) Sama Paulo ne wuoyo e wi ranyisino, nyaka bed ni noparo gige lweny ma Jo-Rumi ne rwako.—Tich 28:16. *w18.05 27-28 ¶1-2*

Wuok Tich, Januar 27

Wuonwa manie polo, nyingi mondo obed maler.—Mat. 6:9.

Wach mokwongo tik tik momiyo wadhiga lendo en ni mondo wami *Jehova duong’ kendo waket nyinge obed maler* e nyim ji duto. (Joh. 15: 1, 8). Kata kamano, ok wanyal keto nying Nyasaye obed maler moloyo kaka oler sani. Nyingno ler e okang’ mamalo chutho. Par ni janabi Isaya nowacho niya: “Jehova mar ogendini mag lueny, e ma nuwal.” (Isa. 8: 13) Yo achiel ma waketogo nying Nyasaye bedo maler en kuom wale ka wapoge gi nyinge mamoko kendo kuom konyo jomoko mondo okete maler. Kuom ranyisi, sama wapuo-njo ji adiera e wi kido mabeyo ma Jehova nigo kaachiel gi dwache ne dhano, wakonyo ji mondo one ni gik maricho duto ma Satan wacho e wi Jehova gin miriambo. (Cha. 3: 1-5) E wi mano, sama wakonyo ji e alworawa mondo ong’e ni Jehova e ma owinjore ‘oyud duong’, gi luor, kod teko, wamiyo nyinge bedo maler.—Fwe. 4:11. *w18.05 18 ¶3-4*

Tich Ariyo, Januar 28

Goyo erokamano ni Jehova ber . . . nimar in, Jehova, isemiya mor kuom tichni: Abiro wuo gi mor nikech tich lweti.—Zab. 92:1, 4.

Gima duong' momiyo waketo chenro mag tiyo ne Jehova en ni mondo wagone erokamano nikech hera moherawago kod gik mabeyo ma otimonwa. Kaka ng'at ma pod rawera, par ane gik moko duto ma Jehova osemiya. Jehova osemiya ngima, yie ma in-go, Muma, kanyakla, kod geno maber mar kinde mabiro. Keto motelo gik motudore gi lamo Nyasaye en yo achiel mar goyonego erokamano kendo mano miyo wasuduro machiegni kode. Ka ichako timo kinda mondo ichop chenrogo, ibiro moro Jehova. Timo mano biro miyo imed sudo machiegni kode. Jaote Paulo nowacho niya: "Nyasaye ok en ng'at ma ok kare ma wiye diwil gi gik ma usetimo kod hera ma usenyiso ne nyinge." (Hib. 6:10) Kik ipar ni itin ahinya ma ok inyal keto chenro mag tiyo ne Nyasaye. Donge inyalo bedo gi chenro moko mag tiyo ne Nyasaye kae to itim kinda mar chopogi?—Fil. 1:10, 11. *w18.04* 26 ¶15-6

Tich Adek, Januar 29

Kama roho mar Jehova nitie, ji bedo thuolo.—2 Kor. 3:17.

Jokristo mokwongo nodak e kinde loch mar Jo-Rumi ma gin joma ne pakore kaka joma ong'eyo chik, mohero tim makare, kendo ma ne dwaro ni ji obed thuolo. Kata obedo ni loch mar Jo-Rumi ne nigi teko kod huma mang'eny, thoth tijegi ne itimo gi wasumbni ma ne gimako. Nitie kinde ma wasumbni ne ng'eny e loch mar Rumi ma kamoro amora ma ji 3 nitie, 1 kuomgi ne en misumba. Onge kiawa ni bedo wasumbni kod bedo thuolo en wach ma ji ne wuoyoe ahi-

nya e kindego, moriwo nyaka Jokristo. Barupe ma jaote Paulo nondiko bende nowuoyo e wi wach bedo thuolo. Kata kamano, Paulo ne ok wuo kuom thuolo ma ji mang'eny ne gombo e kindego, ma ne en bedo thuolo mar timo gima gidwaro kata gologi e bwo sirkande ma ne ridonegi chike. Paulo gi Jokristo wetene ne ok ogeno kuom loch mar dhano kata riwruok moro amora mondo oket ji obed thuolo. Kar mano, ne gitiyo mattek ka gikonyo ji mondo opuonjre wach maber mar Pinyruodh Nyasaye kod ber ma rawar mar Yesu Kristo nyalo kelo ne ng'ato. Paulo nokonyo Jokristo wetene ng'eyo kama ne ginyalo yudee thuolo madier. *w18.04* 8 ¶1-2

Tich Ang'wen, Januar 30

Simon, Simon, ne! Satan osekwayo mondo opiedhu uduto mana kangano. Kata kamano, asesayonu mondo yieu kik tho; to in, bang' kiseduogo, iteg oweteni.

—Luka 22:31, 32.

E otieno ma kinyne to Yesu tho, nonyiso jaote Petro weche man malogi. Petro nobedo siro e kanyakla mar Jokristo mokwongo. (Gal. 2:9) Chir ma nonyiso e chieng' Pentekost kod e kinde mamoko nojiwo owetene ahinya. Ka nochiegni tho bang' tiyo ne Nyasaye kuom higni mang'eny, nondiko ne Jokristo wetene. Nonyisogi gimomiyo nondikonegi kowacho niya: "Asendikonu ka atiyo gi weche manok mondo ajiwu kendo mondo achiwnu neno mong'ith ni adier mae e ng'wono mogundho mar Nyasaye. Chung'uru motegno kuome." (1 Pet. 5:12) Barupe ma Petro nondiko osebedo ka jiwo Jokristo chakre chon nyaka e kindegi. Donge en adier ni wechego jiwowa ahinya sama pod warito gik ma Jehova nonsingo?—2 Pet. 3:13. *w18.04* 17 ¶12-13

Tich Abich, Januar 31

Ng'at ma nono i chik kendo osiko ei chikno, ma en chik malong'o chuth ma miyo ji bedo thuolo, . . . obiro bedo mamor kuom time.—Jak. 1:25.

Bedo gi thuolo mar timo gimoro amora ma ng'ato dwaro kata dak kaka ng'ato dwaro en gima ji mathoth ohero ahinya e piny ma sani. Kata kamano, chopo gombogo ben-de en wach machielo maduong'. Josiasa kod raia to neno ni goyo koko, ng'anyo, tamruok luwo chik, kod loko sirkal githuon, samoro nyalo konyogi yudo thuolo ma gidwaro. To be timo kamano osekonyogi? Ooyo. Kar mano gikelo mana masiche kod tho. Magi duto nyiso ni Ruoth Solomon nowacho adier ka nondiko niya: 'Ng'ato bedo gi teko kuom machielo mondo ohime.' (Ekl. 8:9) E ndiko ma kawuono, Jakobo nowacho gima nyalo miyo ng'ato oyud mor madier e ngi-mane. Jehova, ma en Nyasaye ma no-chiwo chik malong'o, ong'eyo maber gik ma dwarore mondo dhano obed mamor e ngimagi. Nomiyo dichwo gi dhako mokwongo gik moko duto ma ne ginyalo dwaro, kaachiel gi thuolo madier mondo gibed mamor. *w18.04 3 ¶1-3*

Ngeso, Februar 1

Tim tich mosemiyi e yo maber chuth.—2 Tim. 4:5.

Yesu ne kecho ji ahinya. Ji ne fwe-nyo kaka oherogi, to mano ne miyo girwako wach Pinyruoth. Wan ben-de ka wahero ji e yo ma kama-no kendo wakechogi, mano biro miyo wamed konyo ji mang'eny e tij lendo. Ang'o ma nyalo konyo-wa mondo wakech joma walendone-gi? Onego waketre e chal mar joma waromogo e tij lendo kae to watim-negi gik ma wan be dwaher ni gi-timnwa. (Mat. 7:12) Tem ng'eyo chal mar ng'ato ka ng'ato. Ok onego wati

gi yo achiel pile pile e chako mbaka gi ji sama walendo. Kar mano, one-go waket e pachwa chal mar ng'a-to ka ng'ato kod paro ma ng'ato ka ng'ato nigo. Ti gi penjo mowinjore ma biro konyi ng'eyo ng'atno kaa-chiel gi puonj moyiego (Nge. 20:5) Sama watiyo gi penjo ma konyo jo-moko yawonwa chunyi, mano ko-nyowa ng'eyo gimomiyo dwarore ni walandnegi wach maber. Ka wa-seng'eyo mano, wanyalo kechogi ka luwore gi chal margi kendo kawo okang' mowinjore mana kaka Yesu notimo.—Pim gi 1 Jo-Korintho 9:19-23. *w19.03 20 ¶2; 22 ¶8-9*

Jumapil, Februar 2

Ket tichni e lwet Jehova; mi weche miparo timo notimre.—Nge. 16:3.

Adam gi Hawa nonyiso ayanga ni ne ok gikawo mapek gik mabeyo ma Jehova nosetimonegi. Waduto wan gi thuolo mar nyiso ni ok wachal gi Adam gi Hawa kendo ni wamor gi gik moko duto ma Jehova osetimo-nwa. Sama wachiwore mondo batis-wa, wanyiso Jehova ni wan gadier chuth ni en e ma en gi ratiro mar nyi-sowa gik mabeyo monego watim kod gik maricho ma ok onego watim. Ben-de, wanyiso Jehova Wuonwa ni wa-here kendo wageno kuome. Bang' ko-sebatiswa, gima koro nyaka wakedne pile ka pile en siko ka watimo gik moko duto ka luwore gi chike Jehova, to ok dwachwa wawegi. Jotich Jehova tara gi tara timo mana kamano. In ben-de inyalo timo kamano ka idhi nyime medo lony ma in-go e Muma, ka iri-woriga gi Jokristo weteni e chokruok, kod kitimo kinda e lando ne joma-moko weche misepuonjori e wi Jeho-va. (Hib. 10:24, 25) Sa asaya ma idwa timo yiero moro, winj weche ma Jeho-va nyisi kokalo kuom Muma kod riw-ruok mar ogandane. (Isa. 30:21) Kae to gik moko duto mitimo biro dhi ma-ber.—Nge. 16:20. *w19.03 7 ¶17-18*

Wuok Tich, Februar 3

Mich mabeyo duto gi chiwo malong'o duto a malo. Gilor piny ka giwuok kuom Wuonwa ma wuon gik ma chiwo ler manie polo.

—*Jak. 1:17.*

Jehova osemyowa chiemb chuny modhuro. Kuom ranyisi, wayudoga puonj mathoth e chokruok, e bugewa, kod e websait magwa. Be isegawinjo twak moro, kata samo sula moro, kata neno *JW Broadcasting* miwacho ni, 'Wehegi ojiwa manadeni'? Wanyalo nyiso nade ni wamor gi gik ma Jehova miyowa? (Kol. 3:15) Achiel kuom yore ma wanyalo timogo kama no en goyone erokamano kuom mich mabeyogo sama walemo. Yo machielo ma wanyisogo Jehova ni wagoyone erokamano en rito utewa mag lamo osik ka ler. Onego wakony e timo ler kod tije mamoko ma miyo Od Romo siko ka ber. To owete ma tiyo e migawo mar dwol gi vidio bende onego one ni girito gigo e yo maber. Sama waritote Ute Romo maber, mano miyo utego dak aming'a. Pesa ma dine watiyogo sa te sa te e loso kuonde mokethore koro konyo e gero Ute Romo mamoko kod loso Ute Romo moseti. *w19.02 18-19 ¶17-18*

Tich Ariyo, Februar 4

Magi onyiso matintin yorene kabet; weche mwawinjo kuome chal gi weche mokuodh mos mos!

—*Ayub 26:14.*

Ayub ne kawoga thuolo mondo opar matut kuom gik ma Jehova nochueyo. (Ayub 26:7, 8) Nowuoro ahinya e wi chuech mag Jehova kaka piny, polo, boche, kaachiel gi mor polo. Nofwenyo ni ne ok ong'eyo gik moko duto e wi chuech. Weche moa e dho Jehova bende nomoro Ayub mi nowachochu kuomgi kama: "Aseritowe weche me dhoge." (Ayub 23:12) Weche Jehova kod gik ma ne ochueyo nomiyo Ayub omiye luor matut. Nohero Jehova ke-

ndo nodwaro more. Mano nomiyo omedo dhi nyime makore gi Jehova. Wan bende onego watim mana kaka Ayub notimo. Wang'eyo gik mathoth e wi chuech moloyo kata mana joma nodak e kinde Ayub. E wi mano, wan gi Muma ma konyowa ng'eyo Jehova e okang' maber moloyo. Gik moko duto ma wapuonjore kuome pong'o chunywa gi mor. Mor ma wan-gono kod luor matut ma wamiyo Jehova chwalowa mondo wahere, wawinje, kendo wabed gi gombo mar dhi nyime makore kode. —*Ayub 28:28. w19.02 5-6 ¶12*

Tich Adek, Februar 5

Ok analuor: Dhano dinyal tima ang'o?—Zab. 118:6.

Kuom higni duto, joloch mag pinyini osebedo ka sando jotich Jehova. Ginyalo donjonwa nikech weche mag miriambo ma gihangonwa, to kare gima duong' ma chandogi en ni wayiero winjo Nyasaye kaka jalochwa kar winjo dhano. (Tich 5:29) Inyalo jarwa, inyalo tuewa e jela, inyalo gowa, kata inyalo timnwa gik ma hinyowa. Kata kama no, nikech Jehova konyowa, ok wabi chulo kuor. Kar mano, wabiro temo mondo wabed joma muol e weche-go duto. Wane ane ranyisi ma Jo Hibrania moko adek ma ne oter e tuech noketonwa. Jo-Hibraniago ne gin Hania, Mishael, gi Azaria. Ne ginyiso ruoth e yo ma muol gimomiyo ne ok ginyal lamo sanamu ma ne oloso. Ne giikore ne gimoro amora ma Jehova ne nyalo weyo mondo otimrene-gi. (Dan. 3:1, 8-28) Sama waromo gi tem ma miyo makruok gi Jehova bedo matek, ere kaka wanyalo luwo ranyisi mar Jo-Hibrania adekgo? Onego wabolore ka wang'eyo ni Jehova biro ritowa. (Zab. 118:7) Bende, onego wachiw dwoko e yo ma muol kendo e yor luor ne joma donjonwa gi weche mag miriambo. (1 Pet. 3:15) E wi mano, ok onego watim gimoro amora ma nyalo miyo waketh osiep ma ni e kindwa gi Wuonwa ma jahera. *w19.02 10-11 ¶11-13*

Tich Ang'wen, Februar 6

Beduru gi chir!—Joh. 16:33.

Wanyalo medo chir ma wan-go kuom paro matut e wi geno ma wan-go nikech misango ma Kristo no-chiwo. (Joh. 3:16; Efe. 1:7) Kodong' jumbe matin to watimo Rapar, wabedoga gi thuolo makende mar nyiso ni wagoyo erokamano nikech rawar. Kochopo kindeno, som ndiko moket-nwa monego wasom e kinde Rapar, kendo ipar matut kuom gik ma no-timore ka ne Yesu chiegni tho kod e sa thone. Mano biro miyo sama wachokore ne Rapar, wawinj matut tiend gimomiyo itiyi gi makate gi divai e Rapar kod misango makende ma gichung'ne. Sama wang'eyo malong'o gima Yesu gi Jehova osetimonwa kod kaka mano konyowa kanyachiel gi osiepe-wa kod wedewa, geno ma wan-go mar kinde mabiro medo bedo motegno, to mano chwalowa mondo wanan gi chir. (Hib. 12:3) Wamor ahinya ni Yesu dhi nyime nyiso bolruok kod chir ka en Jadolo Maduong' ma ni e polo kendo ma sayo Nyasaye e lowa! (Hib. 7:24, 25) Mondo wanyis ni wagoyo erokamano, onego wadhi nyime paro tho Yesu mana kaka nochikowa.—Luka 22:19, 20. *w19.01* 22-23 ¶8; 23-24 ¶10-11

Tich Abich, Februar 7

Akwayi A Jehova, rwak pak ma apakigo gi chunya duto.

—Zab. 119:108, “NW.”

Jehova odhialo ng'ato ka ng'ato kuomwa gi thuolo mar pake. Paro ma wachiwo e chokruogewa bende en “misango mar pak,” to onge ng'ato ang'ata ma nyalo chiwo misangono e lowa. (Hib. 13:15) Be Jehova dwaro ni wachiw paro e rang'iny marom? Ooyo! Ne chokruok kaka chiemo ma uchamo kanyachiel gi osiepe ma ihero. Par ane ni osiepeni moko e kanyaklau ochano budho moro matin, to gikwayi ni ilo-

sie chiemo moro matin ibigo. Inyalo timo nang'o? Inyalo bedo gi parruok matin, kata kamano, ibiro timo duto minyalo mondo ited gima biro moro ji te. Jehova e ma ogwelowa e chokruok kendo opedhonwa mesa mopping' gi chiemo mamit. (Zab. 23:5; Mat. 24:45) Omor ahinya ka wan be wawuotho gi chiemo moro matin ma waloso maber kaka wanyalo. Omiyo, tim ikruok maber ne chokruok kae to ichiw paro mang'eny kaka nyalore. Kitimo kamano, in bende ibiro yudo gima inyalo pogo ne jomamoko sama ibiro chiemo e mesa Jehova. *w19.01* 8 ¶3; 13 ¶20

Ngeso, Februar 8

Jo ma ringo dhi kuom nyiseche mamoko medo chandruogegi.

—Zab. 16:4, “NW.”

E kinde ma ne indiko Muma, lamo nyiseche manono noriwo timbe modwanyore mag terruok. (Hos. 4:13, 14) Ji mang'eny nohero lamo ma kamano nikech ne gihero timbe anjawa. Kata kamano, lamono ne ok okelonegi mor mosiko. Daudi nowacho ni 'parruokgi nomedore nikech ne giwilo Jehova gi nyasaye machielo.' Bende, ne gitimo gik maricho ne nyithindo mang'eny ma ok kwanre. (Isa. 57:5) Jehova nosin gi tim marachno! (Yer. 7:31) E kindegi bende, dinde mag miriambo oyie gi timbe terruok, moriwo nyaka terruok e kind chwo gi chwo kata mon gi mon. Kata kamano, hinyruok ma timbe ma kamago kelo pok olokore. (1 Kor. 6:18, 19) Joma timo gigo medo mana lit e ngimagi giwegi, mana kaka samoro in bende iseneno. Omiyo, un rowere, winjuru Wuonu ma ni e polo. Beduru gadier chuth ni ka uwinje to un e ma uyudo ber. Paruru kinde duto ni rach ma ng'ato yudo ka odonjo e timbe maricho thoth ahinya kopim gi moro matin monyalo yudo.—Gal. 6:8. *w18.12* 27-28 ¶16-18

Jumapil, Februar 9

An bende anatimni mana kamano.

—Hos. 3:3, “NW.”

Ka po ni Jakristo moro oterore, jaode nigi yiero ma nyaka otim. Yesu nowacho ni Ndiko miyo jaode no thuolo mar ketho kendno chuth mi okendre gi ng’at machielo. (Mat. 19:9) To komachielo, onyalo yiero mar ng’wono ne jaode moteroreno. Mano ok rach. Hosea bende ne odhi ma oomo Gomer. Bang’ ka Gomer noseduogo ir Hosea, ne ok onego ochak onind gi dichwo machielo kendo. Hosea ne ok onindo gi Gomer kuom kinde. (Hos. 3:1-3) Nenore ni bang’e, Hosea nochako nindo kode kendo, ma nyiso ni nong’wonone mana kaka Jehova nong’wono ne Jo-Israel mi orwakogi kendo kaka joge. (Hos. 1:11; 3:4, 5) Mano puonjowa ang’o e wi kend e ndalowagi? Ka Jakristo ma jaode oterore onindo kendo gi jaode moteroreno, mano nyiso ni ong’wonone kendo oikore dhi nyime dak kode. (1 Kor. 7: 3, 5) Timo mano maye ratiro mar ketho kendno chuth. Bang’ mano, giduto onego gitem matek mondo girie weche kendo gibed gi paro ma Nyasaye nigo e wi kend. *w18.12 13 ¶13*

Wuok Tich, Februar 10

Ng’a moterore mos oneno gi moro marach mi opondo.

—Nge. 22:3.

Sama wapuonjore Muma, ber mondo wapar motelo kaka bedo gi pach Jehova nyalo konyowa e weche moko ma wanyalo romogo e kinde mabiyo. Ka watimo kamano, biro bedonwa mayot mondo wakaw okang’ mapiyo sama waromo gi tem moro apoya. Yo ma Josef nokwedogo tembe ma chi Potifar ne siko ka keto e nyime nyiso ma-

ler ni noseparo motelo kuom kaka Jehova neno tudruok ma ni e kind dhako gi dichwo mokendore. (Cha. 39:8, 9.) E wi mano, dwoko ma nomiyo chi Potifar nyiso ni nosebedo gi paro ma chal gi mar Jehova. Nonyiso dhakono kama: “Danyal nade timo richo maduong’ni, kendo ketho kuom Nyasaye?” To nade wan? Nade ka jatich wadwa moro ochako mila moko mag kiseru kodwa? To nade ka ng’ato ooronwa mesej moro e simu ma nyiso weche mag nindruok kata ooronwa picha ma nyiso timbe ma kamago? Biro bedonwa mayot mondo wachung’ motegno mana ka waserwako pach Jehova chon e weche ma kamago, kendo ka waseng’ado motelo gima wabiyo timo e tembe ma kamago. *w18.11 25-26 ¶13-14*

Tich Ariyo, Februar 11

Anamor kuom Jehova.

—Hab. 3:18.

Josomo moko wacho ni weche ma ni e ndikoni inyalo lok aching’ ni, “Anachikra gi mor kuom Ruoth; anamiel nikech mor ma an-go kuom Nyasaye.” Mago doko weche ma miyowa geno! Jehova osingonwa gik mabeyo, kendo onyisowa gik ma miyo wabedo gadier ni obiyo miyo dwache ochop mapiyo ahinya. Puonj maduong’ ahinya ma wayudo e bug Habakkuk en ni wakot geno kuom Jehova. (Hab. 2:4) Wanyalo bedo gi geno ma kamano ka watimo kinda mondo winjuokwa gi Jehova omed bedo motegno kuom (1) nyiso Jehova gik moko duto ma chandowa; (2) winjo gik ma Jehova nyisowa kokalo kuom Wachne kod riwruok mar ogandane; kod (3) horuok ka warito Jehova. Mago e gik ma janabi Habakkuk notimo. Kata obedo ni weche ma nochakogo ne gin mag lit kod kuyo, notieko gi we-

che ma nyiso mor kod geno. Waluwuru ranyisi mar Habakuk mondo wan bende Jehova ohowa! Be nitie ng'ama chielo ma dihowa e piny ma rachni ma loyo Jehova? Onge!
w18.11 17 ¶18-19

Tich Adek, Februar 12

[Kristo] ne otho ne ji duto mondo joma ngima kik dhi nyime bedo mangima ne dwachgi giwegi, to ne dwach jalo ma ne othonegi, kendo ma nochier.—2 Kor. 5:15.

Gima konyo Jokristo madier ng'eyo ni Jehova oherogi en ni "nohero piny ahinya mi nochiwo Wuode ma miderma, mondo ng'ato ang'ata ma nyiso yie kuome kik keth, to obed gi ngima ma nyaka chieng'." (Joh. 3:16) To mano kaka Yesu bende nonyiso e okang' ma lach ni oherowa ka noyie chiwo ngimane nikech wan! Donge mano jiwowa! Wach Nyasaye singonwa ni masira kata chandruok ok nyal "pogowa gi hera ma Kristo oherowago." (Rumi 8:35, 38, 39) Sama wanyagore gi tembe moko ma nyalo nyoso chunywa kendo miyo winjruokwa gi Nyasaye odog chien, hera ma Kristo oherowago miyowa teko mar nano. (2 Kor. 5:14) Herano jiwowa kendo miyowa teko mar dhi nyime tiyo ne Jehova, kata mana e seche ma wakalo e chandruok kaka masiche ma ok nyal geng', akwede, kod parruok mokalo tong'. *w18.09 14 ¶8-9*

Tich Ang'wen, Februar 13

*Nawuoth kuom adierani.
—Zab. 86:11.*

Mondo wawuoth e adiera, nyaka wayie gi weche *duto* ma Jehova nyisowa kendo nyaka waluwgi. Adiera e ma nyaka waket mokwongo e ngimawa kendo nyaka wadag ka waluwu pounj mag Muma. Mana kaka Dau-

di, nyaka waram ni wabiwo dhi nyime wuotho e adiera. Ka ok watiwo kamano, wanyalo chako ywago gik ma ne waweyo chien ka ne wang'iewo adiera mi wachak dok e gigo mosmos. Wadwaro makore gi adiera duto. Ok wanyal luwo adiera moko, to moko waweyo. Nyaka wawuoth e "adiera *duto*." (Joh. 16:13) Mondo kik wachak bayo yo mosmos ni wawe adiera, nyaka wati gi thuolowa e yo maber. Ka ok watang', wanyalo chako tiyo gi thuolo mathoth e timo gik ma miyowa mor, e ng'iywo ang'iywo gik mantie e Intanet sa ka sa, kata siko e TV. Kata obedo ni timo gigo ok rach, ka ok watang', wanyalo chako timogi kuom thuolo malach ma wati nyaka gi thuolo ma ne watiyogago e puonjruok ma marwa wawegi kod gik mamoko motudore gi lamo. *w18.11 10 ¶7-8*

Tich Abich, Februar 14

*Asekweyo chunya, asepieye.
—Zab. 131:2.*

Sama lokruok moro ma ne ok wapar otimore e ngimawa, mano nyalo miyo wachak bedo gi parruok kod chuny mool. (Nge. 12:25) Samoro nyalo bedonwa matek yie e chunya ni lokruogno otimore adier. Ka po ni gima kamano otimorenwa, ang'o ma wanyalo timo mondo 'wakue chunywa'? (Zab.131:1-3) Kata bed ni weche tek ma chalo nade, "kuwe mar Nyasaye" nyalo rito chunywa kod pachwa. (Fil. 4:6, 7) Omiyo, ka wakwayo Jehova mondo okonywa sama wan gi parruok mang'eny, obiro miyowa kue mare, to kueno biro miyo wayud teko mar timo gik ma dwaher timo e tije, kendo mondo chunywa kik ol.—Joh. 14:26, 27. *w18.10 27-28 ¶2; 28 ¶5; 28-29 ¶8*

Ngeso, Februar 15

*Ng'ato ka ng'ato mondo owach
adiera ni dhano wadgi.*

—Zek. 8:16.

Nitie gimoro ma osekelo ne ji hinyruok kuom higni modhuro. Be ing'eyo ni en ang'o? En miriambo! Tiende ni ng'ato wacho gima ong'eyo maber ni ok en adier mondo owuond ng'at machielo. To en ng'a ma nokwongo wacho miriambo? Yesu Kristo nofwenyonwa ni “Jachien” e “wuon miriambo.” (Joh. 8:44) Jachien nowacho miriambo mokwongo tik-tik karang'o? Nowacho miriambono higni mathoth mosekalo e puodho mar Eden. Dichwo gi dhako mokwongo ma gin Adam gi Hawa nodak maber e Paradiso kama ne Jachuechgi oketogie mondo gidagie. Kae to Jachien nosieko gi meke. Nong'eyo ni Nyasaye nonyiso Adam gi Hawa ni kik gicham olemb “yath makelo ng'eyo ber gi rach,” kendo ni tamruok luwo chikno ne dhi miyo githo. Kata kamano, Satan notiyo gi thuol monyiso Hawa niya: “Ok unutho ngang' [miriambo mokwongo tik-tik]: to Nyasaye ong'eyo [ni] e chieng'no muchame, wang'u noyepi, mi nubedi ka Nyasaye, kung'eyo mabeyo gi maricho.”—Cha. 2:15-17; 3:1-5. *w18.10* 6-7 ¶1-2

Jumapil, Februar 16

*Joma mor gin joma ler ei chunyi,
nimar ginine Nyasaye.*

—Mat. 5:8.

Mondo wabed maler e i chunywa, nyaka wabed gi gombo maler. Bende, pachwa nyaka bed maler mondo winjruokwa gi Jehova kik bed marach e yo moro amora (2 Kor. 4:2; 1 Tim. 1:5) To ere kaka joma ler e i chunyi 'neni Nyasaye' to wang'eyo maler ni 'dhanok ok nyal neno [Nyasaye] mit obed mangima'? (Wuok 33:20) E dho Grik, wach molok ni 'neni' oriwo “neni gi

wang' ma iye kata gi pachwa, fwenyo, ng'eyo.” Joma neno Nyasaye gi 'wang' chunyi' gin jogo mong'eye maber kendo mohero kido ma en-go. (Efe. 1:18) Mopogore gi ng'eyo kido mag Nyasaye, Jokristo madier nyaloni Nyasaye' kuom rango gik motimonegi. (Ayub 42:5) Bende, gitiyo gi 'wang' chunyi' e neno gueth ma Nyasaye o-singo ne joma timo kinda mondo osik ka ler e i chunyi kendo omakre kode. *w18.09* 20-21 ¶13, 15-16

Wuok Tich, Februar 17

*Rieko en wach maduong' molooyo
duto; puonjri ibedi mariek.*

—Nge. 4:7.

Timo gik ma wang'eyo ni nikare kelo gueth mathoth. Kata obedo ni gik ma ng'ato ong'eyo nyaloni miyo obed mariek, kinde mang'eny rieko ma ng'ato nigo nenore ka luwore gi yiero motimo. Kata mana ochunglo riek. Gichokoga chiemo e ndalo keyo kendo kanogi mondo obi okonygi e kinde oro. (Nge. 30:24, 25) Kristo ma e “yo ma Nyasaye nyisogo . . . riekone” kinde duto timo gik ma moro Wuongi. (1 Kor. 1:24; Joh. 8:29) Nyasaye ong'eyo maber pogruok mantie e kind timo yiero mowinjore kod kawo okang' mar timo kaka wayiero. Ogedho joma dhi nyime nyiso bolruok kendo ma timo gima ging'eyo ni nikare. (Mat. 7:21-23) Omiyo, tem ahinya mondo itim gik ma biro miyo kido mar bolruok odhi nyime bedo e kind Jokristo. Timo gima kare ok en gima biro abira mayot. Odwaro ni wahore. To timo kamano en gima nyiso bolruok ma biro miyo wayud mor e kindegi kod kinde mabiro. *w18.09* 7 ¶18

Tich Ariyo, Februar 18

*Ng'ato ka ng'ato mondo onon timbene owuon, . . . to ok kopimore
gi ng'at machielo.—Gal. 6:4.*

Jachuechwa noseng'eyo chon ni dhano ma onge richo ne dhi tiyo

kanyachiel kode e chopo dwache. To kata obedo ni dhano nodonjo e richo kendo sani girem, pod oyie ne joma oikore winje mondo oti kanyachiel kode pile ka pile. Kuom ranyisi, 'watiyo kanyachiel gi Nyasaye' sama walando wach maber mar Pinyruodhe kendo konyo ji obed jopuonjre. (1 Kor. 3:5-9) Parie thuolo ma jaber ma wan-go mar tiyo kanyachiel gi Jachuech ma nyalo giko moko duto e tich mokwano ni e tich maduong'ie moloyo tije mamoko duto! Kata kamano, lendo gi konyo ji obed jopuonjre Yesu ok e yore kende ma watiyoe kanyachiel gi Jehova. Yore mamoko ma wanyalo konyogo Jokristo wetewa gin rwako welo, chiwruok e timo migepe momedore, kod medo thuolo ma watiyonego Jehova. (Kol. 3:23) Kata kamano, tem kik ipim gik mitimo ne Jehova kod gik ma jomamoko timone. Ng'e ni ji opogore opogore ka luwore gi hikgi, midekre, dijegi, kod nyalo ma gin-go. *w18.08 23 ¶1-2*

Tich Adek, Februar 19

Rite arita; nikech nobi adieri.

—Hab. 2:3.

Jehova nohoyo Habakuk e yo mang'won konyise ni ne odhi yudo dwoko mag penjo ma ne chande. Jehova ne chiegni kawo okang' mar tieko gik ma ne chandego. Ne chalo ka gima Jehova nyiso janabino kama: "Hori ahoya kendo igen kuoma. Abiro rieyo weche ma chandigo kata bed ni nyalo nenore ni adeko!" Jehova noparone ni noseketo kinde sie ma nodhi timoe gik ma nosingo. Nonyiso Habakuk ni orit arita mondo dwache ochopi. Gikone, weche ne dhi bedo maber. Ka wadhi nyime rito Jehova kendo timo gik moko duto monyisowa, mano biro miyo wabed gi chir kaachiel gi chuny mokue kata bed ni chand-

ruok olworowa. Yesu nowacho ni wagen kuom Jehova nikech en e jal mong'eyo rito sa, kar keto pachwa kuom "kinde kata ndalo" ma Nyasaye pok oelonwa. (Tich 1:7) Kuom mano, kik chunywa ol; kar mano, wadhi adhiya nyime rito Jehova ka wabolore, ka wan gi yie, kendo ka wahore ka gie sechegogogo watiyo gi thuolo ma wan-go e tiyo ne Jehova kar nyalowa.—Mar. 13:35-37; Gal. 6:9. *w18.11 16 ¶13-14*

Tich Ang'wen, Februar 20

Nyasaye osenyisa ni kik aluong ng'ato ang'ata ni, ng'at mochido kata ma ok oler.—Tich 10:28.

Petro nopon kong'eyo ni joma ok Jo-Yahudi ne gin joma ok ler, ma en paro ma Jo-Yahudi duto ne nigo. Kata kamano, nitie gik ma notimore e ngima Petro ma nomiyo oloko pache. Kuom ranyisi, nitie fweyny moro ma nobirone. (Tich 10:9-16) Mana kaka Petro, pod nyaka wasik ka wanonore mondo wane ka di po ni achaya moko pod opondo e chunywa, kendo watim lokruok ma dwarore. Bende, onego wayie mondo jomamoko okonywa sama gineno nyawo ma kamano kuomwa. Ang'o machielo ma wanyalo timo? Ka wayawo chunywa malach, wabiro hero jomamoko kar chayogi. (2 Kor. 6:11-13) Be dibed ni ihero mako osiep mana gi joma a e ogandau, pinyu, kata ma wachodhou kende? Ka en kamano, to kare dwarore ni imed yawo chunyi mondo irwak jomamoko. Donge nyalo bedo maber ka igwelo joma wuok e ogendni mamoko mondo idhi kodgi e tij lendo kata ichiem kodgi e odi? (Tich 16:14, 15) Ka itimo kamano, ibiro hero jogo mi achaya duto ma in-go e chunyi lokre hera lilo. *w18.08 9-10 ¶3, 6-7*

Tich Abich, Februar 21

Kik ubed joma kelo chwanyruok.

—1 Kor. 10:32.

Nitie Joneno moko ma pok owe-re gi pinyini chuth. Kuom ranyisi, kit miel ma gimielo sama gin e nya-si moko kata gik ma gitimo kuno ok owinjore gi Jokristo. Bende, pich-nigi ma giketo kuonde mitudruokie gi osiepe e intanet kod gik ma gi-ndiko kuondego ok owinjore gi joma wacho ni gin jo Jehova. Timbegi-go nyalo ketho mbesegi gi osiepegi ma temo matek mondo gisik ka gil-ler e wang' Jehova kod joge. (1 Pet. 2:11, 12) Piny sani jiwo ahinya "go-mbo mag ringruok, gi gombo mag wang', kod nyisruok nikech gik ma ng'ato nigo e ngima." (1 Joh. 2:16) To nikech wan mag Jehova, ijiwo-wa ni "watamre timbe ma ok nyis luoro Nyasaye kod gombo mag piny, kendo mondo wadag ka wanyiso ni wan gi paro malong'o gi tim maka-re kod chiwruok chuth ne Nyasaye e ndalo ma sani." (Tito 2:12) Gimoro amora ma watimo, obed gik ma wa-wacho, yo ma wachiemogo kata methogo, rwakruokwa, bidhruokwa, kod yo ma watimogo tijewa, onego onyis ayanga ni wachiwore ne Je-hova gi chunywa duto. *w18.07 25-26 ¶13-14*

Ngeso, Februar 22

Wachomo wang'wa kuom Jehova Nyasachwa, nyaka okechwa.

—Zab. 123:2.

Ka wasiko ka wachomo wang'wa kuom Jehova, ok wabi yie mondo timbe mag jomoko owang' iwa kata omi waketh winjuokwa gi Jehova. Mano dwarore moloyo ka wan gi mi-gepe mag tayo jotich Jehova kaka Musa. Kata obedo ni ng'ato ka ng'a-to kuomwa nyaka 'sik ka tiyo ma-tek ne warruok mare owuon gi luo-

ro kod kirni,' nyaka wapar ni Jehova niggi yore mathoth monyalo ng'a-donwago bura, to ok yo achiel ke-nde. (Fil. 2:12) Kaka wamedo yudo migepe mathoth, e kaka ibiro dwar kuomwa dwoko maduong' moloyo. (Luka 12:48) Ka wahero Jehova ga-dier, onge gimoro amora ma biro chwanyowa kata ma biro pogowa gi hera moherwago. (Zab. 119:165; Rumi 8:37-39) E ndalo matek mag gikogi, wadhiuru nyime chomo wang'wa kuom Jal 'mobedo e polo,' mondo wafweny dwache. (Zab. 123:1) Kik wayie kata matin mo-ndo timbe mag jomamoko ochwany-wa mi waketh winjuokwa gi Jeho-va. *w18.07 16 ¶19-20*

Jumapil, Februar 23

Weuru ler maru orieny e nyim ji mondo . . . gimii Wuonu manie polo duong'.—Mat. 5:16.

Waduto wabedoga mamor ahinya sama waneno medruok ma dhi nyi-me e oganda Jehova. Higa mar 2017, ne wapuonji ji mokalo 10,000,000 Muma. Mano nyiso maler ni ler mar jotich Nyasaye rieny e piny ngi-ma. To parie bende kaka wagwelo-ga ji mathoth e Rapar. Mano miyogi thuolo mar ng'eyo hera ma Nyasaye oherowago ka nochiwonwa rawar. (1 Joh. 4:9) E piny ngima, jotich Je-hova wacho dhok mang'eny mopo-gore opogore. Kata kamano, mano ok monwa pako Jehova Wuonwa ka wariwore kanyachiel. (Fwe. 7:9) Bed ni wawacho dhok mane kata wa-dak kanye, pod wanyalo 'rieny kaka ler e piny.' (Fil. 2:15) Okang' ma kwanwa medorego, winjuok ma-ber ma wan-go e kindwa, kod chuny ma wan-go mar siko ka waneno miyo nying Jehova duong' kendo ywayo ji mang'eny mondo opuonjre adiera. *w18.06 21-22 ¶1-3*

Wuok Tich, Februar 24

Rabi, chiem.

—*Joh. 4:31.*

Dwoko ma Yesu nochiwo nonyiso ni noketo pache duto e tij puonjo ma kata kech ne ok nyal mone puonjo. Wuon-gi ne dwaro ni oyal ne ji duto moriwo nyaka chi Samaria kendo timo kamano ne chalone mana kaka chiemo. (Joh. 4:32-34) Wachno ne ok odonjo ne Jakobo gi Johana. Ka ne Yesu lendo e taon mar Samaria gi jopuonjrene, piny noyusonegi kuno ma gikwayo kar nindo. Jo-Samaria notamore rwakogi to mano nowang'o i Jakobo gi Johana matek ma ginyiso Yesu ni gikwa mach owuog e polo mondo owang' Jo-Samaria duto! Yesu nokwerogi. (Luka 9:51-56) Samoro inyalo penjori ka be Jakobo gi Johana dine owuoyo kamano ka po ni gima kamano dotimore e gweng'gi ma Galili. Nenore ni achaya ma ne gichayogo Jo-Samaria e ma nomiyo gidwaro wang'o gweng'no. Nyaka bed ni higni moko bang'e, wi jaote Johana nokuot ka koro ne oyudo nyak maber ka ne odhi lendo ne Jo-Samaria.—Tich 8:14, 25. *w18.06* 10-11 ¶12-13

Tich Ariyo, Februar 25

Chung'uru motegno ka utueyo adiera e nungou kaka msip.

—*Efe. 6:14.*

Ka warido adiera mag Muma e nu-ngowa, mano biro miyo wadag ka luwore gi puonj mag Muma kendo wacho adiera kinde duto. Ang'o momiyo wabiro timo kinda mondo kik wawach miriambo? En nikech miriambo en achiel kuom yore ma Satan tiyogo e yo maber ahinya. Miriambo kelo hinyruok ne ng'at ma wache kod ng'at ma bende oyie gi miriambo-go. (Joh. 8:44) Omiyo, onego watum duto ma wanyalo mondo kik wa-

wach miriambo. (Efe. 4:25) En mana ni timo kamano ok yotga. Abigail ma en jahigni 18 wacho niya: "Wacho adiera bedoga matek to ahinya ahinya sama wacho miriambo nyalo resi mondo iwuog e chal moro matek." To kare ang'o momiyo kinde duto onego wawach adier? Victoria ma en jahigni 23 wacho kama: "Sama iwacho adiera kendo isiro puonj mag Muma ma iyiego, inyalo jari. Kata kamano, nitie ber mathoth ma iyudo kuom timo kamano: Ibedo gi chir, imedo sudo machiegni gi Jehova, kendo joma oheri biro dhi nyime miyi luor." Kuom adier en gima ber ndi "ka utueyo adiera e nungou kaka msip" kinde duto. *w18.05* 28 ¶3, 5

Tich Adek, Februar 26

Sikuru ka uneno.

—*Mat. 24:42.*

Waduto onego wasik ka waneno kaka ndalogi medo bedo marach. Jehova biro kawo okang' mana e kinde mowinjore. (Mat. 24:42-44) Sama pod warito kindeno, ber mondo wahore kendo wasik ka waneno. Som Wach Nyasaye pile ka pile kendo lem ma ok iwe. (1 Pet. 4:7) Luw ranyisi mar owete gi nyimine mo-seyudo mor mathoth e ngimagi nikech gisiko ka gineno kendo ler margi medo rieny. Bed modich e tiyo ne Jehova kendo mak osiep gi joma biro jiwi. Mano biro keloni mor mogundho kendo ibiro neno ni ndalo sudo piyo. (Efe. 5:16) En gima jiwowa ng'eyo ni kata bed ni wan dhano morem, pod wanyalo tiyo ne Jehova e yo moyiego. Jehova konyowa timo kamano kotiyo gi jodong-kanyakla ma 'ochiwonwa kaka mich.' (Efe. 4:8, 11, 12) Ka jaduong' moro olimi, ne ni isumo riekou kuome kendo itiyo gi paro moro amora miyi. *w18.06* 24-25 ¶15-18

Tich Ang'wen, Februar 27

Kurito chikena, ubiro siko e herana.—Joh. 15:10.

Yesu nonyiso jopuonjrene ni 'gisik e herane' to ok here ahera kende. Nikech ang'o? En nikech mondo wadag kaka jopuonjre Kristo madier nyaka wanan kinde duto. E Johana 15: 4-10 Yesu nojiwo ahinya gimomiyo dwarore ni jopuonjrene onan ka ne owacho nyadinwoya ni "sikuru." Ere kaka wanyalo nyiso ni wadwaro siko e hera mar Kristo mondo odhi nyime yie kodwa? Mana ka waluwo chikene. E yo mayot Yesu nyisowa ni, 'Wijnjauru.' Kata kamano, Yesu kwayowa mana ni watim gik ma notimo. Nowacho niya: "Aserito chike Wuora kendo asiko e herane." Yesu noketonwa ranyisi maber. (Joh. 13:15) Sama waluwo kaka Yesu nochikowa ni walandi wanyiso kaka wahero Nyasaye kod Yesu nikech chike Yesu nyiso paro ma Wuon mare nigo. (Mat. 17:5; Joh. 8:28) Sama wanyiso hera ma kamano, Jehova kod Yesu bende dhi nyime herowa. *w18.05 18 ¶15-7*

Tich Abich, Februar 28

Chenro mag jakinda kelo ohala. —Nge. 21:5, "NW."

Rowere nyaka tim yiero e wi somo, tich ma gibiro timo, kod mamoko. Timo yiero biro bedo mayot king'eyo gima idwaro e ngima. Ka iketo chenro mag tiyo ne Nyasaye ka pod itin, mano biro konyi mondo ichopgi. Rowere mang'eny ma wuok e kanyakla duto e piny ngima owinjore oyud pwoch gi pak. Gichiwore mar tiyo ne Jehova gi chunyi duto. Rowere ma kamago timo gik ma morogi e ngima kendo gitimo matek mondo giluw kaka Jehova chikogi e yoregi duto. Gitimo kamano e weche kaka mag somo, tich, kod ngima mar joot. Solomon nowacho kama: "Gen Jeho-

va gi chunyi duto. . . . Yie kuome e yoreni duto, mi nomi yoreni bedo mochikore tir." (Nge. 3:5, 6) Jehova ogeno ahinya rowere duto manie kanyakla, oherogi, oritogi, otayogi, kendo oguedhogi. *w18.04 26 ¶7; 27 ¶9*

Ngeso, Februar 29

[Beduru] gi hera e kindu; mana kaka aseherou, un bende herreuru e kindu.—Joh. 13:34.

Jaote Johana nobedo siro e kanyakla mar Jokristo mokwongo. Injili ma nondiko e wi ngima Yesu osebedo ka jiwo Jokristo kuom higni mang'eny kendo pod ojiwo Jokristo nyaka e ndalowagi. Injili mar Johana kende e ma oting'o weche ma Yesu nowacho ni hera e kido ma ifwenyogo jopuonjrene madier. (Joh. 13:35) Barupe adek ma Johana nondiko oting'o adiera mamoko momedore. Sama chunywa onyosore nikech richo moro watimo, donge wawinjo maber ng'eyo ni "remb Yesu . . . pwodhowa a e richo duto"? (1 Joh. 1:7) To ka chunywa dhi nyime chandowa, donge wabedo ma mor sama wasomo e Muma ni "Nyasaye duong' moloyo chunywa"? (1 Joh. 3:20) Johana kende e ma nondiko ni "Nyasaye en hera." (1 Joh. 4: 8, 16) Barua mar ariyo kod mar adek ma nondiko pwoyo Jokristo ma dhi nyime "wuotho e adiera."—2 Joh. 4; 3 Joh. 3, 4. *w18.04 18 ¶14-15*

Jumapil, Mach 1

Ibedo gi loch kuom gik moko duto. —1 We. 29:12.

Sula ariyo mokwongo e bug Chakruok nyisowa kaka Adam gi Hawa ne nigi thuolo ma ji mang'eny gombo agomba e kindegi. Ne gin gi gimore amora ma gidwaro, onge gima ne miyogi luoro, kendo onge ng'at ma ne sandogi. Adam gi Hawa ne ok

parre e wi gima ginyalo chamo, tich, tuoche, kata tho. (Cha. 1:27-29; 2:8, 9, 15) Kata kamano, wach maduong' monego wapar kiwuoyo kuom bedo thuolo, en ni Jehova Nyasaye kende e ma nigi thuolo ma onge tong'. Nikech ang'o? Mano en nikech en e Jachuech mar gik moko duto kendo en e Jaloch mar piny gi polo. (1 Tim. 1:17; Fwe. 4:11) Mano nyiso ni gik moko duto ma Jehova nochueyo e polo gi piny nyalo bedo thuolo mana e okang' moro. Nyaka giyie ni Jehova Nyasaye nigi ratiro mar ketonegi tong' mowinjore, ma dwarore, kendo ma ok hinygi. Mano e gima Jehova Nyasaye ne otimo ne dha-no ma nokwongo ochueyo. *w18.04 4 ¶4, 6*

Wuok Tich, Mach 2

Tiend jalo long'o nade . . . makelo weche mokou mabeyo mag gi maber.—Isa. 52:7.

E pinyini, wanano mana nikech Jehova konyowa. (2 Kor. 4:7, 8) Kata kamano, par ane kaka ngima nyalo medo bedo matek ahinya ne joma okia Jehova. Mana kaka Yesu, wanenonegi lit, to mano chwalowa mondo waternegi wach maber ma nyalo hoyogi. Omiyo, hori gi joma ipuonjo Muma. Ng'e ni samoro pok ne giwinjoga adiera mag Muma ma wapuonjogi kata paro kuomgi matut. Jomoko bende omakore ahinya gi puonj ma giyiego gie sani. Ginyalo kata neno ni dinde ma gintierree miyo gibedo machiegni gi joutegi kod anyuolagi, kendo ni dindego miyo ok giwe kit ogandagi gi timbegi. Ka pok wanyiso ji mondo "gimuk" puonj ma gisebedo ka giluwu kuom higni mang'eny, dwarore ni wakwong wakonygi "gero" puonj manyien, tiende ni wakonygi mi girwak adiera mag Muma ma ok

ging'eyoga sama wachako puonjore kodgi. Mano e ka ginyalo kawo okang' mar weyo puonj ma ne gimakorego chon. Konyogi mondo gitim lokruok ma kamano ok en gir odiechieng' achiel.—Rumi 12:2. *w19.03 22-24 ¶10, 12-13*

Tich Ariyo, Mach 3

Aseyie kodi.—Mar. 1:11.

Bedo ni Jehova nowacho gi dho-ge kaka ohero Yesu kendo omor kode paronwa ni wan be onego wamanyga thuolo mag jiwo jomamoko. (Joh. 5:20) Sama ng'at ma wageno nyiso kaka oherowa kendo opwoyowa kuom gik mabeyo ma watimo, wawinjoga maber ahinya kendo mano miyowa mijing'o mar timo maber moloyo. E yo ma kamano, joodwa kod owete gi nyimine ma wan-go e kanyakla winjoga maber sama wanyiso ni waherogi kendo wajiwogi. Sama wapwoyo jowetewa, wamiyogi mijing'o mar dhi nyime makore gi Jehova. To ahinya-ahinya, jonyuol onego ojiw nyithindgi kendo gipwogi. Sama gitimo kamano kowuok e chunygi kendo e yor hera, mano miyo nyithindogo winjo maber kendo gibedo motegno. Ka ne Jehova owacho ni, "Aseyie kodi," nonyiso ni ne en gadier ni Yesu ne dhi makore kode kendo timo tich ma nomiye nyaka giko. Ka Jehova ni gadier gi Wuode kamano, donge wan to koro onego wabed gadier chuth ni Yesu biro timo duto ma dwarore e cho-po gik ma Jehova osingo? (2 Kor. 1:20) Ka waparomatut kuom ranyisi ma Yesu noketo, mano chwalowa mondo wadhi nyime puonjore mathoth kuome kendo luwo ondamone.—1 Pet. 2:21. *w19.03 8 ¶3; 9-10 ¶5-6*

Tich Adek, Mach 4

Chik mar roho maler ma chiwo ngima ne joma ni e winjruok achiel gi Kristo Yesu, oseketou thuolo a e chik mar richo kod mar tho.

—Rumi 8:2.

Ka wang'eyo kaka mich ma ng'ato omiyowa nyalo konyowa, mano miyo wagone erokamano ahinya. Jo-Israel ne ok onyiso ni gigoyo erokamano ka ne Nyasaye ogologi e tuech e piny Misri. Dweche matin ka ne gisewuok Misri, ne gichako gombo kit chiemo kod math ma ne giyudo ka ne gin Misri kendo ne gichako ng'ur gi yo ma Jehova ne pidhogigo, to mano nomiyo gidwaro dok Misri. Parie ni ne gineno ni rech, anwaya, budho, mahatsiri, kitungu, gi shumi ne lichnegi moloyo thuolo ma Jehova Nyasaye nomiyogi mar lame. Donge mano konyowa neno gimomiyo Jehova iye nowang' gi Jo-Israel? (Kwan 11: 5, 6, 10; 14:3, 4) To mano doko puonj maduong' kuomwa! Jaote Paulo nojiwo Jokristo duto mondo kik gikaw kayiem thuolo ma Jehova osemiyowa kokalo kuom wuode Yesu Kristo. —2 Kor. 6:1. w18.04 9-10 ¶6-7

Tich Ang'wen, Mach 5

Ohero tim matir gi rieko mipogogo wach kare: Piny opong' gi ng'wono mar Jehova.—Zab 33:5.

Waduto wadwaroga ni ji oherwa. Bende, dwaher ni otimnwa gik moko e yo makare. Sama ji timonwa gik ma ok kare kendo ginyiso ni ok giherowa, mano miyo wawinjo ka gima wan joma nono. Jehova ong'eyo ni wagombo ni ji oherwa kendo otimnwa gik moko e yo makare. (Zab. 33:5) Wan gadier ni Nyasachwa oherowa ahinya kendo ok doher ni ji otimnwa gik maricho. Wanyalo neno mano maler ka wanono Chike ma Jehova nomiyo oganda Jo-Israel kokalo kuom Musa. Sama wanono Chike

Musa, wafwenyo ni Jehova Nyasachwa oherowa. (Rumi 13:8-10) Wanyalo neno ni Chike Musa ne jiwo hera nikoch hera e ma chiko gimoro amora ma Jehova timo. (1 Joh. 4:8) Chike duto ma Jehova nomiyo Jo-Israel notenore kuom chike ariyo madongo ma gin hero Nyasaye kod hero dhano. (Lawi 19:18; Rap. 6:5; Mat. 22: 36-40) Chike 600 kod chike mamoko ma Jehova nomiyo Jo-Israel konyowa ng'eyo kaka Jehova oherowa. w19.02 20-21 ¶1-4

Tich Abich, Mach 6

Kama mwanduni nitie, kanyo bende e kama chunyi nitiere.

—Mat. 6:21.

Ayub noketo tong' mowinjore sama notudore gi joma mon. (Ayub 31:1) Nong'eyo maber ni ok nonego orang dhako moro amora mopogore gi chiege ka ogombo terore kode. E kindegi, wadak e piny mopong' gi gik ma nyalo miyo wadonj e terruok. Mana kaka Ayub, be wabiro temo matek mondo kik wabed gi gombo mar terore gi ng'at ma ok wakendorego? E wi mano, be wabiro temo matek mondo kik wang'i piche mochido kata ponografi e yo moro amora? (Mat. 5:28) Ka watimo kinda mondo wawere gi gik ma kamago, mano biro konyowa mondo wadhi nyime makore gi Jehova. Ayub nowinjo Jehova kuom bedo gi paro mowinjore e wi mwandu. Nong'eyo ni ka dine oketo pache duto e mwandu ma ne en-go, mano dine obedo richo maduong' mowinjore gi kum. (Ayub 31:24, 25, 28) Wan bende wadak e kinde ma ji ohero mwandu ahinya. Ka wabedo gi paro mowinjore e wi mwandu mana kaka Muma jiwowa ni watim, mano biro konyowa mondo wadhi nyime makore gi Jehova.—Nge. 30:8, 9; Mat. 6:19, 20. w19.02 6-7 ¶13-14

Ngeso, Mach 7

*Mana kaka Wuora osehera,
e kaka aseherou.—Joh. 15:9.*

Gik moko duto ma Yesu notimo nonyiso hera ma Jehova oherowago. (1 Joh. 4:8-10) Yo maduong' mogik ma Yesu nonyisogo ni en be oherowa en ni noyie thonwa. Bed ni wan Jokristo mowal kata "rombe mamoko," hera ma Jehova gi Yesu nonyisowa kokalo kuom rawar konyowa waduto. (Joh. 10:16; 1 Joh. 2:2) E wi mano, gik mitiyogo e Rapar bende nyiso kaka Yesu ohero jopuonjrene kendo odewogi. E yo mane? Yesu nonyiso ni ohero jolupne mowal kuom chakonegi nyasi ma yot timo mar paro thone. Kaka kinde ne dhi medo kalo, Jokristo mowalگو ne dhi timo Raparno higa ka higa e chal mopogore opogore, moriwo nyaka e jela. (Fwe. 2:10) Be ne gitimo kaka Yesu nochikogi? Ee, ne gitimo kamano! Chakre kinde Yesu nyaka sani, Jokristo madiere osebedo ka temo matek mondo gitim nyasi mar paro thone. *w19.01 24 ¶13-15*

Jumapil, Mach 8

*Ubiro ng'eyo adiera,
mi adiera noketu thuolo.
—Joh. 8:32.*

Thuolono oriwo wuok e dinde mag miriambo, weyo bedo e mudho mandywa, kod weyo timbe-juok. To ok mago kende. Oriwo bende "thuolo ma nigi duong' mar bedo nyithind Nyasaye." (Rumi 8:21) Inyalo bedo gi thuolo ma kamano kata mana e kindegi kuom 'siko e wach Kristo,' tiende ni puonjge. (Joh. 8:31) Ka itimo kamano, ibiro "ng'eyo adiera" kuom dak ka luwore gi adierano, to ok mana puonjuok adiera kende. E piny marachni, ngima ma ji paro ni en ngima maber en ngima machuok kendo ma lal nono. Ok wang'eyo

ni ngima ma kiny biro chalo nade. (Jak. 4:13, 14) Kuom mano, gima ber monego watim en siko e yo ma terowa e "ngima madiere," ma en ngima ma nyaka chieng'. (1 Tim. 6:19) Jehova ok chunwa mondo wawuoth e yorno. Wan e ma wayiero kendwa. Yie mondo Jehova obed 'pokni.' (Zab. 16:5) Her 'gik mabeyo' ma ose-miyi. (Zab. 103:5) E wi mano, bed gi yie ni onyalo miyi "yilo maduong'" kod 'mor ma nyaka chieng'.'—Zab. 16:11. *w18.12 28 ¶19, 21*

Wuok Tich, Mach 9

*Dichwo ok onego owe chiege.
—1 Kor. 7:11.*

Jokristo duto onego otem matek mondo gichiw luor ne kend mana kaka Yesu gi Jehova timo. Kata kamano, nitie jomoko ma yudo ka timo kamano teknegi nikech wan dhano morem. (Rumi 7:18-23) Omiyo, ok kawwa gi wuoro ni kata mana e kinde Jokristo mokwongo nitie joma kend maggi ne nigi tungni mang'eny. Paulo nondiko ni "dhako kik pog dak gi chwore"; to e ma pod jomoko ne timo kamano. (1 Kor. 7:10) Paulo ne ok olero gimomiyo dhako ne nyalo pogo dak gi chwore. Kata kamano, wang'eyo ni ok nyal bedo ni chwore noterore nikech mano ne nyalo miyo dhakono ratiro mar ketho kend chuth. Paulo nondiko ni dhako mopogo dak gi chwore "osik ma ok okende, ka ok kamano to odog olos winjuok gi chwore." Omiyo, e wang' Nyasaye, ji ariyogo ne pod gin joma okendore. Paulo ne wacho ni dichwo gi dhako nonego otem matek mondo gilos winjuok e kindgi ka po ni gima ne kelo tungni e kend margi ne ok en wach terruok. Ji ariyogo ne nyalo dhi ir jodongo mondo okonygi gi paro mowuok e Ndiko. *w18.12 13-14 ¶14-15*

Tich Ariyo, Mach 10

*Sikuru kudwaro mokwongo
Pinyruoth kod gik makare
mag Nyasaye.*

—Mat. 6:33.

E kindewagi, Nyasaye dwaro ni jotichne omakre kode kendo gi-dhi nyime timo tich mosemiyogi gi chunyi duto. (Mat. 28:19, 20; Jak. 4:8) Nitie joma nyalo ng'adonwa paro moko ka gigalo ni gikonyowa to kare gihinyowa. Kuom ranyisi, nade ka ng'ama ondiki tich omedi telo kod osara mabup, to nenore maler ni telono biro chocho chenrogi mag lamo? To nade ka pod isomo to thuolo oneno mar dhi e skul moro maber ma ni mabor gi joodu? Be mago e seche monego itimie nonro, iwuo gi jomoko, kendo itim yiero? Donge ber kichako manyo pach Jehova e weche kaka mago *sani* kendo item matetek mondo irwak pache? Kitimo kamano, to e kinde mabiro ka tem ma kamano obironi, ok bi bedoni matetek kale. Tembego biro yudo ka niseketo chenro mag tiyo ne Nyasaye, niseng'ado paro e chunyi, kendo nisetimo yiero mowinjore chon. *w18.11 27 ¶18*

Tich Adek, Mach 11

*Ritri gi kinda duto ni mondo
chunyi obedi makare.*

—Nge. 4:23.

Solomon nobedo ruodh Israel ka ne pod en rawera. E kinde ma nochako locho, Jehova nofwenyorene e lek mopenje kama: “Kwa gi midwaro, mi namii.” Solomon nodwoke kama: “An mana rawera mayot; kendo ok ang'eyo kaka owinjore awuothi e nyim ji. . . . Kuom mano mondo imi jatichni chunyi mariek mar ng'ado ni jogi bura.” (1 Ru. 3:5-10) “Chunyi mariek” e ma nokwayo, tie-

nde ni chunyi mar winjo wach Jehova! Kare e momiyo Jehova nohero Solomon! (2 Sa. 12:24) Jehova ne mor ahinya gi gima Solomon no- kwayono mi nomiye “chunyi mar rieko kod mar ng'eyo.” (1 Ru. 3:12) Kinde duto ma Solomon nomakore gi Jehova, noyudo gueth mathoth. Kuom ranyisi, noyudo thuolo make- nde mar gero e hekalu ne “nying Jehova Nyasach Israel.” (1 Ru. 8: 20) Bende, humbe nolandore ni- kech rieko ma Nyasaye nomiye. E wi mago, weche ma nowacho kotelne gi roho maler ondik e buge adek e Muma. Achiel kuom bugego en Nge- che. *w19.01 14 ¶1-2*

Tich Ang'wen, Mach 12

*Weuru luwo kit ngima mar
joma odak e ndaloni.*

—Rumi 12:2.

Nitie jomoko ma ok dwar ni *ng'ata* ochik pachgi e yo moro amora. Giwacho ni: “An atimo kaka pacha onyisa.” Gima samoro gite- mo wacho en ni ging'ado paro giwe- gi kendo ni gin gi ratiro mar timo kamano. Ok gidwar ni ng'ato ochik ngimagi, to bende ok gidwar timo gik moko kaka jomamoko timo. Kata ka wasetemo matek mondo pachwa owinjore gi pach Jehova, mano ok mawa thuolo mar yiero gik ma wawako e pachwa kata ma wawacho. Mana kaka 2 Jo-Korintho 3:17 wacho, “kama roho mar Jehova nitie, ji bedo thuolo.” Wan gi thuolo mar yie- ro kaka wadwaro ni wachal kod kido ma wadwaro ni wabedgo. Bende, wan thuolo yiero gik ma morowa e ngima. Jehova nochueyowa kama- no. Kata kamano, thuolo ma wan- go nigi tong'. (1 Pet. 2:16) Sama wadwa- ro ng'eyo pogo gik mabeyo gi gik maricho, Jehova dwaro ni pache e ma otawa. *w18.11 19 ¶5-6*

Tich Abich, Mach 13

*Dema oseringo moweya nimar
nohero kinde ma ndalogi.*

—2 Tim. 4:10.

Ka ne wapuonjore adiera, ne wachako keto weche mag Nyasaye obed mokwongo e ngimawa, to ok mwandu. Ne wayie were gi weche mag manyo mwandu mondo wawuoth e adiera. Kata kamano, samoro wanyalo neno ka jomoko ng'iewo simbe, tablede, TV, kod gik mamoko ma kamago ma nyasani, kata wanyalo neno ni ngima dhi kodgi maber nikech mwandu ma gin-go. Wanyalo chako parore ni nitie gimoro maber ma bayowa. Wanyalo chako neno ni gik ringruok ma wan-go tin, mi chop kama waketo weche mag lamo tenge mondo wamany mwandu. Timo kamano paronwa Dema ma iwuoyo kuome e Muma. Nikech nohero gik pinyini, noweyo tiyo ne Jehova kanyachiel gi jaote Paulo. Ang'o momiyo Dema noweyo Paulo? Muma ok nyiswa. Samoro noweyo Paulo nikech nohero mwandu mag pinyini, kata nikech ne ok odwar dhi nyime tuonore gik moko mondo oti ne Jehova kanyachiel gi Paulo. Ok dwaher chiero gombo mag mwandu kuoma mi gimonwa dhi nyime hero adiera. *w18.11 10-11 ¶9*

Ngeso, Mach 14

Ok unutho ngang'.—Cha. 3:4.

Miriambo ma Satan nowachono ne rach ahinya nikech nong'eyo maber ni ka Hawa owinje mochamo olemo ma nokwerno, ne odhi tho. Gima lit en ni Hawa gi Adam noketho chik Jehova mi bang'e ne githo. (Cha. 3:6; 5:5) To gima rach moloyo en ni kokalo kuom richono, "tho nolandore kuom ji duto." Thogno 'locho kaka

ruoth . . . kata mana e wi joma ne ok otimo richo ma chal gi ketho mar Adam.' (Rumi 5:12, 14) Dhano koro sani ok nyal dak nyaka chieng' e ngima maber ma Nyasaye nochanonegi. Kar mano, gidak mana kuom higni 70, kata 80 ka po ni ng'ato nigi teko mang'eny. To kinde mang'eny, ngima dhano opong' mana gi 'chandruok gi parruok.' (Zab. 90:10) To mano kaka dhano nodonjo e masira mana nikech miriambo ma Satan nowacho! E Johana 8:44, Yesu nowuoyo e wi timbe mag Jachien ka nowacho niya: "Ne ok ochung' motegno e adiera, nikech adiera onge e iye." To adiera pod onde e iye nyaka sani nikech pod odhi nyime "wuondo piny mangima." (Fwe. 12:9) Ok wadwar ni Jachien owuondwa mi waketh osiep ma ni e kindwa gi Jehova kaka Adam gi Hawa notimo. *w18.10 6-7 ¶1-4*

Jumapil, Mach 15

*Joma mor gin jolos kuwe, nimar
noluonggi ni nyithind Nyasaye.*

—Mat. 5:9.

Nitie gimomiyo joma ohero kawo okang' mar loso kue bedoga ma mor. Jakobo nondiko niya: "Kuom joma ohero loso kuwe, gichuoyo koth olemo mar tim makare kama nitie kuwe." (Jak. 3:18) Sama ok wawinjre gi ng'ato e kanyakla kata e odwa, onego wakwa Nyasaye okonywa walos kue. Mano biro miyo roho maler mar Jehova, timbe makare, kod mor obed e kindwa. Yesu nojiwo gimomiyo onego wakaw okang' mar loso kue. Nowacho niya: "Sa mitero mich mari e kar misango, miti iparo ka in kanyo ni owadu nigi wach moro kodi, we michnino e nyim kar misango kanyo, kae to ia. Kwong idhi ilos kuwe gi owadu eka bang'e iduog ichiwi michni."—Mat. 5:23, 24. *w18.09 21 ¶17*

Wuok Tich, Mach 16

Amiyou chik manyien, ni ubed gi herera e kindu; mana kaka aseherou, un bende herreuru e kindu.

—Joh. 13:34.

E otieno mogik ma ne Yesu obedogo e piny kae, nonwoyo wach herera chiegni nyadi 30 kowuoyo gi jopuonjrene. Nowacho achiel kachiel ni jopuonjrene onego oherre. (Joh. 15:12, 17) Ne gidhi herore e okang' ma miyo ng'ato ang'ata fwenyo mayot ni gin e jolup Yesu madier. (Joh. 13:35) Hera ma kamano ok en herera ma ng'ato winjo awinja e chunye. En herera ma dwaro ni ng'ato oyie tuonore kata lalo gik mogeno ahinya mondo okony jomamoko. Yesu nowacho niya: "Onge ng'at ma nigi herera maduong' ma loyo ma: Ni ng'ato chiwo ngimane nikech osiepene. Un osiepena kutimo gima achikou." (Joh. 15:13, 14) Hera madier kod winjruok motegno ma jotich Jehova nigo e kindegi miyo jomoko fwenyo ni gin jotich Nyasaye madier. (1 Joh. 3:10, 11) Wamor ahinya ni jotich Jehova oherore bed ni giwuok e oganda mane, giwacho dhok mane, kata ne gipon nade. *w18.09 12-13 ¶1-2*

Tich Ariyo, Mach 17

Ka ng'ato ok chiw gik ma dwarore ne joma gin joge owuon, to molojo joma gin joode, osekwedo yie kendo orach molojo ng'at ma onge yie.—1 Tim. 5:8.

Jehova dwaro ni jotichne orit jodgi maber. Kuom ranyisi, samoro nyalo dwarore ni iti mondo joodu oyud pesa ma ginyalo konyorego. Mine mang'eny bedoga dala mondo girit nyithindgi ma pod tindo. Nyalo dwarore ni nyithindo mosebedo madongo orit jonyuolgi ma koro oseti kata ma tuore. Magi gin gik

mochuno. Kapo ni in gi ting' ma kamago, nyalo bedo matek mondo ibed gi thuolo malach e tije Nyasaye kaka diher. To kik mano nyos chunyi! Jehova mor malich sama itimo kinda mondo irit joodi. (1 Kor. 10:31) Ka po ni ionge gi ting' mathoth ahinya mar rito joodu, donge inyalo konyo Jokristo weteni mamoko ma rito wedegi ma tuore, moti, kata mochando gik mamoko? Donge inyalo ng'iyoy ane i kanyaklau ka po ni nitie joma inyalo konyo? Sama itimo kamano, nyalo bedo ni Jehova tiyo kanyachiel kodi e dwoko lamo mag jotichne. —1 Kor. 10:24. *w18.08 24 ¶3, 5*

Tich Adek, Mach 18

Nyasaye ne ni kode, kendo ne orese kogole e masiche duto.

—Tich 7:9, 10.

Ka ne Josef jahigni 17, owetene nouse mobedo misumba nikech nyiego ma ne gin-go kode. Ne en nyathi ma wuon-gi nohero malich. (Cha. 37:2-4, 23-28) Kuom higni 13 kama, Josef nobedo misumba kendo notuoye e jela e piny Misri, kuma bor ahinya gi Jakobo wuon-gi. Ang'o ma ne okonyo Josef mondo kik chunye nyosre kendo miri ma kik loye? E kinde ma Josef ne sandore e jela, nyaka bed ni nosiko kotemo ahinya mondo oket pache kuom gik ma ne nyiso ni Jehova guedhe. (Cha. 39:21; Zab. 105:17-19) Nyalo bedo ni gik ma noleko ka ne pod otin bende nomiyo odhi nyime bedo gadier ni Jehova ne ni kode. (Cha. 37:5-11) Onge kiawa ni Josef nolemo nyading'eny kokwayo Jehova mondo okonye. (Zab. 145:18) Jehova nodwoko lamo mag Josef kuom miye bedo gadier ni ne odhi siko kode e tembe duto ma ne dhi yude. *w18.10 28 ¶3-4*

Tich Ang'wen, Mach 19

*Ng'a ma jachan, kata jabute
osin kode; to jamoko
nigi osiepe mathoth.
—Nge. 14:20.*

Gima nyalo miyo wane jomamoko e yo ma ok owinjore en mwandu ma gin-go kata ma giongego. To ere kaka mwandu ng'ato kata dhier ma en-go nyalo chocho yo ma wane-nego? Roho maler notayo Solomon mondo ondik wach moro madier ma timore e ngima dhano morem kaka inyisowa e ndiko ma kawuono. Ndikono puonjowa ang'o? Ka ok watang', wanyalo chako mako osiep gi owete gi nyimine momewo, to modhier to wajwang'o. Ang'o momiyo ok ber mako osiep gi ng'ato mana nikech mwandu ma en-go? Nikech timo mano nyalo chako kelo pogruok e kanyakla. Jakobo nowacho ni tim ma kamano ne kelo pogruok e kanyakla mar Jokristo mokwongo. (Jak. 2:1-4) Nyaka wasik ka watang' mondo kik timno kel pogruok e kanyakla kendo watem matek mondo waher ji duto bed ni gimewo kata gidhier. *w18.08 10 ¶18-10*

Tich Abich, Mach 20

*Beduru gi hera
matut e kindu.
—1 Pet. 4:8.*

Wanyiso ni wamor gi thuolo ma Jehova omiyowa mar bedo joge kuom hero Jokristo wetewa. Gin bende gin mag Jehova. Ka waparo mano kinde duto, wabiro siko ka watimo gik ma nyiso ni wahero owetewa gi nyiminewa kendo wang'won kodgi. (1 The. 5: 15) Yesu nonyiso jolupne niya: "Ma e ma nomi ji duto ong'e ni un jo-

puonjrena—ka un gi hera e kindu uwegi." (Joh. 13:35) Malaki nowacho ni Jehova "chiko ite, kendo owinjo" gik ma jotichne wacho e kindgi. (Mal. 3:16) Kuom adier, "Jehova ong'eyo . . . joge." (2 Tim. 2:19) Ong'eyo maler gik moko duto ma watimo kendo ma wawacho. (Hib. 4:13) Ka ok wabedo mang'won gi Jokristo wetewa, Jehova neno mano. To koma chielo, ka warwakogi, wachiwonegi gigewa, wawayonegi kethogi, kendo wang'won kodgi, mago be Jehova neno.—Hib. 13:16. *w18.07 26 ¶15, 17*

Ngeso, Mach 21

*Jehova Nyasachi; en e ma . . .
nipadri kuome.—Rap. 10:20.*

Makruok gi Jehova en gima owinjore. En e ma en gi teko, rieko, kod hera moloyo ng'ato ang'ata. Kuom adier, onge ng'ato ang'ata kuomwa ma ok diher bedo kor Jehova. (Zab. 96:4-6) To e ma pod nitie jotich Jehova moko ma osebagni sama dwarore ni ginyisi ka be gin kor Jehova. Par ane ranyisi mar Kain. Ne ok owacho ni nalamo nyasaye moro amora mopogore gi Jehova. Kata kamano, Nyasaye ne ok oyie gi yo ma ne olamego. Paro maricho nosechako donjo e chunye. (1 Joh. 3:12) Jehova nonyise niya: "Kitimo maber, ok noyiei koso? To ka ok itimo maber, richo obedo e dho odi: kendo gi modwaro notimre kuom yieni, to in mondo iloye." (Cha. 4:6, 7) Ne chal ka gima Jehova nyiso Kain ni, "Ka iloko chunyi mi ibedo jakora, an be abiro bedo jakori." Kata kamano, Kain ne ok otimo kaka Jehova nonyise. *w18.07 17-18 ¶1, 3-4*

Jumapil, Mach 22

Weuru ler maru orieny e nyim ji.
—Mat. 5:16.

Achiel kuom yore ma wanyisogo ni wayie mondo lerwa orieny en yalo wach maber kendo konyo ji mondo gibed jopuonjre Yesu. (Mat. 28: 19, 20) E wi mano, wanyalo miyo Jehova duong' kokalo kuom timbewa mabeyo. Joma walendonegi kod jomamoko ma nenowa, rangoga gik ma watimo. Yo ma wabwonjogo kod kaka wamoso ji nyiso kaka wachalo kod Nyasaye ma walamo. Yesu nonyiso jopuonjrene niya: "Sama udonjo e ot, mosuru joodno." (Mat. 10:12) E gwenge ma Yesu kod jootene ne lendoe, ji ne rwakoga welo ma ok ging'eyo. Mano gima tinde ok timre ahinya kuonde mathoth. Kata kamano, yo mang'won ma waleronego weg udi gimomiyo walimogi nyalo golonegi luoro kendo miyo giyaw chunyi. Bwonjo gi ji konyo kama duong'. Mano osekonyo owete gi nyimine ahinya sama gilendo e lela ka gitiyo gi trolu. Samoro isefwenyo ni ji rwako wach sama ibwonjo kodgi kendo imosogi gi ilo. *w18.06 22 ¶4-5*

Wuok Tich, Mach 23

Nyasaye ok buon ng'ato ang'ata.
—Tich 10:34.

Kinde mang'eny, jaote Petro nong'iyoga mana gi Jo-Yahudi kende. Kata kamano, ka ne Nyasaye owacho ni Jokristo ok onego obuon jowetegi, Petro noyalo ne Kornelio ma ne en jalwenj Rumi. (Tich 10: 28, 35) Bang' mano, Petro nochako riwore gi joma wuok e ogendni mamoko kendo chiemo kodgi. Kata kamano, higni moko bang'e, nobukore oweyo chiemo gi Jokristo ma ne ok gin Jo-Yahudi e taon mar Antiokia. (Gal. 2:11-14) Mano nomiyo Paulo okwere matek ke-

ndo nenore ni Petro norwako siemno. Ka ne Petro ondiko barua ne Jokristo ma Jo-Yahudi kod ma ne wuok e ogendni mamoko e Asia Minor, nowuoyo maber e wi riwruok *duto* mar owete. (1 Pet. 1:1; 2:17) Onge kiawa ni jooto noluwo ranyisi ma Yesu noketonegi mar hero "ji mopogore opogore *duto*." (Joh. 12:32; 1 Tim. 4:10) Gikone ne gitimo lokruok kata obedo ni timo kama-no nokawo kinde mogwaro. Nikech Jokristogo 'norwako kit dhano manyien,' ne gichako neno ni ji *duto* romre e wang' Nyasaye.—Kol. 3: 10, 11. *w18.06 11 ¶15-16*

Tich Ariyo, Mach 24

Chung'uru motegno . . . ka urwako tim makare kaka rageng' mar akor.
—Efe. 6:14.

Achiel kuom rageng' mag akor ma ne jolwenj Jo-Rumi rwako ne iloso gi chumbe mag nyinyo. Ne dwarore ni jalweny onon kinde ka kinde ka chumbego pod obet maber kargi. Rageng'no ne miyo aserni ok chwo adundo jalweny kata fuondene mamoko. Mano doko ranyisi mowinjore ndi ma nyiso kaka chike makare mag Jehova nyalo rito chunywa! (Nge. 4:23) Mana kaka jalweny ok nyal wilo rageng' mar akor ma olos gi nyinyo gi ma olos mayom yom, wan bende ok dwaher wilo chike makare mag Jehova gi chike ma wan wawegi waneno ni ber. Paro ma wang'ado orem ma ok nyal miyowa rit makare. (Nge. 3:5, 6) Mano e momiyo nyaka wang'i kinde ka kinde ka rageng' mar akor ma Jehova omiyowa pod rito chunywa. Kaka wamedo hero adiera ma wapuonjore, e kaka wabiro dak kaluwore gi chike makare mag Nyasaye ma ipimo gi "rageng' mar akor." —Zab. 111:7, 8; 1 Joh. 5:3. *w18.05 28 ¶3-4, 6-7*

Tich Adek, Mach 25

Ne gidhawa gi Musa.

—*Kwan 20:3, “NW.”*

Kata obedo ni Musa notelo ne Jo-Israel e yo maber kuom higni mang'eny, Jo-Israelgo nochako ng'ur. Ne ok giywagore ne wach pi kende, to ne ging'ur ne Musa mana ka gima en e ma nomiyo riyo omakogi. (Kwan 20:1-5, 9-11) Ich-wang' nomiyo Musa ok obedo ma muol. Kar mondo Musa ne wuo gi lwanda mana kaka Jehova nonyise, nochako bayonegi wach, kendo nomiyo duong' kowacho ni en e ma ne odhi golonegi pi e lwanda. Kae to nogoyo lwanda diriyo mi pi noburore. Ng'ayi kod ich-wang' nomiyo Musa otimo gima ok owinjore. (Zab. 106:32, 33) Weyo bedo ma muol mana kuom kinde matin kamano nomiyo olalo thuolo maber mar donjo e Piny ma Nosingi. (Kwan 20:12) Ranyisi mar Musano puonjowa gik mang'eny. Mokwongo, nyaka watem matek mondo wadhi nyime bedo joma muol. Ka waweyo bedo ma muol kata mana kuom kinde matin, sunga kod ng'ayi nyalo makowa mi wachak wacho weche ma ok owinjore. Mar ariyo, gik ma chando chunywa nyalo nyosowa, omiyo, nyaka watem atema mondo wabed joma muol. *w19.02 12-13 ¶19-21*

Tich Ang'wen, Mach 26

Wach maber mar Pinyruothni ibiro yal e piny mangima.—Mat. 24:14.

Be luwo chik ma Yesu nomiyo wa ni walend en ting' mapek? Ooyo. Ka Yesu nosegoyo ngero mar yadh mzabibu, nowacho ni joma lando wach Pinyruoth ne dhi bedo mamor. (Joh. 15:11) Nosingonwa ni mor ma ne engo e ma wan bende ne wadhi bedogo. E yo mane? Yesu nowacho ni en e yadh mzabibu to jopuonjrene e bedene. (Joh. 15:5) Yadh mzabibu siro bedene. Sama bedene omakore motegno e yath, mano miyo yadhno

keyonegi pi kod gik mamoko ma dwa-rore mondo gidhi nyime dongo maber. E yo ma kamano, ka wan bende wasiko e winjruok achiel gi Kristo kendo waluwo ranyisine, wabedo gi mor ma en bende en-go sama otimo dwach Wuon-gi. (Joh. 4:34; 17:13; 1 Pet. 2:21) Hanne ma osebedo painia kuom higni mokalo 40 wacho kama: “Mor ma ayudoga bang' dhi e tij lendo e ma chwala mondo adhi nyime tiyo ne Jehova.” Kuom adier, mor ma wan-go e chunywa e ma miyowaga teko mar dhi nyime lendo nyaka e alwora ma tek lendee.—Mat. 5:10-12. *w18.05 17 ¶2; 20 ¶14*

Tich Abich, Mach 27

Ne oketa mondo abed . . . japuonj mar ogendni kuom wach yie kod adiera.—1 Tim. 2:7.

Nenore ni jaote Paulo noketo ranyisi maber ahinya mar jiwo jowetene e kinde Jokristo mokwongo. Roho maler notaye mondo odhi olend ne Jo-Grik, Jo-Rumi kod jomamoko ma ne lamo nyiseche mathoth. (Gal. 2:7-9) Paulo nowuotho e gwenge ma boyo nyaka e pinje ma sani iluongo ni Turkey, Greece, kod Italy kochako kanyakla manyien e kind joma ok gin Jo-Yahudi. Jokristo manyien-go ne osand ahinya gi jopinygi giwegi kendo ne dwarore ni mondo ojiwgi. (1 The. 2:14) Machiegni gi higa mar 50, Paulo nondiko barua ne kanyakla manyien ma ne ni Thesalonika konyisogi niya: “Kinde duto wago yo ne Nyasaye erokamano sama wahulo nyingu uduto e lamowa, ni-mar wiwa ok wil ngang' gi tiju ma nyiso yie kod tiju matek mar hera, kendo kuom sinani maru.” (1 The. 1:2, 3) Nonyisogi bende ni gijiwre e kindgi giwegi ka nowacho niya: “Dhiuru nyime kujiworu e kindu kendo gerreuru ng'ato gi ng'ato.”—1 The. 5:11. *w18.04 18-19 ¶16-17*

Ngeso, Mach 28

Wach maber nyaka kwong yal.

—Mar. 13:10.

Rawera ma tiyo gi ngimane mondo omor Jehova keto pache duto e tij lendo. Nikech tij lendo onego otim mapiyo, dwarore ni wakete mokwongo kuom gik moko duto ma wachano timo. Donge inyalo bedo gi chenro mar lendo nyading'eny kaka nyalore? Be inyalo bedo painia? To nade ka mor ma in-go ne tij lendo odok chien? Ere kaka inyalo medo lony ma in-go e chiwo neno? Okenge ma biro konyi gin magi: Ikri maber, kendo kik chunyi jogi e puonjo jomamoko gik ma isepuonjori. Ka itimo kamano, to ibiro bedo gi mor mogundho ne tij lendo. Inyalo chako gi manyo dwoko mag penjo ma joskul weteni oheroga penjo kaka, “Ang’o momiyo iyie kuom Nyasaye?” Websaitwa mar jw.org oting’o sula ma nyalo konyo rowere mondo oikre ne dwoko penjo ma kamago. E websaitwa, ibiro neno fom mipong’o ma wiye wacho ni “*Kwa Nini Ninamwamini Mungu?*” Weche manie fomno biro konyi mondo iik dwoko mar penjono. *w18.04 27 ¶10-11*

Jumapil, Mach 29

Nyuoluru, kendo medreuru.

—Cha. 1:28.

Kata obedo ni Adam gi Hawa ne ni thuolo e yore mang’eny, nitie tong’ ma ne oketnegi. Nitie tong’ moko ma ne ok ochuno ni nyaka nyisgi nikech ne ochuegigo. Kuom ranyisi, ne ging’eyo ni mondo gidhi nyime bedo mangima, nyaka ne gigam muya, gichiemi, ginindi, kod timo gik mamoko. Be timo gigo ne miyo gineno ni gionge thuolo? Ooyo, nikech Jehova nong’eyo ni kata ka gitimo gigo to pod ne gidhi bedo mamor e ngimagi. (Zab. 104:14, 15; Ekl. 3:12, 13)

Jehova nomiyo Adam gi Hawa chik ma achiel kachiel ni ginyuolre mondo gipong’ piny kendo girite maber. Be chikno ne dhi mayogi thuolo ma ne gin-go e yo moro amora? Ooyo! Chikno nomigi mondo gikony e chopo dwach Jachuech ma en ni piny duto obed paradiso ma dhano makare dakie nyaka chieng’. (Zab. 127:3; Isa. 45:18) Adam gi Hawa ne nigi thuolo mar bedo mamor e kend margi kendo dak nyaka chieng’ kanyachiel gi nyithindgi. *w18.04 4-5 ¶7-8*

Wuok Tich, Mach 30

Ji duto ma chunyi ne ni kare ne ngima mochwere norwako yie.

—Tich 13:48.

Sama wahore gi joma waromogo e tij lendo, kik wagen ni gibiro winjo tiend adiera ma wapuonjogi kata yie gi adierago mana gikanyono. Kuom ranyisi, ne ane kaka wanyalo konyo ng’ato mondo ong’e ni ji biro dak nyaka chieng’ e paradiso e piny. Ji mang’eny paro ni ka ng’ato otho, kamano e kaka wachne orumo, kata ginyalo paro ni joma beyo duto biro dhi e polo. Ne ane gima owadwa moro osebedo ka timo. Mokwongo, osomoga Chakruok 1:28. Kae to openjo wuon ot ni Nyasaye ne dwaro ni dhano odag kanye to gidag e ngima ma chalo nade. Ji mang’eny dwokega ni, “E piny kendo e ngima maber.” Bang’e, owadwano somo Isaiah 55:11 kae to openjo wuon ot ka be Nyasaye oseloko kaka nochano. Kinde mang’eny weg udi dwokega ni ooyo. Gikone, owadwano somoga Zaburi 37:10, 11 kae to openjo weg udi kaka ngima dhano nobed e kinde ma biro. Tiyo gi Ndiko e yo ma kamano osemiyo okonyo ji mang’eny ng’eyo ni Nyasaye pod dwaro ni joma beyo odag e Paradiso e piny ka. *w19.03 24 ¶14-15; 25 ¶19*

Tich Ariyo, Mach 31

Winjeuru.—Mat. 17:5.

Jehova nonyiso maler ni odwaro ni wawinj weche Wuode kendo wati gi wechenego. Yesu nopusonjo jolupne kaka ne ginyalo yalo wach maber, kendo nonyisogi nyading'eny ni gisik ka gineno. (Mat. 24:42; 28:19, 20) Nojiwogi bende ni giked matek ne ngima mochwere, kendo kik chunyi ol. (Luka 13:24) Yesu nowacho bende gimomiyo dwarore ni jolupne oherre, gisik e achiel, kendo giluw chikene. (Joh. 15:10, 12, 13) Wehego pod konyo e kindewagi mana kaka ne gikonyo e kinde ma Yesu nowachogie. Nitie kinde ma Yesu nowachoniya: "Ng'ato ka ng'ato man kor adiera winjo dwonda." (Joh. 18:37) Wanyiso ni wawinjo dwond Yesu sama 'wadhi nyime nano gi jowetewa kendo weyonegi kethogi gi chuny ma ni thuolo.' (Kol. 3:13; Luka 17:3, 4) Yo machielo ma wanyisogo ni wawinjo dwond Yesu en yalo wach maber gi kinde, obed "e kinde ma weche beyo kata e kinde ma weche tek."—2 Tim. 4:2. *w19.03* 10 ¶19-10

Tich Adek, April 1

[*Yesu nowacho*] ne Petro niya: "Dhi chien ka ng'eya, Satan! . . . Ok in gi paro mag Nyasaye, to mag dhano."—*Mat. 16:23.*

To nade wan? Be pachwa chal gi pach Nyasaye koso pach pinyni? Wang'eyo ni wasetimo lokruok mathoth mondo timbewa oluwre gi dwach Nyasaye. To nade pachwa? Be wate-mo matek mondo gik ma waparo kod yo ma wanenogo gik moko odonjre maber gi pach Nyasaye? Timo mano dwaro kinde mathoth. Rwako pach jopiny to ok dwar kinde, to kata kodwaro kinde moro, en mana kinde matin. En kamano nikech chuny ma jopinyni nyiso olworowa kamo-

ro amora. (Efe. 2:2) Bende, nikech pach pinyni jiwo mana gik ma moro ji giwégi, yot ahinya mondo olomb ji. Adier, bedo gi paro kaka mar Jehova ok yotga, to mar pinyni to mong'ore among'a. Ka wayie mondo pinyni e ma ochik pachwa, wabiro chako timo mana gik ma morowa wawegi, kendo ok wabi dwaro mondo ng'ato ang'ata ochik timbewa. (Mar. 7: 21, 22) Omiyo, onego watim kinde mondo wabed gi "paro mag Nyasaye," to ok "mag dhano." *w18.11* 18-19 ¶1, 3-4

Tich Ang'wen, April 2

Ma en Wuoda ma ahero kendo ma aseyiego.—Mat. 3:17.

Nyaka bed ni Yesu ne owinjo maber ahinya ka ne dwond Jehova owinjore nyadidek e kinde mopogore opogore konyiso kaka ne omor kode. Mapiyo bang' ka nosebatise e Aora Jordan, Jehova nowacho weche ma ni e ndiko ma kawuono. Nenore ni Johana Jabatiso kende e ng'at machielo ma ne owinjo wehego. Higa achiel ka Yesu pok notho, jopunjrene adek bende ne owinjo Jehova ka wuoyo e wi Yesu kama: "Ma Wuoda ma ahero, ma aseyiego. Winjeuru." (Mat. 17:5) Kae to ka ne odong' ndalo matin to Yesu tho, dwond Jehova ne owinjore kowuok e polo ka wuoyo kode. (Joh. 12:28) Kata obedo ni Yesu nong'eyo ni ne idhi donjne ni noyanyo Nyasaye mi otho tho wich-kuot, nolamo mondo dwach Jehova e ma otimre to ok mare. (Mat. 26:39, 42) Nikech nodwaro moro Wuon-gi to ok jopiny, "ne onano e yadh-sand ka ochayo wich-kuot."—Hib. 12:2. *w18.07* 10-11 ¶15-16

Somo Muma e kinde Rapar:
(Gik ma notimore bang'
podho chieng': Nisan 9)
Mariko 14:3-9

Tich Abich, April 3

*Wuora, kidwaro to gol okombeni
oa kuoma.—Luka 22:42.*

Mapiyo bang' bedo gi Chiemo Mochiambo mar Ruodhwa, Yesu nonyiso chir maduong'. E yo mane? Noyie timo dwach Wuon mare kata obedo ni nong'eyo ni timo mano ne dhi miyo otho tho wich-kuot kihangone gi richo maduong' ni ochayo Nyasaye. (Mat. 26:65, 66) Yesu ne ok oweyo Jehova kata matin, kendo mano nomiyo nying Jehova duong', nonyiso ni Jehova e jaloch e wi gik moko duto, kendo noyawo ne dhano moloko chunyi gi thuolo mar yudo ngima mochwere. Bende, Yesu nonyiso jolupne chon-chon gik ma ne dhi timorenegi. Yesu nonyiso chir bende kuom weyo bedo gi parruok mathoth, to noketo pache e konyo jootene. Nyasi ma notimo bang' riembo Judas ne dhi paro ne jolupne mowal ber mar rembe ma ne dhi chuer kod singruok ma nodhi timo kodgi.—1 Kor. 10:16, 17. *w19.01* 22-23 ¶7-8

Somo Muma e kinde Rapar:
(Gik ma notimore odiechieng': Nisan 9)
Mariko 11:1-11

Ngeso, April 4

*Wuora, mi nyingi duong'.
—Joh. 12:28.*

Jehova nodwoko Yesu kama: "Ase-miye duong', kendo abiro miye duong'." Chuny Yesu ne chandore nikech ting' mapek ma ne en-go mar siko komakore gi Jehova. Yesu nong'eyo ni ne idhi sande malit mi nege. (Mat. 26:38) To gima ne chandochunye moloyo en ni nodwaro ni omi nying Wuon-gi duong'. Ne odonjne ni noyanyo Nyasaye, kendo noneno ni thone ne dhi kelo ne Nyasaye wich-kuot. Mana kaka Yesu, wan be chunywa nyaloga chando-

re sama ji timo gik maricho ma ketho nying Jehova. Samoro wan be ji timonwa gik maricho kaka ne otim ne Yesu. Kata, nyalo bedo ni miriambo ma ji wacho kuomwa chando chunywa. Wanyaloga siko ka waparo kaka miriambogo ketho nying Jehova. E seche kaka mago, ka waparo weche ma Jehova nowacho e Johana 12:28, wayudo jip kendo chunywa bedo gi kue. Kinde duto, Jehova biro miyo nyinge duong'.—Zab. 94:22, 23; Isa. 65:17. *w19.03* 11-13 ¶14-16

Somo Muma e kinde Rapar:
(Gik ma notimore odiechieng': Nisan 10)
Mariko 11:12-19

Jumapil, April 5

*Yesu nochako lero ne jopuonjrene ni nyaka . . . oyud sand mang'eny . . . kendo ibiro nege.
—Mat. 16:21.*

Wachno nomako dho jopuonjre Yesu. Ne gisebedo ka gigalo ni Yesu ne dhi duoko pinyruoth e Israel, to en nonyisogi ni ne ochiegni sande mi nege. Jaote Petro nonyise kama: "Kechri . . . Ruoth; mano ok bi timoreni ngang'." Yesu nokwere kanyo gi kanyo niya: "Dhi chien ka ng'eya, Satan! In gima kelona chwanyruok, nikech ok in gi paro mag Nyasaye, to mag dhano." (Mat. 16:22, 23; Tich 1:6) Weche Yesugo nonyiso maler ni pach Jehova opogore mabor gi pach jopiny ma nie bwo teko Satan. (1 Joh. 5:19) Petro ne nigiparo mag jopiny ka ne okwero Yesu mondo kik ochiwre. Yesu nong'eyo ni Jehova to ne nigiparo mopogore e wachno. Dwoko ma ne omiyo Petro nonyiso maler ni pach Jehova kende e ma notiyogo, to ok pach pinyi. *w18.11* 18 ¶1-2

Somo Muma e kinde Rapar:
(Gik ma notimore odiechieng': Nisan 11)
Mariko 11:20-12:27, 41-44

Wuok Tich, April 6

[*Dhiuru*] *nyime lando tho mar Ruodhwa nyaka chop obi.*

—1 Kor. 11:26.

Par ane gima Jehova neno sama ong'yo piny ngima kendo oneno dha-no tara gi tara kochokore e Rapar mar tho Kristo. Ok one anea jogo e rumbi; kar mano, oneno ng'ato ka ng'ato ma ni e chokruogno. Kuom ranyisi, oneno joma ok barega ne chokruogno higa ka higa. Oneno bende joma timoga kinda mondo gibi kata obedo ni isandogi. Oneno jomoko bende ma ok biga ahinya e chokruogewa, to kochopo Rapar to ok gibare kendo gine-ne kaka chokruok mochuno. Jehova neno bende joma e ka ohango biro e Rapar, ma be samoro obiro mana mondo ginee ni to ang'o ma dhiga nyime e chokruogno. Kuom adier, Jehova mor matek sama oneno ka ji mang'eny biro e Rapar. (Luka 22:19) Kata kama-no, gima more moloyo en *gima chwalo* jogo mondo gibi e chokruogno. Be wan gi siso mar yudo puonj kowuok kuom Jehova kod riwruok mare.—Isa. 30:20; Joh. 6:45. *w19.01* 26-27 ¶1-3

Somo Muma e kinde Rapar:

(Gik ma notimore odiechieng': Nisan 12)

Mariko 14:1, 2, 10, 11;

Mathayo 26:1-5, 14-16

**TARIK MAR RAPAR
Bang' Podho Chieng'
Tich Ariyo, April 7**

Kristo ne othonwa.—Rumi 5:8.

Yesu noyie tho ne jopuonjrene, kendo yo ma nodakgo ne nyiso ni dwachgi e ma noketo mokwongo. Kuom ranyisi, kata sama ne ool bang' tiyo matek kata wach moro ne chando chunye, pod noyie bedo gi jopuonjrene. (Luka 22:39-46) To noketo pache kaka nonyalo konyo jomoko, to ok gima nonyalo yudo kuomgi. (Mat. 20:28) Wan e riwruok madier mar owete e piny mangima kendo wahero tiyo gi thuolo mang'eny e gwelo jo-

mamoko bende mondo oriwre kodwa. Kata kamano, wadich ahinya gi konyo "joma wan-go e yie," moriwo nyaka joma nodok chien moweyo lendo kod biro e chokruok. (Gal. 6:10) Wanyiso ni waherogi sama wajiwogi ni gibi e chokruogewa to ahinya-ahinya e Rapar. Mana kaka Jehova gi Yesu, wamor ahinya sama ng'at ma nodok chien oduogo ir Jehova.—Mat. 18:14. *w19.01* 29-30 ¶12, 14-15

Somo Muma e kinde Rapar:

(Gik ma notimore odiechieng': Nisan 13)

Mariko 14:12-16; Mathayo 26:17-19

(Gik ma notimore bang'

podho chieng': Nisan 14)

Mariko 14:17-72

Tich Adek, April 8

Mani ochung' ne ringra. . . . Mani ochung'ne "remba mar singruok."

—Mat. 26:26-28.

E kinde ma Yesu nochako nyasi mar paro thone, notiyo mana gi gik ma nodong' bang' ka ne gisetimo Pasaka mondo otimgo nyasino. Notiyo gi makate ma ok oketie thowi kod divai. Yesu nonyiso jootenego ni makate nochung' ne ringrene ma ne idhi chiw kaka misango, to divai nochung' ne rembe ma ne dhi chuer. Bedo ni Yesu ne ok otiyo gi gik mang'eny e nyasi manyien kendo makendeno ne ok omako dho joo-tego. Nikech ang'o? Dweche moko motelo ka ne Yesu olimo Lazaro, Maritha, gi Maria ma ne gin osiepene ahinya, nochako puonjo joma ne ni kanyo. Maritha to nogalore gi tedo chiemo mang'eny ne wendogi modhial. Ka ne Yesu ofwenyo mano, norieye konyise ni ne ok ochuno ni oted gik mang'eny. Chiemo matin noromo aroma. (Luka 10:40-42) Ka nodong' seche manok to Yesu tho, en be notimo mana gima nonyiso Maritha. Notiyo mana gi gik matin e timo nyasi mar paro thone. *w19.01* 20-21 ¶3-4

Somo Muma e kinde Rapar:

(Gik ma notimore odiechieng': Nisan 14)

Mariko 15:1-47

Tich Ang'wen, April 9

*Wuora, miya duong' e bathi,
duong' ma chal gi ma ne an-go.*

—Joh. 17:5.

Bang' chiere, Jehova nomiyo Yesu "migawo ma malo molooyo." Bende, nomiye ngima ma ok nyal tho kendo, ma en gima onge ng'ato ang'ata ma noseyudo chop kindeno! (Fil. 2:9; 1 Tim. 6:16) To mano kaka Jehova nonyiso e yo makende ni nomor gi yo ma Yesu nomakorego kode! Ang'o ma biro konyowa mondo kik wamany huma mag pinyini kata temo moro jopiny? Onego wapar ni *kinde duto* Jehova paro joma omakore kode, kendo onyalo guedhowa kotiyi gi *yore ma ok wapar*. Samoro nitie gik mathoth ma ok wang'eyo gie sani ma Jehova biro guedhowago e kinde mabiro! Sama pod wadhi nyime nano e chandruoge kod tembe ma wayudo e pinyini, onego wapar kinde duto ni pinyini ok en gima siko. (1 Joh. 2:17) Jehova Wuonwa ma jahera 'ok en ng'at ma ok kare ma wiye diwil gi gik ma wasetimo kod hera ma wasenyiso ne nyinge.'—Hib. 6:10. *w18.07 11 ¶17-18*

Somo Muma e kinde Rapar:

(Gik ma notimore odiechieng': Nisan 15)

Mathayo 27:62-66

**(Gik ma notimore bang'
podho chieng': Nisan 16)**

Mariko 16:1

Tich Abich, April 10

[Akwayo ni] giduto gibed achiel.

—Joh. 17:20, 21.

Ka ne Yesu nigi jootene e chiemo modhiambo mogik, gima ne chando chunye ne en kaka jolupne ne nyalo siko ka gin e winjruok achiel. Sama nolemo kanyachiel kodgi, nowacho ni nogombo ni jopuonjrene obed e winjruok achiel mana kaka en bende en e winjruok achiel gi Wuon-gi. Bedogi e winjruok achiel ne dhi nyiso maler ni Jehova e ma nooro Yesu e piny mondo obi otim dwach Nyasaye. Hera e ma ne dhi bedo kido mifwenyogo jopuonjre Yesu

madier kendo e ma ne dhi miyo gibed gi winjruok achiel. (Joh. 13:34, 35) Yesu nojiwo ne jootene wach bedo gi winjruok achiel. Mano en nikech nofwenyo ni jootenego ne ok winjre ahinya mana kaka nonenore sama ne gichamo chiemo modhiambo mogik. Ne gichako dhawo ka giyware 'ni en ng'a kuomgi ma ne ikwano ni duong' molooyo,' mana kaka ne gisegatimo e kinde mokalo. (Luka 22:24-27; Mar. 9:33, 34) Nitie kinde moro ma Jakobo gi Johana nosekata kwayo Yesu mondo omigi tije madongo dongo e Pinyruodhe. —Mar. 10:35-40. *w18.06 8 ¶1-2*

Somo Muma e kinde Rapar:

(Gik ma notimore odiechieng': Nisan 16)

Mariko 16:2-8

Ngeso, April 11

*Dichwo nowe wuon gi min, mi
nopadre gi chiege: Mi ginibedi
ringruok achiel.*—Cha. 2:24.

Jehova dwaro ni mondo joma okenore obed gi hera madier ma miyo kend margi siko nyaka chieng'. (Mat. 19:3-6) Achiel kuom richo madongo mogik ma ok nyis hera ma ng'at mosedonjo e kend nyalo timo en terore gi ng'at ma ok jaode. Mano e momiyo chik mar abiriyo kuom Chike Apar ma ne omi Jo-Israel ne okwero tim teruok. (Rap. 5:18) En richo maduong' e wang' Nyasaye kendo en tim marach ma nyiso ni ng'ato ok ohero jaode. (Cha. 39:7-9) Ng'ama jaode otimone timno nyalo winjo malit kuom higni mathoth. Jehova ne dwaro bende ni orit nyithindo kaka dwarore. Jehova nonyiso jonyuol ni mondo gimini nyithindgi gige ringruok kendo gipuonjgi gibed osiepene. Jonyuol nonego oti gi thuolo moro amora mondo gipuonj nyithindgi oher Jehova gi Chikene. (Rap. 6:6-9; 7:13) Jonyuol nonego one nyithindgi kaka mich mabeyo mowuok kuom Jehova ma nonego girit maber, to ok jwang'ogi kata sandogi. —Zab. 127:3. *w19.02 21 ¶5, 7*

Jumapil, April 12

Nyasaye ong'e ka an ng'at ma kare.—Ayub 31:6.

Ayub noketo pache kuom gueth ma Jehova ne dhi miye, to mano nokonye dhi nyime makore kode. Nong'eyo ni Nyasaye mor gi kaka nomakore kode. Kata obedo ni ne okalo e tem mager, ne en gadier ni Jehova ne dhi guedhe bang'e. Adiera ma ne en-gono nokonye makore gi Jehova chuth. Jehova ne mor ahinya gi Ayub mi noguedhe gi gueth mokalo awacha ka ne pok otho! (Ayub 42:12-17; Jak. 5:11) To pod nitie gueth mathoth ma Ayub biro yudo e kinde mabiro. Jehova pok olokore. (Mal. 3:6) Ng'eyo ni ohero ahinya joma omakore kode jiwowa mondo wamed bedo gi geno motegno sama warito gik ma osingonwa. (1 The. 5:8, 9) Samoro chunyi nyalo nyosore kiparo ni in kendi e ma imakori gi Jehova e alworaus. Kata kamano, wiyi kik wil ni in e kind Joneno tara gi tara ma omakore gi Jehova e piny mangima. In bende ibiro chalo gi jotich Jehova machon ma ne nigi yie motegno kendo ma ne omakore kode kata obedo ni timo kamano ne nyalo miyo oneggi.—Hib. 11:36-38; 12:1. *w19.02 7 ¶15-16*

Wuok Tich, April 13

Beduru e paro achiel, ka ukechoru, ka unyisoru hera kaka hera manie kind owete, ka unyiso ng'wono matut, kod bolruok.

—1 Pet. 3:8.

Nikech odiechieng Rapar osekallo, ber mondo wapenjre penjogi: 'Ere kaka anyalo medo nyiso hera e okang' malach ka aluwo ranyisi mar Yesu? Be aparoga ahinya gik ma nyalo konyo Jokristo wetena, koso kinde duto aketo pacha mana kuom gik ma konya awuon? Be dibed ni ageno ni owete gi nyimine otim gik

mothingo tekregi, koso amor gi gik ma gitimo kar nyalogi?' Wadhiuru nyime luwo ranyisi mar Yesu kuom kecho jowetewa. Ok wabi timo Rapar mar tho Kristo nyaka chieng' nikech ochiegni chopo e gikone. Ka Yesu obiro e kinde masira maduong', obiro choko "joge moyier" koterogi e polo. Bang' mano, ok wanatim Rapar kendo. (1 Kor. 11:26; Mat. 24:31) To kata mana e kinde ma ok wabi timo Rapar, wan gadier ni jotich Jehova wigi ok bi wil gi kaka nyasi ma nitimo e yo mayotno ne paronwa kaka Yesu obolore, ojachir, kendo ojahera. *w19.01 25 ¶17-19*

Tich Ariyo, April 14

Idwaro ni adiera obedi e i chuny iye; kendo inimiya ng'eyo rieko e i chunya maling'ling'.—Zab. 51:6.

Par ane kaka yo ma waritogo dendwa konyowa ng'eyo gimomiyo dwarore ni warit chunywa. Mokwongo, mondo fuonni man e i dendwa oti maber, nyaka wacham chiemo mowinjore kendo warie dendwa kinde ka kinde. E yo ma kamano, mondo warit chunywa, nyaka wacham chiemb chuny ma Jehova miyowa kendo kinde ka kinde nyaka watim gik ma nyiso ni wan gi yie kuom Jehova. Mano oriwo tiyo gi gik ma wapuonjore kendo lero ne jomamoko yiewa. (Rumi 10:8-10; Jak. 2:26) Mar ariyo, yo ma dendwa nenorego gi oko nyalo miyo wapar ni wangima maber to kare watuo gi e iye. E yo machalo kamano, gik ma watimo e tij Nyasaye nyalo miyo wapar ni yiewa otegn to kare gombo maricho osechako donjo e chunywa. (1 Kor. 10:12; Jak. 1:14, 15) Onego wapar kinde duto ni Satan gombo ahinya duwo chunywa mondo warwak pache. *w19.01 15 ¶4-5*

Tich Adek, April 15

Dhiyo, kendo itim kamano in bende.—Luka 10:37.

Wanyalo penjore ni: ‘Be akecho jomamoko? Be atimoga gik ma chal gi ma Ja-Samariano notimo?’ (Luka 10:30-35) ‘Koso onego amed kinda e kecho ji kendo timo gik ma nyiso ni ang’won gi joma chandore? Kuom ranyisi, be anyalo konyo Jokristo moti, mond liete, kod nyithindo ma jonyuolgi ok ni e adiera? Be anyalo kawo okang’ mar “hoyo joma chunyi onyosore?”’ (1 The. 5:14; Jak. 1:27) Kecho ji oriwo chiwonegi gik ma gichando, to chiwo kelo mor mogundho. Bende, ng’eyo ni wamoro Jehova miyo wan be wabedo ma mor. (Tich 20:35; Hib. 13:16) Ruoth Daudi nowuoyo e wi joma kecho jowetegi kowacho ni ‘Jehova nogeng’negi richo, mi noritgi mangima, mi ginibed jo mogwedh e piny.’ (Zab. 41:1, 2) Sama wakecho jomamoko, wan bende Jehova kechowa, to mano biro miyo gikone wayud mor ma siko nyaka chieng’.—Jak. 2:13. *w18.09* 19-20 ¶11-12

Tich Ang’wen, April 16

Kik iluor, nimar an kodi. Kik iparri, nimar an e Nyasachi. Abiro tegi, ee, abiro konyi. —Isa. 41:10, “NW.”

Nyaminwa moro ma nyinge Yoshiko noyudo ripot moro marach. Laktar nonyise ni ne odong’ mana gi dweche moko manok to otho. Notimo nang’o bang’ winjo ripodno? Noparo ndiko moro mohero ahinya e Muma, ma e ndiko ma kawuono. Kae to nonyiso laktar ni ne ok oluor nikech Jehova nomako lwete. Weche ma ni e ndikono nojiwo nyaminwano mondo osik kotenore kuom Jehova. Wan be ndikono nyalo konyo-

wa mondo wabed gi chuny mokue sama wakalo e tembe kod chandruok. E kinde ma ne Jehova otayo Isaya mondo ondik wechego, nodwaro hoyo chuny Jo-Yahudi ma ne ochiegni ter e tuech Babilon. Kata kamano, Jehova noneno ni ber mondo wechego ondik mondo oho, ok mana Jo-Yahudigo kende, to nyaka joma ne dhi tiyone bang’e. (Isa. 40:8; Rumi 15:4) Sani wadak e “kinde matetek ahinya” kendo magi e ndalo ma weche ma ni e bug Isaiiah nyalo jiwowae moloyo kinde moro amora mosekalo.—2 Tim. 3:1. *w19.01* 2 ¶1-2

Tich Abich, April 17

Ka jal ma ok ni e yie oyiero mar pogo dak gi jaode manie yie, we otim kamano. —1 Kor. 7:15.

Ka ji ariyogo opogo dak, pod ikwanogi kaka joma okendore, kendo ng’ato ka ng’ato kuomgi biro romo gi pek moko. Jaote Paulo nowacho gimomiyo ji ok onego opog dak. Nondiko kama: “Dichwo ma ok ni e yie ikwano ni oler nikech chiege, kendo dhako ma ok ni e yie ikwano ni oler nikech owadwa ma en chworeno; ka da ok kamano, to nyithindu dine obedo ma ok ler, to koro giler e wang’ Nyasaye.” (1 Kor. 7:14) Jokristo mang’eny ose-nano gi joutegi ma ok nie yie kata sama weche tek. Thothgi wacho ni timo kamano nokelonegi gueth makende nimar gikone joutegi nochako lamo Jehova. (1 Kor. 7:16; 1 Pet. 3:1, 2) E ndalowagi, kanyakla mag Jokristo e piny ngima opong’ gi joma kend maggi dhi maber. Nyaka bed ni kanyaklau bende nigi joma kama-go. Owete ohero mondegi to mondegi bende oherogi, kendo kit ngimagi nyiso ni adier kend inyalo mi luor. —Hib. 13:4. *w18.12* 14 ¶18-19

Ngeso, April 18

Jehova Nyasaye nopidho puodho . . . e Eden; kendo kanyo noketo dhano ma nosechweyo.

—Cha. 2:8.

Eden tiende en “Mor” to adier puodho mar Eden ne en kama ji morie. Chiemo ne ng’eny, alwora ne jaber, kendo le ne ok oluoro dhano. (Cha. 1:29-31) Wach Hibrania miloko e dho Grik ni “puodho” en *pa-ra’dei-sos*. Bug *Cyclopaedia* mar M’Clintock gi Strong wacho kama e wi *pa-ra’dei-sos*: “En kar yueyo malach, mokue, kendo morit maber ma onge gima nyalo hinyoe ng’ato. Alworane ok okethi, en gi yiende mabeyo mag thim kendo ginyogo olembe modhu-ro. Aore be ler, to e geng aore nitie mwendni kata rombe. Mago e gik ma ne biro e pach Ja-Grik sama iwuoyo kuom [*pa-ra’dei-sos*].” (Pim gi Chakruok 2:15, 16) Nyasaye noketo Adam gi Hawa e paradiso ma kamano, to gin giwegi e ma ne gimio giwuok kanyo ka ne gitamore winjo Nyasaye. Mano e kaka Paradiso nolal nyaka ne kothgi bende. (Cha. 3:23, 24) Puodhono nodhi nyime betie nyaka e kinde Ataro ma ndalo Noa kata obedo ni onge joma nodakie. *w18.12* 3-4 ¶3-5

Jumapil, April 19

An Jehova . . . mapuonji mondo iyud konyruok.—Isa. 48:17.

Jonyuol temoga matek mondo gikony nyithindgi obed gi timbe mabeyo. Ka nyithindo oyiero luwo gik ma jonyuolgi nopuonjogi, yot mondo gitim yiero maber ma ok bi miyo giyweg ang’e. Mano biro geng’onegi chandruok kod parruok ma kayiem nono. Mana kaka janyuol maber, Jehova dwaro ni nyithinde obed gi ngima maber. (Isa. 48:18) Nikech

mano, ochiwo puonj kod chike ma tayo kaka ji onego odagi kod gik ma onego gitim ne jomamoko. E weche kaka mago, doher ni wabed gi paro ma chal gi mare. Mano ok en ridonwa ngima, kar mano, omiyo pachwa yawore mondo wabed mariek kendo watim yiero mabeyo moloyo. (Zab. 92:5; Nge. 2:1-5; Isa. 55:9) Bende, bedo gi paro ma chal gi mar Jehova miyo watimo yiero ma kelonwa mor ka e sechegogogo pod wan gi thuolo mar yiero kido ma dwaher bedogo. (Zab. 1:2, 3) Kuom adier, bedo gi paro kaka mar Jehova en gima konyo kendo mowinjore! *w18.11* 19-20 ¶7-8

Wuok Tich, April 20

Giwuoyo kuomo e yor achaya.

—1 Pet. 4:4.

Mondo wadhi nyime wuotho e adiera, ok onego watim gik ma osiepewa kod wedewa thung’owago. Ka ne wachako wuotho e adiera, ne waweyo tudore ahinya gi osiepe kod wede ma ok gin Joneno. Moko kuomgi nowenwa korwa, moko to nochako kwedowa. Joodwa, jotich wetewa, kod joskul wetewa nyalo temo lombowa mondo wadonj e nyasi ma gitimoga. Ere kaka wanyalo kwedo kueche kod nyasi ma ok mi Jehova duong’? Wanyalo timo kama-no ka kinde duto waparo gimomiyo Jehova osin gi kueche kod nyasigo. Nwoyo somo weche mondik e bugewa ma nyiso kuma nyasigo nochakoree nyalo konyowa ahinya. Ka wasiko waparo gimomiyo Ndiko kwerowa ni kik watim nyasigo, wabedo gadier ni wawuotho e yo ma “long’o e wang’ Ruodhwa.” (Efe. 5:10) Geno Jehova kod Wachne moting’o adiera biro konyowa mondo kik ‘waluor dhano.’—Nge. 29:25. *w18.11* 11 ¶10, 12

Tich Ariyo, April 21

Jehova ne ni [kod Josef]; kendo mano ma notimo Jehova nomiyo obedo maber.—Cha. 39:23.

Sama lokruok ma apoya otimore e ngimawa, yot mondo wachak parore mokalo tong' e wi kaka weche biro dhinwa. Josef ne nyalo yie mondo gima kamano otimrene. Kar mano, noyiero tiyo maber gi thuolo ma ne en-go e jela. Kuom timo kamano, nomiyo Jehova gima nonyalo guedhone. Kata obedo ni ne en e jela, notimo kinda e tije duto ma jarit jela nomiye, mana kaka notimoga e kinde ma ne otiyo e od Potifar. (Cha. 39:21, 22) Mana kaka Josef, wan be wanyalo po ka chandruok moro mapek oyudowa ma onge gima dwatimie. Kata kamano, ka wahore kendo watiyo maber gi thuolo ma wan-go kata obedo ni weche tek, wabiro miyo Jehova gima onyalo guedhonwa. (Zab. 37:5) Adier, nitie seche ma wanyalo winjo e chunywa ni "wadhier nono," to kata mana e seche ma kamago, Jehova ok bi wewa "ma onge gi yo . . . mar wuok" e chandruok ma wantiere. (2 Kor. 4:8) Weche ma Jehova no-tayo Paulo mondo ondikgo biro timorenya mana ka waketo pachwa e tij lendo kata weche tek manade. *w18.10 29-30 ¶11, 13*

Tich Adek, April 22

Nyasaye ok en ng'at ma ok kare ma wiye diwil gi gik ma usetimo kod hera ma usenyiso ne nyinge.—Hib. 6:10.

Inyalo winjo nade ka ifwenyo ni ng'at ming'eyo maber kendo mimiyo luor ahinya wiye nosewil gi nyingi, kata samoro ok opari kata matin? Chunyi nyalo nyosore ahinya. Nikech ang'o? En nikech waduto no-

chuewa gi gombo mar dwaro ni ji ong'ewa. Ok dwaher mana ni ji opar nyingwa kata suchwa kende, to dwaher bende ni ging'ewa maber kaachiel gi gik ma wasetimo. (Kwan 11:16; Ayub 31:6) Mana kaka gombo mamoko ma wan-go nyaloga kalo tong' nikech wan dhano morem, e kaka gombo mar dwaro ni ji ong'ewa bende seche moko nyalo kalo tong'. Gombono nyalo miyo wasik mana ka wadwaro ni ji owuo kuom gik ma wasetimo mondo wamed ng'ere. Piny Satan chwalo ji mondo ogomb huma ma miyo ok giket pachgi kuom ng'at ma onego ging'e moloyo kendo monego gilam, ma en Jehova Nyasaye. —Fwe. 4:11. *w18.07 7 ¶1-2*

Tich Ang'wen, April 23

Piny duto ni e bwo teko mar Ng'at Marach.—1 Joh. 5:19.

Ok en gima kawowa gi wuoro ni Satan kod jochiendene nyalo chwalo joma nigi teko mar loch mondo 'owach miriambo.' (1 Tim. 4:1, 2) Jotend dinde mag miriambo to e ma koro timo marach moloyo nikech gi-puonjo ji miriambo ma miyo ji ok bed gi geno mar kinde ma biro. Ka po ni ng'ato oyie gi puonj mag miriambogo mi ochako timo gik ma Nyasaye ok dwar, mano nyalo miyo kik oyud ngima mochwere. (Hos. 4:9) Yesu nong'eyo maler ni jotend dinde ma ndalone ne puonjo ji miriambo. Nonyisogi e wang'gi kama: "Yaye no-bednu malit un jondiko gi Jo-Farisai, un joma wuondore! nikech uwuotho kung'ado nam kod lowo motwo mondo umi ng'ato olokre, eka bang' koselokore to umiyo owinjore dhi e Gehena [tiende ni, kethruok ma nyaka chieng'] nyadiriyo moloyo un uwegi." (Mat. 23:15) Yesu nokwero jotend dindego matek. Kuom adier, ne gitimo dwach 'Jachien wuon-gi, ma en jenek.'—Joh. 8:44. *w18.10 7 ¶5-6*

Tich Abich, April 24

Un joma mor ka ji kwedou, kendo gisandou . . . nikech an.

—Mat. 5:11.

Ang'o ma Yesu ne temo wacho? Nodhi nyime wacho kama: "Moruru kendo beduru moil ahinya nimar pok maru duong' e polo, kendo kamano e kaka ne gisando jonabi ma notelonu." (Mat. 5:12) Ka ne orodh jooto mi okwergi ni kik gidhi nyime gi yalo, "ne giwuok e nyim buch Sanhedrin ka gimor." Mano ok nyis ni ne ok giwinjo lit. Kata kamano, ne gimor "nikech ne osekwangi kaka joma ichayo nikech nying Yesu." (Tich 5:41) E kindewagi bende, jotich Jehova nano gi mor sama giro-mo gi sand kod tembe nikech nying Yesu. (Jak. 1:2-4) Mana kaka jooto, wan be wawinjoga malit sama isandowa. Kata kamano, ka wadhi nyime timo gik ma Jehova dwaro kata weche tek manade, obiro konyowa mondo wanan gi chir. Sama wan gadier ni "Nyasaye mamor" oyie kodwa, wabedo ma mor bed ni isandowa nikech yiewa, ikwedowa e pachu, watuore, kata wati.—1 Tim. 1: 11. *w18.09 21 ¶18-20*

Ngeso, April 25

Hignigo duto opong' mana gi chandruok kod kuyo.

—Zab. 90:10, "NW."

Nikech 'chandruok kod parruok' ng'eny ahinya 'ndalo mag gikogi,' nitie gik mathoth ma chando chuny ji kendo mano miyo gijok gi ngima ma gigombo mana ni githo. (2 Tim. 3: 1-5) Nonro mosetim nyiso ni ji mokalolo 800,000 derega higa ka higa. Mano nyiso ni bang' sekond 40 ka 40 ng'ato achiel nyaka dere. Gima lit en ni kata mana Jokristo moko bende osedere nikech chandruok.

Kata obedo ni owetewa gi nyimine-wa ok gomb tho, thothgi nyagore gi gik ma kelonegi parruok mang'eny ma dwarore ni wanyis ni waherogi. Moko kuomgi isando kendo ijaro. Moko bende jotich wetegi kwedo kendo kuodho e tich. Moko to ool aola nikech gitiyo kuom seche mathoth kata ithung'ogi gi tije mang'eny. To jomoko bende joutegi ma ok Jone-nosando. Nikech gik ma chalo kaka mago, chuny owete gi nyimine moko nyosore kendo giwinjo ka tekogi rumo. *w18.09 13 ¶3, 5*

Jumapil, April 26

Onge gima duong' ma dimi abed gi mor ma loyo wachni: Ni asik ka awinjo ni nyithinda dhi nyime wuotho e adiera.—3 Joh. 4.

Jonyuol ma Jokristo tiyo kanyachiel gi Jehova sama gikonyo nyithindgi mondo obed gi chenro mar tiyo ne Nyasaye e yo malach. Jonyuol mosetimo kamano oseneno ka nyithindgi yudo migepe mome-dore mag tiyo ne Nyasaye gi thuo-logi duto. Nyithindo moko osebedo jomisonari, moko gin jopainia ma tiyo kuonde ma jolendo dwaroree ahinya, to moko ni Bethel. Timo migepe kuonde maboyo kamano nyalo mono jonyuol gi nyithindgi bedo kanyachiel nyading'eny kaka de gisher. Kata kamano, jonyuol mohero Jehova jiwo nyithindgi mondo onan anana e tije Jehova kuonde ma gintie. Nikech ang'o? Ng'eyo ni nyithindgi keto weche mag Pinyruoth obed motelo morogi ahinya. Jonyuol moko nyalo wacho gima Hanna nowacho ni nochiwo Samuel ne Jehova. Jonyuol ma kamago neno ni chiwo nyithindgi ne Jehova en gima ber ahinya. Mano gima giikore timo kinde duto.—1 Sa. 1:28. *w18.08 24 ¶4*

Wuok Tich, April 27

Nobed matek ne ng'at ma jamwanda donjo e Pinyruodh polo.

—Mat. 19:23.

Yesu ne ok owacho ni jamwandu ok nyal donjo e Pinyruodh polo chuth-chuth. Nitie kinde ma Yesu nowacho ni 'joma mor gin joma odhier, nimar Pinyruodh Nyasaye en margi.' (Luka 6:20) To mano ok nyis ni ji duto modhier norwako puonj mag Yesu mi oguedhgi. Nitie joma odhier mathoth ma ne ok orwako puonjge. Wach ma ijiwonwa en ni ok wanyal wacho ni ng'ato nigi winjuok maber gi Jehova mana nikech mwandu ma en-go. Wamor ni wan gi owete gi nyimine mathoth mohero Jehova kendo ma tiyone gi chunyi duto, bed ni gimewo kata gidhier. Muma jiwo jomwandu ni "giket genogi kuom Nyasaye" to ok "kuom mwandu ma korgi ok ong'ere." (1 Tim. 6:17-19) Bende, Muma jiwo jotich Nyasaye duto, bed ni gimewo kata gidhier, ni gitang' mondo kik giher pesa ahinya. (1 Tim. 6:9, 10) Kuom adier, ka waneno Jokristo wetewa kaka Jehova nenogi, ok wabi donjo e tem mar herogi kata chayogi ka luwore gi mwandugi kata dhier ma gin-go. *w18.08* 10-11 ¶11-12

Tich Ariyo, April 28

Yieuru boloru e bwo loch Nyasaye.

—Jak. 4:7.

Dwaher ahinya dhi nyime nyiso Jehova ni wamor gi thuolo make-nde momiyowa mar bedo joge. Waseng'eyo ni bedo joge kendo chiworene gi chunywa duto en gima nyiso riekio. Wakwedo gik maricho duto. Bende, wahero Jokristo wetewa kendo wamiyogi luor ka wang'eyo maller ni gin be gin mag Jehova. (Rumi 12:10) Muma singonwa ni "Jehova

ok nowit joge." (Zab. 94:14) Wan gadier gi wachno ma kata bed ni waromo gi chandruok mane. Kata mana tho ok nyal pogowa gi hera ma Jehova oherowago. (Rumi 8:38, 39) "Bed ni wangima kata watho, pod wan mag Jehova." (Rumi 14:8) Warito gi siso kinde ma Jehova biro chieroe osiepeno duto mosetho. (Mat. 22:32) To kata mana gi e sani, nitie gueth mang'eny ma wayudo. Mana kaka Muma wacho, "oganda ma mor en oganda ma Jehova e Nyasachgi, joma oseiyero mondo obed joge." —Zab. 33:12, *NW. w18.07* 26 ¶18-19

Tich Adek, April 29

Oyie ne ng'ato timo gik moko duto, to ok ni gik moko duto konyo. Oyie ne ng'ato timo gik moko duto, to ok ni gik moko duto gero ng'ato.

—1 Kor. 10:23.

Nitie joma neno ni nitie gik ma ng'ato owuon e ma onego otimie yiero, kaka somo kod manyo tich, omiyo, gineno ni gin thuolo timo gima gidwaro tek mana ni chunyi ok chandgi. Samoro ginyalo tiyo gi weche ma jaote Paulo nonyiso Jo-Korintho ka ne owuoyo e wi wach chiemo. Nopenjo kama: "Ere gima omiyo paro manie chuny ng'at machielo ema mona timo gima aneno ni an gi thuolo mar timo?" (1 Kor. 10:29, *The Bible in Luo*, 1976) Kata obedo ni wan gi thuolo mar timo yiero e weche ma mulo ngimawa wawegi, onego wapar ni thuolo ma wan go nigi tong' kendo yiero ma wati-mo nyalo kelonwa rach moro. Mano e momiyo Paulo nokwongo owachochi weche ma ni e ndiko ma kawuono. Mano konyowa neno ni nitie gik mochuno monego wapar moloyo mana thuolo ma wan go mar timo gik ma wadwaro e ngimawa. *w18.04* 10 ¶10

Tich Ang'wen, April 30

Duoguru ira, mi anaduog iru.

—*Mal. 3:7.*

E kindegi, Jakristo nyalo wacho awacha gi dhoge ni olamo Jehova ka konchiel to otimo gik ma ok mor Jehova. (Juda 11) Kuom ranyisi, ng'ato nyalo bedo gi gombo maricho mag terruok, ich-lach, kod sigu gi Jakristo wadgi. (1 Joh. 2: 15-17; 3:15) Paro ma kamago nyalo miyo odonj e richo. E seche gogogo, inyalo yudo ka ng'at ma kama no pod jakinda e tij lendo kendo odhi e chokruoge ma ok obare. Kata obedo ni samoro dhano wetewa ok nyal neno gik ma wapong'o e pachwa kata ma watimo, Jehova to neno te kendo ong'eyo ka be wan kore gi chunywa duto. (Yer. 17:9, 10) Gima ber en ni Jehova ok jog kodwa piyo. Sama ng'ato ochako timo gik ma nyalo kete mabor gi Jehova, Jehova jiwe kama: 'Duog ira.' Sama wakedo gi nyawo moko, Jehova diher ni wakwed gik maricho. (Isa. 55:7) Ka watimo kamano, en bende obiro bedo jakorwa kotego chunywa gi pachwa, kendo miyowa teko mar loyo paro ma nyalo rwakowa e richo.—Cha. 4:7. *w18.07* 18 ¶5-6

Tich Abich, Mei 1

Heruru ng'a mawendo.

—*Rap. 10:19.*

Higni matin mosekalo, pinje mathoth osebedo ka rwako joma oringo oweyo thuchegi. Inyalo puonjori moso jogo gi dhok ma giwacho. E wi mano, inyalo puonjori weche moko matin ma morogi ma nyalo miyo ichak goyo kodgi mbaka. Bende, inyalo nyisogi vidio kod buge moko ma yudore e dhoggi e websaitwa mar jw.org. Jehova tiegowa e Chokruok mar Ngimawa kod

Tijwa mondo wamed lony e tij lendo. Puonj ma wayudo e chokruogno konyowa bedo gi chir mar dok limo joma walendonegi kendo puonjogi Muma. Jonyuol, konyuru nyithindu mondo ging'e chiwo dwoko ma ok gisomo achiel kachiel kata ma ok ginwoyo mana gik ma unyisogi ni giwachi. Nitie jomoko ma oserwakowa adiera mana nikech ne giwinjo kaka nyithindo bende lero yiegi ka gin gi chir.—1 Kor. 14:25. *w18.06* 22-23 ¶7-9

Ngeso, Mei 2

Rwakuru joweteu mana kaka

Kristo bende [norwakou].

—*Rumi 15:7.*

Ber ng'eyo ni nitie kinde ma waduto ne wan mabor gi Nyasaye. (Efe. 2:12) Kata kamano, Jehova noywayowa ire gi "tond hera." (Hos. 11:4; Joh. 6:44) To Kristo bende norwakowa. Noyawonwa dhoot malach mondo wabed jood Nyasaye kendo. Omiyo, ok owinjore wacha ng'ato ang'ata nikech wan bende Yesu oserwakowa e kanyakla kata obedo ni wan dhano morem. Gik ma pogo ji, achaya, kod timbe gero gin gik ma pod biro medore kaka giko pinyni medo sudo machiegni. (Gal. 5:19-21; 2 Tim. 3:13) Kata kamano, wan to wasiko ka wakwayo Jehova mondo omiwa riek moa malo, ma en riek ma miyo ji hero kue kendo ok gibed gi achaya. (Jak. 3: 17, 18) Wabedo ma mor sama wamako osiep gi joma wuok e ogendni mamoko, ka warwako kitgi gi timbegi, kendo puonjore dhok ma giwacho ka mano nyalore. Ka watimo kamano, kue biro mol e kindwa mana ka aora, kendo wabiro bedo gi tim ma kare kaka apaka ma ni e nam.—Isa. 48:17, 18. *w18.06* 12 ¶18-19

Jumapil, Mei 3

[*Rwakuru*] *ikruok mar yalo wach maber mar kuwe e tiendeu.*

—*Efe. 6:15.*

Jalweny Ja-Rumi ma ne ok orwako wuochene mag lweny ne nyiso ni ok oikore dhi e lweny. Wuoche go ne olos gi pien moluwore nyadidek kendo motwang' motegno mondo gimak tiende jalweny maber. Yo ma ne olosgigono ne miyo gidak aming'a kendo wuotho kodgi ne yot. Kata obedo ni wuoche ma jolweny Jo-Rumi ne rwako ne konyogi e lweny, wuoche mar ranyisi ma Jokristo rwako to konyogi mondo gidhi giland weche mag kuwe. (Isa. 52:7; Rumi 10:15) Kata kamaano, dwarore ni ng'ato obed gi chir sama thuolo oneno. Roberto ma en jahigni 20 wacho niya: "Ne aluor lendo ne joklas wetena. Wiya ne kuot. Kaparo chien ne ok onego abed maluor. Sani amor lendo ne mbesena." Rowere mang'eny osefwenyo ni ka giikore maber ne lando wach maber, mano miyo ok gibed maluor sama gilendo. *w18.05 29 ¶9-11*

Wuok Tich, Mei 4

Udhi nyime nyago olemo mang'eny.—*Joh. 15:8.*

Yesu nonyiso jootene niya: "Amiyou kuwe *mara*." (Joh. 14:27) Kuwe ma Yesu nomiyowano konyowa nade nyago olemo? Sama wanao wabedo gi kuwe makende e chunywa nikech wang'eyo ni Jehova kod Yesu oyie kodwa. (Zab. 149:4; Rumi 5:3, 4; Kol. 3:15) Ka ne Yesu osenyiso jootene ni nodwaro ni gibed mamor, ne oleronegi gimomiyo nyiso hera madier ne en gima

duong'. (Joh. 15:11-13) Bang'e nonyisogi niya: "Aseluongou ni osiepena." To mano kaka en thuolo makende bedo osiepe Yesu! Ang'o ma jootene ne nyaka tim mondo gisik ka gin osiepene? Ne nyaka 'gidhi ginyag olemo.' (Joh. 15:14-16) Higni moko ariyo motelo Yesu nose nyisogi niya: "Sama *udhi*, yaluru ka uwacho niya: 'Pinyruodh polo osekayo machiegni.'" (Mat. 10:7) Omiyo, e odhiambo mogik ka pok otho ne ojiwogi ni *ginan* e tich ma ne gisechako.—*Mat. 24:13; Mar. 3:14. w18.05 20-21 ¶15-16*

Tich Ariyo, Mei 5

Gimoro amora ma ng'ato chuoyo, mano bende e ma noka.

—*Gal. 6:7.*

In rawera, ket pachi e tiyo ne Jehova gi ngimani duto. Mano nyiso ni nyaka ibed gi chenro mag gik ma idwa timo e tij Nyasaye. Samoro rowere moko ma mbeseni oketo pachgi e timo gik ma kelonegi mor to ginyalo dwaro ni in bende itim kodgi gigo. Gikone biro chuni ni inyis ayanga ni chopo chenro ma iseketo e tiyo ne Jehova e gima duong' e ngimani. Kik aola mag mbeseni ochoch pachi. Nitie yore mang'eny ma nyalo konyo rowere e loyo aola mag mbese. Kuom ranyisi, tang' ne gik ma nyalo keti e tem. (Nge. 22:3) Par rach ma nyalo yudi ka idonjo e timbe maricho ma mbeseni timo. E wi mano, yie ni in-gi nyawo moko kendo nyaka konyi. Bedo ng'at ma bolore biro miyo iwinj paro ma jonyuolni kod Jokristo motegno ng'adoni. (1 Pet. 5:5, 6) Be iyie bolori mondo irwak paro ma imiyi? *w18.04 28-29 ¶14-16*

Tich Adek, Mei 6

Makreuru amaka motegno gi gima un-go nyaka chop abi. To ng'at ma olocho kendo ma oluwo timbena nyaka giko, abiro miye teko mar locho e wi ogendni.—Fwe. 2:25, 26.

Ka ne Yesu wuoyo gi kanyakla moko ma ne ni Asia Minor, nopwoyogi nikech tije mabeyo ma ne gitimo. Kuom ranyisi, ka ne ochako wuoyo gi kanyakla ma Thiatira, nowacho niya: “Ang’eyo timbeni, gi herani, kod yieni, gi kaka itiyo ne Nyasaye, kod sinani mari, kendo ni timbeni ma sani oloyo ma ne itimo mokwongo.” (Fwe. 2:19) Yesu nopwoyogi nikech kinda ma ne gin-go kod kido mabeyo ma ne chwalogi mondo gitim gik makare. Kata obedo ni ne dwarore ni Yesu orie Jokristo moko e kanyaklano, nopwoyogi komondi kendo notieko gi weche ma jiwogi. (Fwe. 2:27, 28) Par ni Yesu nigi teko kendo en e Wi kanyakla duto. Ok ochuno ni ogonwa erokamano kuom tije ma watimone. Kata kamano, pod opwoyowa. Mano kaka oketo ne jodong-kanyakla ranyisi maber! *w19.02 16 ¶10*

Tich Ang’wen, Mei 7

Judas gi Sila . . . nojiwo owete mi gitegogi kuom golonegi twege mang’eny.—Tich 15:32.

Bura matayo e kinde Jokristo mokwongo ne jiwo owete ma ne tayo kod Jokristo duto ma kindego. Ne gioro Petro gi Johana mondo odhi olem ne Jokristo manyien-go mondo giyud roho maler. (Tich 8:5, 14-17) Onge kiawa ni Filipino kaachiel gi joma noyalonegi mobedo Jokristo ne mor ahinya neno kaka bura matayo ne ojiwogi e yo ma kamano! E kindegi bende, Bura Matayo jiwo jo Bethel, owete gi nyimine ma tiyo gi thuologi duto e yore makende, kod Jokris-

to duto manie riwruok mar owete e piny mangima. Mana kaka owete e kinde Jokristo mokwongo, wan bende wabedo ma mor nikech Bura Matayo jiwowa. E wi mano, e higa mar 2015, Bura Matayo nogolo brosula miluongo ni *Duog ir Jehova*, ma osebedo ka jiwo owete gi nyimine mang’eny e piny mangima. *w18.04 19 ¶18-20*

Tich Abich, Mei 8

Ubiro ng’eyo adiera, mi adiera noketu thuolo.—Joh. 8:32.

Ji mang’eny paro ni ka gin thuolo timo gimoro amora ma gidwaro, to gibiro dak maber, to adiera en ni thuolo ma kamano nigi berne kod rachne. Parie kaka piny dikoro chal ka ng’ato ka ng’ato nyalo timo kaka odwaro ma onge gima geng’e. Mano e momiyo *The World Book Encyclopedia* wacho niya: “Oganda moro amora ma dhi maber nyaka bed gi chike mang’eny ma kwero weche moko to bende miyo ji bedo gi thuolo moromo.” Kiwacho awacha adier, dhano nigi chike turi ma giseloso. Parie chike mang’eny ma dhano oseloso, to mano pok wakwano josom chike kod jong’ad bura mathoth ma dwarore mondo oler tiend chikego kod kaka inyalo ti kodgi. Ka luwore gi weche ma Yesu nowachogo, nitie gik moko ariyo ma ng’ato nyaka timo ndo oyud thuolo madier: Mokwongo, nyaka oyie gi adiera ma Yesu nopuonjo, kae to mar ariyo, nyaka obed japuonjrene. Timo kamano e ma miyo ng’ato bedo thuolo gadier. Kata kamano, en thuolo mane ma Yesu nowuoye? Nodhi nyime kowacho niya: “Ng’ato ang’ata ma timo richo en misumba richo. . . . Ka Wuod Nyasaye ketou thuolo, ubiro bedo thuolo gadier.”—Joh. 8:34, 36. *w18.04 6-7 ¶13-14*

Ngeso, Mei 9

Uduto beduru . . . ka ukechoru.

—1 Pet. 3:8.

Wabedoga ma mor ahinya sama wan e kind joma kechowa kendo ma dwaronwa ber lilo. Joma kama-go temo matek mondo ging'e gik ma dhi nyime e pachwa kod e chunywa. Ginyalo fwenyo chon gik ma waremo, seche moko kata ka pok wanyisogi. Kuom adier, wamorga gi joma kechowa gadier. Nikech wan Jokristo, waduto dwahe kecho ji. To adiera en ni timo mano ok yotga. Nikech ang'o? Mokwongo, wan dhano morem. (Rumi 3:23) Mano miyo kinde mang'eny waparoga mana gik ma konyowa kende. Omiyo, nyaka watim kinda moloyo mapile e ka wakech jomamoko. Wach mar ariyo ma nyalo miyo kecho ji obednwa matek en kaka ne wapon kata gik ma wasekale e ngima. Mar adek, kido ma ji mang'eny nigo e alwora ma wadakie be nyalo miyo kik wakech ji e yo mayot. E ndalo mag gikogi, ji ok dew jowetegi. Kar mano, 'giherore giwengi.' (2 Tim. 3:1, 2) Kata kamano wanyalo timo dongruok e kecho ji ka waluwo ranyisi mar Jehova Nyasaye kod Yesu Kristo Wuode. *w19.03* 14-15 ¶1-3

Jumapil, Mei 10

Ritri gi kinda duto ni mondo chunyi obedi makare.—Nge. 4:23.

Chik mogik e Chike Apar ma ne omi Jo-Israel ne kwero ni ng'ato kik gomb gir wadgi. (Rap. 5:21; Rumi 7:7) Jehova nomiyo Jo-Israel chikno mondo opuonjgi ni jotichne nyaka rit chunyi kod pachgi. Ong'eyo ni paro maricho e ma miyo ng'ato bedo gi timbe maricho. Ruoth Daudi nodonjo e obadhono. Ne en-ga ng'at maber. Kata kamano, kinde moro nogombo chi ng'ato. Gombono nomiyo odonjo

e richo. (Jak. 1:14, 15) Noterore gi chi ng'atno kae to notemo tiyo gi riekni moko mondo oum richono. Bang'e, notimo chenro moneg ng'atno. (2 Sa. 11:2-4; 12:7-11) Jehova neno gik mathoth kuom dhano, to ok mana kaka ng'ato nenore gi oko kende. Oneno nyaka gik ma ni e chunywa. (1 Sa. 16:7) Onge paro moro kata tim moro amora mopondo e wang'e. Orangowa mondo one gimoro maber kuomwa kae to ojiwowa mondo watim gino. Kata kamano, odwaro ni wafweny paro maricho ma wanyalo bedogo, kae to wageng'gi ka pok wadonjo e richo.—2 We. 16:9; Mat. 5:27-30. *w19.02* 21-22 ¶9, 11

Wuok Tich, Mei 11

Dwaruru Jehova, un jo mamuol duto mag piny, . . . dwaruru muolo.—Zef. 2:3.

Muma wacho ni Musa "ne en ng'at mamuol ahinya maloyo ji duto man e piny." (Kwan 12:3) Be mano nyiso ni Musa ne ng'ama nyap, ma digni e ng'ado paro, kendo ma ok nyal chung' motegno sama jomoko kwede? Jomoko nyalo wacho ni ng'at ma muol en ng'at ma chalo kamano. To mano ok en adier. Musa ne en ng'at ma ratego, ma kawo okang' ma dwarore, kendo ma jachir. Kokalo kuom kony ma Jehova nomiye, nowuoyo gi chir e nyim ruodh Misri ma ji noluo-ro, notayo ji ma ne nyalo romo million 3 e thim, kendo nokonyo oganda mar Jo-Israel loyo jowasikgi. Sani ok wakal e pek ma chal gi ma Musa noromogo, kata kamano, pile ka pile waromoga gi gik ma miyo bedo ma muol bedonwa matek. To nitie gima jiwowa mondo wabed gi kido maberni. Jehova singonwa ni 'joma muol nocham piny.' (Zab. 37:11) Be inyalo wacho ni in iwuon imuol? Be jomoko ong'eyi kaka ng'ama muol? *w19.02* 8 ¶1-2

Tich Ariyo, Mei 12

Yaye jogo maluongo rach, ni ber.

—Isa. 5:20.

Dhano ne ochue gi chuny mar pogo ber gi rach nyaka ne ochak dak e piny. Kuom ranyisi, ka ne Adam gi Hawa oketho chik Jehova, ne gipondo. Mano nyiso ni chunyi ne chandogi. Joma ok otieg chunyi maber inyalo pim gi meli ma ichiko gi stering' ma okethore. Dhi e safar gi meli ma kamano nyalo kelo masira. Yamo gi apaka nyaloga baro gi meli kumoro nono. To ka meli niggi stering' ma tiyo maber, yot mondo jariemb meli ochik meli kik bar. Chunywa mar pogo ber gi rach inyalo pim gi stering' mar meli. En e ma okonyowa ng'eyo gik ma onego watim kod ma ok onego watim. Kata kamano, mondo chunywa mar pogo ber gi rach ochikwa e yo mowinjore, nyaka tiege maber. Ka ng'ato ok otiego chunye mar pogo ber gi rach kaka dwarore, chunyenyo ok nyal geng'e mondo kik otim timbe maricho. (1 Tim. 4:1, 2) Chuny ma ok otieg nyalo kata mana wuondowa mi wachak neno ni gik maricho beyo abeya. *w18.06* 16-17 ¶1-3

Tich Adek, Mei 13

Weuru luwo kit ngima mar joma odak e ndaloni.—Rumi 12:2.

Onego wafweny paro mag pinyini kendo watamre parogo kata mana sama gibironwa e yo ma ok nenre ayanga. Kuom ranyisi, jofwambo gi keyo nyalo lero weche moko e yo ma bero paro moro ma josiya nigo. Bende, nitie weche moko ma inyalo ler e yo ma temo nyiso ni riwruoge mag pinyini dhi maber, mondo ji ohergi. Vidio kod buge moko jiwo ji mondo oket dwachgi kata dwach joodgi e ma obed motelo, kendo ji neno ni mano paro ma-

ber ahinya. Paro kaka mago kwe-do gima Ndiko jiwo ni wanyalo dhi maber kaachiel gi joodwa mana ka waduto wahero Jehova. (Mat. 22: 36-39) Mano ok nyis ni koro wawere gi yore duto mag manyo mor. Nitie moko mabeyo abeya. Kata kamano, pod onego wapenjre penjo ma luwogi: 'Be wanyalo fwenyo puonj mag jopiny kata ka po ni gibironwa e yo ma ok nenre ayanga? Be waketo tong' ne nyithindwa kata ne wan wawegi e vidio ma waneno, gik ma wawinjo, kata ma wasomo? Be watimo kinda mondo wakony nyithindwa orwak pach Jehova mondo giruch paro mag jopinyini ma samoro gisewinjo kata neno?' *w18.11* 22 ¶18-19

Tich Ang'wen, Mei 14

Kik iluor, ni kech an kodi.

—Isa. 41:10.

Jehova nyiso ni en kodwa kuom dewowa kendo herowa. Ne ane kaka onyiso ni odewowa kendo oherowa ahinya. Owacho kama: 'Aseheri nikech isebedo ng'at *maberna* ahinya, kendo man gi *duong*.' (Isa. 43:4) Onge gimoro amora e piny gi polo ma dimi Jehova owe hero jotichne; omakore kodwa ma ti ma ta. (Isa. 54:10) Jehova ok sing ni obiro golonwa chandruok sani, kar mano, osingo ni ok obi yie mondo chandruoge ma mol matek ka "aore" oimwa kata tembe mager ka "mach" otiekwa chuth. Omiyo wabedo gadier ni obiro bedo kodwa ka okonyowa 'kadho' e chandruogego. Ang'o ma Jehova biro timo? Obiro konyowa dwoko luoro ma wan-go piny mondo wasik ka wamakore kode kata mana sama tho ochomowa. (Isa. 41:13; 43:2) Sama wayie gi weche ma Jehova singonwa ni "Nabed kodi," wan bende wabiro nano e tembe ka wan gi chir. *w19.01* 3-4 ¶4-6

Tich Abich, Mei 15

Nitie weche mang'eny mayoreyore ma ng'ato paro ei chunye; to rieko ma Jehova ong'ado e ma nosiki.

—Nge. 19:21.

Ka in rawera, nyalo bedo ni jopuonjni e skul kod jomamoko osejwi mondo ilaw somo ma malo mondo ibi iyud tije madongo dongo. Jehova to diher ni ilaw gima opogore. Odwaro ni itim kinda e skul mondo ibi iyud kaka inyalo konyori e ngima bang' skul. (Kol. 3:23) Kata kamano, sama iyiero gik midwaro keto motelo e ngimani, ojiwi mondo iti gi puonj makare ma biro miyo itim dwache e ndalo mag gikogi. (Mat. 24:14) Jehova ong'eyo kama pinyni ochomo kod kaka gikone okayo machiegni. (Isa. 46:10; Mat. 24:3, 36) Wan bende ong'eyowa maber. Ong'eyo gik ma nyalo miyo ngimawa obed maber kendo wabed ma mor. Ong'eyo bende gik ma nyalo nyoso chunywa mi kelwa kuyo. Omiyo, kata bed ni rieko ma dhano ng'ado nyalo nenore ni ber ma romo nade, ok ginyal konyo kata matin ka po ni ok giluwre gi Wach Nyasaye. *w18.12 19 ¶1-2*

Ngeso, Mei 16

Ng'a marach obiro onge.

—Zab. 37:10.

'Joma muol to nocham piny, kendo ginimor moloyo kuom kue mang'eny.' Daudi bende nowacho kama kotelne gi roho maler: 'Joma tir nocham piny, mi ginidagie nyaka chieng.' (Zab. 37:11, 29; 2 Sa. 23:2) Iparo ni singogo nojiwo nade joma ne gombo timo dwach Nyasaye? Mano nokonyogi ng'eyo ni ka joma tir kende e ma ne dhi dak e piny, to kare paradiso ma chalo gi puodho mar Eden ne dhi betie. Mosmos ba-

ng'e, Jo-Israel ma ne wacho awacha gi dhoggi ni ne gilamo Jehova nong'anyo moweyo lamo madier. Kuom mano, Nyasaye noyie mondo Jo-Babilon omonjgi, oketh pinygi, kendo oter thothgi e tuech. (2 We. 36:15-21; Yer. 4:22-27) Kata kamano, jonabi mag Nyasaye nokoro ni Jo-Israel ne dhi dok thurgi bang' higni 70. Weche ma nokorgo notimore kendo wan bende gimulowa, nikech warito paradiso mabiro ma nobed e piny ka. *w18.12 4-5 ¶9-10*

Jumapil, Mei 17

Kaka polo oyombo piny, e kaka yorena oyombo yoreu, kendo parona oyombo parou.

—Isa. 55:9.

Paro mang'eny mag pinyni gin paro ma Ndiko ok osiro. Kata kamano, be dibed ni nitie paro moko mag pinyni ma nyalo konyo ahinya moloyo paro ma Muma chiwo? Yesu nowacho ni: "Rieko nyisore ni en kare kokalo kuom gik motimo." (Mat. 11:19) Piny osegoyo okang' maduong' ahinya kodok koraka teknoloji. Kata kamano, pod ok ginyal tieko chandruoge madongo momako dhano kaka lwenje, buono ji, kod mahundu mondo dhano odag gi mor. E wi mano, jopiny oyie ayie gi timbe mag terruok. Ji mang'eny osefwenyo ni terruok medo mana chandruok nikech oke-tho udi, okelo tuoche, kod chandruoge mamoko. To komachielo, Jokristo ma luwo puonj mag Muma odak maber gi joutegi, ok giyud tuoche ma mako ji nikech terruok, kendo gin gi kue gi Jokristo wete-gi e piny mangima. (Isa. 2:4; Tich 10:34, 35; 1 Kor. 6:9-11) Donge mano nyiso maler ni pach Jehova ni malo moloyo paro mag jopiny? *w18.11 20 ¶8-10*

Wuok Tich, Mei 18

Bedo osiepe joma richo ketho timbe mabeyo.—1 Kor. 15:33.

Kata obedo ni watemo mondo kik wabed gi ywaruok gi wedewa kendo wadwaro bedo mang'won kodgi, ok onego wambek chike Jehova mana ni mondo wamorgi. Wabiwo dhi nyime temo mondo wabed gi kue e kindwa gi joodwa. Kata kamano, wabiwo mako osiep mana gi joma ohero Jehova kende. Ji duto ma wuotho e adiera nyaka bed gi timbe maler. (Isa. 35:8; 1 Pet. 1:14-16) Ka ne wayudo adiera, ne nyaka walok timbewa mondo oluwre gi chike ma ni e Muma. Jomoko kuomwa ne nyaka tim lokruoge madongo. Kata bed ni ne watimo lokruok mane, ok onego wayie mondo gik molil kendo modwanyore mag pinyni ochidwa. Wanyalo timo ang'o mondo kik wadonj e timbe mag anjawo? Par matut kuom nengo maduong' ma Jehova nochulo mondo wabed maler, ma en remb Yesu Kristo Wuode. (1 Pet. 1:18, 19) Mondo wasik ka wan gi timbe maler e nyim Jehova, onego wapar kinde duto ber ma wayudo nikech misango ma Yesu nochiwo. *w18.11 11 ¶10-11*

Tich Ariyo, Mei 19

*Anarit Nyasach konyruokna:
Nyasacha nowinja.
—Mika 7:7.*

Nitie owete gi nyimine mang'eny ma tiyo ne Jehova gi thuologi duto moseneno kaka keto pachgi e tij lendo sama lokruok otimore e ngimagi osekonyogi siko gi paro mowinjore. Mana kaka ranyisi ma giketo nyiso, ka watiwo maber gi thuolo ma wango kata sama weche olokorenwa kendo wahore ka wan gadier ni Jehova biro konyowa, mano biro miyo wasik ka wan gi chuny mokue. Wanyalo kata fwenyo ni nyagruok gi lok-

ruogego kelonwa gueth moko ma ne ok wapar kata. Ka po ni ngimani olokore apoya, samoro nikech olokni migawo e riwruok mar oganda Jehova, weche midekre, kata ting' momedore e ngima mar joot, bed gadier ni Jehova dewi kendo obiro konyi e sama owinjore. (Hib. 4:16; 1 Pet. 5: 6, 7) Sama irito mondo okonyi, tem matek mondo iti maber gi thuolo ma in-go e chal ma intieree. Wuo kode e lamo nyading'eny kendo iwe weche duto e lwete. Kitimo kamano, ibiro siko ka in gi chuny mokue kata sama weche olokore e yo ma ok ipar. *w18.10 30-31 ¶17, 19, 22*

Tich Adek, Mei 20

*[Jehova] ong'eyo kitwa; oparo
ka wan mana buch lowo.
—Zab. 103:14.*

Muma oting'o ranyisi mathoth ma nyiso kaka Jehova ng'won gi jotichne. Kuom ranyisi, ne ane kaka Nyasaye nodewo Samuel sama ne omiye ote mapek mondo oter ne Eli ma ne en jadolo maduong' kaka ondik e 1 Sa. 3:1-18. Chik Jehova ne dwaro ni nyithindo omi joma oti luor, to ahinya-ahinya jotelo. (Wuok 22:28; Lawi 19:32) Be iparo ni Samuel ne nyalo chung' gokinyi kochomo ir Eli achiel kachiel kodhi nyise wach mapek ma Jehova nowacho? Ooyo! Muma nyisowa ni Samuel 'ne luor nyiso Eli' wachno. Kata kamano, Jehova nokonyo Eli ng'eyo ni en e ma noluongo Samuel. Mano nomiyo Eli okawo okang' mar hombo Samuel mondo onyise gik ma Jehova nowachone kendo 'kik opand wach moro amora.' Samuel "nonyise duto te," kendo wechego ne dwa chal mana gi weche ma ng'at Nyasaye moro noseganyise. (1 Sa. 2:27-36) Weche ma waneno e wi Samuel puonjowa ni Jehova dewo jotichne kendo oriek. *w18.09 23-24 ¶2, 4-5*

Tich Ang'wen, Mei 21

Jehova, ng'ano ma nodag ka wendo e tabanakel mari? . . . Jalo ma . . . wacho adiera e chunye.

—Zab. 15:1, 2.

Sama gimoro manyien obiro, ji ng'iewe ahinya. Mano bende e gima osetimore gi miriambo. Lando weche mag miriambo tinde onya e kindegi. Ka luwore gi sula moro ma wacho ni “Gimomiyo Ji Riambo” (mondik gi Y. Bhattacharjee), osenore moter malar ni “miriambo osegurore motegno kuom ji mang'eny mi obedo kitgi.” Ji ohero wacho miriambo nikech ok gidwar ni jomoko ofweny gima rach ma gitimo, kata giriambo mondo ji onegi kaka joma beyo, kata mondo ginwang' yo mar yudo gimoro kuom jomamoko. Sulano medo ni “nitie joma ohero ahera wacho miriambo e gimoro amora. Giwuondo joma gikia, joma gitiyogo, osiepegi, kod wedegi bende.” Wacho miriambo kelo rach mane? Omiyo ji ok genre kendo osiep nyalo kethore. Daudi nonyiso Jehova e lamo kama: “Idwaro mondo adiera obedi e i chuny iye.” (Zab. 51:6) Daudi nong'eyo ni wacho adiera en gima chakore gie chunywa ma iye. Jokristo madier wacho adiera e gimoro amora ma gitimo e ngimagi.—Zek. 8:16. *w18.10* 7 ¶4; 8 ¶9-10; 10 ¶19

Tich Abich, Mei 22

Notelonigi mokuwe, e momiyo ne ok giluur.—Zab. 78:53.

Nenore ni ka ne Jo-Israel wuok Misri e higa mar 1513 Ka Kristo Podi, ne gin ji ma romo milion adek. Nikech ne gisenyuolore mang'eny, ne nitie nyithindo matindo, jomoti, kod jomamoko ma ne tuore kata ma ne ong'ol. Golo oganda maduong' kamano e piny Misri ne dwaro Jatelo mang'won kendo ma tero ji mos. Jehova nobedo jatelo ma kamano ko-

kalo kuom Musa. Mano nomiyo Jo-Israel owuok Misri ka chunyi okue kata obedo ni onge kamachielo ma ne gisedake mopogore gi Misri. (Zab. 78:52) Jehova notimo nang'o mondo joge kik bed gi luoro moro amora? Achiel kuom gik ma notimo en ni nogologi e pinyo ka gichanore maber mana ka jolweny. (Wuok 13:18) Charnuok maber kamano nomiyo Jo-Israel obedo gadier ni Nyasaye ne ni kodgi. Bende, Jehova notiyo gi ranyisi ma nokonyo Jo-Israel bedo gadier ni ne en e kindgi. Notelonegi “gi bor polo odiechieng', kendo gi ler mar mach gotieno duto.” (Zab. 78:14) Ne chalo ka gima Jehova nyisogi kama: “Kik uluor. An kodu. Abiro tayou kendo ritou.” *w18.09* 26 ¶11-12

Ngeso, Mei 23

Mad ipandae e liel, . . . mad ichikae ndalo mong'ere, kendo para! —Ayub 14:13.

E kinde machon, jotich Nyasaye moko ma nomakore kode nokalo e chandruok mang'eny mochopo kama ne gigombo mana tho. Kuom ranyisi, ka ne rem osaso Ayub, noywagore kama: “Ajok gi piny; ok adwar bedo mangima aming'a mak atho.” (Ayub 7:16) Jona bende chunye nonyosore ahinya ka weche ne ok odhine kaka noparo e migawo ma Nyasaye nomiye, mowacho niya: ‘A Jehova, akwayi mondo ikaw ngimana, nikech ber mondo atho molooyo ka abet mangima.’ (Jona 4:3) Bende, kinde moro ka ne luoro omako janabi Elija, nogombo mondo otho. Nowacho kama: “Wach oroma; koro, yaye Jehova, kaw ngimana.” (1 Ru. 19:4) Kata kamano, Jehova nohero jotichnego kendo nodwaro ni gidhi nyime bedo mangima. Ne ok ochayogi nikech paro ma ne gin-go, kar mano, nokonyogi mondo gigol paro marichogo e chunyi mondo gidhi nyime tiyone. *w18.09* 13 ¶4

Jumapil, Mei 24

Wan jotich ma tiyo kanyachiel gi Nyasaye.—1 Kor. 3:9.

Joma tiyo kanyachiel gi Nyasaye oheroga rwako welo. E Ndiko mag Mathayo nyaka Fweny, wach miloko ni “rwako welo” tiende sie en “nyiso ng’wono ne joma wakia.” (Hib. 13:2) Muma oting’o ranyisi mathoth ma nyalo konyowa ng’eyo kaka wanyalo rwako welo. (Cha. 18:1-5) Onego wamany thuolo mag konyo joma-moko kinde duto, bed ni gin “joma wan-go e yie,” kata ooyo. (Gal. 6:10) Be inyalo tiyo kanyachiel gi Nyasaye kuom rwako owete gi nyimine ma tiyone gi thuologi duto e odu? (3 Joh. 5, 8) Timo kamano miyowa thuolo mar jiwruok. (Rumi 1:11, 12) Wach Nyasaye jiwo owete mondo oti kanyachiel gi Jehova kuom timo kinda mondo giyud migepe momedore moriwo nyaka tayo kanyakla. (1 Tim. 3:1, 8, 9; 1 Pet. 5:2, 3) Owete ma timo kamano konyo Jokristo wete-gi e yor ringruok kod e yor chuny. (Tich 6:1-4) Owete ma timo tije kanyakla nyalo pimoni kaka konyo jomamoko kelonegi mor. *w18.08 24-25* ¶6-7, 10

Wuok Tich, Mei 25

Kik ikwer dichwo ma hike ng’eny gi gero. Kar mano, saye kaka wuoru.
—1 Tim. 5:1.

Kata obedo ni Timotheo ne nigi ratiro mar tayo owetego, pod nego okechgi kendo omigi luor. Onego wati gi puonjno e okang’ ma romo nade? Par ane: Ka ng’ama hike oniang’ timo richo maduong’ kata osiayo ji mondo otim gik ma Jehova odagi, be onego waling’ aling’a mana nikech hike oniang’? Sama Jehova ng’ado bura,

ok odich mana gi kaka ng’ato nore gi oko, kendo ok obi weyo ma ok okawo ne jaricho okang’ mana nikech ng’atno hike ng’eny. Isaiah 65:20 wacho niya: “Ng’a maketho kata hike ochopo mia achiel nobedi ng’a mokuong’.” Paro ma kamano yudore bende e fweny ma janabi Ezekiel noneno. (Eze. 9:5-7) Kuom mano, dwachwa maduong’ onego obed chiwo luor ne ng’at ma hike ng’eny moloyo ji te, ma en Jehova Nyasaye. (Dan. 7:9, 10, 13, 14) Ka watimo kamano, ok wabi luor chiwo siem ne ng’ato ang’ata bed ni ojahigni adi.—Gal. 6:1. *w18.08 11* ¶13-14

Tich Ariyo, Mei 26

Ng’a ma riekone tin oyie ayiea weche duto; to ng’a ma jaterre mos oparo maber yo ma dowuo-thie.—Nge. 14:15.

Nikech wan Jokristo madier, sama wach moro osieko, dwarore ni watim kinda mondo wang’e kore maber e ka wang’ad paro mowinjore. (Nge. 3:21-23; 8:4, 5) Ka ok watimo kamano, yot ahinya mondo Satan kod piny marachni ochoch pachwa. (Efe. 5:6; Kol. 2:8) Kiwacho adier, onge kaka dwang’ad paro mowinjore e wach moro ka ok wang’eyo kore gi atache. E kindewagi, nitie weche mang’eny ma ji nyalo ng’eyo ka gidwaro. Intanet, televison, kod gige tudruok mamoko oting’o weche mathoth ma onge giko. *E-mail* kod mesej mamoko ma ji oro ne osiepegi to koro thoth ma ok wachi. To nikech tinde ji ohero lando weche mag miriambo goyiem, nyaka watang’ ahinya gi gik ma wawinjo kendo wanon gigo ka pok wayie kodgi. *w18.08 3-4* ¶1, 3

Tich Adek, Mei 27

Nyasaye oseyye kodi.

—*Luka 1:30.*

Ka ne ochopo kinde ma nonego onyuolie Wuod Jehova e piny ka, Jehova noyiero Maria ma ne en nyako ma silili kendo mobolore mondo e ma onyuole. Maria nodak Nazareth ma ne en taon matin ahinya kopim gi Jerusalem ma ne nigi hekalu malich ahinya. (Luka 1:26-33) Weche ma Maria nowacho bang'e kowuoyo gi watne ma Elizabeth nonyiso maler ni ne en gi winjruok maber gi Jehova. (Luka 1:46-55) Ee, Jehova nosebedo ka rango Maria kendo nomiye migawo makendeni nikech Maria nosebedo ka omakore kode. Ka ne Maria onyuolo Yesu, Jehova ne ok omiyo ruodhi kata joma ne nigi huma e Jerusalem kod Bethlehem thuolo makende mar ng'eyo wachno. Kar mano, nooro malaike mondo oter wachno ne jokwath ma ne rito rombe e pewe ma ne ni oko mar Bethlehem. (Luka 2:8-14) Gikanyono, jokwathgo nodhi limo nyathino. (Luka 2:15-17) Nyaka bed ni Maria gi Josef nowuoro ahinya yo ma Jehova nodhialogigo! *w18.07 9-10 ¶11-12*

Tich Ang'wen, Mei 28

Jehova nobedo gi mirima kuom [Solomon].—1 Ru. 11:9.

Ang'o momiyo Jehova nobedo gi mirima gi Solomon? Muma wacho niya: "Nikech chunye nolokore oa kuom Jehova . . . ma nosefwenyorene diriyo, kendo nosechike kuom wachni eni, ni mondo kik oluw nyiseche [mamoko] to ne ok orito gi ma Jehova nochiko." Timbenego nomiyo Nyasaye oweye. Nyithi Solomon gi nyikwaye ne olocho ka koro pinyruodh Israel nosebarore ke-

ndo ne gibedo gi chandruoge mathoth kuom higni mang'eny. (1 Ru. 11:9-13) Mana kaka notimore ne Solomon, achiel kuom gik ma nyalo ketho winjruok ma ng'ato nigo gi Jehova en mako osiep gi joma ok ong'eyo yore Jehova kata joma ochayo chikene. Moko kuom joma kamago nyalo bedo joma ni e kanyakla to pod giyom yom. Moko to nyalo bedo wedewa, jirendewa, jotich wetewa, kata joskul wetewa ma ok lam Jehova. Bed ni osiepwago gin jo kanyakla kata joma ok lam Jehova, ka ok gi-chiw luor makende ne chike Jehova kod puonjge, mosmos ginyalo miyo winjruok maber ma wan-go gi Jehova okethre. *w18.07 19 ¶9-10*

Tich Abich, Mei 29

Piny duto ni e bwo teko mar Ng'at Marach.—1 Joh. 5:19.

Satan tiyo gi sinembe kod programbe mag TV mondo orwakgo pache kuom ji. Ong'eyo maber ni gik ma ipimonwa ok miwa mana mor kende, to bende ginyalo chiko pachwa kod timbewa. Yesu notiyo gi yorno ka ne opuonjo. Kuom ranyisi, inyalo neno mano e ngero ma nogoyo e wi Ja-Samaria ma nokonyo Ja-Yahudi kod ngero mar wuoyi ma nolal. (Mat. 13:34; Luka 10:29-37; 15:11-32) Kata kamano, joma Satan oseduwopachgi nyalo pimonwa weche ma ging'eyo maber ni dhi ketho pachwa kod timbewa. Omiyo, nyaka wabed gi tong' mowinjore. En adier ni nitie sinembe moko kod programbe mag TV ma nyalo morowa kendo puonjowa weche moko ma ok giketho pachwa. Kata kamano, pod nyaka wasik ka watang'. Sama wayiero sinema kata program ma wadwa neno e TV, onego wapenjre kama: 'Be dibed ni sinemani kata programbni temo puonja ni luwo gombo mag ringruok ok rach ahinya?' (Gal. 5:19-21; Efe. 2:

1-3) Ang'o monego itim kifwenyo ni program moro mihero jiwo pach Satan? Bed mabor kode mana kaka dibed mabor gi ng'ama nigi tuo ma landore! *w19.01 15-16 ¶16-7*

Ngeso, Mei 30

Rwakuru ogudu mar warruok.

—*Efe. 6:17.*

Mana kaka ogudu rito obwongo mar jalweny, e kaka “geno mar warruok” bende rito pachwa. (1 The. 5:8; Nge. 3:21) Ere kaka Satan nyalo wuondowa ma walony ogudu? Ne ane gima Satan notimo ne Yesu. Satan nong'eyo maler ni Yesu ne nigi geno mar bedo jaloch e wi dhano. Kata kamano, Yesu ne nyaka rit ma chop kinde ma Jehova oyiero mar kete ruoth. Kapok kindeno ochopo, nyaka ne sand Yesu ma nege. Omiyo, Satan nomiyo Yesu thuolo mar yudo gima ne ogenono mapiyo piyo. Satan nowacho ni ka Yesu ne nyalo lame ne odhi miye gima nogeno yudo mana kanyo gi kanyo. (Luka 4:5-7) E yo machalo kamano, Satan ong'eyo ni Jehova osingonwa gik mabeyo e piny manyien. To nyaka warit kuom kinde kendo seche moko wanyalo romo gi chandruoge sama warito. Omiyo, Satan temowa ka omiyowa thuolo mar yudo gik ma wagenogo sani. Odwaro ni wamany gik ringruok mowongo kendo wayudgi te mana kanyo gi kanyo. Satan jiwowa ni waket Pinyruoth obed mar ariyo.—Mat. 6:31-33. *w18.05 30-31 ¶15-17*

Jumapil, Mei 31

*[Bed] mamor e chunyi e ndalo
mag wuowini.—Ekl. 11:9.*

Jehova dwaro ni ibed mamor ka pod in rawera. Ket pachi duto e chenro mag tiyo ne Nyasaye kae to inyis Jehova gik ma ichano timo. Ka ichako timo kamano chon, ibiro

nenno kaka Jehova biro tayi, riti kendo guedhi. Ti gi puonj manie ndiko ma wacho ni: “Par bende Jachwech-ni ka podi in rawera.” (Ekl. 12:1) Ow-njore opwo rowere mang'eny manie kanyakla nikech gitiyo ne Jehova. Gitimo kamano kuom bedo gi chen-ro mag tiyo ne Nyasaye kendo keto tij lendo obed mowongo e ngima-gi. E wi mano, giseramo ni gik manie pinyini ok bi chochogi. Rowerego nigi adier ni tich ma gitiyo ne Jehova ok en kayiem nono. Owete gi nyimine manie kanyakla bende riwogi lwedo. Omiyo, ka giketo genogi kuom Jehova, to chenrogi duto biro dhi maber. *w18.04 29 ¶17, 19*

Wuok Tich, Jun 1

*Gimoro amora mukwayo Wuora
e nyinga, obiro miyou.*

—*Joh. 15:16.*

To mano kaka wechego ne ojiwo joote! Kata obedo ni ne teknegi yie ni Jatendgi ne dhi tho, ne ok gidhi dong' ma onge jakony. Jehova ne oikore dwoko lamogi kendo miyogi kony moro amora ma ne gidwaro mondo gidhi nyime lando wach Pinyruoth. Kuom adier, bang' kinde matin ne gineno kaka Jehova ne odwo-ko lamogi. (Tich 4:29, 31) Mano be e gima timore e kindegi. Sama wadhi nyime nano ka wanyago olemo, wabedo mamor ni wan osiepe Yesu. E wi mano, wan gadier ni Jehova oikore dwoko lamo magwa mondo okonywa loyo chandruoge ma wanyalo romogo sama wadhi nyime lando wach maber mar Pinyruoth. (Fil. 4:13) Mano kaka wamor ni wan joma oguedhi nikech Jehova dwoko lamowa kendo wan osiepe Yesu! Gik ma Jehova miyowago tegowa kendo konyowa mondo wadhi nyime nyago olemo.—Jak. 1:17. *w18.05 21 ¶17-18*

Tich Ariyo, Jun 2

Wajiweuru, to molooyo sama uneno ni chieng'no medo sudo machiegni.

—Hib. 10:25.

Higni abich bang' yudo baruano, Jokristo ma nodak Jerusalem nofwenyo ni odiechieng Jehova chiegni kendo ne gineno ranyisi ma Yesu nowachonegi ni ka gineno to giringia e dalano. (Tich 2:19, 20; Luka 21:20-22) Odiechiengno nochopo e higa mar 70 ka ne Jehova otiyo gi Jo-Rumi mondo oketh Jerusalem. E kindegi, nitie gik mathoth ma miyo wabedo gadier ni odiechieng' maduong' kendo malich mar Jehova koro chiegni. (Joel 2:11) Janabi Zefania nowacho niya: "Ndalolu maduong' mar Jehova ochieginini, ochieginini kendo oruyore piyo." (Zef. 1:14) Wach ma nokorno otudore gi kindewagi bende. Nikech odiechieng Jehova chiegni ahinya, Paulo nyisowa ni 'wadewre e kindwa mondo wajiwa hera kod timbe mabeyo.' (Hib. 10:24) Kuom mano, onego wamed hero owetewa mondo wajiwi sa asaya ma mano dwarore. w18.04 20 ¶1-2

Tich Adek, Jun 3

Bedi gi teko kendo ma jachir: Kik iluor kendo kik chunyi a: Nikech Jehova Nyasachi ni kodi kwonde duto midhiyoe.—Jos. 1:9.

To mano kaka Jehova nojiwo Joshua ka ne Joshua pok otero jotich Nyasaye e Piny Manosingi! Kata obedo ni Jehova nojiwo jotichne achiel achiel, nojiwogi bende ka gin kaka oganda. Ka ne Jo-Yahudi nie tuech e piny Babilon, Jehova nokoro weche ma ne dhi hoyogi kowacho niya: "Kik iluor, ni kech an kodi; we ng'eng', ni kech an Nyasachi: anami teko; ee, nakonyi; ee, nasiri gi lueta

marachwich, an matimo kare." (Isa. 41:10) Jokristo mokwongo ne ni gadier ni Jehova ne dhi hoyogi kata jiwogi e masichegi duto, to wan bende wan gadier ni obiro jiwowa e kindegi. (2 Kor. 1:3, 4) Jehova nojiwo Yesu bende. Sama ne itiso Yesu, nowinjo dwol moro mowuok e polo ka wacho niya: "Ma en Wuoda ma ahero kendo ma aseiyego." (Mat. 3:17) Onge kiawa ni wechego nojiwo Yesu kuom higni duto ma ne en-go e piny ka. w18.04 16 ¶3-5

Tich Ang'wen, Jun 4

Olemb yath makelo ng'eyo ber gi rach, kik icham.

—Cha. 2:17.

Nitie ji mang'eny ma ka osomo chik ma Jehova nomiyo Adam to gineno ni Jehova notame e thuolo mar timo gimoro amora ma nodwaro. Sama giwacho kamano, wigi wil ni nitie pogruok e kind ratiro ma ng'ato nigo mar timo yiero kod ratiro mar *keto chik* e kind gima ber kod gima rach. Adam gi Hawa ne ni thuolo mar yiero ka be gibiro winjo Nyasaye kata ooyo. Kata kamano, Jehova kende e ma nigi ratiro mar keto chik ma pogo gima ber kod gima rach. "Yath makelo ng'eyo ber gi rach" ma ne nie puodho mar Eden ne nyiso mano maler. (Cha. 2:9) Jehova nokonyo Adam gi Hawa ng'eyo kaka ne ginyalo tiyo gi thuolo ma ne gin-go kokalo kuom chik ma ne omiyogi. Gima lit en ni jonyuolwa mokwongo noyiero mar ketho chik Nyasaye. Be yiero ma Adam gi Hawa notimono nomiyo gibedo gi thuolo momedore kaka ne giparo? Mano ne ok otimore. Nikech ne gidwaro timo gik moko mana kaka gin e ma ne gidwaro, ne gilalo thuolo madier ma Nyasaye nomiyo. w18.04 5-6 ¶9-12

Tich Abich, Jun 5

Weche duto ma nothagogi en bende ne githage.—Isa. 63:9.

Jehova ok winj awinja malit sama jotichne chandore kae to oweyo gi kanyo. Okawo okang' mar konyogi. Kuom ranyisi, ka ne Jo-Israel sando-re malit e piny Misri kuma ne ginie wasumbni, Jehova nonenonegi lit mi nokawo okang' mar resogi. Nonyiso Musa niya: "Aseneno sand mar joga . . . , kendo asewinjo yuak-gi . . . ang'eyo chandruokgi; kendo aselor mondo awargi e luet Jo-Mis-ri." (Wuok 3:7, 8) Nikech Jehova ne kecho joge, nogologi e piny Misri. Higni mang'eny bang'e ka koro Jo-Israel ne ni e Piny ma Nosingi, jo-wasigu ne monjogiga. Jehova ne ka-woga okang' mane? Nonenonegi lit 'nikech chur ma ne gichurgo niwira joma ne thirogi kendo ma ne sandogi.' Nikech nokecho joge, nokawo okang' mar konyogi. Noketonegiga jong'ad-bura mondo oresgi e lwet jo-wasikgi.—Bura 2:16, 18. *w19.03 15 ¶4-5*

Ngeso, Jun 6

Wi dhako diwil gi nyathine madhoth koso, ni kik okech wuode monyuolo owuon? Ee, wi jogi diwil, to an wiya ok nowil kodi.
—Isa. 49:15.

Chike ariyo mokwongo kuom Chike Apar ne dware ni Jo-Israel olam Jehova gi chunyi duto ma ok giriwo gi nyiseche mamoko. (Wuok 20:3-6) Jehova ne ok oloso chikego mondo okonye en owuon, kar mano, ne gidhi konyo mana Jo-Israel. To ka ne gichako lamo nyiseche mag ogendni mamoko, chandruok lilo e ma ne giyudo. Jehova ne guedhoga jotichne ka ne gidhi nyime makore kode kendo timo ne jowetegi gik mowi-

njore. (1 Ru. 10:4-9) Ok onego waketho kuom Jehova sama joma wacho awacha ni lame ok luw chikene kendo gitimo gik ma hinyo jotichne. Kata kamano, Jehova oherowa kendo oneno sama jomoko timonwa gik ma ok kare. Owinjo malit moloyo miyo ma winjo malit sama nyathine chandore. Kata obedo ni samoro ok obi kawo okang' mapiyo, e kinde mowinjore, obiro kumo joma richo motamore loko yoregi to gitimo gik ma hinyo jomamoko. *w19.02 22-23 ¶13-15*

Jumapil, Jun 7

Dwacha kik e ma timre, to mari e ma mondo otimre.
—Luka 22:42.

E jumbe mochomo Rapar, thoth gik ma wapuonjorega e chokruogewa otudore gi ranyisi ma Yesu no-ke-tonwa kod kaka nobolore mi oyie chiwo ngimane mondo owar dha-no. Mano jiwowa mondo waluw ranyisine kuom bedo joma obolore kendo timo dwach Jehova, kata mana sama timo mano ok yotnwa. Waparo chir ma nonyiso kodong' ndalo manok to otho. Nong'eyo maber ni jowasike ne chiegni kuodo wiye, chwade, kendo nege. (Mat. 20:17-19) To e ma pod noyie mondo okal e mago duto. Ka ne sa ochopo ma koro ne idwa make, nonyiso joote-ne ma ne en-go Gethsemane kama: "Auru malo, wadhiuru. Neuru! Jandhokna osekayo machiegni." (Mat. 26:36, 46) Kendo ka oganda ma noting'o ligengni ochopo ire, nowuok e lela mi onyisogi ni en e Yesu, kendo nonyiso ogandano ni giwe jootene odhi. (Joh. 18:3-8) Mano doko chir! E kindewagi, Jokristo mowal kod rombe mamoko temo matek mondo giluw ranyisi mar Yesu e nyiso chir. *w19.01 27-28 ¶7-8*

Wuok Tich, Jun 8

Dwaruru muolo.—Zef. 2:3.

Mana kaka jawich-rangi nyalo kiko rangi mopogore opogore mondo ogol rangi ma jaber, e kaka wan be nyaka wabed gi kido mopogore opogore mabeyo mondo wabed joma muol. Moko kuom kidogo gin bolruok, winjo wach, ng'wono, kod chir. Mana joma obolare kende e ma nyalo winjo Nyasaye mi gitim dwache. Achiel kuom gik ma Nyasaye dwaro ni watum en ni wabed joma ng'won. (Mat. 5:5; Gal. 5:22) Sama watimo dwach Nyasaye, wamiyo i Satan wang' mattek. Kata obedo ni wabolore kendo wang'won, ji mang'eny e piny Sata- nni osin kodwa. (Joh. 15:18, 19) Mano e momiyo dwarore ni wabed gi chir mondo wakwed Satan. Ng'at ma ok muol en ng'at ma ng'are, ma jasu- nga, ma iye wang' piyo, kendo ma ok winj Jehova. Mano e kaka Sa- tan chalo. Kare e gimomiyo osin gi joma muol! Joma muolgo elo kite ma- richogo e lela. To gima rach ne Sa- tan ahinya en ni kit ngima joma muo- lgo nyiso ayanga ni en jamiriambo. Ang'o momiyo wawacho kamano? En nikech kata Satan wach ang'o kata otim ang'o, pod ok onyal geng'o joma muol mondo kik lam Jehova!—Ayub 2:3-5. *w19.02 8-9 ¶3-5*

Tich Ariyo, Jun 9

Kik iparri, nimar an e Nyasachi.
—Isa. 41:10, “NW.”

Jehova nong'eyo ni Jo-Babilon ne dhi bedo maluor. Jo Medo-Persia ne dhi monjo Jo-Babilon. Jehova ne dhi tiyo gi jolweny mag Medo-Persia mo- ndo ogony joge e tuech e piny Ba- bilon. (Isa. 41:2-4) Ka ne Jo-Babilon kod jo ogendni mamoko ong'eyo ni jowasikgi ne chiegni monjogi, ne giji- wore ka giwacho: “Tim chir.” Bende, ne gimedo loso sanamu mang'eny

ka giparo ni sanamugo ne dhi ri- togi. (Isa. 41:5-7) Jehova to nohoyo chuny Jo-Yahudi ma ne ni e tuech konyisogi niya: “To in Israel, [mopo- gore gi ogendni mamoko] in e jatich- na . . . Kik iparri, nimar an e Nyasa- chi.” (Isa. 41:8-10, NW) Ne ni Jehova nowacho ni: “An e Nyasachi.” Koka- lo kuom wechego, Jehova nomiyo jo- tichne ma nomakore kode obedo ga- dier ni wiye pok nowil kodgi, kendo ni pod ne gin joge. Nonyisogi kama: “Anating'u . . . anaresu.” Nyaka bed ni wechego nojiwo Jo-Yahudigo.—Isa. 46:3, 4. *w19.01 4 ¶8*

Tich Adek, Jun 10

Dwol moro noa e polo ka wacho niya: “In Wuoda ma ahero; aseylie kodi.”—Mar. 1:11.

Mariko 1:9-11 nyisowa chieng' mo- kwongo kuom odiechienge adek ma dwond Jehova nowinjore kowuok e polo e kinde ma Yesu ne ni e piny. Jehova nowacho kama: “In Wuoda ma ahero; aseylie kodi.” Nyaka bed ni Yesu ne mor ahinya ka nowinjo ka Wuon-gi wacho wechego! Weche ma Jehova nowachogo nojiwo gik moko adek madongo kuom Yesu. Mokwo- ngo en ni Yesu en Wuode. Mar ariyo en ni Jehova ohero Wuodeno. To mar adek en ni Jehova oyie gi Wuode- no. Ka ne Jehova owacho ni “In Wuoda,” nonyiso ni Wuode mohero- no koro nodonjo e winjruok manyien kode. E kinde ma Yesu pok nobiro e piny ka, ne en achiel kuom yawuot Nyasaye ma gin chuech mag roho. Sama ne obatise, nowale gi roho ma- ler. E sechego, Nyasaye nonyiso ni ni- kech nosewal Yesu Wuode, koro ne en gi geno mar dok e polo mondo okete obed Ruoth kendo Jadolo Ma- duong'. (Luka 1:31-33; Hib. 1:8, 9; 2: 17) Kare ne en gima owinjore mo- ndo Wuon-gi owachne ni, “In Wuoda,” sama ne obatise.—Luka 3:22. *w19.03 8-9 ¶3-4*

Tich Ang'wen, Jun 11

*Onge rieko . . . manyalo geng'o
Jehova.—Nge. 21:30.*

Riekni maricho richo ma ji ng'ado ne jowetegi nochakore chon mana ka ne Satan ong'anyo. Nikech kido mar ng'ayi, Satan nong'ado ne Hawa rieko marach konyise ni ne gidhi dak maber gi chwore ka gitayo ngimagi giwegi. (Cha. 3:1-6) Satan ne wuondogi mondo oyud gima nodwaro. Nodwaro ni Adam, Hawa, gi kothgi duto owinje kendo olame kar lamo Jehova. Kata kamano, Jehova e ma nomiyo ng'ato ka ng'ato kuomgi gik moko duto ma ne gingo moriwo nyaka jakony maber, dala ma jaber, kod ngima ma onge tuochi ka gin gi nyalo mar dak nyaka chieng'. Gima lit en ni Adam gi Hawa noweyo winjo Nyasaye, mi koro ne ok ginyal dhi nyime bedo osiepene. Tingino nokelo masira. Mana kaka maua mosewuok kuom yien ner ma two, e kaka ngimagi bende nochako bedo marach ma gikone ne githo. Nyithindgi bende nodonjo e chandruok nikech richogino. (Rumi 5:12) To e ma ji mang'eny pod ok dwar winjo Nyasaye. Gidwa dak mana kaka gin e ma gidwaro. (Efe. 2:1-3) Gik moseyudogi nyiso maler ni ndiko ma kawuono wacho adier. *w18.12 20* ¶3-4

Tich Abich, Jun 12

*Wayalo, ok gi weche mipuonjo
kuom riekni mag dhano, to gi weche
ma roho maler puonjo, ka watiyo
gi weche mag roho e lero gik
motudore gi Nyasaye.—1 Kor. 2:13.*

Jaote Paulo ne en ng'at mariek kendo mosomo ahinya, kendo nolony e wacho dhok ariyo kata mokalo kanyo. (Tich 5:34; 21:37, 39; 22:2, 3) To e ma ka ne dwarore ni omi ji puonj ma ne ginyalo luwo e ngimagi, ne ok

otiyo gi rieko mag pinyini. Kar mano, notiyo gi weche ma ni e Ndiko. (Tich 17:2; 1 Kor. 2:6, 7) Mano nomiyo obedo gi nyak ahinya e tij lendo, kendo nobedo gi geno mar yudo pok mochwere. (2 Tim. 4:8) Onge kiawa kata matin ni pach Jehova oloyo pach jopinyini mabor. Ka wayie mondo pach Jehova e ma otawa, wabiro bedo mamor gilala kendo weche biro dhinwa maber. Kata kamano, Jehova ok nyal chunowa mondo wati gi pache. "Jatich mogen" kod jodong-kanyakla bende ok ochun ji mondo oluw pach Jehova. (Mat. 24:45; 2 Kor. 1:24) Jakristo ka Jakristo nyaka tim kinda owuon mondo pach Jehova e ma otaye. *w18.11 20-21* ¶12-13

Ngeso, Jun 13

*Parruok kod omo chuny norum.
—Isa. 35:10.*

Kokalo kuom janabi Isaya, Nyasaye nokoro ni bang' ka joge ose-dok thurgi, ne gidhi dak gi kue kendo ne ok gidhi bedo gi luoro moro amora ni le mager kata jomahundu ma timbegi chalo gi mag le ne dhi monjogi. Joma tindo gi jomoti ne ok dhi luoro gimoro amora. (Isa. 11:6-9; 35:5-10; 51:3) Isaya nokoro bende ni pinyi duto, to ok mana Israel kende, ne dhi 'pong' gi ng'eyo Jehova mana kaka pige opong'o nam.' Isaya nomedo jiwo ni Jo-Israel ma ne dhi dok thurgi ne ok dhi luoro le kata dhano. Bende, pinyi ne dhi pong' gi olembe mathoth nikech pi ne dhi bedo mang'eny mana kaka ne chalo e puodho mar Eden. (Cha. 2:10-14; Yer. 31:12) Be wechego ne dhi timore mana e yo ma kamano kende? Onge gimoro amora ma nyiso ni Jo-Israelgo nochango e yor hono. Kuom ranyisi, muofni nodhi mana nyime bedo muofni. Omiyo, Nyasaye ne wuoyo kuom chang ma ne dhi biro bang'e. *w18.12 5* ¶11-12

Jumapil, Jun 14

[Dhi] nyime wuotho e adiera.

—3 Joh. 3.

Wuotho e adiera ok en gima wati-mo dichiel to waweyo; en gima wage-no timo nyaka chieng'. Ang'o ma wanyalo timo mondo wamakre gi yiero ma wasetimo mar dhi nyime wuotho e adiera? Dhi nyime puonjori adiera mabeyo ma yudore e Wach Nyasaye kendo ipar matut kuomgi. Ng'iew adiera kuom manyo thuolo pile ka pile mar puonjori adiera ma ni e Wach Nyasaye. Timo kamano biro miyo imed hero adiera kendo ibiro dhi nyime ramo ni ok ibi use. Mopogore gi ng'iewo adiera, Ngeche 23:23 wacho bende ni onego wang'iew "rieko, puonj, kod winjo tiend wach." Ng'eyo adiera kende ok oromo. Nyaka wati gi adiera ma wasepuonjore e ngimawa. Ka wawinjo tiend weche ma ni e Muma, wabi-ro neno kaka puonj mag Jehova duto otudore. Rieko miyo wakawo okang' ka luwore gi gima waseng'eyo. Nitie seche ma adiera puonjowa kata rieyowa nikech okonyowa ng'eyo kuonde monego watimie lokruok. Donge ber ka warwako yo ma adiera rieyowa-g? Timo kamano miyo wayudo ber ma ok nyal pim gi fedha.—Nge. 8:10. w18.11 8-9 ¶3; 11-12 ¶13-14

Wuok Tich, Jun 15

Ng'iew adiera kendo kik iuse.

—Nge. 23:23, "NW."

Kuom gik moko duto ma in-go, en mane mihero mogik? Be inyalo wilo gino gi gimoro machielo ma ok ige-no ahinya? Joneno mag Jehova mosechiworene nyalo dwoko penjogo e yo mayot. Gima wahero mogik kendo ma wakawo mapek ahinya en winjruokwa gi Jehova, kendo ok waikore wile gi gimoro amora. Bende, wahero adiera ma ni e Muma,

ma e gima nokonyowa loso winjruokwa gi Jehova. (Kol. 1:9, 10) Par ane weche duto ma Jehova japuonjowa maduong' osepunjowa kokalo kuom Wachne ma en Muma! Oelonna tiend nyinge kod kido mabeyo ma en-go. Onyisowa chenro maber mar rawar ma nochiwonwa kokalo kuom Yesu Wuode nikech hera moherowago. Oleronwa weche motudore gi Pinyruodh Mesia kod geno mar dak e piny e Paradiso. Opuonjowa timbe mabeyo monego wabedgo. Wageno adieragi nikech gimioyo wasudo machiegni gi Jachuechwa kendo gimioyo ngimawa bedo maber. w18.11 3-4 ¶1-2

Tich Ariyo, Jun 16

Kik ng'ato riamb ne nyawadgi.

—Kol. 3:9.

Joma wacho miriambo ok nyal pando gimoro amora e wang' Jehova nimar "gik moko duto ni duk kendo ni e lela" e nyime. (Hib. 4:13) Kuom ranyisi, Anania gi Safira nochano kaka ne gidhi wuondo joote. Bang' uso puothgi, ne gikelo mana bath pesa moko ne joote, to moko ne gidong'go, kae to ne giwuondo joote ni ne gikelo te. Ne gidwaro nyisore e kanyakla ni gin joma beyo kendo ma jochiwo e okang' malach. Kata kamano, Jehova noneno gima ne gitimo kendo nokumogi e yo mowinjore. (Tich 5:1-10) Jehova neno miriambo nade? Satan kod ji duto mohero wacho miriambo to ok dwar lokore ochomo "ataro ma liel gi mach." (Fwe. 20:10; 21:8; Zab. 5:6) Wang'eyo ni Jehova "ok en dhano, ma doriambi." Kuom adier, 'Nyasaye ok nyal riamb chuth.' (Kwan 23:19; Hib. 6:18) 'Jehova osin gi lew ng'a ma riasore,' tiende ni ng'ama ohero miriasia kata miriambo. (Nge. 6:16, 17) Mondo Jehova oyie kodwa, nyaka wawach adiera mana kaka odwaro ni watim. w18.10 8-9 ¶10-13

Tich Adek, Jun 17

Par matut kuom wechegi.

—1 Tim. 4:15.

Nade ka ng'at mondiki tich okwayi ni isol pesa mibiro tigo e siro nya-si moro motudore gi din mar miriambu? Ibiro timo nang'o? Kar rito nyaka chieng' moro gima kamano o-timreni e ka ing'ad gima ibiro timo, donge nyalo bedo maber kinono *sani* paro ma Jehova nigo e wi wach ma kamano? Kae to ka gima kamano oyudi, biro bedo mayot mondo ichiw dwoko makare kendo itim gik mowinjore. Paro motelo yore ma wanyalo makorego gi Jehova nyalo konyowa bende seche ma weche thieth oyudowa apoya. Kata obedo ni waseng'ado e chunywa ni ok wabi yie mondo medwa remo kata ng'injo ang'wen madongo mag remo, nitie kit thieth moko minyalo tiye gi ng'injo matindo tindo mag remo ma dwaro ni ng'ato otimie yiero owuon ka luwore gi puonj mag Muma ma lero pach Jehova. (Tich 15:28, 29) Kik warit ma chieng' moro wachop e osiptal e ka watim yiero ma kamago, to ahinya ahinya sama koro rem osaso dendwa ma dwarore ni watim yiero mapiyo. Sani e monego watimie nonro e wechego kendo wapong' fom ma nyiso gik ma dwaher ni otimnwa kod ma ok dwaher, kendo wawuo gi laktar chon. *w18.11 24 ¶5; 26-27 ¶15-16*

Tich Ang'wen, Jun 18

Ng'a mawinja nodag mang'won.

—Nge. 1:33.

Jehova en jakwath ma jahera ma dembo joge kendo oritogi maber mondo jowasikgi kik hinygi. To mano kaka adiera ma kamago jiwo-wa sama koro wachomo giko pinyini! Jehova biro dhi nyime rito joge e kinde masira maduong' ma koro okayo machiegni. (Fwe. 7:9, 10) E ki-

nde masirano, jotich Jehova ok bi bedo gi luoro bed ni gin joma tindo, kata jomoti, bed ni ging'ol kata ooyo. Gibiro bedo gi chir ka giparo weche ma Yesu Kristo nowacho niya: "Chung'uru tir kendo uting' wiu malo nikech resruoku okayo machiegni." (Luka 21:28) Gibiro bedo jochir kata mana sama Gog ma en riwruok mar pinje ma nigi teko biro monjogi. (Eze. 38:2, 14-16) Ang'o momiyo jotich Nyasaye biro bedo gi chir kamano? En nikech gi-ning'eyo ni Jehova ok lokre. Kinde duto obiro nyiso ni en Nyasaye ma rito joge kendo ma resogi.—Isa. 26: 20. *w18.09 26-27 ¶15-16*

Tich Abich, Jun 19

*Aseheri ni kech isebedo
ng'ato maberna ahinya.*

—Isa. 43:4.

Nyaka bed ni Jo-Israel ma noma-kore gi Jehova nobedo ma mor ahinya ka ne Jehova onyisogi weche man malogi. In be inyalo bedo gadier ni Jehova oheri ma tamre gi nono. Wach Nyasaye singo ne joma nie lamo madier niya: 'Ng'a maratego biro resi. Noil kuomi gi mor.' (Zef. 3:16, 17) Jehova singo ni obiro rito jotichne kendo obiro hoyogi kata bed ni giromo gi tembe ma chalo nade. Muma wacho kama: "Unubed mamor mana ka nyithindo midhodho, kendo miiko e bath, kata mipiro e chong'. Kaka min nyathi hoyo nyathine, e kaka an bende abiro hoyou." (Isa. 66:12, 13, *The Bible in Luo*, 1976) Ranyisino konyowa neno maber kaka Jehova oherowa. Ochalo gi miyo modembo nyathine mos kata ma hoye e chongene. Adier, Jehova ohero jotichne. Bed gadier chuth ni Jehova ogeni kendo oheri sidang'.—Yer. 31:3. *w18.09 13-14 ¶6-7*

Ngeso, Jun 20

Gin ng'a gini koro moyie chiwore gi chunygi mondo giwalre ni Jehova tinendeni?—1 We. 29:5.

E ndalo Jo-Israel machon, nitie kinde ma ne dwarore ni jotich Jehova ochiwre e timo tije mopogore opogore. (Wuok 36:2; Neh. 11:2) E kindewagi, inyalo chiwo thuoloni, mwanduni, kod lony ma in-go mondo ikony Jokristo weteni. Kitimo kamano, ibiro bedo ma mor kendo ibiro yudo gueth mang'eny. Joma chiworega mondo otim migepe momedore yudoga osiepe manyien mang'eny. Ne ane ranyisi mar Nyaminwa Margie ma osechiwore e gero Ute Romo kuom higni 18. Kuom hignigo, osebedo kotiego nyimine mang'eny ma pod tindo mondo giti ne Nyasaye e yo momedore. Oneno ni tiyo tij gedo miye thuolo mang'eny mar jiwo jomamoko, to en be oyudo jip. (Rumi 1:12) Sa asaya ma oromoga gi tembe, osiepe ma oseyudogo jiwega ahinya. Be isegachiwori e tij gedo? *w18.08 25-26 ¶9, 11*

Jumapil, Jun 21

Kik iwe ngang' mondo ng'ato ochayi nikech pod itin. Kar mano, ket ranyisi maber ne joma omakore gi yie, kuom wuoyo, kuom tim, kuom hera, kuom yie, kod kuom timbe mater.—1 Tim. 4:12.

Ka ne Paulo ondiko wehego, nenore ni Timotheo ne jahigni 30 kama. To e ma pod Paulo nomiye migepe mapek. Kata obedo ni ok wang'eyo gimomiyo Paulo noparo ne Timotheo wachno, puonj ma nomiye to nenore ayanga: Ok onego wang'ad bura ne owetewa ma rowere mana nikech pod gitindo. Ber ng'eyo ni kata mana Ruodhwa Yesu bende nolendo e piny kae ka en

mana jahigni 30 gi bathe. Be dibed ni wawuok e oganda ma ji ochayoe chwo ma pod tindo? Ka en kamaano, jodongo nyalo yudo ka ok yotnegi keto owete ma pod tindo mondo obed jodongo kata jokony-tich, kata obedo ni gisechwiny moromo. Jodongo duto onego ong'e ni onge kama Ndiko wachoe ni ng'ato onego obed jahigni adi e ka kete jakony-tich kata jaduong'-kanyakla.—1 Tim. 3:1-10, 12, 13; Tito 1:5-9. *w18.08 11-12 ¶15-16*

Wuok Tich, Jun 22

[Bed] mabor gi [gima ji luongo] ni ng'eyo to chutho ok en ng'eyo. —1 Tim. 6:20.

Mondo watim yiero maber e wach moro, dwarore ni wanon weche te motudore kode. Omiyo, nyaka wayier maber weche ma wadwaro somo. (Fil. 4:8, 9) Ok onego waketh sechewa ka wagoyo wang'wa e weche ma ni e websait michichgo kata somo weche ma ji keyo e *e-mail* to pok ong'e korgi maber. To moloyo duto, nyaka wabed mabor gi websait mag joma ong'anyo moweyo adiera. Dwachgi maduong' en ketho nying jo Jehova kendo guenyo adiera. Weche ma ok onon maber nyalo miyo watim yiero ma ok kare. Kik ikaw wachni mayot kiparo ni in itegno ma weche mag miriambo ok nyal ketho pachi kod chunyi! Par ane gima notimore e kinde Musa ka ne oor chwo 12 mondo odhi onon Piny ma Nosingi, to apar kuomgi nokelo ripot mobam. (Kwan 13:25-33) Ripodgino nomedie chumbi momiyo chuny jotich Jehova onyosore. (Kwan 14:1-4, 6-10) Kar mondo ne ginon weche e yo maber kendo gigen kuom Jehova, gin ne giyiero rwako ripot marach. *w18.08 4 ¶4-5*

Tich Ariyo, Jun 23

Kik wuondu. Bedo osiepe joma richo ketho timbe mabeyo.

—1 Kor. 15:33.

Ji mang'eny nigidi kido mabeyo, kendo moko kuom joma ok lam Jehova ok timga gik maricho ahinya. Ka po ni osiepeni gin joma chalo kamaano, be mano koro nyiso ni gibeyo abeya? Penjri ane ni mako kodgi osiep biro miyo ibed gi winjruok ma chalo nade gi Jehova. Be gibiro miyo winjruokni gi Jehova omed bedo maber moloyo? Be ing'eyo gima giparo e chunyi adier? Kuom ranyisi, be dibed ni mbekni ma gigo ginyo gin mana mag fason, pesa, simbe, tablet, kompyuta, dhi bayo, kata manyo mwandu? Be dibed ni gihero wuoyo marach kuom joma moko kata gihero angera mochido? Yesu nochiuo siem niya: "Gik mogundho e chunyi e ma dhok wacho." (Mat. 12:34) Kifwenyo ni osiepeni kata joma ing'iyogo timo gik ma nyalo miyo ibam, kaw okang' mapiyo mar dwoko ng'iyoma in-go kodgi piny kata ing'ad osiep kodgi chuth.—Nge. 13:20. *w18.07* 19 ¶11

Tich Adek, Jun 24

Musa ne en ng'at mamuol ahinya maloyo ji duto man e piny.

—Kwan 12:3.

Ka ne Musa jahigni 80, Jehova nomiye migawo mar golo Jo-Israel e tuech e piny Misri. (Wuok 3:10) Musa notemo badhore nyading'eny, Kata kamano, Jehova nohore kode kendo nomiye teko mar timo honni. (Wuok 4:2-9, 21) Nonyalo miyo Musa obed maluor piyo-piyo mondo Musa otim gima nonyise. Kar mano, nohore kendo nobedo mang'won kode

kotemo konye mondo obed gadier ni ne odhi dhi maber gi migawo ma ne omiyeno. Be yo ma Jehova no-dewogo Musano nokonyo? Ee! Musa notayo Jo-Israel e yo mang'won ahinya mana kaka Jehova bende nobedo mang'won kode. Ka nitie joma itayo, dwarore ni iluw ranyisi mar Jehova kuom bedo mang'won gi jogo kendo ihori kodgi. (Kol. 3:19-21; 1 Pet. 5:1-3) Sama itimo kinda mondo iluw ranyisi mar Jehova kod Yesu ma e Musa Maduong', ji biro mor bedo machiegni kodi.—Mat. 11: 28, 29. *w18.09* 24-26 ¶7-10

Tich Ang'wen, Jun 25

Neuru kaka ber kendo long'o nadi ka owete odak kaachiel e lalrwokgi!—Zab. 133:1.

Donge inyalo ng'ado e chunyi ni ibiro dhi nyime timo duto minyalo mondo winjruok omed bedo e kanyaklau? Wapwoyi kuom timo kamano. Med 'yawo chunyi' mondo idhi nyime timo kamano e okang' momedore. (2 Kor. 6:11-13) To nade timo kinda mondo ler mar adiera mag Muma omed rieny e alwora midakie? Wecheni mang'won kod timbeni nyalo ywayo joma udakgo e alworau mondo gichak puonjore adiera. Penjri ane kama: 'Joma wadakgo e alworawa ong'eya kaka ng'at ma chalo nade? Be aritoga dalana mondo osik ka ler mondo kik ajoggi? Be akawoga okang' mar konyogi sama timo mano nyalore?' Sama igoyo mbaka gi Joneno weteni, kwagi gipimni kaka yo ma ginyisogo ng'wono kaachiel gi timbegi mabeyo osemoro wedegi, jirendegi, jotich wetegi, kata joskul wetegi. Onge kiawa ni gibiro nyisi gik mabeyo.—Efe. 5:9. *w18.06* 24 ¶13-14

Tich Abich, Jun 26

Ndalo biro ma ng'ato ang'ata monegou biro paro ni otiyo ne Nyasaye.—Joh. 16:2.

Mano e gima joma ne onego Stefano ne paro, to mano bende e paro ma jonek moko nigo. (Tich 6:8, 12; 7:54-60) Gimiwuoro en ni joma neko ka giparo ni gitiyo ne Nyasaye ke-tho chike Nyasaye ma giwacho ni gilamono nikech Nyasaye ok oyie gi nek. (Wuok 20:13) Nenore maler ni chunygi mar pogo ber gi rach ok chikgi maber! Ang'o ma wanyalo timo mondo chunywa mar pogo ber gi rach odhi nyime tiyo maber? Chike kod puonj ma ni e Wach Nyasaye 'konyo kuom puonjo ji, siemo ji, rieyo gik moko, kendo kwero ji ka luwore gi gik makare.' (2 Tim. 3:16) Omiyo, ka wadwaro ni chunywa mar pogo ber gi rach ochikwa maber kendo ofwenynwa paro ma Jehova nigo kuom gik moko, nyaka wapuonjre Muma adimba, wapar matut kuom gik ma wapuonjore, kendo wati gi puonjgo e ngimawa. *w18.06 16-17 ¶3-4*

Ngeso, Jun 27

Rwakuru . . . ligangla mar roho maler, ma en wach Nyasaye.—Efe. 6:17.

Ligangla ma ne jolwenj Rumi tiyogo ma Paulo ne wuoyoe borne ne romo sentimeta 50 to ne giting'ogi e lwetgi sama gikedo. Achiel kuom gimomiyo jolwenj Rumi ne olony ahinya e tiyo gi ligangla en ni ne gitiegore ka gitiyo kodgi pile ka pile. Paulo nopimo Wach Nyasaye gi ligangla ma Jehova omiyowa. Kata kamano, nyaka wabed molony e tiyo kode sama wakedo ne yiewa kata sama dwarore ni walok pachwa e

wach moro. (2 Kor. 10:4, 5; 2 Tim. 2:15) Onge tiende mondo iluor Satan kod jochiendene. Gintie, to wanyalo loyogi. To bende gibiro tho. Machiegnini e kinde Loch Yesu mar higni Alufu Achiel, ibiro twe-gi kendo ok gibi hinyo ng'ato ang'ata kae to bang'e ibiro tiekgi chuth. (Fwe. 20:1-3, 7-10) Wang'eyo jasikwa, wang'eyo yore motiyogo, kendo wang'eyo gima odwaro. Kata kamano, kokalo kuom teko mar Jehova wanyalo kwede! *w18.05 30 ¶15; 31 ¶19-21*

Jumapil, Jun 28

Thuol nowacho ni dhako, Ok unutho ngang'.—Cha. 3:4.

Adam nong'eyo maber ni thuol ok nyal wuoyo. Omiyo samoro nonyalo paro ni chuech mar roho nowuoyo gi Hawa kotiyo gi thuol. (Cha. 3:1-6) Adam gi Hawa ne ok ong'eyo gimoro amora e wi chuech mar rohono. Kata kamano, Adam noyiero mar ng'anyo ne Wuon mare ma jahera kendo riwore gi chuech ma ok ong'eyo mondo gikwed dwach Nyasaye. (1 Tim. 2:14) Mapiyo nono, Jehova nochako elo weche e wi jasigu ma ne ochocho pach Adam gi Hawa ka osingo ni gikone ibiro tiek jasinguno chuth. Jehova bende nochiwo siem ni chuech mar rohono, ne dhi tiyo gi tekone kuom kinde mondo okwed joma ohero Nyasaye. (Cha. 3:15) Nikech Jehova nigi rieko duto, mano e momiyo pok onyisowa nying sie mar malaika ma ne ong'anyone-no. E wi mano, Jehova noyiero mondo higni 2,500 okal nyaka ne malaikano ng'any e puodho mar Eden e ka onyisowa nying ma ne omiye bang' ng'anyo.—Ayub 1:6. *w18.05 22 ¶1-2*

Wuok Tich, Jun 29

Ginyago olemo kuom nano.

—*Luka 8:15.*

Ka dibed ni chunyi osenyosorega nikech ilendo e alwora ma ji ok rwakie wach ahinya, nyaka bed ni iwinjo kaka jaote Paulo ne winjo. Kuom higni ma dirom 30 ma ne olendogo, ne okonyo ji mang'eny mondo obed jopuonjre Kristo. (Tich 14:21; 2 Kor. 3:2, 3) Kata kamano, Jo-Yahudi mang'eny ma ne olendonegi to ne ok obedo Jokristo. Ng'enygi ne okwedo Paulo kendo moko kuomgi nosande. (Tich 14:19; 17:1, 4, 5, 13) Paulo nowinjo nade ka ne Jo-Yahudigo otamore rwako wach? Nowacho kama: "Awacho adier kuom Kristo . . . ni an-gi kuyo maduong' kod lit ma ok rum e chunya." (Rumi 9:1-3) Ang'o momiyo Paulo nowinjo kamano? Nohero tij lendo. Ne olendo ne Jo-Yahudi nikech ne odewogi ahinya. Omiyo Paulo nowinjo malit ka ne gitamore ng'wono mar Nyasaye. Mana kaka Paulo, walendo ne ji nikech wadewogi.—Mat. 22:39; 1 Kor. 11:1. *w18.05* 13 ¶4-5

Tich Ariyo, Jun 30

Weche mapek manie chuny dhano

omiyo dhano ol; to kitwak

kode maber omiye mor.

—*Nge. 12:25.*

Paulo nowacho ni kata ng'at ma nigi ting' mar jiwo jomoko bende owinjore ojiw. Nondiko ne Jokristo ma nodak Rumi kowacho niya: "An gi siso mar nenou mondo amiue moko kuom mich mag chuny eka ubed motegno; kendo mondo jiwruok obedie e kindwa ka ng'ato jiwo yie mar nyawadgi, maru kod mara." (Rumi 1:11, 12) Nenore maler ni kata mana Paulo ma ne jiwoga jo-

moko bende ne dwarore ni mondo ojiw. (Rumi 15:30-32) Joma ochiwore mondo oti ne Jehova gi thuo-logi duto owinjore opwo. Owete gi nyimine ma pok odonjo e kend nikech gidwaro ni gikendi kata okendgi "mana kuom Ruoth" kende bende onego ojiw. (1 Kor. 7:39) E wi mano, Jokristo ma dhi nyime tiyo ne Jehova bed ni isandogi kata gituwore bende onego ojiw.—2 The. 1:3-5. *w18.04* 21 ¶3-5

Tich Adek, Julai 1

Dhiuru nyime yango dwach

Jehova.—Efe. 5:17.

Wadak e "kinde matek ahinya," kendo ngima biro medo bedo matek sama pod warito mondo Jehova okel piny manyien mopong' gi kue. (2 Tim. 3:1) Omiyo, nyalo bedo maber ka wapenjore kama: 'Achomoga wang'a kuom ng'a sama an gi chandruok?' Higni mang'eny mokalo, jandik-zaburi moro nowacho gimomiyo onego wachom wang'wa kuom Jehova mondo okonywa sama wan gi chandruok. (Zab. 123:1-4) Nowacho ni onego wachom wang'wa kuom Jehova mana kaka jatich chomo wang'e kuom ruodhe. Ang'o ma jandik-zaburino ne temo wacho? Jatich ok chomga wang'e kuom ruodhe mana sama odwaro chiemo kata arita maber kende, to ochomo wang'e kuom ruodhe kinde duto mondo ofweny gik ma ruodhe dwaro kae to okawo okang' ma dwarore. E yo ma chalo kamano, nyaka wasom Wach Nyasaye pile mondo wang'e gima Nyasaye dwaro ni ng'ato ka ng'ato kuomwa otim, kae to waluw kaka otayowa. Mano e ka wanyalo bedo gadier ni Jehova biro konyowa sama wan gi chandruok. *w18.07* 12 ¶1-2

Tich Ang'wen, Julai 2

*Ka Wuod Nyasaye ketou thuolo,
ubiro bedo thuolo gadier.*

—Joh. 8:36.

Yesu ne wuoyo e wi keto dhano thuolo ka igonyogi e tuech maduong' kod sandruok ma osemakogi kuom higni mang'eny, ma en bedo "misumba richo." (Joh. 8:34) Richo nyalo miyo watim gik ma wang'eyo ni rach, onyalo monowa timo gik ma wang'eyo maber ni owinjore watim kata weyo timo gik ma wan gi nyalo mar timo. Mano miyo wabedo wasumbini mag richo ma kelonwa mana lit, chandruok, rem, kod tho. (Rumi 6:23) Wabiro bedo thuolo gadier kosegol richo chuth, mana kaka Adam gi Hawa ne ni thuolo ka ne pok gitimo richo. Weche ma Yesu nowacho ni, "ka usiko e wachna" nyiso ni nitie gik ma nyaka ng'ato tim kata tong' moko ma ok onego okal e ka Yesu kete thuolo gadier. (Joh. 8:31) Nikech wasechiwo ngimawa ne Nyasaye, mano nyiso ni wasekwerore wawegi kendo wayiero mar dak ka luwore gi puonj mag Yesu kaka jopuonjrene. (Mat. 16:24) Mana kaka Yesu nosingo, wabiro bedo thuolo gadier e kinde ma Jehova biro tiyo gi misango mar Yesu mondo okelnwa ber mosiko. *w18.04 7 ¶14-16*

Tich Abich, Julai 3

*In kendi, e ming'eyo chuny nyithi
dhano.—2 We. 6:30.*

Jehova kechoga jotichne kata mana sama jotichnego nigi paro ma ok ni kare. Mano e gima notimo ne janabi Jona. Jehova nooro Jona Nineve mondo odhi olandnegi kum ma ne dhi bironegi. Ka ne giloko chunyi, Jehova nong'wononegi. Kata kama-no, wachno nochwanyo Jona. Muma wacho ni "iye nowang'" nikech weche ma nokoro e wi Jo-Nineve ne ok otimore. To e ma Jehova nohore gi Jona kendo nokonye rieyo pache. (Jona

3:10–4:11) Gikone, Jona nowinjo tiend puonj ma Jehova ne omiye, kendo Jehova notiyo kode e ndikonwa gik ma notimorego mondo wan bende wayud puonj. (Rumi 15:4) Yo ma Jehova nokonyogo joge miyo wabedo gadier chuth ni odewo jotichne. Ong'eyo lit kod chandruok ma ng'ato ka ng'ato kuomwa nigo. Ong'eyo gik ma waparo, kaka wawinjo e chunywa, kaachiel gi gik ma wanyalo timo kod ma ok wanyal. 'Ok obi weyo mondo temwa mokalo ma wanyalo nanoe.' (1 Kor. 10:13) Wehego jiwowa ndi! *w19.03 15-16 ¶6-7*

Ngeso, Julai 4

*Gik moko duto ni duk kendo ni e
lela e nyim wang' jalno ma wana-
dwokne wach e bura.—Hib. 4:13.*

E Chike Musa, jodongo ne nigi ting' mar konyo Jo-Israel e weche Nyasaye, ng'ado bura sama ng'ato ne otimo gima rach, kendo tieko ywaruok moko ma ne nyalo betie e kind jomoko. Ne ane ranyisi ma luwogi. Ka ne Ja-Israel onego ng'ato, ne ok ng'adne mana buch tho kanyo gi kanyo. Jodongo ne kwongo nono gik ma ne nyalo miyo ng'atno otim richo ma kama-no ka pok ging'ado bura ni en bende owinjore onege. (Rap. 19:2-7, 11-13) E wi mano, jodongogo ne ng'ado bura e weche kaka tieko ywaruok e kind joma laro gimoro kata ywaruok ma ne nyalo betie e kind joma okendore. (Wuok 21:35; Rap. 22:13-19) Ka ne jodongogo ong'ado bura e yo makare ka konchiel Jo-Israel bende luwo chike mag Jehova, ji duto ne yudo ber, to mano ne miyo nying Jehova duong'. (Lawi 20:7, 8; Isa. 48:17, 18) Puonj ma wayudo en ni Jehova neno gimoro amora ma watimo e ngimawa. Odwaro ni waher jomamoko kendo watimnegi gik mowinjore. Bende, orango gik moko duto ma wati-mo kod ma wawacho kata bed ni wati-mogi kama opondo e utewa. *w19.02 23 ¶16-18*

Jumapil, Julai 5

Nosande to nobedo mamuol, mi ok noyawo dhoge.—Isa. 53:7.

Sama weche moko chando chunya-wa, tek ahinya mondo wabed ma muol. Wanyalo bedo mager ma wabol weche ma ok owinjore. Ka gima kamano osegatimoreni, ne ane gima inyalo puonjori kuom ranyisi mar Yesu. Ka ne odong' dweche martin to otho, chunye nochandore ahinya. Nong'eyo ni ne idhi nege kendo ne idhi sande malit. (Joh. 3: 14, 15; Gal. 3:13) Nosegawacho dweche moko motelo ni chunye ne chandore. (Luka 12:50) Ka ne odong' mana ndalo martin to koro otho, Yesu nowacho kendo kama: "Chunya chandore." Wanyalo fwenyo kaka nobolore kod kaka nowinjo Nyasaye e weche ma ne owacho kolemo. (Joh. 12: 27, 28) Ka sa nochopo, Yesu ne onyiso chir ka ne oyie mondo wasik Nyasaye omake kendo onege e yo malit ahinya kendo ma kelo wich-kuot. Kata obedo ni chunye nochandore kendo nosande ahinya, Yesu notimo dwach Nyasaye gi muolo duto. Wanyalo wacho gadier ni Yesu e ng'at moseketo ranyisi maberie mogik mar bedo ng'at ma muol kata sama chunye ne chandore! —Isa. 53:10. *w19.02* 11 ¶14-15

Wuok Tich, Julai 6

Wadewreuru e kindwa mondo wajiw hera kod timbe mabeyo.
—Hib. 10:24.

Nitie seche ma weche bedoga mattek ma dwarore ni wabed gi chir e ka wadhi e chokruok ma ok wabare. Moko kuom owetewa gi nyiminewa ok bare ne chokruok kata obedo ni gikalolo e kuyo mang'eny, chunyi onyosore, kata gituore. Jomoko bende dhi e chokruok kata obedo ni giyudo akwede mager kowuok kuom jodalagi kata sirkal. Par ane kaka ranyisi ma wa-

keto jiwo owetewa gi nyiminewa motue e jela nikech makruokgi motegno gi Jehova. (Hib. 13:3) Sama giwinjo kaka wadhi nyime tiyo ne Jehova e bwo tembe, giyudo jip kendo mano miyo gimedo bedo gi yie kod chir, kendo gimedo makore gi Jehova. Ka ne otue Paulo e jela e piny Rumi, nobedo ma mor ahinya ka nowinjo ni Jokristo wetene pod nomakore gi Nyasaye. (Fil. 1:3-5, 12-14) Kinde machuok ka ne pok ogonye kata mapiyo bang' ka nosegonye, nondiko barua ne Jo-Hibrania. E baruano, nojiwo Jokristogo ni kik gijwang' chokruok mag lamo. —Hib. 10:25. *w19.01* 28 ¶9

Tich Ariyo, Julai 7

Piny duto ni e bwo teko mar Ng'at Marach.—1 Joh. 5:19.

Satan dwaro ni wachal kode. Odwaro ni wan bende wakwed chike Jehova kendo waher mana gik ma morowa. Joma otemo keto machiegni kodwa gin joma oseduwo pachgi. Ogeno ni mosmos wabiromo mako osiep gi jogo kata obedo ni wang'eyo maber ni osiepe maricho ketho timbe mabeyo. (1 Kor. 15:33) Yo machielo ma Satan tiyogo e temo duwo chunyiwa en chwalowa mondo wagen kuom pach dhano kar geno Jehova. (Kol. 2:8) Achiel kuom parogo en ni manyo mwandu e ma onego obed gima duong'. Joma rwako paro ma kamano gikone nyalo bedo jomwandu adier kata ooyo. Bed ni ginwang'o mwandu kata ooyo, pod ginyalo hinyore. Nikech ang'o? En nikech giketo pachgi ahinya e manyo pesa ma chop kama koro gijwang'o ngimagi, joodgi, kod osiep ma ni e kindgi gi Nyasaye. (1 Tim. 6:10) Wan wamor ahinya ni Jehova Nyasachwa ma e Wuoro mariek mogik konyowa mondo wabed gi paro mowinjore e wi pesa.—Ekl. 7:12; Luka 12:15. *w19.01* 15-16 ¶6; 17 ¶9

Tich Adek, Julai 8

Itimo maber, in misumba maber kendo mogen! Isebedo ng'at migeno kuom gik manok. Abiro keti e wi gik mang'eny. Donj e mor mar ruodhi.—Mat. 25:21.

Kata ka ne Yesu pok obiro e piny moketo ranyisi maber mar jiwo jomoko, jotich Nyasaye nong'eyo ni jiwo jomoko en gima dwarore. Ka ne jolweny mag Asuria dwaro monjo Jerusalem, Hezekia nochoko jotend lweny kaachiel gi joma nodak Jerusalem mojiwogi. “Mi oganda nogeno weche mag Hezekia” nikech wechego nojiwogi. (2 We. 32:6-8) Kata obedo ni Ayub ne dwaro hoch, nopuonjo osiepene moko adek manono kaka onego bed ni ijiwo ng'ato. Nonyisogi ni dine bed ni en e ma ohoyogi, 'dotegogi gi weche me dhoge, kendo hoch mar wechene dohoyogi.' (Ayub 16:1-5) Gikone, Jehova kaachiel gi Elihu nojiwo Ayub. —Ayub 33:24, 25; 36:1, 11; 42:7, 10. *w18.04 16 ¶6; 17 ¶8-9*

Tich Ang'wen, Julai 9

*Anamii teko; ee, nakonyi.
—Isa. 41:10.*

Isaya nosewacho motelo kaka Jehova ne dhi miyo joge teko kowacho niya: 'Jehova Nyasaye nobi ka ng'a man gi teko, mi *bade* nobed gi loch.' (Isa. 40:10) Kinde mang'eny, Muma tiyo gi 'bat' e nyiso teko ma ng'ato nigo. Omiyo, sama ndikoni wacho ni 'bad Jehova nobed gi loch,' mano paronwa kaka Jehova en Ruoth ma nigi teko mang'eny. Notiyo gi tekone e siro jotichne machon kendo ritogi, kendo odhi nyime timo kamano ne jotichne mogeno kuome e kindegi. (Rap. 1:30, 31; Isa. 43:10) Jehova timonwa

kaka nosingo niya: “Abiro tegi.” Oti-mo mano ahinya-ahinya sama jowasigu sandowa. E pinje moko, jowasikwa temoga chungo tijwa mar lendo kata goyo riwruogwa marfuk. To mano ok mi waparre mokalotong'. Jehova omiyowa singo ma miyo wabedo gi teko kod chir. Owachonwa kama: “Onge gir lueny mothedh mar kedo kodi ma dinyal timo gi moro.”—Isa. 54:17. *w19.01 5-6 ¶12-13*

Tich Abich, Julai 10

*Joma mor gin joma nigi
riyo mar ng'eyo Nyasaye.
—Mat. 5:3.*

Mopogore gi le, in gi riyo mar ng'eyo Jachuech kendo en e ma onyalo konyi loyo riyono. (Mat. 4:4) Ka iluwo gima Nyasaye wachoni, ibiro bedo gi rieko kod mor bende. Nyasaye konyi loyo riyono kokalo kuom Wachne kaachiel gi chiemb chuny modhuro mochiwo kokalo kuom “jatich mogen kendo mariek.” (Mat. 24:45) Imiyowa chiemo mopogore opogore kendo molos maber mondo ogerwa. (Isa. 65:13, 14) Chiemb chuny ma Nyasaye miyowa biro miyi rieko kod nyalo mar pogo weche. Mago gin kido ma nyalo konyi e yore mathoth. (Nge. 2:10-14) Kuom ranyisi, kidogo nyalo konyi mondo puonj mag miriambo kik chochi, moriwo nyaka puonj ma wacho ni onge Jachuech. Ginyalo konyi mondo kik wuondi ni pesa kod mwandu e gik ma miyo ng'ato bedo ma mor e ngima. Bende, ginyalo konyi mondo ikwed gombo maricho kod timbe ma nyalo keloni hinyruok. Omiyo, dhi nyime manyo rieko mar Nyasaye kod nyalo mar pogo weche kendo ikaw kidogo mapek. *w18.12 20-21 ¶6-7*

Ngeso, Julai 11

*Kaka ndalo mag yath obet e
kaka ndalo mag joga nobedi.*

—Isa. 65:22.

Be kinde nobedie ma hikwa noromre gi “ndalo mag yath”? Nitie yie-nde moko ma dakga higni alufe gi alufe. Mondo dhano odag kuom higni ma romo kamano, nyaka obed gi ngima maber. Ka dhano biro nyalo dak e ngima ma chal gi ma Isaya nokoro, to kare mano nyiso ni paradiso biro yudo kosechopo. To parie ni mano gima biro timore adier! Par ane gik ma singono nyisowa kuom kaka paradiso biro chalo: Nyasaye biro guedho pinyo duto. Onge le kata dhano mager ma biro hinyo ji. Muofni, momni, kod rong’onde biro chango. Ji biro gero utegi kendo gibiro pidho cham mang’eny. Dhano biro dak kuom higni mang’eny mohingo yien. Ee, Muma nyiso maler ni paradiso ma jaberno ni nyime kae. Kata kamano, jomoko nyalo wacho ni watemo kunyo weche ma nokorgo mokalo tong’. Ang’o momiyo in gadier ni paradiso biro bet e pinyka? Yesu nowacho gima miyo wabedo gadier chuth.—Luka 23:43. *w18.12 5* ¶13-15

Jumapil, Julai 12

*Lokreuru kuom miyo pachu obed
manyien.—Rumi 12:2.*

Wan gi nyalo mar loko pachwa. To lokruok ma kamano nyalo mana betie ka luwore gi gik ma wan e ma wayie mondo odonje pachwa kod ma wasiko ka waparo. Ka wasiko wake-to pachwa mana kuom yore mag Jehova, wabiro medo fwenyo ni pach Jehova e ma ni kare. Mano biro miyo kinde duto wagomb keto pachwa oluwre gi pach Jehova. Kata kamano, ber ng’eyo ni mondo walok pachwa mondo owinjre gi pach Jehova, nyaka ‘wawe luwo kit ngi-

ma mar joma odak e ndaloni.’ Nyaka wawere gi paro ma ok winjre gi pach Nyasaye. Wanyalo tiyo gi ranyisi mar chiemo mondo walergo wachno. Ng’at ma dware ni ngimane omed bedo maber nyalo chamo chiemo ma konyo del. Kata kamano, timo kamano ok bi konye ka po ni e sechegogogo ochamo chiemo mowichore? E yo ma kamano, ok wabi yudo konyka warwako pach Jehova to e sechegogogo watiyo gi paro mag pinyini ma odwanyore. *w18.11 21* ¶14-15

Wuok Tich, Julai 13

*Chung’uru motegno ka utueyo
adiera e nungou kaka msip.*

—Efe. 6:14.

Nyaka wang’ad e chunywa ni wabi-ro wuotho e adiera odiechieng’ kodiechieng’ kata ang’o ma timre. Tue adiera e nungoni kaka msip. E kinde ma ne indiko Muma, msip ma jalweny ne tueyo ne siro nungone kendo geng’o fuonnige ma iye mondo kik jasigu chwo. To mondo msibno ne rite maber, ne nyaka otueye moridore maber. Msip ma ombekni ne ok sir nungo jalweny kaka dwarore. To nade wan, adiera ma watueyo e nungowa kaka msip konyowa nade? Ka watueyo adiera motegno kaka msip e nungowa, adierano biro ritowa mondo watang’ gi puonj mag miriambo kendo obiro konyowa mondo watim yiero mabeyo. Sama waromo gi tem moro, adiera mag Muma biro konyowa mondo wamed chung’ motegno e timo gima kare. Mana kaka jalweny ok nyal dhi e lweny kata dichiel ka oonge msip, wan bende onego waram ni ok wabi mbeko kata golo msip mar adiera e nungowa. Onego watim duto ma wanyalo mondo wasik ka waride ti e nungowa kuom dak ka waluwu adiera e ngimawa. *w18.11 12* ¶15

Tich Ariyo, Julai 14

Ng'iew adiera kendo kik iuse.

—Nge. 23:23, “NW.”

Ok wanyal ng'eyo adiera ma ni e Wach Nyasaye nyamonge. Nyaka wakre timo gimoro amora ma dwarore mondo wayud adiera. Mana kaka jandik bug Ngeche wacho, ka 'wase-ng'iewo' adiera, tiende ni ka waseyude, nyaka watang' mondo kik 'wause,' tiende ni kik wawe adiera. Gima ichiwo nono be seche moko nyalo dwaro ni watine matek e ka wayude. Wach molok kowuok e dho Hibrania ni “ng'iew” e Ngeche 23:23 bende inyalo lok ni “yud.” Tiend wechego duto nyiso kinda ma ng'ato timo ma nyalo dwaro ni owil gire moro gi gimachielo ma nengone ni malo. Wanyalo tiyo gi ranyisi ma luwoni mondo wawinj tiend ng'iewo adiera. Wawach ni ogo milome ni nitie rabolo moko mipogo ji nono e chiro moro. Be rabologo biro chopo kama wantie kengdi? Ooyo. Nyaka watim kinda ma wadhi e chirono e ka wayud rabologo. Kata obedo ni ichiwogi nono, kinda dwarore e ka wayudgi. E yo machalo kamano, kata obedo ni onge pesa moro amora midwaro kuomwa mondo wang'iewgo adiera, nyaka watim kinda e ka wayud adiera. *w18.11 4 ¶4-5*

Tich Adek, Julai 15

Lela wang'e ne orieny ka wang'-chieng', kendo lepe ma oko ne orieny kaka ler.—Mat. 17:2.

Noyudo Yesu nigi Petro, Jakobo, kod Johana e wi got moro. Ka ne gin kanyo, ne gineno fweny moro makende. Lela wang' Yesu kod lepe ne orieny. Ranyisi moko ariyo ma chalo gi Musa kod Elija nochako wuoyo gi Yesu e wi thone kod chierne. (Luka 9:29-32) Kae to boche polo noumogi, kendo ne giwi-

njo dwol moro e i bochego, mana dwond Jehova owuon! Fwenyno nonyiso motelo kaka Yesu ne dhi bedo gi duong' kod teko ka koro oseketete obedo Ruoth e Pinyruodh Nyasaye. Onge kiawa ni fwenyno nojiwo Yesu kendo miye teko mar nano e sand kod tho ma nochome. Fwenyno nojiwo bende yie mar jopuonjre Yesu kendo notegogi ne tembe ma ne gidhi romogo kod tich maduong' ma ne gidhi timo. Higni 30 bang'e, jao-te Petro nowuoyo kuom fwenyno e yo ma nyiso ni pod nopare maber ahinya.—2 Pet. 1:16-18. *w19.03 10 ¶7-8*

Tich Ang'wen, Julai 16

E yore duto, wanyiso ratiro ni wan jotich Nyasaye, . . . kuom wacho weche madier.—2 Kor. 6:4, 7.

Achiel kuom yore ma Jokristo madier opogorego gi joma nie dinde mag miriambo en mane? Gin 'giwachoga adiera.' (Zek. 8:16, 17) Wabiro wacho adiera kinde duto kendo kuonde te, bed ni wan gi joma wakia, joma watiyogo, osiepewa, kata wedewa. To nade ka in rawera ma dwaro ni mbesene oyie kode? Tang' kik idag e ngima mar wuondruok, tiende ni iwuondori ni iber sama in gi joodu kata Jokristo mamoko, to itimo gik mopogore ahinya sama in gi rowere ma jopiny kata sama itudori kodgi e intanet. Mano en wuondo wang' jonyuolni, Jokristo weteni, kod Nyasaye bende. (Zab. 26:4, 5) Jehova ong'eyo sama 'wamiye luor mana gi dhowa to chunywa bor ahinya kode.' (Mar. 7:6) Nyalo bedo maber ka watimo kaka Muma nyisowa niya: “Kik chunyi gomb gik ma joricho timo, to bed kiluoro Jehova odiechieng' duto.”—Nge. 23:17, *NW. w18.10 9 ¶14-15*

Tich Abich, Julai 17

Nyasaye en hera kendo ng'at ma siko e hera, ng'atno siko e winjruok achiel gi Nyasaye.

—1 Joh. 4:16.

Jotich Jehova duto e piny ngima gin joot achiel e yie kendo gihero-
re ahinya. (1 Joh. 4:21) Ok ginyis
hera e gik madongo mitimo dichiel
ka dichiel, kar mano, ginyiso hera
e weche mapile kaka wuoyo ma-
ng'won kendo kecho ji. Sama wake-
cho ji kendo wang'won kodgi, wabe-
do 'nyithindo moher matimo kaka
Nyasaye timo.' (Efe. 5:1) Yesu nolu-
wo ranyisi mar Wuon-gi e yo maka-
re chuth. Yesu nowacho niya: "Biu-
ru ira, un duto mujony kendo ma
ting' turou, to anamiu yueyo . . . , ni-
mar ademora kendo chunya muol."
(Mat. 11:28, 29) Sama waluwo ranyi-
si mar Kristo kuom 'dewo jochan,'
Wuonwa ma ni e polo bedo ma mor
kodwa kendo wan bende wabedo
ma mor. (Zab. 41:1, NW) Omiyo, wa-
dhiuru nyime bedo mang'won gi jo-
mamoko e ngimawa mar joot, e ka-
nyakla, kod e tij lendo. *w18.09 28*
¶1-2

Ngeso, Julai 18

Wan jotich ma tiyo kanyachiel gi Nyasaye.—1 Kor. 3:9.

Sama masira moro otimore, jo-
tich Nyasaye yudoga thuolo mar
tiyo kanyachiel gi Nyasaye e konyo
owetegi ma oyudo masirano. Kuom
ranyisi, gikowoga pesa ma owete-
go nyalo konyorego. (Joh. 13:34, 35;
Tich 11:27-30) Bende, gikonyo e
golo gik mokethore kendo gero
udi manyien ne owetego. Nyamin-
wa Gabriela ma Nya-Poland ma ne
ode okethore marach ka oula ma-
duong' noyweyo gweng'gi ne obedo
ma mor ahinya ka ne owete oa e ka-

nyakla mamoko ma ne ni machieg-
ni mondo gikonye. Owacho kama:
"Ok daher wuoyo ahinya e wi giga
ma nokethore. Mago gin mana gige
ringruok ma rumoga. Kar mano,
ahero wuoyo kuom ber ma nayu-
do. Yo ma owete gi nyimine noko-
nyago nomedo jiwona ni bedo e ka-
nyakla mar Jokristo en gima kende
ahinya kendo ma kelo mor mogun-
dho." Ji mathoth mosekonyo bang'
masira wachoga ni gidong'ga ka gi-
tegnolo moyo kaka ne gin ka ma-
sirano pok notimore. To owete ma
osetiyo kanyachiel gi Jehova e ko-
nyo Jokristo moyudo masira bende
bedoga ma mor.—Tich 20:35; 2 Kor.
9:6, 7. *w18.08 26* ¶12

Jumapil, Julai 19

Ritri gi kindo duto ni mondo chunyi obedi makare.

—Nge. 4:23.

Mondo warit chunywa e yo ma-
ber, nyaka wang'e gik ma nyalo hi-
nyowa kendo wakaw okang' ma-
piyo mondo wageng'gi. Wach molok
ni "ritri" paronwa tij jarit. E ndalo
Ruoth Solomon, jorit ne chung'ga e
ohingni mag pacho kendo ka ne gi-
neno gimoro marach, ne gigoyo mi-
lome. Mano konyowa ng'eyo gima
nyaka watim mondo Satan kik keth
pachwa. E kinde machon, jorit pa-
cho ne tiyoga kanyachiel gi joma
ne rito rangeye. (2 Sa. 18:24-26)
Ne nyaka gine ni rangeye olor ma-
ber sama jowasigu ne ni machiegni.
(Neh. 7:1-3) Ka watiyo gi Muma e tie-
go nyalowa mar pogo ber gi rach,
nyalono biro bedonwa kaka jarit ma
goyonwa milome sama Satan dwa-
ro duwo chunywa, pachwa, kod go-
mbowa. Sama wawinjo milome ma
kamano, onego wakaw okang' ma-
piyo mondo wadin ne Satan. *w19.01*
17 ¶10-11

Wuok Tich, Julai 20

Gibed jotich mag kanyakla, nimar onge wach moro minyalo donj-negigo.—1 Tim. 3:10.

Gima onego jodongo ong'i kuom owete ma rowere ma nyallo bedo jodongo kata jokony-tich en ka be gitimo gik ma Ndiko wacho. (2 Tim. 3:16, 17) Ka jodongo obedo gi paro ma ok luvre gi Muma, mano nyallo miyo rowere mochwiny obudh ka pok gibedo jodongo kata jokony-tich. E piny moro, ne nitie jakony-tich moro ma ne omi migepe madongo e kanyakla. Kata obedo ni jodong-kanyaklagi ne neno ni nowinjore bedo jaduong' ka luwore gi Ndiko, pod ne ok gipwodhe mondo obed jaduong'. Jodongo moko ma hikgi oniang' noramo ni owadwano pod ne tin ahinya ma ok nyal kete jaduong'. Rach ahinya ni ne ok gidwar kete jaduong' mana nikech kaka nonenore gi oko. Ripode mang'eny nyiso ni gima kamano timore e kanyakla mathoth e piny mangima. Donge dwarore ahinya ni waluw gima Ndiko wacho kar tiyo gi pachwa wawegi! Mano e ka wabirowe luwo gima Yesu nowacho mondo kik wang'ad ne ji bura ka luwore mana gi kaka ginenore gi oko.—Joh. 7:24. *w18.08 12 ¶16-17*

Tich Ariyo, Julai 21

Ng'a maduoko wach ka pok owinjo en ng'a mofuwo, okelone wich kuot.—Nge. 18:13.

Nitie gimomiyo ok onego wake ne ji *e-mail* kata mesej ma pok wanono maber. Nitie pinje moko ma orido ne owetewa ngima e weche lamo. Moko be ogoyo tijwa marfuk. E pinje kaka mago, jowasikwa nyallo chako keyo weche mag miriambo mondo gimiswa luoro kata gimi kik wagenre. Kuom ranyisi, ne ane gima notimorre kuma chon ne iluongo ni So-

viet Union. Polise ma ne ong'ere kaka KGB ne ochako keyo miriambo ka giwacho ni nitie owete moko mochwiny ma ne ndhogo jo Jehova. Ji mang'eny ma ne oyie gi miriambono gikone ne oweyo tiyo ne Jehova ma giwuok e riwruok mare. Ne lit ndi! Gima ber en ni thoth owetego bang'e noduogo e adiera; moko to nodhi chuth. Yiegi nokethore. (1 Tim. 1:19) Ang'o ma wanyalo timo mondo gima kamano kik yudwa? Kik ike weche mag miriambo kata weche ma ok in-go gadier. Kik ibed ng'ama iwuondo awuonda e yo mayot. Non weche duto ka pok iorogi ne ng'ato ang'ata. *w18.08 4-5 ¶8*

Tich Adek, Julai 22

Adier awachoni kawuononi, inibed koda e Paradiso.—Luka 23:43.

E dho Grik ma ne ondikgo kitepe machon, ne inyalo ket koma kamoro amora e dier sentens. Mano miyo wapenjore ni: Be dibed ni Yesu ne onyiso ng'atno ni, "Adier awachoni, kawuononi inibed koda e Paradiso"? Koso nonyise ni, "Adier awachoni kawuononi, inibed koda e Paradiso"? Ber ng'eyo ni noyudo Yesu osenyiso jolupne kama: "Wuod dhano nobed ei chuny lowo kuom odiechiengede adek gi otieno adek." (Mat. 12:40; 16:21; 17:22, 23; Mar. 10:34; Tich 10:39, 40) Kuom mano, Yesu gi jamahunduno ne ok odhi e Paradiso moro amora chieng' ma ne githoe. Yesu ne ni e i Liel kuom odiechienge moko e ka bang'e Nyasaye nochiere. (Tich 2:31, 32) Jamahundu ma ne chiegni thono ne ok ong'eyo ni Yesu nosesingo ne jootene ma nomakore kode ni ne gidhi bet kode e Pinyruodh polo. (Luka 22:29) E wi mano, jamahunduno ne pok obatis. (Joh. 3:3-6, 12) Omiyo, gima Yesu nosingo ne en paradiso ma bang'e ne dhi betie e *piny ka. w18.12 6-7 ¶17-18, 20-21*

Tich Ang'wen, Julai 23

[Losnwa] nyiseche ma notelnwa; nikech Musani, . . . wakiya kaka obet.—Wuok 32:1.

Mapiyo nono, Jo-Israel nochako lamo nyaroya! Kata bed ni ne gitimo richo ayanga, pachgi ne wuondogi ni ne ginyalo lamo alama sanamu, to komachielo bende gimakore gi Jehova. Gima iwuoro en ni Harun nowacho ni nyasino ne gitimo ne Jehova! Jehova nowinjo nade? Ne oneno ni jogo nondhoge. Nonyiso Musa ni jogo 'nose-dwanyore mi gia e yo ma nochikogie.' 'Mirimbe nobedo mager' mi noparo mar tieko Jo-Israel duto. (Wuok 32:5-10) Kata kamano, Jehova nong'ado ni ok nodhi tieko Jo-Israel. (Wuok 32:14) Kata obedo ni Harun e ma noloso ne Jo-Israel nyaroyano, noloko chunye moriwo-re gi yawuot Lawi duto ma nonyiso ni gin kor Jehova. Ji alufe gi alufe ne otho nikech lamo nyaroya, to Jehova nosingo ni ne odhi guetho joma ne omakore kode.—Wuok 32: 26-29. *w18.07* 20-21 ¶13-16

Tich Abich, Julai 24

Tang'uru gi jondiko . . . mohero ni ji omosgi ka dhialogi e chirni kendo mohero . . . kuonde moyiedh mogik e nyasi.
—Luka 20:46.

Ji mang'eny lawore gi somo ma malo, ohelni madongo, thum, opira, kod gik ma kamago mana ni mondo dhano wetegi ong'egi. Wan to nitie ng'at ma dwaher ni ong'ewa maber moloyo. En e ng'at ma jao-te Paulo nowuoyo kuome kowacho kama: "Nikech useng'eyo Nyasaye, kata inyalo wach ni, *Nyasaye ose-ng'eyou*, obet nade ni udok e gik ma

nyap kendo manono ma gin gik ma chiko yore kod paro mag pinyini, ka udwaro tiyonegi kaka wasumbni kendo?" (Gal. 4:9) Parie ni Jaloch mar piny gi polo nyalo ng'eyowa! Oikore bedo osiepwa ma ong'eyowa maber. Jasomo moro nowacho ni tiend wachno en ni, wabedo "joma Nyasaye rango gi mor." Jehova nochueyowa mondo wabed osiepene.—Ekl. 12:13, 14. *w18.07* 8 ¶3-4

Ngeso, Julai 25

Gik minyiso e maparo e chunya.
—Zab. 119:99.

Mondo chike Nyasaye okonywa maber, nyaka waher chikego kendo waluwgi. (Amos 5:15) To ere kaka wanyalo timo mano? Gima duong' en ni wapuonjre neno gik moko kaka Jehova nenogi. Wanyalo lero wachno ka watiyo gi ranyisini: Par ane ni nindo ok osebedo ka teri go-tieno kaka dwarore. Ka idhi ir laktar, onyisi ni ilok chiemo ma ichamo, iriega dendi matin, kendo itim lokruoge moko e ngimani. Ka itemo tiyo gi parogo, ichako neno lokruok! Onge kiawa ni ibiro hero laktarno nikech okonyi ma ngimani obedo maber. E yo ma kamano, Jachuechwa omiyowa chike ma geng'onwa moko kuom hinyruok ma wanyalo yudo nikech richo, kendo gimiyi ngimawa bedo maber. Donge wayudo ber mathoth sama waluwo chike Nyasaye ma kwero wacho miriambo, hinyo jomoko, kuo, terruok, timbe gero, kod juok! (Nge. 6:16-19; Fwe. 21:8) Sama wano kaka luwo chike Jehova konyowa, wachako here kaachiel gi chikenege. *w18.06* 17 ¶15-6

Jumapil, Julai 26

In e Ruodh Jo-Yahudi, koso?

—Joh. 18:33.

Nyalo bedo ni Pilato ne luor ni Yesu ne nyalo loko loch, to mano en gima ne chando chuny Pilato ahinya e kinde lochne duto. Yesu no-dwoke niya: “Pinyruodha ok en mar pinyini.” (Joh. 18:36) Ne ok odhi donjore e weche siasa nikech Pinyruodhe ne dhi locho koa e polo. Nonyiso Pilato ni tich ma nokele e piny ne en ‘chiwo neno e wi adiera.’ (Joh. 18:37) Ka wang’eyo gadier migawo ma Nyasaye omiyowa mana kaka Yesu be nong’eyo gima nokele e piny ka, wabiromo matek mondo kik wariw ywaruok mag siasa lwedo e yo moro amora, kata mana gi e i chunywa. To timo kamano ok yotga. Jarit-alwora moro wacho kama: “Joma ni e alworawa medo mana bedo gi wich matek. Ji tinde ohero ogandagi ahinya, kendo thothgi paro ni bedo e grube mag siasa biro miyo gibed gi ngima maber. Gima ber en ni owetewa gi nyimine-wa to nigi kue e kindgi nikech giketo pachgi duto e lando wach maber mar Pinyruoth. Girito mondo Nyasaye e ma obi otiek gik maricho kod chandruoge mamoko ma ni e piny.” w18.06 4-5 ¶6-7

Wuok Tich, Julai 27

Kweduru Jachien, mi noringu.

—Jak. 4:7.

Mana buge adek kende e Ndiko mag Dho-Hibrania ma gin Weche mag Ndalo Mokwongo, Ayub, kod Zakaria e ma luongo malaikano ni Satan ma tiende ni “Jakwede.” Ang’o mamiyo ne ok onyiswa weche mathoth e wi jasiguni ka ne Mesia pok obiro? Nenore ni Ndiko mag Dho-Hibrania ne ok owacho weche mathoth e wi Satan kod gik motimo nikech Jehova ne ok dwar miye duong’ ma ok owinjore. Gima duong’ momiyo Jehova ne oyie mondo ondik weche

ma yudore e Ndiko mag Dho-Hibrania ne en ni mondo okony ji fwe-nyo Mesia kae to giluwe. (Luka 24:44; Gal. 3:24) Ka ne Mesia osebiro, Jehova notiyo kode kaachiel gi jopuonjrene mondo giel weche mathoth ma sani wang’eyo e wi Satan kod malaike ma noriwore kode. Mano en gima owinjore nikech Yesu gi Jokristo mowal ma biro konye locho e ma Jehova biro tiyogo mondo otiek Satan kod jolupne. (Rumi 16:20; Fwe. 17:14; 20:10) Par ni teko ma Jachien nigo nigi tong’. Jehova, Yesu, kaachiel gi malaike momakore kodgi ritowa kinde duto. Gibiro konyowa mondo wakwed jasikwa. w18.05 22-23 ¶2-4

Tich Ariyo, Julai 28

Bede duto man kuoma ma ok nyag olemo ogolo oko.—Joh. 15:2.

Jehova kwanowa kaka jotichne mana ka wanyago olemo. (Mat. 13:23; 21:43) Omiyo, e ngero ma Yesu nogoyo e Johana 15:1-5, olemo ma Jakristo ka Jakristo nyaka nyag ok o-chung’ ne jopuonjre mag Muma ma ng’ato osekenyo mobedo Jokristo. (Mat. 28:19) Ka ok kamano, Jone-no ma jokinda ma pok oyudo thuolo mar konyo ng’ato mobedo Jakristo nikech gilendo e alwora ma ji ok rwakie wach, biro chalo gi bede mzabibu ma ok nyag olemo e ngero ma Yesu nogoyono. Kata kamano, paro kaka mano ok owinjore! Nikech ang’o? Nikech ok wanyal chuno ji mondo obed jopuonjre Yesu. Jehova en Nyasaye ma jahera omiyo ok onyal jwang’o jotichne mana nikech ok gitimo gima gionge gi nyalo mar timo. Gik moko duto ma Jehova onyisowa ni watim, gin gik ma wanyalo timo. (Rap. 30: 11-14) Kare, en olemo mane ma nyaka wanyag? Nenore maler ni olemo no ochung’ ne tich moro ma ng’ato ka ng’ato kuomwa nyalo timo. En tich maneno? En tij lando wach maber mar Pinyruodh Nyasaye.—Mat. 24:14. w18.05 14 ¶8-9

Tich Adek, Julai 29

*Un ua kuom wuonu Jachien, . . .
jamiriambo kendo wuon miriambo.
—Joh. 8:44.*

Nitie jotend dinde mathoth e kindegi. Moko kuomgi iluongo gi nyinge kaka pasta, jodolo, jopuonj, jopolo, kod nyinge mamoko ma kamago. Mana kaka jotend dinde mag miriambo e kinde Jokristo mokwongo, jotend dinde mag miriambo ma kindegi bende 'geng'o ji kik ng'e adiera' ma ni e Wach Nyasaye kendo 'ok giyie gi adiera mar Nyasaye, to giluwu miriambo.' (Rumi 1:18, 25) Gipuonjo ji ni Nyasaye wang'o joricho e mach nyaka chieng', ni chuny dhano ok tho, ni ka ng'ato otho to inyalo nyuole e yo moro machielo, kod paro mobam ni Nyasaye nyalo yie ayie gi kend ma ni e kind chwo gi chwo kata mon gi mon. Miriambo mag josiasa bende oselalo ji mang'eny. Achiel kuom miriambo madongo mogik ma gichiegni lando e piny mangima en ni "kuwe nitie kendo weche beyo!" Kata kama-no, "kethruok ma apoya nobi kuomgi gikanyono." Wabeduru motang' mondo kik giwuondwa mi wachak neno ni gik moko ok richo ahinya e pinyini. Wan 'wang'eyo maber ni odiechieng' mar Jehova nobi mana kaka jakuo biro gotieno.'—1 The. 5:1-4. *w18.10 7-8 ¶6-8*

Tich Ang'wen, Julai 30

Nyaka ukony jo ma yomyom, kendo nyaka usik ka uparo weche Ruoth Yesu owuon ma nowacho kama: "Chiwo kelo mor mogundho moloyo kawo."—Tich 20:35.

Yesu Kristo tiyo gi owete ma gin Jokristo mowal kod jodongo manie kweth mar rombe ma moko mondo ojiw kendo oho Jokristo ma chunygi onyosore e kindewagi. To mano e kaka onego obed nikech jodongo ok

gin "ruodhi" e wi yie mar jomamoko, to gin "jotich kanyachiel" mondo Jokristo wetegi obed mamor. (Isa. 32: 1, 2; 2 Kor. 1:24) Jaote Paulo noketo ranyisi maber monego waluw. Nondiko ne Jokristo ma ne isando e Thesalonika konyisogi kama: "Nikech hera matut ma waherougo, ne wang'ado ni mondo wayalnu, ok mana wach maber mar Nyasaye kende, to bende wamiu nyaka ngimawa wawegi nikech ne waherou ahinya." (1 The. 2:8) Nikech Paulo nong'eyo ni wacho awacha weche ma jiwo jomoko kende ok oromo, nonyiso jodongo ma Efeso weche ma ni e ndiko ma kawuono. *w18.04 21-22 ¶6-8*

Tich Abich, Julai 31

*Jehova en Roho; kendo kama roho mar Jehova nitie, ji bedo thuolo.
—2 Kor. 3:17.*

Mondo wabed gi thuolo ma kama-no kendo wane berne, nyaka 'wayie kuom Jehova,' tiende ni nyaka wabed gi winruok maber kode. (2 Kor. 3:16) Jo-Israel ne ok ogeno winruok ma ne gin-go gi Jehova e kinde ma ne gin e thim. Chunygi kod pachgi nogeng'ore mobedo matek, kendo ne gidwaro mana tiyo gi thuolo ma ne giyudo ka ne ogonygi e tuech e piny Misri mondo gichop mana gombogi mag ringruok. (Hib. 3:8-10) Thuolo ma wabedogo sama Jehova omiyowa rohona ber moloyo thuolo ma wanyalo yudo nikech ogonywa e tuech moro. Mopogore gi thuolo ma dhano nyalo miyo jowetegi, roho mar Jehova miyo ji bedo thuolo kuom tuech mar richo kod tho, to bende ogolo ng'ato kuom tuech mar din mar miriambo kod timbe ma galagala. (Rumi 6:23; 8:2) Donge mano thuolo maber ma waduto wagombo? Ng'ato nyalo yudo thuolo ma kamano bed ni otueye e jela kata ogeng'ne kamoro.—Cha. 39: 20-23. *w18.04 9 ¶3-5*

Ngeso, Agost 1

Nyasaye nyiso hera moherowago kama: Ni kane pod wan joricho, Kristo ne othonwa.—Rumi 5:8.

Sama wan e chokruok, iparonwaga gik ma Jehova kod Yesu osebedo ka timonwa. Wanyiso ni wagoyo erokamano kuom luwo ranyisi mar Yesu odiechieng' kodiechieng'. (2 Kor. 5:14, 15) E wi mano, chunywa chwalowa mondo wapak Jehova kuom chiwonwa rawar. Achiel kuom yore ma wapakogo Jehova en chiwo paro e chokruok gi chunywa duto. Wanyalo nyiso ni wahero Jehova gi Yesu kuom yie timo gik ma gidwaro, kata mana sama timo kamano ok yot. Thothne, nyaka watim kinda momedore mondo wadhi e chokruok. Kanyakla mang'eny timoga chokruok ma kor juma godhiambo bang' tich sama ji ool. Chokruok machielo watimoga e giko juma sama thoth ji yueyo. Be Jehova neno kinda ma watimo mondo wadhi e chokruok sama waol? Ee, oneno te! Kendo kaka wamedo timo kinda mondo wadhi e chokruok, e kaka Jehova medo herowa.—Mar. 12:41-44. *w19.01* 29 ¶12-13

Jumapil, Agost 2

Ka Ruoth noneno dhakono, ne okeche.—Luka 7:13.

Yesu bende ne romo gi chandruok moko ma ji ne romogo. Kuom ranyisi, nopon e od jodhier. E kinde ma notiyi tij bao gi Josef, nopusunjore timo tije matek. (Mat. 13:55; Mar. 6:3) Nenore ni Josef notho ka ne Yesu pok otieko yalo e piny ka. Mano nyiso ni Yesu be nowinjo lit ma ji winjoga sama wedegi kata osiepegi otho. Bende, Yesu nong'eyo maber kaka dak e ot ma jomoko ok lam Jehova tekga. (Joh. 7:5) We-

che adekgo kod mamoko nomiyo Yesu ong'eyo maber pek ma ji ne kallee kod kaka ne giwinjo e chunyi. Yo ma Yesu ne kechogo ji ne nenore ayanga e kinde ma notimo honni. Ne ok otim honnigo mana mar kamano. Kar mano, ne okecho joma ne chandore. (Mat. 20:29-34; Mar. 1:40-42) Kuom adier, Yesu ne kecho ji kendo nodwaro konyogi.—Mar. 7:32-35; Luka 7:12-15. *w19.03* 16 ¶10-11

Wuok Tich, Agost 3

Ng'ato ka ng'ato mondo odhi nyime nano gi nyawadgi.

—Kol. 3:13.

Par ane otieno mogik ka Yesu pok notho. Chunye ne chandore ahinya. Be ne odhi makore gi Nyasaye nyaka e tho? Thone e ma ne dhi yawo ne dhano thuolo mar yudo ngima kendo. (Rumi 5:18, 19) To gima duong'ie moloyo en ni okang' ma ne odhi kawo ne nyalo miyo nying Wuon-gi okethre kata oyud duong'. (Ayub 2:4) E otienono ka ne en e gago mogik gi jopuonjrene, "mbaka matek" ne omuoch e kind jopuonjrenego ka giyware ni 'en ng'a kuomgi ma ne ikwano ni duong' moloyo.' Gima morowa en ni Yesu ne ok ochwanyore. Kar mano, ne owuoyo kodgi e yo ma muol. Ne orieyogi e yo mang'won koleronegi paro ma nonego gibedgo. Kae to nopwoyogi kuom siko kode nyaka e giko. (Luka 22:24-28; Joh. 13:1-5, 12-15) Wanyalo luwo ranyisi mar Yesu kendo bedo ma muol sama weche moko chando chunywa ka waparo kinde duto ni wan bende wawachoga kata timo gik ma chwanyo jomamoko. (Nge. 12:18; Jak. 3:2, 5) E wi mano, pwo jomamoko kuom kido mabeyo ma gin-go.—Efe. 4:29. *w19.02* 11-12 ¶16-17

Tich Ariyo, Agost 4

Jehova . . . oseyiko kom ruodhe mondo ong'ad bura.—Zab. 9:7.

Chike Musa ne ok chiw thuolo moro amora ma ne nyalo miyo ohang ne ng'ato ni otimo richo moro. Ng'at ma ne odonjne ne nigi ratiro mar dwaro ng'eyo ni en ng'a modonjone. (Rap. 19:16-19; 25:1) To ka ne pok ong'adne bura ni otimo richo, ne dwarore ni joneno ariyo obedie ma ne onene kotimo richo. (Rap. 17:6; 19:15) To nade Ja-Israel ma ne otimo richo to ng'ato achiel kende e ma nonene? Ne ok onego opar ni wachno ne nyalo kalo akala kamano. Jehova none no gima notimono. Ee, Jehova ketonwa ranyisi maber ahinya—ok onyal ng'ado bura marach. Oguedho joma luwo chikene gi chunygi duto, to okumo joma tiyo gi teko momigi e yo marach. (2 Sa. 22:21-23; Eze. 9: 9, 10) Jomoko nyalo timo gik maricho to kalo akala, kata kamano, Jehova biro ng'adonegi bura e kinde mowinjore. (Nge. 28:13) To ka gidhi nyime gi timo gik maricho ma ok giloko chunygi, gibiro fwenyo ni 'en gima lich miwuoro ka ng'ato olwar e lwet Nyasaye mangima.'—Hib. 10: 30, 31. *w19.02 23-24 ¶20-21*

Tich Adek, Agost 5

Janabi machal gi Musa pok owuok e Israel kendo, ma Jehova no ng'eyo wang' gi wang'.

—Rap. 34:10.

Musa ne chomoga wang'e kuom Jehova mondo otaye kendo okonye. Muma wacho ni 'nodhi nyime chung' motegno kaka jal ma neno [Nyasaye] ma ok ne gi wang'.' (Hib. 11:24-27) Dwe achiel gi wiye bang' ka Jo-Israel nosewuok Misri, ne giyudo chandruok moro maduong' kata ka pok

ne gichopo e Got Sinai. Pi ne onge, to mano nomiyo ji ochako ywagore. Ne gichako ng'ur ne Musa, kendo weche nobedo maricho ma Musa oywak ne Jehova niya: "Ere gi ma anatum ni jogi? Gichiegni chiela gi kite." (Wuok 17:4) Jehova nonyiso Musa e yo moriere gima nonego otim. Nonego okaw luth ogogo lwanda ma ne ni Horeb, kae to pi ne dhi wuok ka burore. Wach Nyasaye wacho kama: "Musa notimo kamano e nyim jodong Israel." Jo-Israel nomodho moromogi, kendo kamano e kaka chandruogino norumo.—Wuok 17:5, 6. *w18.07 13 ¶4-5*

Tich Ang'wen, Agost 6

Hera . . . gero ji.—1 Kor. 8:1.

Achiel kuom gik ma Jehova tiyogo e nyisowa hera en kanyakla mar Jokristo. Wanyalo nyiso ni wamor gi hera ma Jehova oherowago kuom hero Jokristo wetewa kendo jiwogi. Mano oriwo jiwogi mondo gimed tiyo ne Jehova kendo tego chunygi. (1 Joh. 4:19-21) Jaote Paulo nojiwo Jokristo niya: "Dhiuru nyime kujiworu e kindu kendo gerreuru ng'ato gi ng'ato mana kaka adier sani utimo." (1 The. 5:11) Owete gi nyimine duto nyalo luwo ranyisi mar Jehova gi Yesu kuom hoyo Jokristo wetegi kendo jiwogi. Mano ok en migawo monego owe ne mana jodong-kanyakla kende. (Rumi 15:1, 2) Nitie jomoko e kanyakla ma nigi parruok mathoth mosechopo e okang' ma nyalo dwarore ni gidhi e osiptal. (Luka 5:31) Jodongo gi jomamoko e kanyakla ong'eyo ni gionge gi lony mar thiedho joma kamago. Kata kamano, pod nitie gima ginyalo timo mondo gikonygi. Ginyalo 'wuoyo e yo ma hoyo joma chunygi onyosore, giteg joma yomyom, kendo ginyis horuok ne ji duto.'—1 The. 5:14. *w18.09 14-15 ¶10-11*

Tich Abich, Agost 7

Kik iparri, nimar an e Nyasachi.

—Isa. 41:10, “NW.”

Wamedo tenore kuom Jehova ka wamedo ng'eye maber. To yo ma wanyalo ng'eyogo Jehova maber en ka wasomo Muma kendo paro matut kuom gik ma wasomo. Muma oting'o weche migeno ma nyiso kaka Jehova norito joge e kinde machon. Mano miyo wabedo gadier ni wan bende obiro ritowa. Ne ane ranyisi maber ma Isaya tiyogo e nyiso kaka Jehova ritowa. Oluongo Jehova ni jakwath to jotichne oluongo ni rombe. Owacho kama kowuoyo kuom Jehova: “Nokwa kwedhe kaka jakwath, noting' nyirombe e bade, kendo noketgi e kore.” (Isa. 40:11) Sama wang'eyo ni Jehova omakowa gi bade ma ratego, mano miyo wabedo gi chuny mokue nikech wang'eyo ni oritowa. Mondo idhi nyime bedo gi chuny mokue kata bed ni iyudo chandruok, par matut kuom weche ma duogo chuny ma ni e ndiko ma kawuono. Wechego biro jiwi sama iromo gi chandruok. *w19.01 7* ¶17-18

Ngeso, Agost 8

A Nyasacha, amor ahinya timo gi midwaro.—Zab. 40:8.

Be nitie gik misechako timo motudore gi lamo Jehova? Samoro itemo mondo isom Muma pile ka pile. Kata, itimo kinda mondo ibed japuonj molony. Sama ineno kaka timo kamano konyi kendo jomoko bende pwoyi, iwinjoga nade? Donge mano miyo ibedo ma mor kendo ineno ni nitie okang' moro migoyo? Mano e gima onego otimre nikech iketo dwach Jehova motelo ne meki kiluwo ranyisi mar Yesu. (Nge. 27:11) Sama iketo pachi e tiyo

ne Jehova, ibedo ma mor nikech ok en tich ma biro dhi nono. Jao-te Paulo nondiko kama: “Chung'uru motegno ma ok uyiengni, ka kinde duto ubedo modich e tij Ruodhwa, ka ung'eyo ni *tich matek mutiyo ne Ruodhwa ok en kayiem nono.*” (1 Kor. 15:58) Joma oketoga pachgi e lawo mwandu kod tije mag pinyini ok bedga ma mor, kata bed ni nyalo nenore gi oko ni ngimagi dhi maber.—Luka 9:25. *w18.12 22* ¶12-13

Jumapil, Agost 9

Jo matir ginicham piny.

—Zab. 37:29.

Daudi ne wuoyo kuom kinde ma ji duto modak e piny nobed joma timo dwach Nyasaye. (2 Pet. 3:13) Weche mokor e Isaiah 65:22 wacho niya: “Kaka ndalo mag yath obet e kaka ndalo mag joga nobedi.” Mano nyiso ni ji biro dak higni alufe gi alufe. Fweny 21:1-4 wacho ni Nyasaye biro guedho jotichne ma biro dak e piny manyien, kendo ni achiel kuom gueth mobiro kelo en ni “tho ok nobedie kendo.” Kata obedo ni Adam gi Hawa nolalo thuolo ma jaber mar dak e Paradiso e puodho mar Eden, Paradiso ne ok olal chuth. Nyasaye chiegni kelo ne dhano gueth mogundho e piny ka. Roho maler note-lo ne Daudi mowacho ni joma muol kod joma tir biro chamo piny mi gidagie nyaka chieng'. (Zab. 37:11) Weche mokor e bug Isaiah onego omiwa siso mar dak e ngima maber ma Nyasaye oikonwa. (Isa. 11:6-9; 35:5-10; 65:21-23) To ngimano nobed karang'o? Mano biro timore ka weche ma Yesu nonyiso jamahunducha ochopo kare. (Luka 23:43) In bende inyalo dak e Paradisono. *w18.12 7* ¶22-23

Wuok Tich, Agost 10

Ritri gi kinda duto ni mondo chunyi obedi makare.—Nge. 4:23.

Be nyalore mondo wabed mabor gi paro duto mag pinyini? Ooyo, nikech onge kama wanyalo dhi dakie mopogore gi pinyini. Nitie paro moko mag pinyini ma nyaka waromgo aroma. (1 Kor. 5:9, 10) Kuom ranyisi, tij lendo miyo waromoga gi joma nigi puonj ma galagala. Kata kamano, seche ma chuno ni nyaka warom gi joma nigi paro kod puonj maricho, nyaka wane ni ok warwako puonj ma gingogo kata luwogi. Mana kapa Yesu, wan be nyaka wakwed mapiyo paro moro amora ma siro dwach Satan. Bende, onego waritre mondo kik watudre gi joma nigi paro mag jopinyni ka ok ochuno. Kuom ranyisi, onego watang' ahinya sama wayiero osiepewa. Muma wacho ni ka wang'iyi ahinya gi joma ok lam Jehova, mosmos wabiwo rwako paro ma gin-go. (Nge. 13:20; 1 Kor. 15:12, 32, 33) To ka watamore yore mor ma jiwo timbe gero, terruok, kata puonj ma wacho ni gik moko nosieko kendgi, ok wabi rwako paro ma "kedo gi ng'eyo mar Nyasaye."—2 Kor. 10:5. *w18.11* 21-22 ¶16-17

Tich Ariyo, Agost 11

Nawuoth kuom adierani.

—*Zab. 86:11.*

Ang'o minyalo timo mondo imakri gi yiero misetimo mar dhi nyime wuotho e adiera? Achiel kuom gik minyalo timo en bedo gi kinda e puonjo ji adiera mag Muma. Kitimo kamano, ibiro mako motegno ligangla mar roho, ma en "wach Nyasaye." (Efe. 6:17) Waduto wanyalo timo kinda mondo wamed bedo jopuonj molony, 'ka watiyo gi wach mar adiera e yo makare.' (2 Tim. 2:15) Sama watiyo gi Muma e konyo jomoko mo-

ndo ong'iew adiera kendo okwed puonj mag miriambo, puonj mag Nyasaye medo gurore motegno e pachwa kod chunywa. To mano medowa mijing'o mar dhi nyime wuotho e adiera. Adiera en mich maber ahinya ma Jehova omiyowa. Kokalo kuom michno, wan gi mwandu ma wageno ahinya, ma en winruok maber ma wan-go gi Wuonwa ma ni e polo. Gik ma Jehova osepuonjowa nyaka chop sani tin malich kopim gi ma pod oritowa nyime! Nyasaye osingonwa ngima mochwere ma biro miyowa thuolo mar medo puonjore adiera mathoth. Kuom mano, her adiera mana ka lulu ma nengone tek. Dhi nyime ng'iewe, kendo kik iuse. —Nge. 23:23. *w18.11* 8 ¶2; 12 ¶15-17

Tich Adek, Agost 12

Noa . . . ne yalo wach makare.

—*2 Pet. 2:5.*

Tij lendo ma ne Noa timo ka ne ataro pok obiro noriwo nyaka chiwo siem e wi kethruok ma ne dhi biro. Ne ane gima Yesu nowacho: "Nimar mana kaka e ndalogo ka Ataro ne podi, ji ne chiemo kendo ne gimetho, chwo ne kendo to mon ne ikendo, nyaka e chieng'no ma Noa nodonjo e yie, to *ne ok gidewo* nyaka Ataro nobiro moyweyogi giduto, mano e kaka notimre e ndalo ma Wuod dhano nitie." (Mat. 24:38, 39) Noa nodhi nyime lando ote mar siem kaka nochike, kata obedo ni ji ne ok dew. E kindegi, walando wach Pinyruoth mondo ji duto oyud thuolo mar puonjore dwach Nyasaye ne dhano. Mana kaka Jehova, dwaher ahinya ni ji duto orwak wach mondo 'gibed mangima.' (Eze. 18:23) Sama walendo ot ka ot kod e lela, wachiwo siem ne ji mang'eny kaka nyalore ni Pinyruodh Nyasaye chiegni biro kendo obiro ketho piny marachni.—Eze. 3:18, 19; Dan. 2:44; Fwe. 14:6, 7. *w18.05* 19 ¶8-9

Tich Ang'wen, Agost 13

*Ng'a mawacho adiera onyiso
tim makare kakobet.*

—Nge. 12:17.

Ang'o monego itim ka po ni sirkal orido ne Joneno mag Jehova ngi-ma e pinyu, to polise oluongi mondo openji penjo moko e wi owete gi nyiminewa? Be ochuno ni nyaka iwachnegi weche duto? Ka ne gavana ma ne locho e lo Jo-Rumi penjo Yesu penjo moko, Yesu notimo nang'o? Ka luwore gi ndiko ma wacho ni nitie "chieng' ling', kendo chieng' wuoyo," nitie seche moko ma Yesu ne ok odwoke kata wach achiel! (Ekl. 3:1, 7; Mat. 27: 11-14) Ber tiyo gi riekio e chal kaka mago mondo kik wawach gimoro amora ma nyalo miyo ohiny owetewa gi nyiminewa. (Nge. 10:19; 11:12) Ibiro timo nang'o to ahinya-ahinya ka Jakristo ma en osiepni kata watni otimo richo moro maduong' to ing'eyo wachno? 'Wach adiera.' Omiyo, in gi ting' mar nyiso jodongo adiera duto, to ok adiera ma nus-nus, kendo kik item guenyo weche. Gin gi ratiro mar ng'eyo adiera duto mondo ging'e kaka ginyalo konyo Jakristono olos winjruokne gi Jehova.—Jak. 5:14, 15. *w18.10 10* ¶17-18

Tich Abich, Agost 14

*Dhiuru nyime kujiworu e kindu
kendo gerreuru ng'ato gi ng'ato.*

—1 The. 5:11.

Ere kaka wanyalo gero jomoko e hera? Yo achiel mar timo kamano en chikonegi iti. (Jak. 1:19) Chiko ne ji iti mos ka ikechogi en gima nyiso hera. Inyalo tiyo gi riekio mondo ipenjgi penjo moko ma nyalo konyi ng'eyo kaka giwinjo e chuny-

gi. Mano biro miyo ikechgi kendo ijiwgi. Wang'i onego onyis ni idewogi gadier. To ka po ni gigombo leroni gik ma chandogi, hori mos kendo kik ing'adgi sama giwuoyo. Ka ichiko iti e yo malong'o, ibiro ng'eyo gik ma chandogi. Mano nyalo miyo gigeni kendo biro bedo mayot mondo gitim kaka ijiwogi. Ka inyiso ni idewogi gadier, hera ma iherogigo biro hoyogi. *w18.09 14-15* ¶10, 13

Ngeso, Agost 15

Ng'iew adiera.

—Nge. 23:23, "NW."

Thuolo en gima ng'ato ang'ata ma dwaro ng'iewo adiera nyaka chiw. Ng'ato nyaka ti gi thuolone mondo owinj wach Pinyruoth, osom Muma kod bugewa ma lero Muma, otim puonjruokne owuon, oikre ne chokruok, kendo odhi e chokruogego. Nyaka wamany thuolono kuom weyo timo gik ma ok ochuno ahinya. (Efe. 5:15, 16) Biro kawowa thuolo ma romo nade mondo wapuonjre adiera michako ng'ego Nyasaye? Mano luwore gi chal marwa. Ok wanyal puonjore weche duto e wi riekio Jehova, yorene, kod tijene. (Rumi 11:33) Gaset mokwongo tik-tik mar *Watch Tower* nopimo adiera gi "maua moro matin" kae to nowacho niya: "Kik ibed ma mor mana gi maua *achiel* kende. Dabed ni achiel kende oromo, de onge tiende mondo maua mang'eny obedie. Dhi nyime chokogi mathoth kaka nyalore." Kata wadag nyaka chieng', pod nitie gik mang'eny ma wabiro dhi nyime puonjore e wi Jehova. Gima duong' gie kindegi en ni wati gi thuolowa e yo maber mondo wang'iew adiera mathoth kaka nyalore. *w18.11 5* ¶7

Jumapil, Agost 16

Un chwo, dhiuru nyime hero mondeu.—Efe. 5:25.

Chwo onego oket ranyisi maber kuom bedo joma ng'won e ot. Kuom ranyisi, ijiwogi ni gidag gi mondegi 'ka gin gi ng'eyo malong'o' ma tiende ni gibed mang'won kodgi kendo gidewgi. (1 Pet. 3:7) Dewo ng'ato kendo bedo mang'won kode gin gik ma dhi kanyachiel. Kuom ranyisi, dichwo ma dewo chiege ong'eyo maber ni kata obedo ni yo mochuego chiege opogore mabor kode, mano ok nyis ni chiege en chuech ma ni e rang'iny ma piny. (Cha. 2:18) Kuom mano, odewo ahinya kaka owinjo e chunye kendo omiye luor. Dichwo ma dewo chiege ok bi donjo e milruok mag kiseru gi mon mamoko, kata temo ng'iyu kodgi e yo ma ok owinjore moriwo nyaka kuonde tudruok e intanet kata e simu. (Ayub 31:1) Obiru timo duto monyalo mondo kik otim gik ma nyalo ketho kendgi nikech ohero chiege, ohero Jehova, kendo osin gi richo.—Zab. 19:14; 97:10. *w18.09 29 ¶3-4*

Wuok Tich, Agost 17

Ng'at ma duokore piny mogik e kindu uduto, ng'atno e ng'at maduong'.—Luka 9:48.

Ang'o momiyo tiyo gi gik ma wapujore e Muma kinde mang'eny ok yotga? Achiel kuom gik momiyo en ni timo gik mabeyo dwaro bolruok, to bolruok en kido ma ok yotga bedogo. E 'ndalo mag gikogi,' joma wan-go e alworawa gin "joma oherore giwegi, joma ohero pesa, joma pakore, jong'ayi," kod "joma onge ritruok." (2 Tim. 3:1-3) Sama ji wuoyo kuom joma oherore giwegi kata gitimo gik ma nyiso ni gimor gi joma kamago, jatich Jehova nya-

lo jarogi, kata kamano, e chunye ma iye to onyalo gombo ber ma nenore ni joma kamago yudo. (Zab. 37:1; 73:3) Ng'ato nyalo penjore niya: 'Be ochuno ni dwach jomamoko e ma aket motelo adier? Ka po ni abedo "ng'at ma duokore piny mogik," donge ji nyalo chako chaya?' Ka wayie mondo chuny marach mar pinyini ma miyo ng'ato herore owuon ochikwa, mano nyalo ketho winjruok maber ma wan-go e kanyakla kendo nyalo miyo jomoko kik fwenywa kaka Jokristo madier. Kata kamano, wabiru yudo ber mathoth ka wapujore e wi jotich Nyasaye moko ma iwuoyo kuomgi e Muma, kae to waluw ranyisi maber ma ne giketonwa. *w18.09 3 ¶1*

Tich Ariyo, Agost 18

Chiwo kelo mor.—Tich 20:35.

Kata obedo ni Jehova ne ni kende e kinde ma ne pok ochako chuecho, ne ok opar mana gik ma more kinde. Kar mano, noparo kaka nonyalo chueyo malaike kod dhano. Jehova ma en "Nyasaye mamor" ohero chiwo ne ji gik ma beyo. (1 Tim. 1:11; Jak. 1:17) To nikech odwaro ni wan bende wabed ma mor, opuonjowa kaka wanyalo bedo jochiwo. (Rumi 1:20) Nyasaye ne ochueyo dhano e kite owuon. (Cha. 1:27) Mano nyiso ni ne ochueyowa gi nyalo mar bedo gi kido ma chal gi meke. Omiyo, mondo wabed ma mor gadier, nyaka waluw ranyisi mar Jehova kuom hero jowetewa kendo bedo jochiwo. (Fil. 2:3, 4; Jak. 1:5) Nikech ang'o? Nikech mano e kaka Jehova nochueyowa. Kata obedo ni sani wan dhano morem, pod wanyalo bedo jochiwo mana kaka Jehova. Jehova dwaro ni dhano oluw ranyisine, omiyo, obedo ma mor sama wan jochiwo.—Efe. 5:1. *w18.08 18 ¶1-2; 19 ¶4*

Tich Adek, Agost 19

Rombena winjo dwonda.

—*Joh. 10:27.*

Jolup Kristo winjo dwonde kuom timo gik mowacho, to ok mana winjogi kende. Ok giye mondo “parruok mag ngima” ogalgi. (Luka 21:34) Kar mano, gima giketo motelo en luwo chike Yesu kata mana sama weche tek. E wehego duto, owetewa siko ka gimakore gi Jehova kata ang’o ma timre. Yo machielo ma wanyalo nyisogo ni wawinjo dwond Yesu en luwo kaka joma oketo mondo otawa chikowa. (Hib. 13: 7, 17) Higni ma sanigi, riwruok mar oganda Jehova osebedo ka timo lokruok mang’eny e yo ma wati-mogo gik moko. Lokruogego oriwo gik ma watiyogo e lendo, yore ma walendogo, kod chokruok ma kor juma. Giriwo bende yo ma wagerogo Ute Romo, kaka waritogi, kaachiel gi loso kuonde mokethore kuombi. Wamor ahinya gi lokruok mabeyo ma timorego! Wan gadier chuth ni ka wadhi nyime luwo yo ma riwruok mar oganda Jehova tayowago, Jehova biro guedhowa. *w19.03 10-11 ¶11-12*

Tich Ang’wen, Agost 20

Ok onego wabed . . . kiyukowa kendo kiterowa koni gi koni . . . [gi] puonj duto moting’o riekni mag dhano.—Efe. 4:14.

Ripot moro amora ma nigi miriambo e iye kata mana matin en ripot ma nyalo wito ng’ato chuth. Ne ane gima notimore ne Jo-Israel ma ne odak e bath Aora Jordan gi yo imbo e ndalo Joshua. (Jos. 22:9-34) Ne giyudo ripot ni Jo-Israel ma ne ni yo ugwe nogero kendo mar misango maduong’ ahinya. Ne nitie adiera moko e i wehego. Kata obedo ni Jo-Israel ma ne ni yo imbo-

go ne ok ong’eyo weche te, ne ing’ado mapiyo ni jowetegi ma ne ni ugwe noseng’anyo ne Jehova. (Jos. 22:9-12) Gima ber en ni ka ne pok gimonjogi, ne gikwongo gioro chwo moko ma ne igeno mondo odhi onon wachno komondi. Ang’o ma ne giyudo? Ne ok giger kendo mar misangono mondo gitimie misango, to ne giger agera kaka rapar mondo tieng’ ma bang’e ong’e ni gin bende ne gin jotich Jehova momakore kode. Nyaka bed ni Jo-Israelgo ne mor ahinya ni ne ok gikedo gi owetegi mana nikoch weche mag awinjo! *w18.08 5-6 ¶9-10*

Tich Abich, Agost 21

Ng’at ma paro ni ochung’, otang’ ahinya mondo kik otwar.—1 Kor. 10:12.

Mana kaka Paulo nowacho, joma lamo Nyasaye gadier bende nyalo donjo e timbe ma ok kare. Joma donjo e timbego samoro nyalo paro ni pod gin gi winruok maber gi Jehova. Kata kamano, dware makore gi Jehova kata wacho awacha ni wamakore gi Jehova ok nyis ni koro Jehova oyie kodwa. (1 Kor. 10:1-5) Mana kaka Jo-Israel nochako bedo gi parruok mang’eny ka ne Musa odeko e wi Got Sinai, e kaka Jo-kristo e kindegi bende nyalo chako bedo gi parruok mang’eny ka giparo ni odiechieng Jehova kod piny manyien deko. Jomoko nyalo neno ni gik ma Jehova osingonwa pod ni mabor kata ni gin mana lek. Ka ok watang’, paro ma kamago nyalo miyo wachak keto dwachwa e ma obed motelo. Mosmos, wanyalo chako sudo mabor gi Jehova mi gikone wadonj e timbe moko ma ne ok wanyal timo kinde ma ne wan gi winruok maber gi Jehova. *w18.07 21 ¶17-18*

Ngeso, Agost 22

Anatim ma bende misewacho; niwira iseyudo ng'wono e nyima, kendo ang'ei gi nyingi.—Wuok 33:17.

Wanyalo yudo gueth mogundho ka Jehova ong'eyowa maber. Kata kamano, ang'o ma wanyalo timo mondo Jehova ong'ewa maber? En mana here kendo chiworene. (1 Kor. 8:3) Kata kamano, dwarore ni wasik ka warito winjuokwa gi Wuonwa ma ni e polo. Mana kaka Jokristo ma ne ni Galatia ma Paulo nondikonegi, wan bende ok onego wabed wasumbni mag “gik ma nyap kendo manono” mag pinyini, moriwo nyaka manyo huma. (Gal. 4:9) Jokristogo nosetimo dongruok ma ochopo kama koro Nyasaye ne ose ng'eyogie. Kata kamano, Paulo nowacho ni Jokristogo pod ne dok e gik pinyini. Ne chal ka gima Paulo ne nyisogi kama: “Bang' timo dongruok malich kama, ang'o momiyi uchako dok e gik manono ma ne useweyo chien?” *w18.07 8 ¶5-6*

Jumapil, Agost 23

Ng'a mariek mondo owinj, omedi ameda kuom puonjuok.—Nge. 1:5.

Gima ber en ni ok ochuno ni waketh chike Nyasaye ma wahinyre e ka wapuonjre ni kare chikego beyo. Wanyalo yudo puonj mang'eny kuom joma Muma wuoyo kuomgi ma ne oketho chike Nyasaye. Kuom adier, wayudo puonj mabeyo mogik kowuok kuom Nyasaye sama wasomo sigand joma iwuoyo kuomgi e Muma kendo paro matut kuomgi. Kuom ranyisi, par ane chandruoge ma Ruoth Daudi noyudo ka ne oketho chik Jehova kuom terore gi Bathsheba. (2 Sa. 12:7-14) Sama wasomo wechego kendo waparo matut, wanyalo penjore niya: ‘Ang’o

ma Ruoth Daudi ne onego otim mondo kik odonj e chandruok ma kamano? Ka aromo gi tem ma kamano, be abiro tang' mondo kik adonj e temno? Be abiro ringo aa kanyo kaka Josef notimo, koso abiro lwar ka Daudi?’ (Cha. 39:11-15) Sama waparo matut kuom rach ma nyalo yudowa ka watimo richo, wabiro tiego chunywa mondo ‘ocha gik maricho.’—Amos 5:15. *w18.06 17 ¶5, 7*

Wuok Tich, Agost 24

Chuluru Kaisar gige Kaisar, to gige Nyasaye ne Nyasaye.—Mat. 22:21.

Sama ji mang'eny neno ni sirkal odiyogi, yotga ahinya mondo gikel tungni mag siasa. E kinde Yesu, chulo osuru ne kelo ywaruok mang'eny. Joma ne ni e bwo loch Rumi moriwo nyaka joma Yesu ne yalonegi ne chulo osuru mang'eny e gik ma ne ging'iewo, puothe, kod udi ma ne gidakie. To nikech josol osuru be ne gin jo mibadhi, mano ne miyo ji neno pek e chulo osuru. Seche moko josol osuru ne chulo sirkal mondo omigi telo momedore, kae to gitiyo gi tendgino e choko pesa mang'eny kuom ji. Kuom ranyisi, Zakayo ma ne en jatend josol osuru nomewo nikech nokawoga pesa mang'eny kuom ji. (Luka 19:2, 8) To mano e tim ma josol osuru mang'eny ne nigo. Jo wasik Yesu notemo rwake e obadho kuom sunde mondo onyis kuma nochung'ie e wach osuru. Osuru ma jogo ne penjo wachne ne en dinari achiel ma ne dwarore ni joma ne ni e bwo loch Rumi ochul. (Mat. 22:16-18) Osuruno ne osino Jo-Yahudi ahinya nikech ne paronegi ni ne gin e bwo loch Rumi. *w18.06 5-6 ¶8-10*

Tich Ariyo, Agost 25

*Gimoro amora ma ng'ato
chuoyo, mano bende e ma
noka.—Gal. 6:7.*

Kiriwo Satan lwedo, *kinde duto* rach ma bedoe ng'eny moloyo ber ma onyalo chiwo. (Ayub 21:7-17; Gal. 6:8) Ng'eyo ni Satan nigi teko e okang' maromo nade konyowa nade? Mano konyowa mondo wabed gi paro mowinjore e wi sirkande mag pinyni, kendo chwalowa mondo wati tijwa mar lendo. Wang'eyo ni Jehova dwaro ni wami sirkande mag pinyni luor. (1 Pet. 2:17) E wi mano, odwaro ni waluw chike ma sirkandego oketo kapo ni ok gituomre gi chikene. (Rumi 13:1-4) Kata kamaano, wang'eyo ni ok onego wariw lwedo weche mag siasa ka wawacho ni jaloch moro kata chama moro ber. (Joh. 17:15, 16; 18:36) Nikech wane-no kaka Satan oseketho nying Jehova, mano chwalowa mondo wapuonj ji adiera e wi Nyasachwa. Wamor ni iluongowa gi nyingno kendo watiyo kode nikech wang'eyo ni hero Jehova kelo gueth mogundho moloyo hero pesa kata mwandu.—Isa. 43:10; 1 Tim. 6:6-10. *w18.05 24 ¶18-9*

Tich Adek, Agost 26

*Dhako kik pog dak gi chwore.
—1 Kor. 7:10.*

Sama chandruok oneno e kend, be dibed ni pogo dak nyalo konyo? Muma ok wach gik ma nyalo miyo joma okendore opog dak. Paulo nondiko niya: “Ka nitie dhako ma nigi chwore ma ok ni e yie, to chworeno oyie dak kode, kik oweye.” (1 Kor. 7:12, 13) Puonjno pod tiyo nyaka e ndalowagi. Nitie kinde ma dichwo “ma ok ni e yie” nyalo timo gik ma nyiso maler ni ok “oyie dak [gi chiege].” Kuom ranyisi, onyalo bedo ma-

ger kosiko ogoyo chiege sa ka sa ma chop kama chiege neno ni onyalo hinyo ngimane kata nege. Kata, onyalo tamore pidho chiege gi nyithindo kata timo ne chiege gik ma miyo lamo Jehova bedone matek. Sama gik ma kamago timore, dhako ma Jakristo nyalo ng'ado ni jaode ok “oyie dak kode” kendo neno ni owinjore gipog dak, kata bed ni jaodeno wacho ang'o. Moko bende ma ni e kend matek kamago nyalo ng'ado ni gidhi adhiya nyime nano ka gitemo loso weche. *w18.12 13 ¶14; 14 ¶16, 17*

Tich Ang'wen, Agost 27

*Ginyago olemo kuom nano.
—Luka 8:15.*

E ngero mar jachuoyo ma yudore e Luka 8:5-8, 11-15, kodhi en “wach Nyasaye,” kata wach Pinyruoth. Lowo ochung' ne chuny joma walendonegi. Kodhi ma ne olwar e lowo maber nochako dongo mogolo tiende monyago “olemo momedore nyadi 100.” Mana kaka kodhi nolwar e lowo maber e ngero ma Yesu nogoyo, chunywa ne orwako wach maber ma wayiego. Mano nomiyo wach Pinyruoth odongo e chunywa mobedo kaka ngano moikore nyago olemo. To mana kaka ngano golo kodhi manyien to ok mana it ngano moko, wan bende wanyago kodhi manyien mag Pinyruoth to ok jopuonjre manyien. Ere kaka wanyago kodhi manyien mag Pinyruoth? Sa asaya ma walando wach Pinyruoth ka watiyo gi yo moro amora, wakeyo kodhi mag Pinyruoth ma ne osepidh e chunywa. (Luka 6:45; 8:1) Omiyo, ngeroni puonjowa ni sa asaya ma walando wach Pinyruoth, ‘wanyago olemo ka wanano.’ *w18.05 14 ¶10-11*

Tich Abich, Agost 28

Ji duto ma ahero akwerogi kendo arieyogi.—Fwe. 3:19.

Paulo noikore jiwo owetene, to mano e momiyi 'nochiwore kendo notiyo' matek nikech gin. (2 Kor. 12:15) E yo machalo kamano, jodongo onego ojiv kendo oho owetegi gi weche mabeyo kendo onego giteggi kuom nyiso ni gidewogi gadier. (1 Kor. 14:3) Tego jomoko bende oriwo miyogi siem, to Muma nyalo konyo jodongo mondo gichiwi siem e yo ma jiwo Jokristo wetegi. Yesu noketo ranyisi maber ahinya e wachno ka ne osechiere. Ne ane gima notimo ka ne odwaro miyo kanyakla moko ma ne ni Asia siem motegno. Ka ne pok ochiwo siem ne kanyakla ma Efeso, Pagamam, kod Thiatira, nokwongo opwoyogi. (Fwe. 2:1-5, 12, 13, 18, 19) Jodongo timo maber ka giluworanyisi mar Kristo sama gichiwo siem. *w18.04 21-22 ¶8-9*

Ngeso, Agost 29

Un wuone, . . . dhiuru nyime [pidho nyithindu] ka urieyogi kendo kupuonjogi kaka Jehova dwaro.—Efe. 6:4.

Jonyuol, onge kiawa ni utimoga duto munyalo mondo ugeng' ne nyithindu tuoche. Kuom ranyisi, uketoga uteu mondo osik ka ler kendo uwito gimoro amora ma nyalo kelo tuo ne un uwegi kendo ne nyithindu. E yo ma chalo kamano, dwarore ni urit nyithindu mondo gibed mabor gi gik ma nyalo miyo girwak pach Satan, kaka sinembe maricho, programbe mochido minyiso e TV, tuke mopong' gi timbe gero kod juok ma nyithindo ohero tugo e kompyuta kata simo, kod websait moting'o gik ma ok ler. Jeho-

va omiyi ting' mar konyo nyithindi mondo gibed osiepenene. (Nge. 1:8) Omiyo, kik iluor keto ne nyithindi chike motenore gi Muma mondo otagi. Nyis nyithindi ma pod tindo gik monego gine kod ma ok onego gine, kod gimomiyo inyisogi kamano. (Mat. 5:37) Kaka gimedo bedo madongo, tieggi mondo ging'e pogo kendgi gik mabeyo gi gik maricho ka luwore gi puonj mag Jehova. (Hib. 5:14) To wiyi kik wil ni nyithindi biro puonjore gik mang'eny kuom rango gik mitimo.—Rap. 6: 6, 7; Rumi 2:21. *w19.01 16-17 ¶8*

Jumapil, Agost 30

Jo moti kod wahia. Mondo gipak nying Jehova.—Zab. 148:12, 13.

Ka po ni in Jakristo ma rawera, donge inyalo chako mako osiep gi Jokristo ma hikgi oniang' ma ni e kanyaklau? Inyalo kwayogi gi muolo mondo gipimni gik ma giseneno kuom higni duto ma gisetiyonego Jehova. Goyo mbaka e yo ma kamano biro tego yieni kendo biro jiwowu uduto mondo ler maru mar adiera omed rieny. Waduto te wanyalo kawo okang' mar rwako welo ma biroga e chokruogewa. Ka omiyi migawo mar tayo romo mar dhi lendo, inyalo konyo jolendo ma oseti mondo gin be gilendi. Kuom ranyisi, inyalo miyogi alwora man machiegni mondo gilendee. Seche moko bende inyalo pogogi gi rowere ma pod tek mondo okonygi. Jomamoko ma bende inyalo dew kamano gin joma tuore kata ma nigi pek moko. Kuom adier, sama wadewo joma oti, joma tindo, joma olony e tij lendo, kaachiel gi joma pok olony ahinya, wamiyogi mijing'o mar lando wach maber gi kinda.—Lawi 19:32. *w18.06 23-24 ¶10-12*

Wuok Tich, Agost 31

[Tiuru gi thuolo ma un-go], ok kaka rageng' ma upondoe mondo utim gik maricho, to tiuru kode kaka wasumbni mag Nyasaye.

—1 Pet. 2:16.

Ok onego wakaw kayiem thuolo ma Jehova osemiyowa kogolowa e tuech mar richo kod tho. Kokalo kuom rarwar, wanyalo tiyo ne Nyasaye ka wan gi chuny maler kendo ka wamor. (Zab. 40:8) Kata obedo ni Nyasaye osemiyowa thuolo, onego watang' mondo kik wati gi thuolono e yo marach. Jaote Petro nochiwo siem kwacho ni kik wati gi thuolono kaka rageng' ma wapondoe mondo watim gombo mag ringruok. Donge siemno paroni gima notimore ne Jo-Israel ka ne gin e thim? Wan bende gima kamano nyalo timorenwa, samoro molooyo kaka ne otimorenegi. Satan kod pinye marachni ywayo ji ka otiyo gi yore mag rwakruok mopogore opogore, chiemo kod gik mimadho, yore mag manyo mor, kod gik mamoko ma kamago. Jo ohala mang'eny tiyo gi riekoe e lando mwandugi e yo mamiyo waneno ni nyaka wang'iew gik ma gilandogo kata obedo ni ok ochuno ni wabed gi gigo. To mano kaka en gima yot donjo e obadho ma kamano kendo tiyo marach gi thuolo ma wango! w18.04 10 ¶7-8

Tich Ariyo, Septemba 1

Kata obedo ni ne ok unene ngang', uhere.—1 Pet. 1:8.

Yesu noneno ne Maritha gi Maria lit ahinya. Ka nonono kaka ne giywak malit nikech tho mar Lazaro owadgi, 'pi wang'e nochuer.' (Joh. 11: 32-35) Ne ok oywag mana nikech osiepne ma nohero koro ne onge. Donge nong'eyo maber ni nochiegni chiero Lazaro! Gima ne omiyo Yesu oywak en ni noketore e chal mar

jogo kendo nonenonegi lit. Ng'eyo kaka Yesu ne kecho ji jiwowa. Wahere malich nikech yo ma nokechogoji. Ng'eyo ni sani koro en Ruoth e Pinyruodh Nyasaye tego yiewa. Machiegnini, obiro golonwa chandruok duto. En e mowinjore gi tij konyo dhano owuog e lit kod midhiero ma loch Satan osebedo ka kelonegi, nikech en owuon osedak e pinyini kaka dhano. Kuom adier, Jehova oguedhowa ahinya kuom miyowa Jaloch ma "kechowa kuom nyawowa."—Hib. 2:17, 18; 4:15, 16. w19.03 16-17 ¶12-13

Tich Adek, Septemba 2

Onge ng'at ma nyalo biro ira mak mana ka Wuora ma noora e ma oywaye.—Joh. 6:44.

Sama wakonyo ji mondo ging'e Nyasaye, onego wapar kinde duto ni wan watimo mana ma korwa, to nitie ng'ama omako kama duong' molooyowa. (1 Kor. 3:6, 7) Jehova e ma ywayo ji ire. Gikone, ng'ato ka ng'ato biro yiero rwako wach maber kata tamore ka luwore gi kaka chunye chalo. (Mat. 13:4-8) Par ni nitie joma ne ok orwako wach ma Yesu nolando kata obedo ni en e japuonj maber mogik mosedak e piny! Kuom mano, chunywa ok onego onyosre ka po ni ji mang'eny ma walendonegi ok rwak wach ma walando. Wabiroyudo ber mathoth ka wakecho joma walandonegi. Wabiroyudo hero tij lendo. Wabiroyudo beda ma mor sidang' nikech wan jochiwo. E wi mano, sama wakecho ji, biro beda ma yot ne joma 'chunyi ni kare ne ngima mochwere' mondo orwak wach maber. (Tich 13:48) Kuom mano, "ka pod wan gi thuolo, watimuru gik mabeyo ne ji duto." (Gal. 6:10) Ka watimo kamano, wabiroyudo beda ma mor nikech tij lendo ma watimo miyo Wuonwa ma ni e polo yudo duong'.—Mat. 5:16. w19.03 25 ¶18-19

Tich Ang'wen, Septemba 3

Anapaki e dier chokruok.

—Zab. 22:22.

Ruoth Daudi nondiko niya: 'Jehova duong' kendo owinjore opake chutho.' (Zab. 145:3) Nohero Jehova ahinya, kendo herano nochwale mondo opak Jehova 'e dier chokruok.' (1 We. 29:10-13; Zab. 40:5) E kindegi, achiel kuom yore ma wapakogo Jehova en chiwo paro e chokruogewa. Waduto wabedoga ma mor sama wawinjo ka ji chiwo paro mopogore opogore e chokruok. Kuom ranyisi, wabedoga ma mor sama nyathi matin ochiwo dwoko ma yot kowuok e chunye. Wawinjo maber sama ng'ato lero gi ilo wach moro manyien ma nopuonjore. Bende, chunywa pong' gi mor sama joma luor-luor kata ma puonjore dhowa ochoko chir ma gichiwo paro. (1 The. 2:2) Ere kaka wanyalo nyiso ni wamor gi kinda ma gitimo? Wanyalo goyonegi erokamano bang' chokruok kuom paro ma ne gichiwo. Gima chielo ma wanyalo timo en chiwo paro wan bende. Mano nyiso ni ok wadhi e chokruok mana mondo ojiwwa, to wadhi mondo wan be wajiwi jomamoko.—Rumi 1:11, 12. *w19.01 8 ¶1-2; 9 ¶6*

Tich Abich, Septemba 4

Nyisuru ni un gi chuny mar goyo erokamano.—Kol. 3:15.

Ne nitie chwo moko apar ma ne nigi tuo mar dhoho. Tuono ne miyo giwinjo marach ahinya. Ne gionge geno moro amora ni tuono chieng' ne rum kuomgi. Kata kamano, chieng' moro ne gineno Yesu, Japuonj Maduong' gi kuma bor. Ne gisewinjo ni Yesu chango kit tuoche duto. Omiyo ne giywak ne Yesu niya: "Yesu, Japuonj, kechwa!" Yesu nochango chwo aparogo duto. Onge kiawa ni giduto ne gimor gi ng'wono ma Yesu notimonegi. Kata kamano, achiel kuomgi to notimo mathoth moloyo mana bedo ma

mor. Nodok ir Yesu monyise kaka nomor gadier. Gima Yesu notimo ne Ja-Samariano nochwale mi opako Nyasaye gi "dwol maduong'." (Luka 17:12-19) Mana kaka Ja-Samariano, wan bende dwaher goyo erokamano ne joma otimonwa gik mabeyo. Jehova ketonwa ranyisi maber mar bedo ma mor gi gik mabeyo ma jomamoko timo. Achiel kuom yore ma otimogo kamano en guedho joma timo gik ma more. (2 Sa. 22:21; Zab. 13:6; Mat. 10:40, 41) Ndiko jiwowa ni 'wabed ka watimo kaka Nyasaye timo.' (Efe. 5:1) Omiyo, gima duong' ma miyo wagoyo erokamano en ni wadwa luwo ranyisi mar Jehova. *w19.02 14 ¶1-2; 15 ¶4*

Ngeso, Septemba 5

Abiro siko ka an ng'at matir!

—Ayub 27:5, "NW."

Nyako moro matin e skul tamore timo nyasi ma ok mor Jehova. Wuoyi moro ma rawera ma luor-luor e tij lendo opo kodwong'o ot ma nyathi skundgi mohero jaro Joneno mag Jehova odakie. Dichwo moro tiyo matetek mondo oyud kaka onyalo pidho joode, to jatende e tich kwaye ni mondo otim gimoro ma otudore gi mibadhi kata gima chik tich okwero. Ong'eyo maber ni tich nyalo kethorene ka ok oluwo kaka jatende dwaro. Kata kamano, onyiso jatende gimomiyo nyaka obed jaratiro kendo oluw chike moketi nikech Nyasaye dwaro ni jotichne otim kamano. (Rumi 13:1-4; Hib. 13:18) En kido mane ma ji adekgo nigo? Samoro inyalo neno kido mang'eny kuomgi kaka chir kod bedo joratiro. Kata kamano, gima duong'ie moloyo en ni giduto ginyiso ni gimakore gi Jehova. Giduto gitamore ketho chike Nyasaye. Giduto gikawo okang' mowinjore nikech gimakore gi Jehova. Onge kiawa ni Jehova mor kodgi ahinya. Wan bende wadwaro timo gik ma miyo Wuonwa ma ni e polo bedo ma mor. *w19.02 2 ¶1-2*

Jumapil, Septemba 6

Chik oting'o mana tipo mar gik mabeyo ma biro.—Hib. 10:1.

Chike Musa ne rito joma ne onge gi ng'at ma ne nyalo konyogi. Jogo noriwo nyithi kiye, mond liete, kod jodak. Jehova nonyiso jong'ad-bura ma ne ni Israel kama: "Kik iketh buch jamwa kata mar kich; kata kik imak law chi liel ka gir singo." (Rap. 24:17) Jehova nonyiso ni odewo ahinya joma ne onge gi ng'ato ang'ata ma ne nyalo konyogi. Kae to ne okumo joma ne sando joma kamago. (Wuok 22:22-24) Jehova dwaro ni ng'ato ang'ata ma omi migawo mar tayo jomamoko otim kamano e yor hera. Osin gi nindruok duto ma ketho chikene, chike oganda, kod chike sirkal. Odwaro ni nyithi kiye, mond liete, kaachiel gi joma onge gi ng'at ma nyalo konyogi oyud rit maber kendo otimnegi gik moko e yo makare. (Lawi 18:6-30) Ka wabedo gadier ni Jehova timonwa gik moko e yo makare, hera ma waherego medore. Ka wahero Jehova kod chikene, mano chwalowa mondo waher jomamoko kendo watimnegi gik mo-winjore. *w19.02 24-25 ¶22-26*

Wuok Tich, Septemba 7

Watamre timbe ma ok nyis luoro Nyasaye kod gombo mag piny. —Tito 2:12.

Ne ane ranyisi achiel ma konyowa ng'eyo kaka wanyalo rito chunywa mondo pach Satan kik donjee. Jehova osepuonjowa ni 'terruok, gi kit timbe duto ma ok ler, kod ich-lach, kik hulie kata matin e kindwa.' (Efe. 5:3) Kata kamano, wabiro timo nang'o ka joma watiyogo kata ma wasomogo ochako goyo mbekni mochido mag terruok? Nyalowa mar pogo ber gi rach nyalo goyo milo-

me e chunywa kokwerowa. (Rumi 2:15) To be wabiro luwo kaka okwerowa? Seche moko wanyalo donjo e tem mar winjo mbeknigigo kata neno pichni ma gin-go kanyo. Kata kamano, mago e seche monego walarie rangeye, tiende ni walok mba-ka kata wawuog kanyo. Timo kamano dwaro chir ahinya. Wan gadier ni Jehova neno kinda ma watimo kendo oikore miyowa teko kod rieko mar kwedo paro maricho mag Satan.—2 We. 16:9; Isa. 40:29; Jak. 1:5. *w19.01 17-18 ¶12-13*

Tich Ariyo, Septemba 8

Narango gik moko duto ma luetena oseloso, . . . giduto ne gin ma nono, . . . mi ohala ne onge e piny e bwo wang' chieng'.—Ekl. 2:11.

Sama koro Solomon ne nigi mwandu modhuro kod teko mang'eny mar loch, 'ne oneno ni onego ocham piny mondo ong'ego gima mor dikelne.' (Ekl. 2:1-10, *The Bible in Luo*, 1976) Nogero udi, noloso pewe mabeyo mag yueyo, kendo notimo gimoro amora ma chunye ne gombo. To bang'e nowinjo nade? Be gigo nokelone mor? Solomon owuon dwoko penjogo e ndiko ma kawuono. Mano doko puonj maber! Be ibiro luwo puonjno? Jehova ok diher ni gimoro oyudi mi ikal e lit kod chandruok mang'eny ni e ka inwang' puonj moro. Dwarore ni ibed gi yie motegno mondo e ka iwini Nyasaye kendo iket dwache obed motelo e ngimani. Bedo gi yie ma kamano konyowa kendo ok bi miyo chunywa onyosre. Kuom adier, wi Jehova ok nyal wil gi 'hera ma isenyiso ne nyinge.' (Hib. 6:10) Omiyo, tim kinda mondo imed bedo gi yie motegno nimar timo kamano biro miyo ine ni Wuonu ma ni e polo dwaroni mana ber lilo.—Zab. 32:8. *w18.12 22 ¶14-15*

Tich Adek, Septemba 9

Nyasaye nyiso hera moherowago kama: Ni kane pod wan joricho, Kristo ne othonwa.—Rumi 5:8.

Ng'at ma nigi winjuok maber gi Nyasaye en ng'at moyie kuome kendo oluwo pach Nyasaye e gik moko duto motimo. Oyie mondo Nyasaye e ma otaye kendo oikore winje. (1 Kor. 2: 12, 13) Daudi noketonwa ranyisi maber e wachno. Nowacho niya: "Jehova en gikeni maga mopogna." (Zab. 16:5) 'Pok' ma ndikono wuoyoe nyiso winjuok maber ma Daudi ne nigo gi Nyasaye ma ne en kar bwokne. (Zab. 16:1) Mano nomiyo Daudi owinjo nade? Nowacho kama: "Chunya mor, kendo ayil ahinya." Ee, onge gima ne moro Daudi moloyo bedo gi winjuok maber gi Nyasaye. (Zab. 16:9, 11) Joma oketo pachgi duto kuom mor mag pinyni kod mwandu ok nyal bedo gi mor kaka ma Daudi ne nigo. (1 Tim. 6: 9, 10) Bedo gi yie kuom Jehova kendo tiyone miyo ngimani dhi maber kendo ibedo ma mor. Ere kaka inyalo bedo gi yie motegno? Nyaka ibed machiegni gi Jehova kuom somo Wachne, rango gik mochueyo, paro matut e wi kido ma en-go moriwo nyaka hera moherigo.—Rumi 1:20; *w18.12* 25-26 ¶7-8

Tich Ang'wen, Septemba 10

Kend mondo obed gima ji duto miyo luor.—Hib. 13:4.

Paulo ne ok wuo e wi kend mana mar kamano. Kar mano, weche ma ne owachogo ne chiko Jakristo ka Jakristo mondo omi kend luor kendo nene kaka gima kende ahinya. Be mano e kaka ineno kend, to ahinya ahinya ka po ni isekendo kata osekeni? Yesu noketo ranyisi maber ma in be inyalo luwo. Nomiyo kend luor. Ka ne Jo-Farisai openje wach ketho kend chuth, nonwoyonegi weche ma Nyasaye nowacho ka ne oriwo

Adam gi Hawa. Nowacho niya: "Niketho mano, dichwo nowe wuon mare gi min mare, kendo ji ariyogo nobed ringruok achiel." Kae to nomedo niya: "Gima Nyasaye oseriwo, dhano moro amora kik opog." (Mar. 10:2-12; Cha. 2:24) Yesu nowacho ni kend en chero maler ma Nyasaye e ma nochako kendo nojiwo ni ji ariyo mokendore onego osik e kend margi. Nyasaye ne ok onyiso Adam gi Hawa ni ne ginyalo ketho kend chuth. Kend ma ne ochak e Edenno nonyiso maler ni Nyasaye dwaro ni dichwo obed gi dhako achiel kende to dhako bende obed gi dichwo achiel kende, kendo gisik e kend margi. *w18.12* 10-11 ¶2-4

Tich Abich, Septemba 11

Lokreuru kuom miyo pachu obed manyien.—Rumi 12:2.

Ka ne wahango puonjore adiera, ne waneno gimomiyo dwarore ni waluw chike Jehova ma onyisowa achiel kachiel. Kaka wamedo lony e yore Nyasaye, e kaka wamedo ng'eyo pache, tiende ni, gik mohero kod ma ok ohero, kaachiel gi yo monenogo gik mopogore opogore, to mano biro chiko timbewa kod yorewa. Timo kinda mondo wabed gi paro kaka mar Jehova en gima ber, kata kamano, en gi pek moko. Nitie kinde ma pachwa mobam nyalo monowa rwako pach Jehova. Kuom ranyisi, nyalo bedonwa matek ng'eyo maler paro ma Jehova nigo e weche kaka bedo gi timbe maler, hero mwandu, tij lendo, medo remo, kod gik mamoko. Ang'o ma wanyalo timo? Ere kaka wanyalo dhi nyime timo dongruok mondo wabed gi paro kaka mar Jehova? Nyaka walok pachwa obed manyien kuom puonjuok Wach Nyasaye ka dwachwa maduong' en bedo gi paro kaka meke, paro matut kuom gik ma wapuonjore kuome, kendo temo matek mondo pachwa owinjre gi mare. *w18.11* 23-24 ¶2-4

Ngeso, Septemba 12

Ayuakni nikech chandruok, to ok ikonya.—Hab. 1:2.

Habakuk nodak e kinde matek ahinya. Nowinjo malit ahinya nikech joma nolwore ne gin joma richo kendo ma nohero timbe gero. Gik maricho ma ne gitimogo ne dhi rumo karang'o? Ang'o momiyo Jehova ne ok okawo okang' mapiyo mar tieko gigo? Habakuk ne neno ka jopinygi giwegi ne sando ji kendo timo gik maricho. Noneno ni onge dhano moro amora ma ne nyalo konye. Omiyo, noringo ir Jehova mondo okonye. Samoro Habakuk nochako paro ni Jehova ne ok dew gik ma ne timorego. Ne nenore ka gima Jehova ne deko ka pok okawo okang'. Be dibed ni in be iwinjo e chunyi kaka Habakuk ne winjo? Be dibed ni Habakuk noseweyo geno kuom Jehova? Be dibed ni noseweyo bedo gi yie kuom gik ma Jehova nosingo? Ooyo! Bedo ni Jehova e ma nonyiso chandruokne to ok dhano moro amora nyiso ni pod noketo geno kuome. Gik marichogo ne chando chunye nikech ne ok ong'eyo ni Jehova ne dhi kawo okang' karang'o kod gimomiyo Jehova noweyo mondo one gik marichogo. *w18.11 14 ¶4-5*

Jumapil, Septemba 13

Weuru kano mwandu magu e piny. —Mat. 6:19.

Ka ne Yesu ogwelo Petro kod Andrea mondo gibed "jolupo mag ji," ne "giweyo gognigi mi giluwu." (Mat. 4: 18-20) En adier ni thoth joma puonjore adiera e kindegi ok nyal weyo awaya tijegi kamano. Gin gi ting' ma Ndiko omiyogi. (1 Tim. 5:8) Kata kamano, nitie joma kopuonjore adiera to chuno ni gilok paro ma gin-go e wi mwandu, kendo gik ma gike-

to mokwongo e ngimagi bende nyaka lokre. Ne ane ranyisi mar Maria. Ngimane te ne nie tugo *golf* kendo ne en gi chenro mar bedo jatugo mang'ula michulo osara ma malo ahinya. Gie kindeno, nochako puonjore Muma kendo nomor gi lokruok ma notimo e ngimane mana nikech ng'eyo adiera. Maria nofwe-nyo ni ne dhi bedo matek luwo weche mag Nyasaye kod weche mag mwandu kanyachiel. (Mat. 6:24) Noweyo chenro ma ne osebedogo e ngimane duto mar tugo *golf*. Sani en painia kendo owacho ni mor ma engo ok nyal pim gi gimoro amora ma noweyo. *w18.11 5-6 ¶9-10*

Wuok Tich, Septemba 14

Donge jali en fundi bao ma wuod Maria-cha?—Mar. 6:3.

Ka ne Yesu ochopo jahigni 30, noweyo tij bao nikech nong'eyo ni tich maduong' ma Nyasaye noore ni otim e piny ne en yalo wach maber kendo puonjo ji Wach Nyasaye. (Mat. 20:28; Luka 3:23; 4:43) Tij yalo e ma Yesu noketo motelo e ngimane, kendo nodwaro ni jomamoko oriwre kode e tijno. (Mat. 9:35-38) Samoro ok wan funde bao kaka Yesu, kata kamano, wan joyal wach maber. Mano en tich maduong' ma Nyasaye ben-nde timo duto ma nyalore mondo one ni tijno otim maber. Mano e momiyo iluongowa ni "jotich ma tiyo kanyachiel gi Nyasaye." (1 Kor. 3:9; 2 Kor. 6:4) Wang'eyo maber ni "Wach Jehova en adiera." (Zab. 119: 159, 160) Omiyo, nyaka watem matek mondo wati "gi wach mar adiera e yo makare" sama wan e tij lendo. (2 Tim. 2:15) Nikech mano, dwa-her dhi nyime medo lony e tiyo gi gir tich maduong' ma wan-go, ma en Muma, mondo wakony ji ong'e Jehova, Yesu, kod Pinyruoth. *w18.10 11-12 ¶1-2*

Tich Ariyo, Septemba 15

Nyaka ukony joma yomyom, kendo . . . usik ka uparo weche Ruoth Yesu.—Tich 20:35.

Sama dichwo luwo ranyisi mar Yesu Kristo ma e wi dichwo, mano konyo chiege mondo omiye “luor matut.” (Efe. 5:22-25, 33) Luor ma dhako miyo chwore biro chwale mondo obed mang’won gi chwore. Sama jonyuol bedo mang’won e kindgi, giketo ne nyithindgi ranyisi maber. Jonyuol e ma nigiting’ mar puonjo nyithindgi kaka ginyalo nyiso jomamoko ng’wono. Kuom ranyisi, jonyuol nyalo puonjo nyithindgi mondo kik giring aringa odhes e Od Romo. Sama jonyuol nigi nyithindgi e nyasi moro, ginyalo nyiso nyithindgi mondo kik girire riedo ne chiemo ka joma dongo pok ochiemo. Ka nyathi otimo gimoro maber kaka chung’ ne ng’ama duong’ e kom, onego wapwo nyathino. Mano nyalo more mi ofweny ni kare “chiwo kelo mor mogundho moloyo kawo.” *w18.09 29 ¶5-6*

Tich Adek, Septemba 16

*Jatendu en achiel, ma en Kristo.
—Mat. 23:10.*

Yo ma Ruodhwa Yesu Kristo tayowago nyiso maler ni oneno nyime. Kuom mano, wasikuru ka wamor gi lokruok ma dhi nyime, nikech gikelo mana ber lilo. Donge e lamo mar joot ma luwo unyalo wuoyo kuom ber museyudo nikech lokruok moko mosetim e chokruok ma kor juma kata e tij lendo? Ka watimo kinda mondo wapar matut kuom gimomiyo itimo lokruok moko kod ber ma lokruogego kelo, biro bedo ma yot mondo wamor kodgi. Waseno maler kaka dwoko piny kwan

mag buge migoyo e otas osekonyo riwruogwa e kungo pesa; bende, tiyo gi teknoloji ma nyasani osekonyo e medo lando wach Pinyruoth e piny mangima. Omiyo, wati gi buge ma dijitol gi vidio bende. Sama watimo kamano, wanyiso ni wan karachiel gi Kristo sama otemo matetek mondo oti maber gi mwandu ma riwruogwa nigo. Sama walowo machiegni yo ma Kristo tayowago, watego yie mar jowetewa kendo wamiyo kue gi winjruok betie e kindwa. *w18.10 25-26 ¶17-19*

Tich Ang’wen, Septemba 17

Nikech hera matut ma waherougo, ne wang’ado ni mondo wayalnu, ok mana wach maber mar Nyasaye kende, to bende wamiu nyaka ngimawa wawegi.—1 The. 2:8.

Ka wabedo mang’won gi ji mana kaka Jehova, wanyalo chiwo hoch ma Jokristo wetewa osebedo ka kwayo Jehova mondo ohogigo. (2 Kor. 1:3-6) Kata kamano, ng’e ni Jokristo weteni gin dhano morem. Bed gi paro mowinjore kuomgi. Ka igeno ni gibiro timo gik moko e yo makare kinde duto, in e ma chunyi biro nyosore. (Ekl. 7:21, 22) Ber ng’eyo ni Jehova ok dwar ni jotichne otim gik ma ok ginyal. Ka walowo ranyisine, biro bedonwa mayot nano gi nyawo mag jowetewa. (Efe. 4:2, 32) Kik isik mana kinyisogi gik ma ok gitim maber. Kar mano, pwogi kuom gik mabeyo ma gitimo. Mano nyalo jiwogi. Pwoyo Jokristo wetewa nyalo tego chunyi kendo miyo ‘gibed ma mor’ e miigepe ma gitimo e tij Nyasaye. Donge ber ka pwoch e ma wang’enygo e dhowa kar pimo jowetewa gi jomamoko?—Gal. 6:4. *w18.09 16 ¶16-17*

Tich Abich, Septemba 18

Chiemba en timo dware mar ng'at ma ne oora kendo mondo atiek tichne.—Joh. 4:34.

Ka luwore gi Yesu, chiemb chunya ma wayudo oriwo timo gik ma Nyasaye dware ni watim. Ere kaka timo dwach Nyasaye chalo gi chie-mo? Mana kaka del bedo maber kendo motegno ka wachamo chiemo maber, e kaka chunywa bende winjo maber kendo yiewa bedo motegno sama watimo dwach Nyasaye ma biro miyo wayud ngima mochwere. Tiyo gi puonj mag Nyasaye e gima nyiso ni wan gi rieko. (Zab. 107:43) Kinda ma ng'ato timo mondo oyud rieko mowuok kuom Nyasaye ok dhiga nono. Muma wacho niya: “Onge kata achiel kuom gik minyalo dware [ma dipim gi rieko]. . . . Rieko en . . . yath mar ngima ni jogo moyude: Kendo ng'ato ka ng'ato mobet kode ni gi mor.” (Nge. 3:13-18) Yesu nowacho kama: “Kung'eyo wehegi, un joma mor ka utimogi.” (Joh. 13:17) Jopuonjre Yesu ne dhi bedo gi mor mosiko ka gidhi nyime timo gik ma Yesu nonyisogi. Ne girwako puonj mag Yesu kendo luwo ranyisine e ngimagi duto, to ok mana e kindego kende. *w18.09 4 ¶4-5*

Ngeso, Septemba 19

Nyasaye nochweyo dhano gi kite owuon.—Cha. 1:27.

Nyasaye nomiyo Adam gi Hawa chike ma ne onego okonygi ng'eyo yore ma ne ginyalo konyogo jomamoko kata obedo ni ne pod gin mana kendgi e puodho mar Eden. Jehova noguedho Adam gi Hawa monyisogi ni ginyuolre, gipong' piny, kendo gibed gi loch kuom piny. (Cha. 1:28) Mana kaka Jehova ne dware ni chuechne odhi maber, e kaka Adam gi Hawa bende nonego otim gik ma

ne dhi miyo nyithindgi obed ma mor bang' kosenyuolgi. Nonego giyar Paradiso mondo nyithindgi odagie e piny duto. Mano ne en tich maduong' ma ne dhi dware ni joot duto oriw lwedo kaka kwan-gi ne dhi medore. Nikech dhano ne onge richo, loso piny duto obed Paradiso ne dhi miyogi thuolo mar tiyo kanyachiel gi Jehova e chopo dwache duto mi gikone gidonj e yueyo mare. (Hib. 4:11) Parie kaka mano ne dhi bedo tich maber kendo ma kelo mor! Chiwruok mondo gitim gik ma ne dhi konyo jomamoko ne dhi kelonegi gueth mathoth kod mor. *w18.08 18 ¶2; 19-20 ¶8-9*

Junapil, Septemba 20

*Ne othuwa kodi.
—2 Sa. 19:27, “NW.”*

To nade ka in e ma ji lando weche mag miriambo kuomi? Gima kamano notimore ne Yesu kod Johana Jabatiso. (Mat. 11:18, 19) Yesu notimo nang'o? Ne ok oketho sa kote-mo rieyo wehego. Kar mano, nojiwo ji mondo orang gik ma nopuonjo kod ma notimo mondo gine ka be weche ma ne iwacho kuomego ne gin adier koso miriambo. Yesu nowacho ni “rieke nyisore ni en kare kachalo kuom gik motimo.” (Mat. 11:19) Nitie puonj ma wanyalo yudo kanyo. Nitie seche ma ji nyalo ketho nyingwa. Wanyalo gombo mondo rie wehego kendo wanyalo temo timo gik ma nyiso ni wan kare. Kata kamano, nitie gima ber moloyo ma wanyalo timo. Ka ng'ato ketho nyingwa, wan onego wadhi adhiya nyime timo gik mabeyo mondo onere ayanga ni jogo wacho miriambo. Mana kaka ranyisi mar Yesu nyiso, ka wadhi nyime timo gik mabeyo kata sama ji wuoyo marach kuomwa, mosmos timbewa mabeyo biro rucho miriambogo. *w18.08 6 ¶11-13*

Wuok Tich, Septemba 21

Niluor Jehova Nyasachi; en e ma initine; nipadri kuome.

—Rap. 10:20.

Gik ma Muma wacho e wi Kain, Solomon, kod Jo-Israel e Got Sinaï chalre e yo moro. Jogo duto ne nigi thuolo mar 'loko chunygi' mondo gidog ir Nyasaye bang' ka ne gisetamore winje. (Tich 3:19) Neno-re maler ni Jehova ok jog mapiyo gi joma ochako weyo yorene. Jehova nong'wono ne Harun. E kindegi, Jehova nyalo tiyo gi sigana moro e Muma, bugewa ma lero Muma, kata Jakristo wadwa mondo ochiwnwa siem. Ka wakawo okang' ma dwarore sama Jehova osiemowa, wanyalo bedo gadier ni obiro nyisowa ng'wono. Nitie gimomiyo Jehova nyisowa ng'wonone mogundho. (2 Kor. 6:1) Ng'wononeno miyowa thuolo mar 'tamore timbe ma ok nyis luoro Nyasaye kod gombo mag piny.' (Tito 2: 11-14) Sama pod wadak e ndalo mag gikogi, wabiro dhi nyime romo gi tembe ma dwaro ni wanyis ka be walamo Jehova gi chunywa duto koso ooyo. Kuom mano, wang'aduru e chunywa ni wabiro dhi nyime chung' motegno kor Jehova. w18.07 21 ¶20-21

Tich Ariyo, Septemba 22

Jehova ong'eyo joma gin joge.

—2 Tim. 2:19.

Wanyalo timo ang'o mondo wamakre gi yiero ma wasetimo mar dhi nyime moro Jehova to ok pinyini? Mondo watim kamano, nyaka wapar weche moko ariyo madongo. Mokwongo, *kinde duto Jehova paro joma omakore kode.* (Hib. 6:10; 11:6) Ogeno jotichne duto kendo oneno ni jwang'o joma omakore kode biro miyo onenre ka gima en "ng'at ma

ok kare." "Ong'eyo yor jo matir" kendo ong'eyo kaka onyalo resogi e tem. (Zab. 1:6; 2 Pet. 2:9) Mar ariyo, *Jehova nyalo tiyo gi yore ma ok wapar mondo onyisgo ni ong'eyowa.* Joma timo gik mabeyo mana ni mondo jomoko onegi ok bi yudo pok mo-wuok kuom Jehova. Nikech ang'o? En nikech giseyudo pokgi chuth. (Mat. 6:1-5) Yesu nowacho ni Wuon-gi "neno ka en kama opondo" joma ok yud pok sani nikech gik mabeyo ma gitimo ne jomamoko. Oneno gik mabeyo ma ng'ato ka ng'ato timo kendo obiro chulogi. w18.07 9 ¶8, 10

Tich Adek, Septemba 23

We luongo gik ma Nyasaye osepwodho ni gik ma ok ler.

—Tich 10:15.

Ka ne pach Petro oduogo bang' neno fwenyno, nowuoro ahinya gima dwolno ne temo nyise. Mana gi e sechego, joma Kornelio nooro ire nochopo. Ka ne roho maler okonye fwenyo gima nonego otim, nodhi gi jogo nyaka e od Kornelio. Ka di ne Petro bed gi paro ma ok owinjore kuom Kornelio mana nikech ne ok en Ja-Yahudi, di ne ok odonjo e od Kornelio. Jo-Yahudi ne ok donjga ngang' e ute joma ne wuok e ogendni mamoko. Ang'o momiyo Petro to nodonjo e od Kornelio? Fweny ma noneno kod kaka roho maler nokonye nomulo chunye ahinya. Bang' winjo gik moko duto ma Kornelio nonyise, roho maler notaye mowacho niya: "Koro ang'eyo gadier ni Nyasaye ok buon ng'ato ang'ata, to ei oganda moro amora, ng'at moluore kendo ma timo gik makare, oyiego." (Tich 10:34, 35) To mano kaka Petro nopuonjore wach manyien, ni ok onego obuon ng'ato ang'ata! w18.08 9 ¶3-4

Tich Ang'wen, Septemba 24

Beduru kuchayo gi marach.

—Amos 5:15.

Kata obedo ni wanyalo tang' gi timbe ma chike Nyasaye okwero, nitie weche moko ma Ndiko ok oketoe chik ma achiel kachiel. E weche kaka mago, ere kaka wanyalo fwenyo gik ma Nyasaye oyiego? Kanyo e ma koro chunywa ma otieg gi Muma konyowae. Nikech Jehova oherowa, omiyowa puonj ma nyalo tayo chunywa mar pogo ber gi rach. Onyisowa kama: "An Jehova Nyasachi, mapuonji mondo iyud konyruok, mateloni e yo madidhie." (Isa. 48:17, 18) Sama waparo matut kuom puonj mag Muma, wariyo chunywa mar pogo ber gi rach, watiege, kendo wachike. Mano miyo watimo yiero mabeyo kata sama onge chik ma achiel kachiel. Puonj gin weche ma oting'o adiera kendo ma konyowa tiyo gi pachwa e timo yiero mabeyo. Mondo wang'e tiend puonj moro, nyaka wang'e paro ma ng'at ma ne ochiwo puonjno ne nigo, kod gik ma ne omiyo ochiwe. *w18.06 17 ¶5; 18 ¶8-10*

Tich Abich, Septemba 25

Be chulo osuru ne Kaisar en gima owinjore gi chik, koso ok owinjore?—Mat. 22:17.

Jolup Herode ma nosieko gi wachino ne paro ni ka Yesu ne nyalo kwe-do wach chulo osuru, mano ne dhi nyiso ni ong'anjo ne loch Rumi. To ka Yesu ne nyalo wacho ni chulo osuru owinjore gi chik, mano ne dhi miyo ji mang'eny owe luwe. Yesu notang' ahinya mondo kik owach gima ne nyalo miyo ng'ato opar ni oriwo lwedo konchiel. En adier ni Yesu nong'eyo ni jolsol osuru ne gin jo mibadhi ahinya. Kata kamano, ne ok oyie mondo jogo osoye e mbakano nikech timo mano ne nyalo golo pache e wach maduong'

moloyo, ma en ni Pinyruodh Nyasaye e ma biro golo ne dhano chandruok te. Noketo ranyisi maber ne jolupne duto. Jolupne ok onego odonjre e weche siasa kata bed ni wach ma josisia moko jiwo nyalo nenore ni ber. Jokristo onego odhi nyime keto Pinyruoth kod gik makare mag Nyasaye e ma obed motelo e ngimagi. Mano e momiyo sama ji timo gik ma ok kare, gin ok gidonjree kata wuoyoe. (Mat. 6:33) Joneno mag Jehova mang'eny oseweyo paro moko mag siasa ma ne gimakorego motegno e kinde machon. *w18.06 6 ¶9-11*

Ngeso, Septemba 26

Yawuot Nyasaye noneno nyi ji ka gin jochia.—Cha. 6:2.

Mopogore gi tiyo gi obadho mar terruok mondo oywago malaikigo, nyalo bedo ni Satan nosingonegi ni ne gidhi bedo gi teko e wi dhano. Samoro dwache maduong' ne en ni mondo oketh chenro ma Jehova no-setimo mar kelo 'koth dhako.' (Cha. 3:15) Kata kamano, Jehova noketho gik moko duto ma Satan kod malaik ma ne ong'anyo ne ochano timo ka ne okelo Ataro. Obadho mar terruok kod bedo gi ng'ayi gin gik ma Satan osetiyogo maber ahinya. Malaik ma ne ong'anyo ma oriwo Satan lwedo ne osebedo gi Jehova e polo kuom higni mang'eny. To e ma pod ne giweyo ma gombo maricho odonjo e chunyi mogurore. E yo ma kamano, samoro wan bende wasetiyo ne Jehova e riwruok mare manie piny kuom higni mathoth. Mak mana ni e riwruok ma jaber kendo maler kamano, gombo maricho pod nyalo donjo e chunywa. (1 Kor. 10:12) Mano kaka en gima dwarore ni wanon chunywa kinde ka kinde, wakwed paro marichogo kendo kik wawe sunga marach omakwa!—Gal. 5:26; Kol. 3:5. *w18.05 25 ¶11-12*

Jumapil, Septemba 27

An-gi kuyo maduong' kod lit ma ok rum e chunya.—Rumi 9:2.

Chuny Paulo nonyosore ka ne Jo-Yahudi otamore rwako wach Pinyruoth. Kata kamano, ne ok ojok kodgi. Ne ane gima ne owacho e wi Jo-Yahudigo ka ne ondiko ne Jokristo ma ne ni Rumi: “Gima chunya gombo kod kwayo ma akwayo-negigo Nyasaye, en ni mondo giyud warruok. Nimar anyalo wacho gadier kuomgi ni gin gi kinda ne Nyasaye, to ok ka luwore gi ng'eyo malong'o.” (Rumi 10:1, 2) Paulo nowacho gimomiyo nodhi nyime lendo ne Jo-Yahudi. ‘Gima chunye ne gombo’ e ma ne chwale. Ne ogombo ni Jo-Yahudi moko oyud warruok. (Rumi 11:13, 14) Nosayo Nyasaye e lamo mondo okony ng'ato ka ng'ato kuom Jo-Yahudigo orwak wach Pinyruoth. Paulo nowacho niya: “Gin gi kinda ne Nyasaye.” Noneno gimoro maber kuomgi. Paulo nong'eyo ni ka ji obedo gi kinda kuom gima owinjore, to mano nyalo konyogi mondo gibed jolup Kristo ma jokinda. *w18.05 13 ¶4; 15-16 ¶13-14*

Wuok Tich, Septemba 28

[Wachuru weche] malong'o ma gero jomamoko kaka owinjore, mondo wachno obed ma konyo jowinjo.—Efe. 4:29.

Ng'ato ka ng'ato kuomwa onego opar gima onyalo timo mondo okonyo jomamoko. Paulo nonyiso Jokristo ma Jo-Hibrania kama: “Teguru bede mobengore kod chonge monyosore, kendo sikuru ka uloso ne tiendeu nderni moriere tir, mondo rang'ol kik wil, to kar mano ochang.” (Hib. 12:12, 13) Waduto, moriwo nyaka nyithindo, wanyalo gero jomamoko kuom nyisogi weche

ma jiwogi. Paulo nonyiso Jokristo niya: “Ka e kindu nitie jip moro amora e Kristo, gi hoch mar hera, gi chuny mar dewo jomamoko, gi hera kod kech, miuru morna opong' chuth ka ubedo gi paro achiel kendo gi hera achiel, ka ubedo e winjruok achiel chuth kuom paro achiel. Kik utim gimoro amora nikech chuny mar himruok kata nikech paro ni ubeyo moloyo jomamoko, to bolreuru ka ukwano ni jomamoko oloyou gi ber. Kik ung'i mana gik ma kelonu ber un uwegi, to ung'i bende gik ma kelo ber ne jomamoko.”—Fil. 2: 1-4. *w18.04 22-23 ¶10, 12*

Tich Ariyo, Septemba 29

Beduru kaka joma ni thuolo ka utiyo gi thuolono . . . kaka wasumbni mag Nyasaye.

—1 Pet. 2:16.

Gima duong' momiyo Jehova notiyo gi Yesu mondo ogolwa e ri-cho kod tho en ni mondo wachiwre- ne kendo watine gi ngimawa duto. Gima nyalo konyowa mondo kik wati gi thuolowa e yo marach ma miyo wabedo wasumbni mag gombo mag pinyini, en timo gik mamiyo wabedo machiegni gi Nyasaye. (Gal. 5: 16) Kuom ranyisi, wawuo ane kuom Noa gi joode. Ne gidak e piny moping' gi mahundu kod anjawo. Kata kamano, ne ok gidonjore e timbe kod gombo mag joma nodak e ndalogi. Ang'o ma nokonyogi? Ne gike- to pachgi duto e migawo ma Jehova nomiyogi ma ne en gero yie, kano chiamo ma nonego gicham kod ma le ne dhi chamo, kaachiel gi nyiso ji kethruok ma ne biro. ‘Noa notimo duto ma Nyasaye nochike, kama- no notimo.’ (Cha. 6:22) Weche nobe- do nade? Noa gi joode duto notony ka ne oketh piny e kindeno.—Hib. 11:7. *w18.04 10 ¶8; 11 ¶11-12*

Tich Adek, Septemba 30

Abiro miyi teko mar loch e wi pinneruodhigi duto kod duong'gi nikech osemiyagi, kendo ng'at ma adwaro to amiyogi.—Luka 4:6.

Satan kod jochiendene tiyo gi sir-kande mag dhano, dinde mag miriambo, kod jolok ohala mondo 'giwuond piny mangima.' (Fwe. 12:9) Satan lando miriambo e wi Jehova kotiyo gi dinde mag miriambo. E wi mano, Jachien timo kinda ahinya mondo omi ji mang'eny wigi owil gi nying Nyasaye. (Yer. 23:26, 27) Nikech mano, ji mang'eny ma chunyi nikare ma paro ni gilamo Nyasaye osewuond mochako lamo jochiende. (1 Kor. 10:20; 2 Kor. 11:13-15) Satan bende lando miriambo kokalo kuom ohelni mopogore opogore. Kuom ranyisi, ohelni mopogore opogore wuondoga ji ni yo maber ma ng'ato nyalo bedogo mamor en manyo pesa kod mwandu modhu-ro. (Nge. 18:11) Joma oseyie gi miriambono tiyo ne "Mwandu" kar tiyo ne Nyasaye. (Mat. 6:24) Gikone, hera ma giherogo mwandu thung'o hera ma giherogo Nyasaye.—Mat. 13:22; 1 Joh. 2:15, 16. *w18.05 23-24 ¶6-7*

Tich Ang'wen, Oktoba 1

*Ywaguru kanyachiel gi joma ywak.
—Rumi 12:15.*

Ok wanyal somo chunyi ji kaka Jehova gi Yesu. Kata kamano, wanyalo temo matek mondo wang'e kaka jomoko winjo e chunyi kod gik ma gichando. (2 Kor. 11:29) Mopogore gi jopiny ma ok kech jomamoko, wan ok onego 'wang'i mana gik ma kelonwa ber wan wawegi, to wang'i bende gik ma kelo ber ne jomamoko.' (Fil. 2:4) Jodong-kanyakla e ma onego okech jomamoko ahinya-ahinya. Ging'eyo ni gibiro dwoko wach e nyim Jehova ka luwore gi kaka girito rombe ma Jehova oketo e lwetgi. (Hib. 13:17) Mondo jodong-kanyakla okony Jokristo

wetegi, nyaka gibed joma kecho ji. Ere kaka jodongo nyalo nyiso ni gikecho jomamoko? Jaduong'-kanyakla ma kecho ji kawo thuolone mondo obed kanyachiel gi owete gi nyimine. Openjogi penjo kae to ochikonegi ite adimba kohore mos. Mano en gima dwarore ahinya ka po ni Jakristo moro nigi wach ma chande to okia kaka doler wachno. (Nge. 20:5) Sama jaduung'-kanyakla kawo thuolone mondo obed kanyachiel gi Jokristo wetene, mano miyo gimedo genore, gimedo bedo osiepe, kendo gimedo herore. —Tich 20:37. *w19.03 17 ¶14-17*

Tich Abich, Oktoba 2

*Wach mowachi e ndalo mowinjore,
ket ka kit olembe mochwe gi dhahabu,
ei adita mochwe gi fedha.
—Nge. 25:11.*

Goyo erokamano inyalo pim gi chie-mo ma mit. Chie mo ma kamano bedo ma mit molooyo sama ji chame kanyachiel. E yo ma kamano, sama jomoko goyonwa erokamano nikech gik mabeyo ma watimo, wabedoga ma mor. Wan bende sama wagoyo ne jomoko erokamano, gibedo ma mor. Ng'at ma wagoyone erokamano fwenyo ni kinda ma notimo mondo okonywa ne ok odhi nono. Mano miyo osiep ma ni e kindwa kode medo bedo motegno. Weche ma wawacho sama wagoyo erokamano chal gi mich ma nengone tek mana kaka owach e ndiko ma kawuono. Parie kaka ber neno olemo molos gi dhahabu kae to oket e adita molos gi fedha! Mano gima lombo wang'! Inyalo winjo nade ka ng'ato omiyi mich ma kamano? Mano e kaka weche miwacho sama igoyo ne ng'ato erokamano chalo. Par ane wachni: Donge olemo molos gi dhahabu nyalo dak kuom kinde malach? E yo ma chalo ma kamano, sama igoyo ne ng'ato erokamano kitiyo gi weche mabeyo, obiro bedo ma mor kendo obiro paro weche go e ngimane te. *w19.02 15-16 ¶5-6*

Ngeso, Oktoba 3

Dhano osedoko machalo kodwa kong'eyo mabeyo gi maricho.

—*Cha. 3:22.*

Ka ne Adam gi Hawa ochamo olemo na nokwergi, ne ginyiso ayanga ni ne ok gihero Jehova kod chikene. Ne giyiero mondo gin giwegi e ma gi-pog ber gi rach. To koro parie gik ma ne gilalo: Osiep ma ne ni e kindgi gi Jehova nokethore; thuolo ma ne gin-go mar dak nyaka chieng' be nolal alala kamano; kendo ne girwako kothgi duto e richo kod tho. (Rumi 5: 12) Pim ane yiero ma Adam gi Hawa notimono kod yiero ma Ja-Ethiopia moro notimo ka ne Filipino oyalone wach maber. Ja-Ethiopiano nokawo mapek ahinya gima Jehova gi Yesu nosetimone mi nokawo okang' mar batiso mana gi kanyono. (Tich 8: 34-38) Mana kaka Ja-Ethiopiano, wan be sama wasingore ne Jehova ni wabi-ro timo dwache mi obatiswa, wanyiso ayanga ni wakawo mapek gik ma Jehova gi Yesu osetimonwa. Bende, wanyiso ni wahero Jehova kendo wan gadier ni en e ma en gi rati-ro mar ketonwa chike ma konyowa pogo ber gi rach. *w19.03 2 ¶1-2*

Jumapil, Oktoba 4

Abiro siko ka an ng'at matir!

—*Ayub 27:5, "NW."*

Wanyalo nyiso nade ni wamakore gi Jehova? En kuom here gi chunywa te kendo timo gik ma more kinde duto. E Muma, wach ma yudore e dho Hibrania ma ilokoga ni "makruok gi Jehova," seche moko itiyogo kiwuoyo kuom gima ok ong'ol, kata ma ok orem e yo moro amora. Kuom ranyisi, ka ne Jo-Israel golo ne Jehova misengni mag le, ne nyaka gibed le ma onge ng'ol moro amora. (Lawi 22:21, 22) Ne ok oyienegi golo le ma tiende otur, ma ite ochot, ma

wang'e otho, kata ma tuo. Jehova ne dwaro ni le ma gigolo obed le ma ngimane ber chuth. (Mal. 1:6-9) Ne ane ranyisi ma konyowa ng'eyo gimomiyo Jehova ok dwar ni wamiye gik morem. Sama wanyiewo gimoro kaka olemo kata buk, ok dwaher nyiewo olemo ma bath e otop kata buk ma iye moko opudhore. Wadwaro nyiewo gima ber chuth ma onge rem moro amora. Omiyo, hera ma waherogo Jehova kod makruok ma wamakorego kode ok onego obed morem kata matin. Nyaka wahere gi chunywa duto. *w19.02 3 ¶13*

Wuok Tich, Oktoba 5

Ahero chikni nadi! Apare e chunya pile ka pile.—Zab. 119:97.

Mondo warit chunywa, loro ne gik maricho kende ok oromo, to onego wayawe bende mondo gik mabeyo odonjee. E ndalo machon, joma ne rito rangeye ne lorogiga mondo jowasigu kik monjgi, kata kamano, nitie seche ma ne giyawogiga mondo joma ne kelo chiemo kod mwandu mamoko odonji. Ka ne ginyalo loro rangeye kinde te, kech ne nyalo nego joma nie dalano. E yo ma chalo kamano, wan be onego wayaw chunywa kinde ka kinde mondo pach Nyasaye odonjee. Muma oting'o pach Jehova, omiyo, sa asaya ma wasome, warwako pach Jehova mondo e ma ochik gik ma watimo kendo waparo. Wanyalo timo ang'o mondo somo Muma okonywa maber? Lamo dwarore ahinya mondo Jehova 'oyaw wang'wa mondo wane weche miwuoro' ma ni e Wachne. (Zab. 119:18) Dwarore bende ni wapar matut kuom gik ma wasomo. Sama walemo, wasomo Muma, kendo waparo matut kuom gik ma wasomo, Wach Nyasaye chopo e 'chunywa ma iye,' to mano miyo wachako hero pach Jehova.—Nge. 4:20-22. *w19.01 18 ¶14-15*

Tich Ariyo, Oktoba 6

Kinde duto wachiwuru ne Nyasaye misango mar pak.—Hib. 13:15.

Jehova ong'eyo ni wan gi nyalo mopogore opogore to chalwa bende opogore, omiyo, omor gi misango ma ng'ato ka ng'ato chiwone gi chunye duto. Par ane misengni mopogore opogore ma noyie mondo Jo-Israel ochiwne. Jo-Israel moko ne nyalo chiwo nyarombo kata diel. Ja-Israel modhier to ne nyalo chiwo 'akuche odugla ariyo kata akuche matindo ariyo.' To ka nyalone ne ni piny ma ok nonyal yudo akuche ariyo, Jehova noyiene mondo ochiw 'migawo achiel kuom apar mar efa mar mogo mayom.' (Lawi 5:7, 11) Nengo mogo ne ni piny, kata kamano, Jehova noyie gi misangono tek mana ni ne en "mogo mayom." Mano e paro ma Jehova Nyasachwa ma jang'wono pod nigo nyaka sani. Sama wachiwo paro e chokruok, ok ogen ni ng'ato ka ng'ato kuomwa nyaka wuo e yo mong'ith mana ka Apolo kata e yo molony kaka Paulo. (Tich 18:24; 19:8) Gima Jehova dwaro en ni wachiwo paro mabeyo ka luwore gi nyalowa. Donge iparo chi liel ma nogolo chiwo ma romo mana pesa ma mingli ariyo kende? Jehova ne mor kode gila nikech nochiwo gima ber mogik ka luwore gi nyalone.—Luka 21:1-4. *w19.01* 8-9 ¶13-5

Tich Adek, Oktoba 7

Ji duto nosin kodu nikech nyinga.—Mat. 10:22.

Nikech wan jolup Kristo, wang'eyo ni jopiny biro sin kodwa. Yesu nokoro ni jopuonjrene ne dhi yudo sand mager e ndalo mag giko. (Mat. 24:9; Joh. 15:20) Weche ma Isaya nokoro siemowa motelo ni jowasikwa ok bi chayowa achaya kae to giweyo gi kanyo, to gibiro tiyo gi gige lweny kata ligengni e kedo kodwa. Gige lwenygo oriwo miriambo ma giwacho kuomwa kod sand ma gisandowago. (Mat. 5:11) Je-

hova ok bi geng'o jowasikwa mondo kik ti gi gige lwenygo e kedo kodwa. (Efe. 6:12; Fwe. 12:17) Kata kamano, ok onego wabed maluor. Jehova nowacho ni 'onge gir lweny' ma jowasigu biro kedogo kodwa 'ma dinyal timowa *gimoro*.' (Isa. 54:17) Mana kaka ohinga motegno nyalo geng'owa sama kodh yamo mager chue, e kaka Jehova bende geng'owa kuom "jo mager." (Isa. 25:4, 5) Jowasikwa ok bi nyalo kelonwa hinyruok mosiko. (Isa. 65:17) Gikone giduto 'ginilal kendo ginitho.'—Isa. 41:11, 12. *w19.01* 6-7 ¶13-16

Tich Ang'wen, Oktoba 8

Kama roho mar Jehova nitie, ji bedo thuolo.—2 Kor. 3:17.

Rowere, ng'euru ni Jehova dwaro ni ji obed thuolo, to un bende nochueyou gi chuny mar dwaro bedo thuolo. Kata kamano, odwaro ni uti gi thuolo momiyou e yo maber mondo kik udonj e chandruok. Samoro iseneno joma neno ponografi, joma donjo e timbe mag terruok, joma donjo e tuke moko ma nyalo kelonegi tho, kata joma madho kong'o asasa kaachiel gi yedhe mamoko ma mero ji. En adier ni timo gigo nyalo miyo ginwang' mor, to morno en mana kuom kinde matin. Kata kamano, gigo kelonegi hinyruok maduong' ahinya. Kuom ranyisi, ginyalo yudo tuoche, ginyalo bedo misumba kong'o kod yedhe ma mero, kata ginyalo tho. (Gal. 6:7, 8) Joma timo timbego nyalo paro ni gin thuolo, to kare ok en kamano. (Tito 3:3) Koro par ane, gin ji adi ming'eyo ma osegayudo tuo moro *mana nikech* luwo puonj mag Muma? Nenore maler ni winjo Jehova e gima berie mogik kendo keto ji thuolo. (Zab. 19:7-11) E wi mano, sama itiyu gi thuolo ma omiyo e yo maber, tiende ni itimo gik moko ka iluwo chike kod puonj mag Nyasaye, mano miyo Nyasaye kod jonyuolni medo geni moloyo kendo gibiro miyi thuolo momedore.—Rumi 8:21. *w18.12* 22-23 ¶16-17

Tich Abich, Oktoba 9

*Dichwo nowe wuon gi min, mi no-
padre gi chiege: mi ginibedi ring-
ruok achiel.—Cha. 2:24.*

Richo ma Adam notimo nokelo lok-ruok moko. Achiel kuomgi ne en tho ma bende ne dhi donjo nyaka e kend. Wanyalo neno mano e weche ma jaote Paulo nondiko sama ne olero ni Jokristo ok ni e bwo Chike Musa. Nowacho ni kend rumo sama ng'ato otho, kendo ng'ama odong' ni thuolo donjo e kend gi ng'at machielo. (Rumi 7:1-3) Chike ma Nyasaye nomiyo Jo-Israel nowacho weche moko e wi kend. Chikego noyie ne Jo-Israel bedo jodoho, ma en tim ma nochakore chon kata ka ne Nyasaye pok omiyo Jo-Israel chikego. Kata kamano, doho ne oketne tong' moko mondo kik omi ji thuolo mar timo gik ma ok owinjore. Kuom ranyisi, ka Ja-Israel nokendo misumba kae to bang'e omedo dhako machielo, ne nyaka one ni odhi nyime siro chiege mokwongo e weche kaka chie-mo, lewni, kod nindruok. Nyasaye ne dwaro ni orit dhako mokwongono maber. (Wuok 21:9, 10) Kata obedo ni ok wan e bwo Chike Musa, chikego konyowa ng'eyo ni Jehova okawo kend mapek. Donge mano konyi mondo in bende ikaw kend mapek? *w18.12 10-11 ¶3, 5-6*

Ngeso, Oktoba 10

Ok unuyie kata ohulnu.—Hab. 1:5.

Bang' ka Habakuk nosenyiso Jehova gik moko duto ma ne chande, nyaka bed ni samoro nowuoro okang' ma Jehova ne dhi kawo. Nikech Jehova kecho jotichne kendo ong'eyo chandruok ma gikalee, ne ok odhawo ne Habakuk. Nong'eyo ni Habakuk ne ywak nikech gik malit ma nokalee. Jehova nonyiso Habakuk gik ma ne chiegni yudo oga-

nda Jo-Yahudi ma nosebalo. Nyalo bedo ni Habakuk e ng'at ma Jehova nokwongo nyiso ni gik maricho ma ne timorego ne chiegni rumo. Jehova nonyiso Habakuk ni ne ochiegni kawo okang'. Ne ochiegni kumo Jo-Yahudi ma ne timbegi richogo. Kuom wacho ni "e ndalou," Jehova ne wacho ni nodhi kumo Jo-Yahudigo ka Habakuk pod ngima, kata ka moko kuom joma nodak e ndalone ne pod nitie. Mano ok e dwoko ma Habakuk ne paro ni Jehova ne dhi miye. Be dibed ni mano e dwoko ma nowinjore kode bang' ywagore kamano? Dwoko ma Jehova nomiyo nonyiso ni chandruok ne dhi medore ne Jo-Juda duto. *w18.11 15 ¶7-8*

Jumapil, Oktoba 11

[Dwach Nyasaye] en ni mondo ji mopogore opogore duto onego ores kendo gibed gi ng'eyo malong'o chuth e wi adiera.—1 Tim. 2:4.

In-ga gi paro mane e wi ji mathoth mopogore opogore ma pok opuonjore adiera? Kata obedo ni jaote Paulo ne dhiga e sunagoke komanyo joma noseng'eyo Nyasaye e okang' moro, ne ok omany mana Jo-Yahudi kende. Kuom ranyisi, ka ne Paulo odhi gi Barnaba e wuodhe mokwongo mar misonari, Jo-Likonia nochako nenogi kaka nyisechegi ma ne gilamo ma nong'ere kaka Zeu kod Hames. Be Paulo gi Barnaba notiyo gi thuolono mondo gimed yudo huma? Be ne gidhi neno mano kaka thuolo maber ahinya mar bedo ma mor bang' yudo akwede e taonde ariyo ma ne giselendee ka pok gibiro kanyo? Be dibed ni ne giparo ni huma ma ne gidhi yudono ne dhi miyo wach maber omed landore? Ooyo! Ne gidagi ma giyiecho lepgi kendo ne gidonjo mapiyo e i ogandano ka gikok niya: "Yaye, ang'o momiyo utimo gigi? Wan bende wan mana dhano ma nigi nyawo kaka un."—Tich 14:8-15. *w18.09 5 ¶8-9*

Wuok Tich, Oktoba 12

Koso ok ung'eyo ni joma ok kare ok noyud pok e Pinyruodh Nyasaye? . . . To mano e kaka moko kuomu ne chal. To koro oselwoku maler; . . . bende, osekwanu kaka joma kare.—1 Kor. 6:9, 11.

Mondo warwak adiera kendo wadag ka luwore gi chike mag Muma, nyaka waikre loko pachwa kod timbewa. Ne ane gima jaote Petro nondiko e wachno: “Kaka nyithindo ma luwo kaka ichikogi, weuru bedo joma inyuaso ka lowo ka luwore gi gombo ma ne un-go chon e kinde ma ne pod ukia, to . . . beduru joma ler e timbeu duto.” (1 Pet. 1:14, 15) Joma nodak Korintho ma ne en taon mopong' gi anjawa ne nyaka tim lokruoge madongo e kit ngimagi mondo ging'iew adiera. E kindegi bende, jomoko oseweyo timbe ma ok mor Nyasaye mondo ging'iew adiera. Petro noparo ne Jokristo ma nodak e ndalome niya: “Ndalo mosekadho ne oromou timo dware mar ogendni kane udonjo e timbe mag wang'-teko, owruok gi gombo, metho mokalo tong', nyasi mochochni gi koko mokalo tong' kod mer, metho ma ji piemie kod lamo mag sanamu, ma en gima chik okwero.”—1 Pet. 4:3. *w18.11* 6-7 ¶13

Tich Ariyo, Oktoba 13

Ji duto ma chunyi ne ni kare ne ngima mochwere norwako yie.

—Tich 13:48.

Ere kaka wanyalo fwenyo joma 'chunyi ni kare ne ngima mochwere'? Mana kaka e kinde Jokristo mokwongo, yo ma yot mar fwenyogi en mana ka walendonegi. Omiyo, onego watim mana kaka Yesu nonyiso jopuonjrene niya: “E taon kata e gweng' moro amora mudonjoe, manyuru ng'at mowinjore.” (Mat. 10:11) Ok wagen ni joma wigi tek, joma

ok ohero weche Nyasaye, kod joma wuondore biro rwako wach ma walandu. Wamanyo mana joma obolare kendo ma nigi riyo mar ng'eyo adiera. Wanyalo manyo joma kama-go mana kaka Yesu ne nyalo manyo bao mowinjore ne loso kombe, dhoudi, kod gik mamoko. Bang' yudo bao mowinjore, notiyo gi gige tich kod lony ma ne en-go e loso gima nodwaro. Wan be onego watim mana kama-no sama watemo konyo joma chunyi ni kare mondo obed jopuonjre Yesu.—Mat. 28:19, 20. *w18.10* 12 ¶3-4

Tich Adek, Oktoba 14

Filipo ne odhi e taon mar Samaria mi nochako yalonegi wach Kristo.

—Tich 8:5.

Filipo ma ne en jaland-injili e kinde Jokristo mokwongo noketonwa ranyisi maber ahinya. Noketo pache duto e tij lendo kata mana e seche ma weche nolokorene. Akwede mager notuk Jerusalem bang' ka nose-neg Stefano. Gigo ne otimore e kinde ma Filipo e ka noa chako migawo manyien. (Tich 6:1-6) Kata kamano, ka ne jolup Kristo okere e gwenge mamoko, Filipo ne ok oling' aling'a ni koro weche oseketore. Ne odhi lendo Samaria ma ne en taon ma pok nolendie ahinya chop kindeno. (Mat. 10:5; Tich 8:1) Nikech Filipo noikore dhi kamoro amora ma roho mar Nyasaye ne otaye mondo odhiye, Jehova notiyo kode ahinya e chako tij lendo e alwora moko ma pok nolendee. Nyaka bed ni Jo-Samaria ne mor kode nikech nowuoyo kodgi maber kata obedo ni thoth Jo-Yahudi ne ochayogi. Mano e momiyo ogandano duto ne owinje “gi chunyi achiel!” (Tich 8:6-8) Filipo noketo pache duto e tij lendo, kendo mano nomiyo Jehova oguedhe ahinya kaachiel gi jooode.—Tich 21:8, 9. *w18.10* 30 ¶14-16

Tich Ang'wen, Oktoba 15

*Wadewreuru mondo wajiw
hera kod timbe mabeyo.*

—Hib. 10:24.

Kinde moro ka ne Yesu ni e alwora mar Dekapoli, ji nokelone “ng’at moro ma ite odino kendo ma ok ne nyal wuoyo maler.” (Mar. 7:31-35) Ne ok ochange e nyim oganda, kar mano, “notero ng’atno tenge.” Nichek ang’o? Samoro ng’atno ne wiye kuot kama ji ng’enyie. Nyalo bedo ni Yesu nofwenyo mano e momiyo notero ng’atno tenge e ka ochange. En adier ni wan ok wanyal chango ji. Kata kamano, onego wadew kaka Jokristo wetewa winjo e chunyi kaachiel gi paro ma gin-go. Yesu nong’eyo kaka ng’at ma ite nodinono ne winjo, to mano nomiyo ochange e yo maber. E yo ma kamano, wan be onego wadew *joma oti kod joma ong’ol*. Gima duong’ ma kanyakla mar Jokristo ong’erego en hera to ok tije ma gitimo kende. (Joh. 13: 34, 35) Herano miyo wachiwore konyo joma oti kod joma ong’ol mondo gibi e chokruok mag kanyakla kendo gidhi e tij lando wach maber. Gitimo kamano kata bed ni gitime e okang’ moro matin.—Mat. 13:23. *w18.09 29-30 ¶7-8*

Tich Abich, Oktoba 16

*Ng’ato ka ng’ato kuomwa mondo
otim gik ma moro nyawadgi,
ma konye kendo ma gere.*

—Rumi 15:2.

Jehova gi Wuode ohero Jokristo duto. (Gal. 2:20) Wan bende wahero Jokristo wetewa ahinya. Dwaher ni wasik ka wang’won kodgi. Mondo watim kamano kendo waduog chunyi, “waluwuru gik ma loso kuwe kod gik ma gerowa waduto.” (Rumi 14:19) Warito gi siso ahi-

nya kinde ma wabiro dak e Paradi-so ka koro onge gimoro amora ma chando chunywa! E kindeno, tuoche, lwenje, tho, sand, chandruok mag dak, kod gik ma nyoso chunyi ok nobedie ngang’. Ka loch Kristo mar higni aluf achiel oserumo, dhano biro bedo joma kare chuth. Kae to joma omwomo tem mogik biro yudo “duong’ mar bedo nyithind Nyasaye” e piny ka. (Rumi 8: 21) Kuom mano, wadhiuru nyime hero Jokristo wetewa kendo jiwogi mondo wabi wayud guethgo kanyachiel kodgi. *w18.09 14-15 ¶10; 16 ¶18*

Ngeso, Oktoba 17

*Ahero chikni nadi! Apare e chunya
pile ka pile.—Zab. 119:97.*

Puonjruok Wach Nyasaye ok en aena somo awiye-awiye kata kiewo dwoko mag penjo ma ni e buk. Sama wapuonjore, onego wanon gik ma weche ma wapuonjorego konyowa ng’eyo e wi Jehova, yorene, kod pache. Onego watem fwenyo *gimomiyo* Nyasaye nyisowa ni watim gimoro to okwerowa machielo. Bende, onego watem neno kuonde monego watimie lokruok e timbewa kod pachwa. Kata obedo ni seche moko ok wanyal timo gigo duto e puonjruok ka puonjruok, wanyalo yudo ber mathoth ka watiyo gi nus thuolo ma wayango ne puonjruok e paro matut kuom gik ma wapuonjore. (1 Tim. 4:15) Sama waparoga matut kuom Wach Nyasaye, wayudo thuolo mar ‘ngeyo gadier’ ni yo ma Jehova nenogo gik moko e ma ni kare. Wachako neno gik moko mana kaka onenogi, kendo warwako pache. ‘Pachwa bedo manyien,’ kendo wachako neno gik moko e yo manyien. (Rumi 12:2) Mosmos, wachako bedo gi paro ma chal gi mar Jehova. *w18.11 24 ¶5-6*

Jumapil, Oktoba 18

Wan jotich ma tiyo kanyachiel gi Nyasaye.—1 Kor. 3:9.

E kinde Jokristo mokwongo, Paulo nowacho ni en kaachiel gi Jokristo wetene ne gin “jotich ma tiyo kanyachiel gi Nyasaye” nikech migawo ma ne gin-go mar pidho adiera mag Pinyruoth e chuny ji kendo olonegi pi. (1 Kor. 3:6) E kindegi, wan be wanyalo bedo “jotich ma tiyo kanyachiel gi Nyasaye” kuom tiyo gi thuolowa, mwanduwa, kod tekrewa e siro tij lendo. To mano doko thuolo ma jaber! Tiyo gi thuolowa kod tekowa e tij lendo kendo konyo ji obed jopuonjre kelo mor mogundho. Joma osetayo jopuonjre ma timo dongruok ong’eyo mano maber. Wabedoga ma mor si-dang’ sama waneno ka jopuonjre Muma rwako adiera, yiegi medore, giloko kit ngimagi, kendo gichako nyiso jomamoko gik ma gipuonjore. Yesu bende nobedo ma mor ka ne ji 70 ma nooro e tij lendo “noduogo gi mor” nikech nyak ma ne giyudo.—Luka 10:17-21. *w18.08 20 ¶11-12*

Wuok Tich, Oktoba 19

*Ng’a mageno chunye
owuon ofuwo.
—Nge. 28:26.*

Ka po ni wageno riekowa kod lony ma wan-go e yo mokalo tong’. Wanyalo chako neno ni wanyalo ng’ado ang’ada paro e wi wach moro kata ka ok wanono weche duto. Gima nyalo monowa nono weche e yo mowinjore en ka nitie owadwa kata nyaminwa moro e kanyakla ma ok wawinjregu ahinya. Ka waketo pachwa mana kuom gik ma ok wawinjree kode, yot ahinya mondo wasik ka wachich achi-

cha kode. Nikech mano, sa asaya ma wawinjo gimoro marach kuome, wayie gi wachno mapiyo. Puonj mane ma wayudo kanyo? Bedo gi paro ma ok owinjore kuom owetewa gi nyiminewa nyalo miyo wang’ad paro marach kuomgi kata ka pok wang’eyo weche duto. (1 Tim. 6:4, 5) Achiel kuom gik ma nyalo konyowa geng’o chandruok ma kamano en kedo matek mondo kik wabed gi nyiego e chunywa. Onego wang’e ni wan gi ting’ mar hero owetewa kendo weyonegi kethogi gi chuny man thuolo.—Kol 3:12-14. *w18.08 6 ¶15; 7 ¶18*

Tich Ariyo, Oktoba 20

*Jehova . . . e wuon polo duto . . . ,
bende en e wuon piny gi gik moko
duto manie iye.—Rap. 10:14, “NW.”*

Nikech dhano bende ni e piny, giduto gin mag Jehova. (Zab. 100:3; Fwe. 4:11) Kata kamano, kuom higni duto, Jehova osebedoga gi joma oyiero mondo obed joge. Kuom ranynisi, Zaburi 135 luongo Jo-Israel ma ne gin jotich Jehova ni “mwandune moyier.” (Zab. 135:4) E wi mano, bug janabi Hosea nokoro ni jomamoko ma ok gin Jo-Israel bende ne dhi bedo jo Jehova. (Hos. 2:23) Weche ma ne Hosea okorogo nochopo ka ne Jehova ochako rwako joma a e ogendni mamoko mondo gin bende giyud thuolo mar dhi locho gi Kristo. (Tich 10:45; Rumi 9:23-26) ‘Oganda malerno’ bedo jo Jehova e yo makende ahinya nikech owalgi gi roho maler, kendo gibiro yudo ngima e polo. (1 Pet. 2:9, 10) To nade Jokristo mathoth e kindewagi ma nigi geno mar dak nyaka chieng’ e piny ka? Gin bende Jehova luongogi ni ‘joge moyiedho.’—Isa. 65:22. *w18.07 22 ¶1-2*

Tich Adek, Oktoba 21

Sikuru ka un gi paroni kuomu, ma e paro ma bende ne ni kuom Kristo Yesu. . . . Noweyo duto ma ne en-go kendo nokawo kit misumba.

—*Fil. 2:5, 7.*

Kristo ne oketonwa ranyisi maber chuth ma nyiso kaka Jokristo madier nyalo bedo jochiwo. (Mat. 20:28) Ng'ato ka ng'ato kuomwa onego openjre kama: 'Be anyalo medo luwo ranyisi mar Yesu e okang' ma malo moloyo kaka atimo sani?' (1 Pet. 2:21) Jehova nyalo yie kodwa ka waluwo ranyisi mare kod mar Kristo, ka waketo dwaro mag jomoko obed mokwongo ne mekwa, kod ka wamanyo yore ma wanyalo konyogo ji. E ngero ma ne Yesu ogoyo e wi Ja-Samaria ma nokonyo Ja-Yahudi, nonyiso maler ni onego watim duto ma wanyalo e konyo jomamoko, moriwo nyaka joma kit ngimagi opogore gi marwa. (Luka 10:29-37) Be iparo penjo ma Ja-Yahudi moro nopenjo Yesu ma ne omiyo Yesu ogoyo ngerono? Nopenje niya: "Wadwa en ng'a?" Dwoko ma Yesu nochiwo nyiso maler ni ka wadwaro ni Nyasaye oyie kodwa, nyaka waikre konyo jomamoko mana kaka Ja-Samariano notimo. *w18.08 19 ¶5-6*

Tich Ang'wen, Oktoba 22

[Malaika nowacho] ne nyakono kama: "Misawa, in ng'at moguedh ahinya, Jehova ni kodii."

—*Luka 1:28.*

Be Jehova nodhi nyime nyiso Maria ni nomor kode nikech norito Wuode e yo maber? Ee, notimo kamano. Nyasaye noyie mondo weche Maria kod gik ma notimo ondik e Muma. Nenore ni Maria ne ok oyudo thuolo mar wuotho gi Yesu kuom higni adek gi nus ma Yesu notiyogo tij lendo. Samoro nikech Maria

ne en chi liel, ne chuno ni odong' Nazareth. Kata obedo ni ne ok oyudo thuolo mar timo gik mang'eny gi Yesu, ne entie chieng' ma ne Yesu thoe. (Joh. 19:26) Bang'e, Maria ne ni Jerusalem gi jopuonjre mamoko ka ne odiechieng Pentekost chiegni chopo mondo omigi roho maler. (Tich 1:13, 14) Nenore ni en be nowale gi roho maler sama niwalo jomamoko ma ne gin-go. Ka en kamano, mano nyiso ni ne omiye thuolo mar dhi dak gi Yesu e polo nyaka chieng'. To mano kaka Jehova ne oguedho Maria nikech tich maber ma ne oti-mo! *w18.07 9-10 ¶11, 14*

Tich Abich, Oktoba 23

Timuru gik moko duto ne duong' mar Nyasaye.—1 Kor. 10:31.

Ka ne Yesu yalo e piny ka, ne ochiwo puonj moko madongo ma ne nyalo konyo jopuonjrene mondo gifweny rach kata ber ma timbegi ne nyalo kelo. Kuom ranyisi, ne opuonjogi ni mirima nyalo miyo ng'ato ohiny wadgi, kendo gombo maricho nyalo miyo ng'ato odonj e tim teruok. (Mat. 5:21, 22, 27, 28) Mondo wabed gi chuny ma otieg maber, onego wayie puonj mag Nyasaye otawa mondo watim gik ma miyo Nyasaye duong'. Nitie weche moko ma Jokristo nyalo timoe yiero mopogore opogore kata obedo ni giduto gisetiego chunyi mar pogo ber gi rach. Kuom ranyisi, ne ane wach kong'o. Muma ok okwero madho kong'o matin. Kata kamano, okwero wach madho kong'o asasa kod mer. (Nge. 20:1; 1 Tim. 3:8) Be mano nyiso ni onge weche momedore ma Jakristo onego onon tek mana ni ok omadho kong'o mang'eny? Ooyo. Kata obedo ni en chunye ok chande, pod dwarore ni odew chuny jomamoko. *w18.06 18 ¶10-11*

Ngeso, Oktoba 24

Tang'uru gi thowi mar Jo-Farisai kod thowi mar Herode.—Mar. 8:15.

Yesu nojiwo jopuonjrene ni gitang' ahinya gi puonj ma Jo-Farisai, Jo-Sadukai, kod jolup Herode ne puonjo. (Mat. 16:6, 12) Ne onyiso jopuonjrene wechego mana bang' ndalo machuok nyaka ne Jo-Galili tem kete ruoth. Kinde mang'eny ka osenywand din gi siasa, tulo nyaka bedie. Yesu nonyiso jopuonjrene ni nyaka gitem matek mondo kik giriw weche siasa lwedo. Mano e mo-miyo jodong jodolo gi Jo-Farisai ne dwaro ni oneg Yesu. Ne ginene kaka ng'ama ne dwaro mayogi telo. Ne giwacho e kindgi niya: "Ka waweye kamae, to ji duto biro keto yie kuome, kendo Jo-Rumi nobi mi ginikaw karwa kod ogandawa." (Joh. 11:48) Omiyo, Kayafa jadolo maduong' e ma ne otelo ne joma ne chano nek Yesu.—Joh. 11:49-53; 18:14. *w18.06* 6-7 ¶12-13

Jumapil, Oktoba 25

Herau mondo obed ma onge wuondruok.—Rumi 12:9.

Obadho ma Satan tiyogo e yo maber en miyo ji obed gi siso mar tudore gi jochiende. E kindegi, Satan timo kamano kokalo kuom dinde mag miriambo kod yore mag manyo mor. Sinema, tuke mag vidio kod yore mamoko mag manyo mor miyo ji neno ni tudruok gi jochiende en gima kelo mor. Ere kaka wanyalo tang' ne obadhono? Kik wapar ni riwruok mar oganda Jehova biro ketonwa list ma rabora ma kwano yore mabeyo kod maricho mag manyo mor. Ng'ato ka ng'ato kuomwa nyaka tieg chunye mar pogo ber gi rach kotiyo gi chike makare mag Nyasaye. (Hib. 5:14) Kata kamano, wabiro timo yiero makare ka walu-

wo kaka jaote Paulo nowacho. Onego wapenjre niya: 'Be yore mag manyo mor ma ayiero nyiso ni an gi tim wuondruok? Kapo ni jopuonjrena mag Muma kod joma adok limo oneno kit mor ma ayiero, be gibiro nena ka ng'at ma timo gik ma opuonjo?' Ka gik ma wawacho chal gi gik ma watimo, ok yot mondo wadonje e obadho mar Satan.—1 Joh. 3:18. *w18.05* 25-26 ¶13

Wuok Tich, Oktoba 26

Gima chunya gombo kod kwayo ma akwayonegigo Nyasaye, en ni mondo giyud warruok.—Rumi 10:1.

Wanyalo luwo nade ranyisi mar Paulo? Mokwongo, nyaka watem matek mondo wasik ka wan gi gombo mar manyo ng'ato ang'ata ma nyalo bedo ni 'chunye ni kare ne ngima mochwere.' Mar ariyo, wasayo Jehova e lamo mondo oyaw chuny joma gombo winjo wach. (Tich 13:48; 16:14) Silvana, ma osebedo painia kuom higni ma dirom 30 wacho niya: "Ka pok adonjo e ot monego alendee, akwayoga Jehova mondo okonya abed gi paro mowinjore." Bende wakwayoga Nyasaye oor malaike otawa mondo wayud joma nigiri niyo mar winjo wach maber. (Mat. 10:11-13; Fwe. 14:6) Robert, mosebedo painia kuom higni mokalo 30 wacho niya: "Tiyo kanyachiel gi malaike ma ong'eyo gik ma timore e ngima weg udi ma wadhi lendonegi en gima morowa ahinya." Mar adek, watemo mondo wane gimoro maber kuom ji. Carl, ma en jaduong'-kanyakla ma ne obatis higni mokalo 50 wacho niya: "Ang'iyoga gik matindo tindo ma nyiso ni ng'ato oikore winjo wach, kaka buonjo, neno e yo mamuol, kata penjo moro mowuok e chunye." Mana kaka Paulo, wan bende wanyalo dhi nyime nyago olemo ka wanano. *w18.05* 15-16 ¶13, 15

Tich Ariyo, Oktoba 27

Wadewreuru . . . , wajiwreuru, to moloyo sama uneno ni chieng'no medo sudo machiegni.

—Hib. 10:24, 25.

Winjo ni joma ne wakonyo mong'eyo adiera pod dhi nyime wuotho e adiera en gima nyalo jiwowa mana kaka nojiwo jaote Johana. Nondiko niya: “Onge gima duong’ ma dimi abed gi mor ma loyo wachni: ni asik ka awinjo ni nyithinda dhi nyime wuotho e adiera.” (3 Joh. 4) Jopainia mathoth bedoga ma mor neno ka joma ne gipujono adiera higni mang’eny mosekalo pod dhi nyime tiyo ne Jehova kendo moko kuomgi bende gin jopainia. Paro ne painia ma chunye onyosore gik mabeyo mosetimo nyalo jiwe ahinya. Jorit-alwora mang’eny gi mondegi wacho kaka barupe machuok ma owe te gi nyimine ndiko ka goyonegigo erokamano bang’ limo kanyakla en gima jiwogi. E yo ma kamano, jodong-kanyakla, jomisonari, jopainia, kod jo Bethel bende bedo ma mor sama wandikonegi barupe ma jiwogi. *w18.04 23 ¶14-15*

Tich Adek, Oktoba 28

[Ruoth kik] omed mon kuome owuon, ma diwit chunye.

—Rap. 17:17.

Solomon ne ok oluwo chikno kendo bang’e nokendo mon 700. Bang’e nomedo nyiri mamoko 300. (1 Ru. 11:3) Thoth mondego ne ok gin nyi Israel kendo ne gilamo nyiseche manono. Omiyo, kanyo bende Solomon ne ok oluwo chik Jehova ma ne kwero ni ng’ato kik kend mon ma wuok e ogendni mamoko. (Rap. 7:3, 4) Kaka Solomon ne medo weyo luwo chike Jehova, e kaka nome do timo richo madongo moloyo. Nogero altar ne nyasaye ma dhako ma

niluongo ni Ashtoreth kod machielo ma niluongo ni Kemosh. Kanyo e kama nochako lamoe nyiseche manono gi mondenego. Gima lit en ni nogero altargo e wi got momanyore tir gi Jerusalem kama ne osegeroe hekalu mar Jehova! (1 Ru. 11:5-8; 2 Ru. 23:13) Samoro pache moro ne wuonde ni Jehova ne dhi yie ayiea kode, tek mana ni odhi nyime golo misengni. Gima ber en ni Jehova neno richo duto ma ji timo. *w18.07 18-19 ¶7-9*

Tich Ang’wen, Oktoba 29

Ting’uru okumba malach mar yie, ma biro miyo ubed gi nyalo mar nego aserni duto ma kakni gi mach moa kuom Ng’at Marach.—Efe. 6:16.

Moko kuom ‘aserni ma kakni ka mach’ ma Satan tiyogo en wacho miriambo ni Jehova ok dewi kendo ok oheri. Ida ma jahigni 19 osebedo ka neno ni en ng’at manono. Owacho kama: “Kinde mang’eny anenoga ni Jehova ok ni machiegni koda kendo ok odwar bedo osiepna.” Ere kaka osebedo ka onyagore gi wachno? Owacho niya: “Dhi e chokruoge osejiwo yie mara ahinya. Chon nabedoga abeda e chokruok ma ok achiw paro nikech naneno ni onge ng’ato ang’ata ma ne dwa winjo gima awacho. Sani aiko chokruok maber kendo atemo chiwo paro diriyo kata didek.” Gima notimore e ngima Ida nyiso adiera moro maduong’: Okumba mar jalweny ne olos e yo ma ok nyal mede mondo obed maduong’ kata duoke obed matin, okumbawa mar yie to nyalo dok chien kata nyalo bedo motegno. Wan e ma nyaka watim yiero. (Mat. 14:31; 2 The. 1:3) To mano kaka en gima dwarore ni wager yie marwa! *w18.05 29-30 ¶12-14*

Tich Abich, Oktoba 30

En ang'o ma nyaka atim mondo oresa?—Tich 16:30.

Jarit jelano noloko chunye mokaywo ni mondo okonye mana *bang'* ka piny oseyiengni. (Tich 16:25-34) E yo machalo kamano, moko kuom joma pok ne orwakoga adiera nyalo loko chunyi ma giyie puonjore Muma mana *bang'* ka giseyudo masira moro e ngimagi. Nyalo bedo ni gilalo tich ma ne gigeno. Jomoko bende chunyi nyalo nyosore ka ofweny ni gin gi tuwo moro marach kata samoro wedegi kata osiepegi ma ne gigeno ahinya otho. Jomoko ma chunyi onyosore nyalo chako penjore penjo moko ma otudore gi ngima dhano ma samoro ne ok gipenj ka weche ne dhinegi maber. Ginyalo kata penjore kama, 'Ang'o monego atim mondo oresa?' Sama waromo kodgi, mano e kinde ma ginyalo hango winjoe wach ma miyogi geno e ngimagi. Omiyo, ka wadhi nyime makore motegno gi tijwa mar lendo, wabiro tiyo maber gi thuolo moro amora ma wayudo e jiwo ji sa ma giikore mar winjowa.—Isa. 61:1. *w18.05 19-20 ¶10-12*

Ngeso, Oktoba 31

Roho mar Jehova ni kuoma nikech nowira mondo aland wach maber. —Luka 4:18.

Satan ma en nyasach pinyini ose-dino pach ji mang'eny e ndalowagi kotiyogi weche din, ohala, kod loje mag pinyini. (2 Kor. 4:4) Wan gi thuolo maber mar luwo ranyisi mar Yesu e konyo ji ong'e Jehova kendo gitine nikech en Nyasaye ma keto ji thuolo. (Mat. 28:19, 20) Timo mano ok yot nikech nitie pek mang'eny. Nitie pinje moko ma ji ok dwar winjo wach maber to nitie moko ma ji ger ahinya. Penjo ma ng'ato ka ng'ato kuom-

wa onego openjre en niya: 'Be anyalo tiyo gi thuolona mondo amed siro tij Pinyruoth e okang' momedore?' En gima jiwowa ahinya neno kaka owe-te gi nyimine mang'eny osefwenyo ni tij lendo onego otim mapiyo, to mano osemyo giketo ngimagi obed mayot mondo gitine ne Nyasaye gi thuologi duto. (1 Kor. 9:19, 23) Moko kuomgi lendo e alwora ma gidakie ka moko to dhi lendo e alwora ma jolendo dwaroree ahinya. To mano doko yo maber mar tiyo gi thuolo ma wango mar tiyo ne Jehova!—Zab. 110:3. *w18.04 11-12 ¶13-14*

Jumapil, Novemba 1

Ng'at ma chamo makateni biro dak nyaka chieng'.—Joh. 6:58.

Sama watiyo ne Jehova, wan gi geno mar yudo gik ma Adam gi Hawa nolalo, moriwo nyaka thuolo mar dak nyaka chieng'. Adam gi Hawa ne ok odhi nyime tiyo ne Jehova nikech ne ok gitimo kinda mondo gihere matut. Kata kamano, Jehova pod noyienegi mondo gidag aming'a, ginyuol nyithindo, kendo giyier giwegi chike ma gidwaro tiyogo e pidho nyithindgi. Mapiyo nono, nonenore maler ni yiero ma Adam gi Hawa notimo ne en aena fuwo lilo. Wuodgi makayo nonego owadgi, kendo mosmos timbe mahundu nokwako oganda dhano duto, mi koro ji nochako timo mana gik ma konyogi giwegi ma ok gidewo jomamoko. (Cha. 4:8; 6:11-13) Kata kamano, Jehova noketo chenro mar reso nyithind Adam gi Hawa duto ma ne dwaro tiyone. (Joh. 6:38-40, 57) Sama imedo puonjori kaka Jehova hore kod kaka ohero ji, mano biro miyo imed here. Hera ma kamano biro miyo kik itim gima Adam gi Hawa notimo, to kar mano ichiw ngimani ne Jehova. *w19.03 2-3 ¶3; 4 ¶9*

Wuok Tich, Novemba 2

Uduto beduru . . . ka ukechoru.

—1 Pet. 3:8.

Mondo inyis ni ikecho ji, tem ng'eyo pek ma joodu kod Jokristo wete-ni romogo. Nyis ni idewo rowere ma ni e kanyaklau, jomoti, joma tuore, kod joma wedegi kata osiepegi otho. Penjgi kaka ngima dhi kodgi. Chik iti maber sama giwuoyo kodi. Konygi mondo gine ni in bende iwinjo malit nikech chandruok ma omakogi. Chiwri konyogi e yo moro amora minyalo. Ka watimo kamano, wanyiso ni waherogi gadier. (1 Joh. 3: 18) Dwarore ni waikre tiyo gi yore mopogore opogore sama watemo konyo jomamoko. Nikech ang'o? En nikech ji opogore e yo ma ginyagorego gi chandruok ma giyudo. Jomoko niga thuolo wacho gik ma chandogi; moko to dikorega. Omiyo, kata obedo ni wagombo konyo ji, onego watang' kik wapenjgi penjo moko ma nyalo kuodo wigi kata miyo gipar ni wachayogi. (1 The. 4:11) To kata ka giyawonwa chunyi mi gipimonwa weche te, pod wanyalo neno kuonde moko ma wanie gi paro mopogore kodgi. Kata ka en kamano, gima onego wang'e en ni mano e kaka giwinjo e chunyi. Kuom mano, ber ka wachiko achika itwa maber, kar wuoyo mang'eny.—Mat. 7:1; Jak. 1:19. *w19.03 17-19 ¶18-19*

Tich Ariyo, Novemba 3

Naluor ahinya.—Neh. 2:2.

Di bed ni iwinjoga kiluor sama ile-ro adiera e nyim ji? Par ane Nehemia. Ne otiyo e od ruoth moro ma nigiteko ahinya. Nehemia nokuyo nikech nowinjo ni ohinga mag Jerusalem kod rangeyene ne okethore. (Neh. 1:1-4) Par ane kaka nyaka bed ni adundone ne oguecho matek ka ne ruoth okwaye mondo onyise gimomiyo ne okuyo! Nehemia nolemo gi-

kanyono kae to ochiwo dwoko. Ruoth nowinjo kwayone mi ruoth notimo mathoth mondo okony jotich Nyasaye. (Neh. 2:1-8) Par ane Jona bende. Ka ne Jehova oore mondo odhi onyis Jo-Nineve kum ma ne dhi yudogi, luoro nomake mi oidho yie mocho-mo kumoro nono. (Jona 1:1-3) Kata kamano, Jehova nokonye ma gikone ne otimo migawono. To weche ma ne owacho noreso ngima Jo-Nineve. (Jona 3:5-10) Ranyisi mar Nehemia puonjowa ni sama waluor, ber lemo ka pok wachiwo dwoko. To ranyisi mar Jona puonjowa ni Jehova oikore konyowa mondo watine kata bed ni gik ma kelonwa luoro dongo ma romo nade. *w19.01 11 ¶12*

Tich Adek, Novemba 4

Onge ng'at moseweyo ode [kata jodgi] nikech an kendo nikech wach maber, ma ok bi yudo nyadi 100 momedore gie ndalogi . . . kendo e ndalo ma biro, ngima mochwere.
—Mar. 10:29, 30.

Ka wayiero dak ka luwore gi puonj mag Muma, tudruok ma ni e kindwa gi osiepewa kod wedewa nyalo lokore. Nikech ang'o? Yesu nokwayo Jehova kama e wi jopuonjrene: “Pwodhgi gibed maler kokalo kuom adiera; wachni en adiera.” (Joh. 17:17) Wach motigo e ndikono ni “pwodhgi” inyalo lok bende ni “ketgi mabor gi.” Sama warwako adiera e ngimawa, iketowa mabor gi piny nikech koro piny ok chikwa. Jopiny neno ni wapogore kodgi nikech puonj ma tayowa opogore gi maggi. Wan waluwo puonj mag Muma. Kata obedo ni ok wadwa kelo ywaruok, joodwa moko kod osiepewa nyalo ringowa kata ginyalo kwe-dowa. Mano ok bwogwa. Yesu nowa-cho niya: “Wasik ng'ato nobed joode owuon.” (Mat. 10:36) Bende, nosingo ni gueth ma ng'ato yudo thoth moloyo nengo ma ng'ato chulo mondo oyud adiera. *w18.11 6 ¶11*

Tich Ang'wen, Novemba 5

Kanyakla duto mag ji moa e ogendni mamoko [duokonegi erokamano].—Rumi 16:4.

Jaote Paulo nogeno Jokristo wete-ne kendo nonyiso mano e yo ma nowuoyogo kuomgi. Ne ogoyoga erokamano ne Nyasaye sama olemo ka en kende kuom miye owete gi nyiminego. Bende ka nondikonegi, nonyisoga ni nomor kodgi. E Jo-Rumi 16:1-15, Paulo noluongo Jokristo 27 gi nyingegi. Paulo nowacho achiel kachiel ni Priska gi Akwila 'noikore kata mana thone,' kendo ni Fibi 'nosekonyo ji mang'eny' moriwo nyaka Paulo owuon. Nopwoyo Jokristogo nikech kinda ma ne gin-go. (Rumi 16:1-15) Paulo nong'eyo maber ni Jokristo wetene ne gin dhano morem, kata kamano, nowuoyo mana e wi kido mabeyo ma ne gin-go. Parie kaka owete gi nyiminego nobedo ma mor ka ne giwinjo ka isomo ne kanyakla barua ma Paulo nondikonegi! Nyalo bedo ni mano nomiyo osiep ma ne ni e kind Paulo gi Jokristogo omedo bedo motegno. Be inyisoga ni imor gi gik mabeyo ma jokanyaklau wacho kata timo? *w19.02 16 ¶8-9*

Tich Abich, Novemba 6

*Abiro siko ka an ng'at matir!
—Ayub 27:5, "NW."*

Be nyaka wabed joma onge richo kata matin e ka wamakre gi Jehova? Ooyo, wabothga e yore mathoth. Ok onego waluor nikech Jehova ok ket pache mana kuom ketho matindo tindo ma watimo. Muma nyisowa niya: "A Jehova, ka da irango tim mamono, A Ruoth, ng'a ma dibedi maler e nyimi?" (Zab. 130:3) Jehova ong'eyo ni wan dhano morem, omiyo, oikore weyonwa richowa. (Zab. 86:5) Bende, Jehova ong'eyo nyalowa, omiyo, ok odwar ni watim gik ma ohi-

ngowa. (Zab. 103:12-14) Hera e gima duong' ma miyo jotich Jehova makore kode. Nyaka waher Jehova kendo wachiwrene gi chunywa duto. Ka wahero Jehova, wabiro makore kode kata sama wakalo e tembe. (1 We. 28:9; Mat. 22:37) Wang'eyo ni Jehova nigi chike makare ma odwaro ni waluw kendo waket pachwa kuom timo gik ma more. Hera ma waherogo Jehova miyo waketo dwache obed mokwongo sama watimo yiero moro amora. Mano miyo watimo gik ma nyiso ni wamakore gi Jehova. *w19.02 3 ¶4-5*

Ngeso, Novemba 7

*Ritri gi kinda duto ni mondo chunyi obedi makare.
—Nge. 4:23.*

Sa asaya ma waneno ber mar timo gik ma kare, yiewa medo bedo motegno. (Jak. 1:2, 3) Wawinjo maber nikech wamiyo Jehova bedo ma mor sama oluongowa ni nyithinde, to mano miyowa mijing'o mar timo gik ma more. (Nge. 27:11) Tem ka tem ma waromogo miyowa thuolo mar nyiso ni ok wati ne Jehova gi chunyi ma nusnus. (Zab. 119:113) Tembego miyowa thuolo mar nyiso ayanga ni wahero Jehova gi chunywa duto kendo ni waikore luwo chikene kendo timo dwache. (1 Ru. 8:61) Pod wabiro both e yore moko nikech wan dhano morem. To ka waboth, ber mondo wapar ranyisi mar Ruoth Hezekia. Ne oboth e yore moko. Kata kamano, noloko chunye gi yorene mi odhi nyime tiyo ne Jehova gi chunye duto. (Isa. 38:3-6; 2 We. 29:1, 2; 32:25, 26) Kuom mano, watimuru kinda mondo Satan kik rwak pache kuomwa mi oduw chunywa. Wakwa Jehova omiwa "chuny mariek" mondo wasik ka wamakore kode. 1 Ru. 3:9; Zab. 139:23, 24. *w19.01 18-19 ¶17-18*

Jumapil, Novemba 8

Kinde duto wachiwuru ne Nyasaye misango mar pak, tiende ni olemo mar dhowa, ma en gima lando nyinge e lela.—Hib. 13:15.

Sama wachiwo paro e chokruok, wan wawegi wayudo konyruok. (Isa. 48:17) E yo mane? Mokwongo, sama wachano dhi chiwo paro e chokruok, waikorega e yo maber. To sama waikore maber, wamedo ng'eyo Wach Nyasaye e yo matut. To ka wang'eyo Wach Nyasaye e yo matut, wabiwo tiyo gi gik ma wapuonjre, to mano konyowa. Mar ariyo, sama wachiwo paro, chokruok bedonwa mamit nikech wan bende nitie kama wasiro. Mar adek, nikech chiwo paro maber en gima dwaro kinda, yot mondo paro ma wachiwogo ogurre e pachwa kod chunywa kuom kinde malach. Bende, sama wachiwo paro, wamoro chuny Jehova. Wan gadier ni sama wachiwo paro, Jehova chiko ite kendo omor gi kinda ma watimo. (Mal. 3:16) Onyiso morne kuom guedhowa. (Mal. 3:10) Mana kaka wane-no, nitie gik monego ochwalwa mondo wachiw paro e chokruok. *w19.01* 8 ¶3; 9-10 ¶7-9

Wuok Tich, Novemba 9

Sinuru gi gik maricho; makreuru gi gik mabeyo.—Rumi 12:9.

Jehova nyiso rieko mang'eny e yo motayogo jotichne. Ok omiwa chike modhuro, kar mano, ohore kodwa kopuonjowa chik mar hera. Odwaro ni puonjge e mota ngimawa kendo wasin gi gik maricho. Twak ma Yesu nogolo e wi got nyiso mano maler nikech twagno konyowa ng'eyo gimomiyo ji timo gik maricho. (Mat. 5: 27, 28) Kristo ma en Ruoth e Pinyruodh Nyasaye biro dhi nyime puonjowa e piny manyien mondo wabed gi paro ma chalo gi mare kodok kor-

ka hero gik mabeyo kendo sin gi gik maricho. (Hib. 1:9) Bende, obiro konyowa mondo wabed gi ngima maber bang' tieko richo mar Adam. Parie kaka ngima biro chalo ka koro ok wadonj e tem mar timo gik maricho kata ok wachandre nikech bedo dhano morem. Mano biro miyo gikone wabed thuolo gadier mana kaka Jehova nosingo. (Rumi 8:21) Mana kaka wang'eyo, onge chieng' ma Jehova biro miyowa thuolo ma onge tong'. Thuolo ma wabiwo bedogo biro kelonwa ber mana ka itaye gi hera mar Nyasaye.—1 Joh. 4:7, 8. *w18.12* 23 ¶19-20

Tich Ariyo, Novemba 10

Ondikne barup pogruok, . . . kendo oriembe oa e ode.—Rap. 24:1.

Ja-Israel ne nyallo ketho kend ka po ni chiege 'otimo tim moro ma kuodo wich.' Chike Musa ne ok ler ni 'tim ma kuodo wichno' ne en tim mane. Nyaka bed ni ne en tim marach ahinya to ok mana ketho moko matindo tindo. (Rap. 23:14) Gima lit en ni e kinde Yesu, chwo ma Jo-Yahudi ne ketho kend "nikech wach moro amora." (Mat. 19:3) Ok dwa-her bedo gi paro marach ma ne gin-gono. Janabi Malaki nowacho paro ma Jehova nigo e wi wach ketho kend chuth. E kindego, chwo ne nigi tim mar ketho kend chuth gi mondegi mondo giyud thuolo mar kendo mon matindo ma ne ok lam Jehova. Malaki nowacho ni Jehova 'osin gi wach ketho kend chuth.' (Mal. 2: 14-16) Mano winjore maber gi gima Wach Nyasaye nyisowa e wi kend ma nokwongo betie: "[Dichwo] nopadre gi chiege: mi ginibedi ringruok achiel." (Cha. 2:24) Yesu noriwo pach Jehova lwedo ka nowacho kama: "Gima Nyasaye oseriwo, dhano moro amora kik opog."—Mat. 19:6. *w18.12* 11 ¶7-8

Tich Adek, Novemba 11

Tij keyo duong', to jotich e ma nok.—Mat. 9:37.

Moko kuom owete gi nyimine nigi nyalo mar chiwore mondo gidhi gilend kuonde maboyo. Gin gi paro kaka ma janabi Isaya ne nigo. Ka ne Jehova openjo ni, “Naor ng'a, ng'a ma nodhinwa?” Isaya nodwoko ni: “An ka; ora.” (Isa. 6:8) Be igombo chiwori e yo ma kamano ka po ni chalni oyieni? Ka ne Yesu wuoyo e wi tij yalo wach maber kendo konyo ji obed jopuonjre, nowacho niya: “Omiyo, kwauru Ruodh keyo mondo oor jotich e keyone.” (Mat. 9:38) Donge inyalo dhi lendo e alwora ma jolendo dwaroree? Inyalo kata bedo painia! Ka po ni mano ok nyalreni gie sani, be inyalo konyo jalendo machielo mondo otim kamano? Owete gi nyimine mang'eny oseyudo ni yo maber mar nyiso ni gihero Nyasaye kod jowetegi en timo tij painia e alwora ma jokeyo dwaroree. Be inyalo paro yore mamoko momedore minyalo tiyoego kanyachiel gi Nyasaye? Ibiro yudo mor mogundho kitimo kamano. *w18.08 27 ¶14-15*

Tich Ang'wen, Novemba 12

Kit ngimau mondo kik obed mar hero pesa, to ubed joma gik ma ungo sani romou.—Hib. 13:5.

Buge mag Injili konyowa ng'eyo paro ma Jehova nigo e wi mwandu. Nyasaye noyiero mondo dhano adhana kendo modhier e ma opidh Wuode. (Lawi 12:8; Luka 2:24) Ka ne Maria onyuolo Yesu, “nopiele e sanduk mimiyo e dhok chiemo nikech ne onge od bworo ma ne ginyalo betie.” (Luka 2:7) Jehova ne nyalo tiyo gi yore mang'eny mondo oyier kama ber mogik mondo nyuolie Wuode,

to ne ok otimo kamano. Gima ne duong' ne Jehova en ni Yesu odong e lwet jonyuol mohero weche mag chuny. Ranyisini konyowa neno paro ma Jehova nigo e wi mwandu. Nitie jonyuol moko ma nyalo jiwo ne nyathi wach manyo mwandu ma kata nyathi weyo lamo Jehova to ok gidew. Jehova to neno ni weche motudore gi lame duong' ma ok dipim gi gimoro amora. Be iserwako pach Jehova e wachno? Timbeni nyiso ang'o? *w18.11 24-25 ¶7-8*

Tich Abich, Novemba 13

Jogo gimor, ma Nyasachgi en Jehova.—Zab. 144:15.

Nikech Jehova en Nyasaye ma mor, odwaro ni wan bende wabed ma mor kendo onyisowa gik ma ka watimo to wabedo ma mor. (Rap. 12:7; Ekl. 3:12, 13) Kata kamano, e piny ma sani, bedo ma mor ok yotga. Nikech ang'o? Nitie gik mang'eny ma nyalo mayowa mor kaka sama watwa kata osiepwa otho, sama ogol watwa e kanyakla, sama kend marwa ochomo kama oke-thoree, kata sama tich orumonwa. Tungni mag dak kod koko ma sa ka sa nyalo mayowa mor e udi. Mor ma wan-go nyalo dok chien bende sama jotich wetewa kata joskul wetewa jarowa, sama isandowa nikech dinwa, kata sama otuewa e jela nikech yiewa. Midekre gi parruok mathoth bende nyalo mayowa mor. Kata kamano, Yesu Kristo ma en “jal mamor kendo ma . . . jateko” ne ohoyo ji kendo ne omiyo gibedo ma mor. (1 Tim. 6:15; Mat. 11:28-30) E twak ma Yesu nogolo e wi got, nowuoyo e wi gik mopogore opogore ma nyalo miyo wabed ma mor kata obedo ni waromo gi chandruok mathoth e piny Satanni. *w18.09 17-18 ¶1-3*

Ngeso, Novemba 14

*Kik usar dendu, kata kik uliel
yie wang'u nikech jo motho.*

—Rap. 14:1.

Achiel kuom gik ma nyalo bedo matek ahinya timo mondo wang'iew adiera en weyo kueche kod timbe ma Muma ok oyiego. (Nge. 23:23) Kata obedo ni jomoko nyalo yie mayot weyo kueche kod timbe ma Muma kwero, jomoko to nyalo yudo ka tek-negi nikech joodgi, jotich wetegi, kod osiepegi thung'ogi mondo kik giwe. Weche nyalo bedo matek, to ahinya-ahinya ka po ni wat otho to idwa tim kuechego. Chir ma jomoko osenyiso mondo giwe kuechego nyalo konyowa mondo wan be watum lokruok ma dwarore. Joma ne timo timbe-juok kae to obedo Jokristo e kanyakla ma Efeso ne nyaka tim ang'o mondo ging'iew adiera? Muma wacho kama: “[Ne gichoko] bugegi kanyachiel mi ne giwang'ogi e nyim ji duto. Kendo ne gigoyo kwan mar nengogi mi ne oyud ni ne giromo pes fedha ma mingli 50,000.” (Tich 19:19, 20) Jokristogo nokawo okang' mapekno kendo ne giyudo gueth modhuro. *w18.11 7 ¶15-16*

Jumapil, Novemba 15

*Ka ne gitieko tero ogandano duto
nyange, ji nobedo e kwondegi e
kar jot, nyaka ne gichango.*

—Jos. 5:8.

Mapiyo bang' ka Jo-Israel nose-ng'ado Aora Jordan, Joshua nopo korodhno gi ng'at moro moting'o ligangla mosewuodh chuth. Ng'atno ne en “jaduong' oganda [lweny] mar Jehova” kendo noikore kedo ne jo Nyasaye. (Jos. 5:13-15) Jehova nosebedo ka nyiso Joshua weche ma nonego oluw mondo gikaw taon mar Jeriko. Moko kuom gik ma nonyise ni otim ne ok nenre ka gik ma ne nya-

lo konyo. Kuom ranyisi, Jehova nogolo chik mondo ter chwo duto nyange, ma en gima ne dhi miyo chwogo ok nyal kedo kuom ndalo buora. (Wuok 34:24, 25; Jos. 5:2) Ka nose-ter chwo duto nyange moriwo nyaka jokedo mag Israel, nyaka bed ni jokedogo ne parore kaka ne gidhi geng'o ne joodgi masira ka po ni jowasigu omonjogi. Kata kamano, apoya nono, ne giyudo ripot ni joma nodak Jeriko nolorore matek e i taondno nikech ne giluro Jo-Israel. (Jos. 6:1) Onge kiawa ni luwo kaka Nyasaye nonyisogi kendo neno kaka weche no-dhi nyamonge nomiyo gimeddo bedo gi geno kuome! *w18.10 23 ¶5-7*

Wuok Tich, Novemba 16

*Ang'o momiyo utimo gigi? Wan
bende wan mana dhano ma nigi
nyawo kaka un.—Tich 14:15.*

Wanyalo timo ang'o mondo wabol-re mana kaka Paulo? Mokwongo, nyaka watem matek mondo kik wadonj e tem mar dwaro ni ji opakwa kuom gima watimo mana gi teko Jehova. Ng'ato ka ng'ato kuomwa onego openjre kama: ‘An gi paro mane kuom joma alendonegi? Mita di po ni achayo joma ogandawa ochayoga?’ Gima ber en ni Joneno mag Jehova e piny mangima osebedo ka nono alwora duto ma gilendee mondo gine ka be pod nitie joma nyalo rwako wach maber. Mondo watim mano, seche moko nyalo dwarore ni wapuonjre dhok mamoko kaachiel gi kido kod timbe mag ogendni ma ji ochayo. Joneno ma lendo ne joma kamago ok onego okawre ni gin joma lich moloyo jogo. Kar mano, onego gitem matek mondo ging'e ng'ato ka ng'ato e yo maber mondo gilendnegi e yo ma miyo wach Pinyruoth mulo chunyi. *w18.09 5 ¶9, 11*

Tich Ariyo, Novemba 17

Judas ma Ja-Galili bende nosieko . . . , kendo noywayo ji moluwo bang'e.—Tich 5:37.

Jo-Rumi notemo matek monego Judas. Mopogore gi joma ne ni e grub *Zealots*, Jo-Yahudi mang'eny to ne rito Mesia ma ne dhi bedo jasiasa. Mano tiende ni ne gigeno ni Mesia ma ne dhi biro ne dhi resogi e lwet Jo-Rumi kendo keto piny Israel obed maber kaka ne en chon. (Luka 2:38; 3:15) Ji mang'eny ne paro ni Mesia ne dhi bedo gi sirkal ma mare e piny Israel. Mano ne dhi miyo Jo-Yahudi ma ne oke e pinje mamoko oduog e pinygi. Kinde moro Johana Jabatiso nopenjo Yesu niya: "Be in e Jal Mabiyo, koso onego warit ng'at machielo mopogore?" (Mat. 11:2, 3) Nyaka bed ni Johana ne dwaro ng'eyo ka be ng'at machielo mopogore gi Yesu ne dhi biro mondo otim ne Jo-Yahudi gik moko duto ma ne gidwarogo. Jopuonjre ariyo ma ne owuoyo gi Yesu e yo mochomo Emau bang' chierne bende ne nigigeno ma ok kare e wi Mesia. (Luka 24:21) Ndalo machuok bang'e, joote Yesu nopenje niya: "Ruoth, be ma e kinde ma idwaro duokoe pinyruoth ne Israel?"—Tich 1:6. *w18.06 4 ¶3-4*

Tich Adek, Novemba 18

Ng'a ma riekone tin oyie ayiea weche duto.—Nge. 14:15.

Onego wabed motang' ahinya sama wawinjo weche moko ma landore e wi Joneno mag Jehova. Ng'e ni Satan e ma chwalo joma ketho nying jotich Nyasaye. (Fwe. 12:10) Yesu nowacho ni jowasikwa ne dhi 'wacho weche duto maricho kuomwa.' (Mat. 5:11) Ka wakawo weche Yesugo mapek, ok wabi bwok

sama wawinjo ka ji wacho weche maricho kuomwa. Be iheroga oro ne osiepeni *e-mail* kata mesej mamoko? Ka en kamano, sama iwinjo wach moro manyien e televison, radio, kata intanet, yot ahinya mondo wachno oili mi ichak timori ka ng'ama ondik tij fwambo gi keyo ma kowinjo awinja gimoro ni i, to okeyo ne ji. Kata kamano, sama pok ioro mesejno, penjri ane ni: 'Be an gadier gi wach ma koro adwa keyoni? Be ang'eyo weche duto motudore gi wachni?' Ka ok in gadier gi wachno, inyalo po kichako oro ne owete gi nyimine wach ma miriambo. Ruche mana gi sama ichichee kodeno! *w18.08 3-4 ¶3, 6-7*

Tich Ang'wen, Novemba 19

Beduru jochiwo, to ji biro chiwonu.—Luka 6:38.

Yesu dwaro ni wabed ma mor kuom bedo jochiwo. Ji mang'eny bedoga ma mor sama omigi gimoro. To nitie joma ok bi bedo ma mor gi gik ma wamiyogi, kata kamano, sama gichako nyiso ni gimor gi gigo, mano nyalo kelo ber moko. Omiyo, in chiwachiwa, bed ni ji morgo kata ooyo. Ok ing'eyo ber ma nyalo betie bang'e. Joma chiwo gi chunyi duto ok gen ni joma gimiyogo biro chiwonegi gin bende. Yesu nowacho niya: "Ka iloso nyasi, gwel joma odhier, gi joma ong'ol, gi pudhe, kod muofni; kendo inibed mamor nimar gionge gima ginyalo chuligo." (Luka 14:13, 14) Jandik Muma moro nowacho kama kitaye gi roho maler: "Ng'at ma jachiwo noyud gueth." Kae to machielo nowacho niya: "Ng'at mamor en ng'at ma kecho jachan." (Nge. 22:9, NW; Zab. 41:1, NW) Kuom adier, onego wabed jochiwo nikech timo mano miyo wabedo ma mor. *w18.08 21-22 ¶15-16*

Tich Abich, Novemba 20

Gen Jehova gi chunyi duto, kendo kik iketri kuom lony gi weche mayoreyore ma ingo iwuon. Yie kuome e yoreni duto, mi nomi yoreni bedo mochikore tir.—Nge. 3:5, 6.

Yudo weche madier kendo nonogi mi wabed gadier ni gin weche migeno ok yot e piny ma sani nikech wadak e kinde ma weche mag miriambo thoth. Weche moko bende oting'o mana adiera ma nus-nus, kendo dhano bende orem. Ang'o ma biro konyowa mondo wanon-ga weche e yo matut ka pok wang'ado paro moro amora? Nyaka wang'e puonj mag Muma kendo wati kodgi. Achiel kuom puonjgo en ni rikni chiwo dwoko ka pok wang'eyo weche te en tim fuwo kendo nyalo kelonwa wich-kuot. (Nge. 18:13) Puonj machielo en ni kik wathor yie ayiea weche duto ka pok wanonogi maber. (Nge. 14:15) To mogik, kata bed ni wasebedo e adiera kuom higni mang'eny ma romo nade, kik wagen lonywa gi riekowa kende. Puonj mag Muma biro konyowa mondo wanon weche e yo maber ka pok wayie kodgi kata ng'ado paro moro amora. *w18.08 7 ¶19*

Ngeso, Novemba 21

Donge onego . . . wayie bolore e bwo Wuon ngimawa?—Hib. 12:9.

Achiel kuom yore ma wanyisogo Jehova ni wamor gi thuolo ma omiyowa en chiworeni gi chunyiwa duto. Sama itisowa e pi, wanyiso e lela ni wan mag Jehova kendo ni wayie bolorene. Mano e gima Yesu notimo. Sama ne itise, ne chalo ka gima onyiso Jehova ni, "A Nyasacha, amor ahinya timo gi midwaro." (Zab. 40:7, 8) Jehova nowinjo nade ka ne obatis Yesu? Muma nyi-

sowa kama: "Bang' ka nosebatise, gikanyono Yesu noa e pi; to ne! polo noyawore kendo noneno roho mar Nyasaye ka biro kuome e kit akuru. Kendo ne! Dwol moro bende noa e polo ka wacho niya: 'Ma en Wuoda ma ahero kendo ma aseiyego.'" (Mat. 3:16, 17) Kata obedo ni Yesu ne en Wuod Jehova chakre chon, Jehova pod ne mor ka noneno ka Wuodeno nyiso ayanga ni noikore tiyone e okang' malach. Wan bende Jehova bedo ma mor kodwa sama wachiworene kendo oguedhowa.—Zab. 149:4. *w18.07 23 ¶4-5*

Jumapil, Novemba 22

Wagolnu pi a e lwandani koso? —Kwan 20:10.

Kuom wacho ni "wagolnu," nya-lo bedo ni Musa ne wuoyo kuome owuon kod Harun. Weche ma nowachogo nonyiso maler ni ne ok ochiwo luor mowinjore ne Jehova ma e Jal ma notimo honono. Nitie weche ma ni e Zaburi ma siro paro ma kamano. Zaburino wacho ni: 'Jo-Israel nomiyo Nyasaye mirima e sokni mag Meriba, kendo gima ne gitimono nokelo ne Musa chandruok. Ne gimiyoye owang', *mi ochadho wach.*' (Zab. 106: 32, 33, *The Bible in Luo*, 1976; Kwan 27:14) Bed ni en ang'o ma ne chando Musa, gima notimo ne ok omiyoye Jehova duong'. Jehova nonyiso Musa gi Harun niya: "Nudagi rito chikna kuom pi Meriba." (Kwan 20:24, *Luo*, 1976) Mano ne en richo maduong' ahinya! Kinde motelo, nitie Jo-Israel moko ma Jehova ne osetamo ni ne ok gidhi donjo Kanaan nikech ne ging'anyone. (Kwan 14:26-30, 34) Omiyo, ne en gima owinjore mondo Jehova ong'ad ne Musa bura ma chalg ma nong'ado ne jogo nikech en be nong'anyo, to Nyasaye ok lokre. En be ne ok oyiene donjo e Piny ma Nosingi. *w18.07 14 ¶9, 12; 15 ¶13*

Wuok Tich, Novemba 23

Ber mondo kik icham ring'o, kata madho divai, kata timo gimoro amora ma kelo chwanyruok ne owadu.—Rumi 14:21.

Be iikori tuonori gimoro ma inie gi ratiro kifwenyo ni gino nyalo chwanyo chuny jomamoko? Ee, mano e gima onego itim. Nitie Jokristo wetewa moko ma ne madhoga kong'o aduwa ka ne pok gipuonjore adiera, to sani koro gikedo matek mondo kik gibil kong'o kata matin. Kuom adier, onge ng'ato ang'ata kuomwa ma diher keto owadwa e tem mar dok e gima noseweyo mi kelne hinyruok maduong'! (1 Kor. 6: 9, 10) Omiyo, nyalo bedo marach ahinya ka owadwa ma orwako welo e ode chuno owadwa molime mondo omadh kong'o to ok odwar. Ka ne Timotheo jahigni 20 kama, ne oyie mondo otere nyange mondo kik ochwany chuny Jo-Yahudi ma ne odhi yalonegi. Jaote Paulo bende ne oikorega timo lokruoge moko mondo oyal ne ji duto. (Tich 16:3; 1 Kor. 9: 19-23) Mana kaka Timotheo, be iikori timo gimoro amora ma dwarore mondo kik ichwany chuny jomamoko? *w18.06* 18-19 ¶12-13

Tich Ariyo, Novemba 24

*Nalok ni ogendini dhok maler.
—Zef. 3:9.*

Jehova ywayo ire joma gombo ng'eye mondo gibi e lamo madier. (Joh. 6:44) Sama ihango ng'eri gi ng'at ma ok lam Jehova, be inyalo wacho ni ing'eye maber adier? Ooyo. Samoro ing'eyo mana nyinge kod kaka ochalo gi oko. Mano opogore ahinya gi sama ihango ng'eri gi jatich Jehova wadu. Kata ka po ni ng'atno wuok e oganda machielo kata e piny machielo, kata owacho

mana dhok mane, gik miseng'eyo kuome thoth to in bende ong'eyo gik mathoth kuomi! Kuom ranyisi, piyo-piyo ibiro fwenyo ni uwacho dhok achiel, tiende ni "dhok maler" mar adiera. Nikech mano, ung'eyo gik ma uduto uyiego e wi Nyasaye, timbe modwaro ni wabedgo, kod geno mar kinde mabiro, to mago mana matin. E wi mano, mago e gik madongo ma ng'ato onego ong'e sama ong'ere gi ng'ato, ma gin e gik ma miyo inyalo geno ng'atno. To mago bende e gik ma miyo osiep bedo maber kendo ma siko. *w18.12* 21 ¶9-10

Tich Adek, Novemba 25

Ka ok oteru nyangu . . . , ok unyal yudo warruok.—Tich 15:1.

Kristo notayo burano mi ong'ad ni ne onge tiende mondo oter Jokristo ma ok Jo-Yahudi nyange. (Tich 15: 19, 20) Kata kamano, higni mang'eny bang'e, Jokristo mang'eny ma Jo-Yahudi pod ne tero nyithindigi nyange. Samoro wanyalo penjore ni, 'Ang'o momiyo Yesu noweyo mondo wach tero ji nyange okel ywaruok kuom kinde malach kata obedo ni thone nosetieko Chike Musa?' (Kol. 2:13, 14) Nitie joma nyalo kawo kinde malach ka pok girwako yo manyien molergo puonj moro. Jokristo ma Jo-Yahudi ne dwaro thuulo malach mondo e ka gilok pachgi. (Joh. 16:12) Moko kuomgi noyudo ka teknegi yie ni nyange koro ne ok nyis ni ng'ato nigi winjruok gi Nyasaye. (Cha. 17:9-12) Moko bende noluoro sand, e momiyo ne ok gidwar timo gik moko e yo mopogore gi Jo-Yahudi ma ne pok orwako yie. (Gal. 6:12) Mosmos, Kristo nomedo konyogi kokalo kuom barupe ma Paulo ne ndikonegi.—Rumi 2:28, 29; Gal. 3:23-25. *w18.10* 24-25 ¶10-12

Tich Ang'wen, Novemba 26

Kayafa e ma noseng'ado ne Jo-Yahudi rieko ni, ne gidhi yudo berka ng'at achiel otho e lo oganda.

—Joh. 18:14.

Kayafa nooro jolweny mondo odhi omak Yesu gotieno. Yesu noseng'eyo motelo tim marach ma jogo ne dware timo, omiyo, sama ne ochamo chiamo modhiambo mogik gi joote ne, nonyisogi mondo gimanre gi ligangla. Ligangla ariyo noromo miyogi puonj moro maduon' ahinya. (Luka 22:36-38) Bang'e gotienono, Petro nochadho it achiel kuom joma nobiro mako Yesu. Gima ne chando chuny Petro ahinya en ni jogo ne mako Yesu gotieno, ma en gima chik nodagi. (Joh. 18:10) To Yesu nonyiso Petro niya: "Duok liganglani kare, nimar jogo duto ma tiyo gi ligangla notho tho ligangla." (Mat. 26:52, 53) Puonj maduon'no ne owinjore gi gima Yesu nosewacho kolamonegi gotienono ni kik gibed mag piny. (Joh. 17:16) Nyasaye kende e ma nyalo tieko gik ma ok kare. Wan wasiko ka wan gi kue kod winjruok e kindwa. Sama Jehova rango pinyni kendo oneno kaka ogendni medo mana pogore, nyaka bed ni omor matek kone no kaka jotichne to nigi kue e kindgi. —Zef. 3:17. *w18.06* 6-7 ¶13-14, 16

Tich Abich, Novemba 27

Thuol mang'ongono nobedo gi mirima gi dhakono mi nowuok mondo odhi oked gi joma odong' mag koth dhakono.—Fwe. 12:17.

Mopogore gi tiyo gi obadho, Satan temo bwogowa mondo wawe makore gi Jehova. Kuom ranyisi, onyalo tiyo gi sirkande mondo ogo tijwa mar lendo marfuk. Kata, onyalo chwalo joma watiyogo, kata ma wasomogo mondo ojarwa nikech watemo dak ka luwore gi chike makare mag Muma.

(1 Pet. 4:4) Bende, onyalo tiyo gi joodwa ma samoro paro ni konyowa mondo onyos chunywa kik wadhi e chokruoge. (Mat. 10:36) Wanyalo timo nang'o? Mokwongo, nyaka waikre ne sand machalo kamano nikech wang'eyo ni Satan kedo kodwa. (Fwe. 2:10) Onego wang'e ni gigo duto timorenya nikech Satan nowacho ni wanyalo mana lamo Jehova seche ma weche beyo. Satan temo wacho ni ka piny obedonwa madiny to wabiro weyo lamo Nyasaye. (Ayub 1:9-11; 2:4, 5) To mogik, nyaka wagen kuom Jehova mondo wayud teko mar nano. Par ni Jehova ok bi jwang'owa ngang'.—Hib. 13:5. *w18.05* 26 ¶14

Ngeso, Novemba 28

Ikiya gi mabiro bedo maber.

—Ekl. 11:6.

Kata kapo ni nyalo nenore ni wach Pinyruoth ma walando ok chop e chuny ji, ok onego wapar ni tij chuoyo kodhi ma watimo en kayiem nono. Gima ber en ni kata ka ji mang'eny ok dwarga winjowa, girangowaga. Gineno kaka warwakore maller, timbewa beyo kendo wahero bwonjo gi ji. Bang' kinde, timbewa mabeyo nyalo konyo jomoko mondo one ni paro maricho ma gin go kuomwa ok gin adier. Sergio gi Olinda ma gin jopainia wacho niya: "Nikech tuoche, nitie kinde ma ne wabudho ka ok wadhi e taon kama ne walendega. Ka ne wachako dhi, joma ne kalowaga nopenjowa ni, 'Ang'o ma ne otimore? Uselalnwa ahinya.'" Ka ok 'wageng'o lwetwa' sama wachuoyo kodhi mag Pinyruoth, wabedo gi migawo makende mar 'chiwo neno ne ogendni duto.' (Mat. 24:14) To moloyo mago duto, wabedo mamor kuom ng'eyo ni Jehova oyie kodwa nikech ohero jogo duto ma 'nyago olemo ka ginano!' —Luka 8:15. *w18.05* 16 ¶16-18

Jumapil, Novemba 29

*Opak Nyasaye . . . ma hoyowa
e masichewa duto.*

—2 Kor. 1:3, 4.

Jehova osebedo ka nyiso ni en Nyasaye ma jiwo ji chakre dhano donj e richo. Mana mapiyo bang' ka ne Adam gi Hawa oseng'anyo e puodho mar Eden, notimo gima ne dhi miyo nyithind Adam obed gi geno kod chir. Weche ma nokor e Chakruok 3:15 ne dhi miyo dhano obed gi geno ni gikone ne idhi keth "thuol machon" ma en Satan kendo Jachien kaachiel gi tijene duto. (Fwe. 12:9; 1 Joh. 3:8) Jatich Jehova miluongo ni Noa nodak e kind joma ne ok oluoro Nyasaye kendo joma ne lamo Jehova e kindeno ne en mana Noa gi joode kende. Nikech timbe mag mahundu kod teruok nopong'o piny, mano ne nyalo nyoso chuny Noa. (Cha. 6:4, 5, 9, 11; Juda 6) Kata kamano, Jehova nonyiso Noa ni nodwaro ketho piny marachno kod gima ne nyaka otim mondo otony gi joode. (Cha. 6:13-18) Jehova nojiwo Noa gadier! w18.04 15 ¶1-2

Wuok Tich, Novemba 30

*Dhiuru nyime kujiworu e kindu
kendo gerreuru ng'ato gi ng'ato
mana kaka adier sani utimo.*

—1 The. 5:11.

Nyalo bedo gima rach paro ni ok wanyal jiwo jomamoko nikech ok wan joma wuoyo ahinya. Ok ochuno ni nyaka itim gimoro malich ahinya e ka ijiw ng'ato, samoro gima dwarore en mana bwonjo kode sama imose. Ka dipo ni ok obwonjo kodi, mano nyalo nyiso ni nitie chandruok moro, kendo chiko iti mos sama owuoyo kodi nyalo jiwe

ndi. (Jak. 1:19) Waduto wanyalo jiwo owadwa kata nyaminwa moro ma dwarore ni ojiw. Ruoth Solomon nowacho niya: "Wach mohul e ndalo mowinjore, ber ahinya. Gi moromo wang' dhano omiyo chuny mor; kendo weche mabeyo mokow omiyo choke bedo motegno." (Nge. 15:23, 30) Paulo nowacho ni wero wende mag Pinyruoth gi jomamoko bende nyalo jiwowa. (Tich 16:25; Kol. 3:16) Biro dwarore ni wamed jiwore e kindwa sama waneno ka odiechieng Jehova "medo sudo machiegni."—Hib. 10:25. w18.04 23 ¶16; 24 ¶18-19

Tich Ariyo, Desemba 1

Nokechogi.

—Mar. 6:34.

Achiel kuom kido mabeyo ahinya ma Yesu ne nigo en nyalo mar ng'eyo chandruoge ma dhano morem yudo. Ka ne en e piny ka, ne obedoga 'ma mor kanyachiel gi joma mor' kendo 'noywakga kanyachiel gi joma ywak.' (Rumi 12:15) Kuom ranyisi, ka ne jopuonjrene 70 oduogo ka mor bang' yudo nyak e tij lendo, nobedo ma mor sidang'. (Luka 10:17-21) To komachielo, ka ne oneno kaka wede Lazaro ne winjo malit ahinya ka ne Lazaro otho, "nowinjo malit mi chunye nochandore." (Joh. 11:33) Kata obedo ni Yesu ne ok onyuol e richo, pod ongwon kendo nokecho dhano morem. Ang'o momiyo notimo kamano? Mokwongo tik-tik, Yesu nohero dhano. (Nge. 8:31) Herano e ma nochwale mondo ong'e e yo matut kaka dhano paro. Jaote Johana nowacho kama: "Nong'eyo gima ni ei dhano."—Joh. 2:25. w19.03 20 ¶1-2

Tich Adek, Desemba 2

Rie lueti, imul gik moko duto ma engo, eka noyanyi e nyimi.

—Ayub 1:11.

Satan ne oketho mwandu Ayub duto, ne onego jotchhne, kendo ne oketho nying maber ma Ayub ne nigo e gweng'. E wi mano, nodonjo nyaka e od Ayub monego nyithinde te. Gikone, nogoyo Ayub gi buche chakre wiye nyaka e i tiende. Gik ma notimorego nochando chi Ayub kendo ne okelone kuyo mang'eny mochopo kama nonyiso Ayub ni Ayub oyany Nyasaye mondo otho. Ayub nogombo mana tho, kata kama, nodhi nyime makore gi Jehova. Kae to Satan notiyo gi yo machielo mar monje. Notiyo gi chwo moko adek ma ne luongore ni osiepe Ayub. Ne gidhi limo Ayub kuom ndalo mogwaro. To e kindeno te ne ok gihoye. Kar mano, ne gidhawone kendo ne gijare. Ne giwacho ni Nyasaye e ma nokelo ne Ayub chandruok kendo ni Nyasaye ne ok dew yo ma nomakore kode. Bende, ne giwacho ni Ayub ne en ng'at marach ahinya kendo ni masiche ma noyudogo ne owinjore kode!—Ayub 1:13-22; 2:7-11; 15:4, 5; 22:3-6; 25:4-6. *w19.02* 4-5 ¶7-8

Tich Ang'wen, Desemba 3

Luoro Jehova en chakrwook mar rieko.—Zab. 111:10.

Nitirega luoro maber. Kuom ranynisi, onego waluor timo gik ma nyalo chwanyo Jehova. Ka di ne Adam gi Hawa bed gi luoro ma kama, di ne ok ging'anyo ne Jehova. Bang' ng'anyo, wengegi noyepo, tiende ni, ne gifwenyo ni koro ne gin joricho. Nyithindgi bende koro nodonjo e kuong' mar richo kod tho. Nikech Adam gi Hawa koro no-

ng'eyo maler ni ne ok giler e wang' Jehova, wigi nokuot gi duggi mi gibasore gi oboke. (Cha. 3:7, 21) Kata obedo ni onego waluor chwanyo Jehova, ok onego waluor tho ahinya. Jehova oseyawonwa yo mar yudo ngima mochwere. Ka po ni wati-mo richo to waloko chunywa gadier, Jehova biro weyonwa richowa. Obiro timonwa mano nikech yie ma wan-go kuom misango ma Wuode nochiwo. Achiel kuom yore madongo ma wanyisogo ni wan gi yie en chiwo ne Jehova ngimawa mi batiswa.—1 Pet. 3:21. *w19.03* 5-6 ¶12-13

Tich Abich, Desemba 4

Ng'ato ne ok odong' kuomgi, mak mana Kaleb wuod Jefunne, gi Joshua wuod Nun.

—Kwan 26:65.

Nitie gik mang'eny ma nonego ochwal Jo-Israel mondo ogo erokamana. Jehova nogologi e tuech bang' goyo Jo-Misri gi Masiche Apar. Kae to noresogi e masira ka nonego jolweny mag Misri e Nam Makwar. Jo-Israel ne mor sidang' mi ne gigoyo ne Jehova erokamana ka giwerone wende mag pak. To be ne gidhi nyime gi chunyno? Ka ne Jo-Israel ochako romo gi pek moko, wigi nowil mapiyo gi gik mabeyo ma Jehova notimonegi. Ne gichako nyiso ni ne gionge gi chuny mar goyo erokamana. (Zab. 106:7) E yo mane? “Oganda duto mar nyithind Israel nong'ur kuom Musa kendo kuom Harun” to chutho-chutho ne ging'ur ne Jehova. (Wuok 16:2, 8) Jehova ne ok mor gi chuny marach ma joge ne nigo. Mano nomiyo owacho ni ogandano duto ne dhi tho e thim, mak mana Joshua kod Kaleb.—Kwan 14:22-24. *w19.02* 17 ¶12-13

Ngeso, Desemba 5

Adembora kendo chunya muol.

—Mat. 11:29.

Yesu ne ok olichore kodwaro ni ji opar thone ka gitimo nyasi mogajore gi gik mathoth. Kar mano, nonyiso jopuonjrene ni gitim Rapar mar thone higa ka higa kokalo kuom nyasi mayot. (Joh. 13:15; 1 Kor. 11:23-25) Mano nyiso ni Yesu ne ok en ng'at ma ng'awore. Wamor ahinya ni achiel kuom kido madongo ma Ruodhwa ma ni e polo nigo en bolruok. (Fil. 2:5-8) Ere kaka wanyalo bedo joma obolare kaka Yesu? En kuom keto dwach jomamoko e ma obed motelo. (Fil. 2:3, 4) Wadog ane kendo e otieno mogik ma Yesu ne ni e piny ka. Kata obedo ni Yesu nong'eyo ni nochiegni tho tho malit, nodewo ahinya jootene ma ne chiegni bedo gi kuyo mathoth nikech thone. Nikech mano, nobedo kodgi e otienono kopuonjogi, kojiwogi, kendo kohoyo chunyi. (Joh. 14:25-31) Nikech Yesu nobolare, nodich gi gik ma ne konyo jomamoko, to ok mana en owuon kende. To mano doko ranynisi ma jaber ma noketonwa! *w19.01* 21-22 ¶5-6

Jumapil, Desemba 6

A Jehova, ahombi, yie mich ma thuolo mag dhoga.—Zab. 119:108.

Be iwinjoga ka adundoni guecho matek sa asaya ma idwa ting'o badi mondo ichiw paro e chokruok? Ka en kamano, ng'e ni ok in kendi. Thothwa bedoga gi luoro moko sama wadwaro chiwo paro. Parie ni bedo gi luoro ma kamago nyiso ni in Jakristo maber! Nikech ang'o? En nikech luorogo nyiso ni in ng'ama obolare kendo ma neno ni jomamoko oloye gi ber. Mano kido ma Jehova morgo. (Zab. 138:6; Fil. 2:3) Kata

kamano, Jehova dwaro ni ipake kendo ijiw owete gi nyimine e chokruok. (1 The. 5:11) Oheri kendo obiro miyi chir ma dwarore. Ne ane puonj moko ma ni e Muma. Muma wacho ni waduto wachwanyorega e yo ma wawuoyogo. (Jak. 3:2) Bende, Jehova kaachiel gi Jokristo wetewa ong'eyo ni wan dhano adhana ma nyalo both. (Zab. 103:12-14) To gin e jowa kendo giherowa. (Mar. 10:29, 30; Joh. 13:35) Ging'eyo ni seche moko paro ma wachiwo ok nyalwuok e yo mong'ith ahinya. *w19.01* 8 ¶3; 10-11 ¶10-11

Wuok Tich, Desemba 7

Par . . . Jachwechni ka podi in rawera.—Ekl. 12:1.

Timo mano ok yot e piny ma sani. Kata kamano, en gima nyalore. Jehova dwaro ni ubed gi ngima maber gadier. Kokalo kuom kony ma Nyasaye chiwo, weche nyalo dhini maber e ngimani te, ok mana ka in rawera kende. Mondo wane kaka mano nyalore, we wanon ane puonj moko ma wanyalo yudo kuom kaka Jo-Israel ne okawo Piny ma Nosingi. Ka ne Jo-Israel osechopo machiegni gi Piny ma Nosingi, Nyasaye ne ok onyisogi ni gichak tiegore kaka ne gidhi kedo e lweny. (Rap. 28:1, 2) Ne onyisogi ni gima duong' ma no-nego gitim ne en mana luwo chikene kendo keto genogi kuome. (Jos. 1:7-9) E wang' dhano, paro ma kamano ne en paro manono! Kata kamano, mano e ma ne en paro maberie mogik nimar Jehova nokonyo joge ma giloyo Jo-Kanaan. (Jos. 24:11-13) Mondo ng'ato owinj Jehova, nyaka obed gi yie, to bedo gi yie ma kamano miyo weche dhine maber *kinde duto*. Mano en adiera ma ok lokre nimar timo kamano pod konyowa nyaka e ndalogi. *w18.12* 25 ¶3-4

Tich Ariyo, Desemba 8

Ruoth, en ng'a ma dwadhi ire? In gi weche mag ngima ma nyaka chieng'.—Joh. 6:68.

E kindegi, jomoko osechwanyore nikech ne olok yo milerogo puonj moro e Muma. Moko bende noweyo adiera nikech ne giriwo lwedo joma nong'anyo moweyo adiera kod joma kwedo puonj magwa. Nikech mano, ne gichako 'sudo mabor' gi Jehova kod kanyaklane mana goyiem. (Hib. 3:12-14) Ne nyalo bedo maber ahinya ka dine gidhi nyime makore motegno gi adiera kendo bedo gi yie kuom Yesu mana kaka jaote Petro notimo. Nitie joma oseweyo adiera mosmos, ma samoro kata gin giwegi ne ok ging'eyo ni ne gisechako weyo adiera. Joma kamago inyalo pim gi yie ma apaka golo e dho wath mosmos mi gikone odhi mabor. Muma luongo lokruok ma timore mosmosno ni 'bayo yo.' (Hib. 2:1) Ng'at ma bayo yo opogore ahinya gi ng'at ma weyo adiera goyiem. Ng'at ma bayo yo timo gik ma miyo winjruokne gi Jehova dok chien mosmos ma gikone okethre chuth. *w18.11* 9-10 ¶5-6

Tich Adek, Desemba 9

*Jogi chiworeni gi hera.
—Zab. 110:3.*

Be dibed ni igombo yudo tiegruok momedore mondo imed lony e migawo ma Jehova omiyi? Ka en kamano, to kare inyalo yudo thuolo mar dhi e Skul mar Joland-Injili mar Pinyruoth. Skundno itiegoe owete gi nyimine ma tiyo ne Nyasaye kuom thuologi duto mondo gimed lony e migepegi. Joma kwayo mondo gidhi e skundno onego oikre timo migawo moro amora minyalo migi bang' skul. Be diher timo kinda mondo iyud migepe momedore kokalo kuom

dhi e skundno? (1 Kor. 9:23) Nikech wan jo Jehova, wan jochiwo ahinya. Mano miyo wabedo gi kido kaka ber, ng'wono, kod hera. Kidogo miyo wachecho jomamoko, to mano miyo wabedo gi mor kod kue. (Gal. 5:22, 23) Kuom mano, bed ni kit ngimani chalo nade, bed gadier ni inyalo bedo ma mor kibedo jachiwo kaka Jehova kendo kitiyo kanyachiel kode pile ka pile!—Nge. 3:9, 10. *w18.08* 27 ¶16-18

Tich Ang'wen, Desemba 10

Gima Nyasaye oseriwo, dhano moro amora kik opog.—Mat. 19:6.

Ng'ato nyalo penjore kama: 'Be nitie gima nyalo miyo Jakristo oketh kendne chuth ma okendre gi ng'at machielo?' Yesu nowacho paro ma ne en-go e wi ketho kend chuth ka noluwo niya: "Ng'ato ang'ata ma ketho kend gi chiege chuth, mi okendo machielo, ochodo, kendo otimone richo, to kapo ni bang' ketho kend chuth gi chwore, dhako okendore gi ng'at machielo, dhakono ochodo." (Mar. 10:11, 12; Luka 16:18) Nenore maler ni Yesu nomiyo kend luor kendo nodwaro ni jomamoko bende otim kamano. Ng'at ma ketho kend gi jaode mana nikech weche moko matindo tindo kae to okendore gi ng'at machielo, ochodo. En kamano nikech ketho aketha kend ma onge gimomiyo ok nyis ni kendno koro orumo. E wang' Nyasaye, ji ariyogo pod gin "ringruok achiel." E wi mano, Yesu nowacho ni ng'at ma ketho kend chuth gi chiege to chiegeno ok oterore nyalo miyo chiege odonj e chode. E yo mane? E kindeno, dhako ma chwore noweyo chuth e yo ma kamano ne nyalo neno ni ber ka okende kendo, mondo oyud ng'ama konye e weche mag yuto. Kend ma kamano ne en aena terruok. *w18.12* 11-12 ¶8-9

Tich Abich, Desemba 11

Anachung' kar aritana.—Hab. 2:1.

Mbaka ma ne Habakuk ogoyo gi Jehova ne omiyo Habakuk obedo gi chuny mokue. Omiyo, ne ong'ado ni ne odhi hore korito mondo Jehova okaw okang'. Mae ok en gima nobukorego abuka e sechego kae to orumo gi kanyo. Bang' kinde, nonwoyo yiero ma nosetimo mar hore korito Jehova. Nowacho niya: "Ahora mos, karito chieng' . . . masira." (Hab. 3:16) Gima Habakuk nong'ado ni nodhi timo puonjowa ang'o? Mokwongo, ok onego waol gi nyiso Jehova gik ma chandowa kata bed ni waromo gi tembe ma chalo nade. Mar ariyo, onego wawinj gik ma Jehova nyisowa kokalo kuom Wachne kod riwruok mar ogandane. Mar adek, onego wahore ka warito Jehova ka wan gadier chuth ni obiro tieko lit ma wan-go e kinde mowinjore. Ka wadhi nyime nyiso Jehova gik ma ni e chunywa ma iye kendo dhi nyime winje ka wahore mana kaka Habakuk notimo, wabiro bedo gi chuny mokue, to mano biro konyowa nano. Geno ma wan-go biro miyo wamed hore, to horuok biro miyo wasik ka wamor kata mana sama masiche olworowa. Bedo gi geno miyo wabedo gadier chuth ni Wuonwa ma ni e polo biro kawo okang' e sa mowinjore. —Rumi 12:12. *w18.11* 15-16 ¶11-12

Ngeso, Desemba 12

Mon onego obidhre gi lewni mowinjore, ma ok gikal tong' kendo ka ginyiso ni gin joma pachgi long'o.
—1 Tim. 2:9.

Jehova neno nade tim mar chwanyo jomamoko? Yesu nowacho kama: "Ng'ato ang'ata ma chwanyo achiel kuom joma tindo ma nyiso yiegi, dibed maber moloyo ka otue e ng'ute kidi mar pong', kaka mirundo gi punda, mondo onyumege e nam." (Mar. 9:42) Mago weche mapek ahinya! To

nikech Yesu nigi kido ma chal gi mag Jehova, wan gadier ni Jehova bende ok mor kata matin gi ng'ato ang'ata ma timo atima gik moko ma ok odewo ni timbene chwanyo jomamoko. (Joh. 14:9) Be wan gi paro ma chal gi mar Jehova gi Yesu e wachno? Be waserwako parono? Timbewa nyiso ang'o? Kuom ranyisi, samoro nitie kit rwakruok kata dusruok moro ma omako wang'wa, to wang'eyo maber ni onyalo chwanyo jomoko e kanyakla kata miyo jomoko obed gi gombo moko maricho kuomwa. Be hera ma waherogo Jokristo wetewa biro chwalowa mondo watamre kit rwakruok kata dusruok ma chalo kamago? *w18.11* 25 ¶9-10

Jumapil, Desemba 13

Satani noduoko Jehova, mowachoni, Ayub oluoro Nyasaye nono ma ok obi yudo gi moro koso? . . . Rie lueti, imul gik moko duto ma engo, eka noyanyi e nyimi.—Ayub 1:9, 11.

Ang'o momiyo dware ahinya ni ng'ato ka ng'ato kuomwa omakre gi Jehova? En nikech Satan kwedo Jehova, to wan bende okwedowa. Malai-ka ma nong'anyono ne oketho nying Jehova kuom wacho ni Jehova en Nyasaye marach, ma tuono ji gik ma beyo, kendo Jaloch marach. Gima lit en ni Adam gi Hawa ne oriwo Satan lwedwa ma ging'anyo ne Jehova. (Cha. 3:1-6) Ka ne pod gin e puodho mar Eden, ne gin gi thuolo mang'eny mar medo tego hera ma ne giherogo Jehova. Kata kamano, e kinde ma ne Satan ketho nying Jehova, noyudo ka hera ma Adam gi Hawa noherogo Jehova nosedok chien. Mano nonyuolo penjo moro: Be nitie dhano moro amora ma ne nyalo makore gi Jehova nikech ohere? Mano notimore e ndalo Ayub. (Ayub 1:8-11) Ne en ng'at morem mana kaka wan. En bende nobothga. Kata kamano, Jehova nohero Ayub nikech Ayub nomakore kode. *w19.02* 3-4 ¶6-7

Wuok Tich, Desemba 14

[*Nouso*] *gik moko duto ma ne en-go kae to nong'iewo luluno.*

—*Mat. 13:46.*

Mondo Yesu ne nyis ni adiera mar Pinyruodh Nyasaye en gima duong' ahinya kuom jogo ma yude, nogoyo ngero mar jalok ohala ma jawuoth ma ne manyo kite mabeyo mag lulu. Noyudo achiel ma ne nengone tek ahinya ma nochuno ni 'ous mapiyo' gik moko duto ma ne en-go mondo ong'iewo. (*Mat. 13:45, 46*) E yo machalo kama-no, adiera ma ne wayudo ma en adiera e wi Pinyruodh Nyasaye kod mamoko ma wasepuonjore e Muma gin adiera ma wageno ahinya, ma nochuno ni wakaw okang' mapiyo mar timo gimoro amora ma ne wanyalo mondo wayud adierago. Ka po ni wahero adiera gi chunywa duto, ok wabi use. (*Nge. 23: 23, NW*) Gima lit en ni jotich Nyasaye moko oseweyo neno ber mar adiera ma ne ging'iewo, kendo giseuse. Kik wayie mondo gima kama-no otimrenwa kata matin! Mondo wanyis ni wageno adiera gi chunywa duto kendo ok wabi use, nyaka waluw gima Muma nyisowa ni 'wadhi nyime wuotho e adiera.' (*3 Joh. 2-4*) Wuotho e adiera oriwo dak ka luwore gi adierano. Mano tie-nde ni waket adiera obed mokwongo e gimoro amora ma watimo e ngimawa kendo timbewa bende oluwre gi adierano. *w18.11 8-9 ¶3*

Tich Ariyo, Desemba 15

Kuom yie, ohinga mag Jeriko ne olwar piny bang' ka Jo-Israel ne osewuotho ka gilworogi kuom ndalo abiriyo.—Hib. 11:30.

Ne onyis Jo-Israel ni kik gimonj Jeriko achiel kachiel, to kar mano, gilwor dalano dichiel pile pile kuom odiechieng-ge auchiel, kae to e odiechieng' mar abiriyo gilwore dibiriyo. Samoro joke-do moko nowacho e chunyi gi, 'Mae ketho sa gi muya manadeni!' Kata kama-no, Jatelo sie-sie ma ne tayo Jo-Is-

rael nong'eyo gima notimo. Paro ma nochiwono notiyo maber ahinya kendo notego yie mar Jo-Israel. Jokedo be chunyi noyueyo nikech koro ne ok gikedo gi jolweny mag Jeriko ma ne ro-teke ahinya. (*Jos. 6:2-5*) Ang'o ma wapuonjore? Nitie kinde ma wanyalo hum nono gi lokruok moko ma riwruok mar oganda Jehova timo kata weche ma inyisowa ni waluw. Kuom ranyisi, ka ne ochak yienwa tiyo gi simu, tablet, kata kompyuta mag lwedo e puonjruok, e lendo, kod e chokruok, nyalo bedo ni ne wawuoro awuora kuma riwruok mar oganda Jehova ochomo kodwa. Sani to koro waneno ber mar tiyo gi gigo. Sama wafwenyo ber ma lokruogego kelo kata ka po ni ne wakwongo wahum matin, yiewa medo bedo motegno kendo wasiko e winjruok achiel kaka jo Jehova. *w18.10 23-24 ¶8-9*

Tich Adek, Desemba 16

Ruoth, be ma e kinde ma idwaro duokoe pinyruoth ne Israel?

—*Tich 1:6.*

Mano e paro ma jopuonjre Yesu ne nigo e wi Mesia. Nyalo bedo ni Jo-Galili bende ne nigi parono, to mano e momiyo ne gidwaro ni Yesu obednegi ruoth. Nyaka bed ni ne giparo ni Yesu ne dhi bedonegi ruoth maber nikech nong'eyo wuoyo, ne ochango jotuo, kendo nonyalo kata mana miyo ji chiemo. Ka Yesu nosemiyo chwo 5,000 chiemo, nochich ni jogo ne nigi paro mobam kuome. Muma wacho niya: "Ka Yesu nong'eyo ni ne gichiegni biro make mondo gikete obed ruoth, noa kanyo mi ochako odhi kendo e got kar kende." (*Joh. 6:10-15*) Kinyne ka koro ne gin e bath Nam Galili komachiolo, thothgi koro ne onge gi siso mar kete obed ruodhgi. Yesu notiyo gi thuolono e leronegi tich ma nokele e piny ka. Nobiro konyo ji mondo olos winjruokgi gi Nyasaye to ok chiwo kony mag ringruok. Nowachonegi kama: 'Tiuru ne chiemo ma siko nyaka chieng', to ok ne chiemo ma tow.'—*Joh. 6:25-27. w18.06 4 ¶4-5*

Tich Ang'wen, Desemba 17

*Odundu motore ok anotur:
Yuk tuoro magolo yiro ok
anosim.—Isa. 42:3.*

Yesu nong'eyo lit mag joma chunyi nyosore kendo ma ne ipimo gi yuk tuoro kata kitambi ma chiegni sim. Mano nomiyo obedo mang'won kodgi. (Mar. 10:14) En adier ni waonge gi nyalo mar nono chuny ji kaka Yesu kendo ok wanyal punionjo ji kaka nopunionjo. Kata kamano, wanyalo bedo mang'won gi joma walendonegi mana kaka notimo. Mano oriwo yo ma wawuoyogo kodgi, seche ma wawuoye kodgi, kod thuolo ma wakawo sama wawuoye kodgi. E kindewagi, dhano tara gi tara 'hinyore kendo gididiwo mana ka rombe ma onge jakwath' nikech jo ohala, josiasa, kod jotend dinde ma gigeno ni otagi opong' mana gi mibadhi. (Mat. 9:36) Nikech mano, ji mang'eny onge gi geno moro amora. Donge berka wakechogi kuom wuoye kodgi e yo mang'won? Nitie ji mang'eny ma rwakoga wach maber ma walando, ok mana nikech kaka waleronegi Muma, to nikech gifwenyo ni wadewogi gadier kendo wang'won kodgi. *w18.09 31-32 ¶13-14*

Tich Abich, Desemba 18

*Joma mor gin joma nigi riyu
mar ng'eyo Nyasaye.
—Mat. 5:3.*

Ere kaka wanyiso ni wan gi riyu mar ng'eyo Nyasaye? Watimo kamano ka wapuonjore Wach Nyasaye, ka waluwo kaka onyisowa, kendo ka waketo wach lamo obed mokwongo. Ka watimo gigo, mor marwa biro medore. Yiewa biro medo bedo motegno kuom gik ma Nyasaye osingonwa. (Tito 2:13) Bedo gi winjruok

maber gi Nyasaye e chakruok mar mor madier. Jaote Paulo nondiko niya: "Beduru mamor kuom Ruodhwa [Jehova] kinde duto. Anwoyo kendo ni, Moruru!" (Fil. 4:4) Mondo wabed gi winjruok ma kamano gi Jehova, nyaka wabed gi rieko moa kuome. (Nge. 3:13, 18) Mondo wasik ka wamor, nyaka wasom Wach Nyasaye kendo wati gi puonj ma wayudo e iye. Yesu nojiwo wachno kama: "Kung'eyo wechegi, un joma mor ka utimogi." (Joh. 13:17; Jak. 1:25) Mano e ma biro loyonwa riyu mar ng'eyo Nyasaye kendo miyo wasik ka wamor. *w18.09 18 ¶4-6*

Ngeso, Desemba 19

*Kinde duto [Epafra lamo] gi
kinda ahinya nikech un.
—Kol. 4:12.*

Epafra nong'eyo owetego maber kendo nodewogi ahinya. Bedo ni en bende notueye gi Paulo ne ok omone ng'eyo pek ma owetego ne romogo. (File. 23) Notimo gima nonyalo mondo okonygi. Donge mano en gima nyiso hera? Lemo ne jotich Jehova wetewa konyo kama duong', to ahinya-ahinya ka waluongo nying ng'ato sama walemo. (2 Kor. 1:11; Jak. 5:16) Par ane joma inyalo lemonge kiluongo nyingegi. Mana kaka Epafra, owete gi nyiminewa mang'eny lemoga ne joma gin-go e kanyakla, joudi ma nigi ting' mapek, joma onego otim yiero moko madongo, kata ma romo gi tembe. E wi mano, gilemo ne joma wedegi otho, joma otony e masiche ma timore apoya kod lwenje, kaachiel gi joma nyagore gi pek mag yuto. Nnore maler ni onego walem ne owete gi nyimine mang'eny nikech timo kamano konyogi ahinya. *w18.09 5-6 ¶12-13*

Jumapil, Desemba 20

Chiwo kelo mor mogundho moloyo kawo.—Tich 20:35.

Paulo ne ok wuo mana kuom kony mag ringruok kende, to nowuoyo bende e wi jiwo jomamoko kaachiel gi miyogi paro moko ma nyalo konyogi. (Tich 20:31-35) Jaote Paulo bende noketonwa ranyisi maber ahinya kokalo kuom wechene kod timbene e wi kaka wanyalo chiwo thuolowa, tekowa, herawa, kod chiko itwa ne jomamoko. Jotim nonro molony e weche oganda bende osefwenyo ni joma jochiwo bedoga ma mor. Buk moro wacho ni “mor ma ji bedogago medore sama gikonyo jomamoko.” Jotim nonro bende wacho ni konyo ji en gima dwarore ahinya nikech timo kamano “miyo ngima ji bedo maber” nikech timo “miyo ji yudo gik mochuno e ngima.” Mano e momiyi ijiwoga ji ni gichiwe e tije ma konyo oganda mondo ngimagi obed maber kendo gibed ma mor. Mano ok en wach ma wendo ne jogo duto ma oyie ni Muma en Wach Jehova Nyasaye ma ne ochueyo dhano.—2 Tim. 3:16, 17. *w18.08 22 ¶17-18*

Wuok Tich, Desemba 21

Weuru ng'ado bura gi kaka uneno ng'ato gi oko, to ng'aduru bura makare.—Joh. 7:24.

Weche ma janabi Isaya nokoro e wi Ruodhwa Yesu Kristo jiwowa kendo duogo chunywa. Isaya nokoro ni Yesu 'ok nong'ad bura kogeno gima wang'e neno, kata kwero ji kogeno gima ite winjo.' Kar mano, “nong'ad buch jochan gi tim makare.” (Isa. 11:3, 4) Ang'o momiyi wachno jiwowa? En nikech sani wadak e piny moping' gi joma dewo mana joma gihero kende. Waduto wagombo dak e bwo Jang'ad-bura ma biro tayo-

wa ma ok ong'adonwa bura kong'iyo mana kaka wanenore gi oko! Pile ka pile wang'adoga ne jowetewa bura. To nikech wan dhano morem, ok wanyal ng'ado bura e yo makare kaka Yesu. Thothne, wan wang'ado ne ji bura ka luwore gi kaka ginenore gi oko. Kata kamano, ka ne Yesu ni e piny ka, nochikowa ni kik wang'ad bura ka luwore gi kaka 'waneno ng'ato gi oko,' to 'wang'ad bura makare.' Nenore maler ni Yesu dwaro ni waluw ranyisine sama wang'ado ne ji bura. *w18.08 8-9 ¶1-2*

Tich Ariyo, Desemba 22

Iti nowinj wach moro bang'i, mowacho, Ma e yo, wuothieuru.—Isa. 30:21.

En adier ni ok wanyal winjo dwond Nyasaye achiel kachiel kowuok e polo. Kata kamano, kokalo kuom Wachne ma en Muma, owuoyo kodwa konyisowa gik monego watim. E wi mano, otayo “jarit mogen” gi rohone mondo jaritno odhi nyime miyo jotichne chiemb chuny. (Luka 12:42) To mano kaka wayudo chiemb chuny modhuo! Moko igoyonwa e buk, moko ni e websaitwa, vidio bende thoth, to weche momak miwinjo bende ng'eny. Wayieuru mondo weche Jehova mondik e Muma okonywa bedo gadier ni ong'eyo kaka otayo weche, kendo ni obiro golonwa chandruok duto ma Satan kod piny marachni osebedo ka kelonwa. Wang'aduru e chunywa ni wabiwo dhi nyime winjo dwond Jehova. Ka watimo kamano, wabiwo nano maber e chandruok duto ma wan-go sani kod mamoko ma pod wabiwo yudo nyime. Muma paronwa kama: “Dwarore ni ubed gi sinani mondo bang' ka use-timo dwaro mar Nyasaye, gik ma ne osing ochopnu.”—Hib. 10:36. *w19.03 13 ¶17-18*

Tich Adek, Desemba 23

Jehova nowuoyo gi Joshua . . . ko-wacho niya, Musa jatichna osetho; e momiyu koro mondo ia malo, iidh loka Jordan . . . , in, kod jogi duto.—Jos. 1:1, 2.

Nikech Musa nosebedo ka tayo Jo-Israel kuom higni mang'eny, nyaka bed ni Joshua ne parore ni to jo Nyasaye ne dhi rwako nade yo ma nodhi tayogigo. (Rap. 34:8, 10-12) Buk moro ma lero weche Muma wuoyo kuom ndiko mar Joshua 1: 1, 2 kowacho kama: "Chakre kinde machon nyaka sani, sa asaya ma owl jatelo e piny moro amora, weche mag arita kue e pinyno bedoga e akerekeke." Kuom adier, nitie gik ma ne nyalo miyo Joshua luoro, kata kamano, bang' ndalo manok, nokawo okang' ma ne dwarore. (Jos. 1:9-11) Geno ma nogenogo kuom Nyasaye ne ni kare. Muma lero ni Jehova notiyo gi malaika moro e tayo Joshua gi Jo-Israel. Nenore maler ni malaikano ne en Wuod Nyasaye makayo, miluongo bende ni Wach. (Wuok 23: 20-23; Joh. 1:1) Jehova nokonyo Jo-Israel e yo maber mi kinde mar loko jatelo okalo mayom, kendo ji noyie gi Joshua. *w18.10 22-23 ¶1-4*

Tich Ang'wen, Desemba 24

Nondiko kitap paro e nyime, mana ni jogo maluoro Jehova.—Mal. 3:16.

Jehova bedo ma mor sama ng'ato ochiworene, kendo ondiko ng'atno e 'kitape mar paro.' Sama Jehova ondiko nyingwa e 'kitape mar paro,' nitie gik ma koro nyaka watim. Malaki nowacho ni nyaka 'waluor Jehova kendo wapar nyinge.' Ka wabukore wachako chiwore ne gimoro machielo, mano nyalo miyo Jehova oruch nyingwa e kitap ngima. (Wuok

32:33; Zab. 69:28) Omiyo, chiwruok ne Jehova ok en mana singruok kod batiso kende. Mago gin mana gik ma ng'ato timo dichiel to kalo. Mondo wanyis ni wan mag Jehova, nyaka wadhi nyime luwo chikene kendo timo dwache e ngimawa duto.—1Pet. 4:1, 2. *w18.07 23-24 ¶7-9*

Tich Abich, Desemba 25

Nikech koro wasedongo mi wawe-yo puonj ma gin mana mise mag ng'eyo Kristo, koro wakeduru matek mondo wabed joma otegno.—Hib. 6:1.

Mano ok timre atima kende. Nyaka 'waked matek.' Bedo Jakristo motegno oriwo timo dongruok e yo ma wang'eyogo adiera kod kaka watiyo gi adierago. Mano e momiyu ijiwowa-ga ni wasom Muma pile ka pile. (Zab. 1:1-3) Be isechako timo mano? Somo Muma pile ka pile biro miyo ing'e chike Jehova kod puonjge e yo matut. Kuom chike duto ma omi Jokristo, hera e namba achiel. Yesu nonyiso jopuonjrene niya: "Ma e ma nomi ji duto ong'e ni un jopuonjrena—ka un gi hera e kindu uwegi." (Joh. 13:35) Jakobo ma owadgi Yesu noluongo hera ni "chik ma ka ruoth." (Jak. 2:8) Paulo nowacho kama: "Hera e ma chopo weche duto ma chik dwaro." (Rumi 13:10) Jiwo hera e yo ma kamano ok en gima kawowa gi wuoro nikech Muma wacho ni "Nyasaye en hera."—1 Joh. 4:8. *w18.06 19 ¶14-15*

Ngeso, Desemba 26

Ne gimiyu iye owang', mi ochadho wach.—Zab. 106:33, "The Bible in Luo," 1976.

Kata obedo ni Jehova e ma ne Jo-Israel ong'anyone, Musa e ma ne iye owang'. Bedo ma onge ritruok nomiyo ochadho wach ma ok oparo

ni weche ne dhi bedo nade bang'e. Musa ne oyie mondo gik maricho ma jomoko ne timo omone dhi nyime chomo wang'e kuom Jehova. Ka ne Jo-Israel ohango ng'ur ne wach pi, Musa notimo kaka Jehova no-chike. (Wuok 7:6) Kata kamano, nenore ni bang' nano gi Jo-Israel ma ne tokgi tekgo kuom kinde malach, nochako ol kodgi mi chunye onyosore. Be dived ni Musa ne paro mana kaka timbe jogo ne chwanyekar paro kaka nonyalo miyo Jehova duong'? Ka janabi ma nomakore motegno gi Nyasaye kaka Musa e ma ne nyalo chwanyore ma lwar nikech gik ma richo ma jomamoko ne timo, donge mano nyiso ni wan be gima kamano nyalo timorenwa? Mana kaka Musa, wan bende wachiegni donjo e piny manyien ma Jehova osingonwa. (2 Pet. 3:13) Onge ng'ato ang'ata kuomwa ma diher ni thuolo ma jaber kamano obaye. Kata kamano, mondo wadonj e piny manyienno, nyaka wasik ka wachomo wang'wa kuom Jehova kendo wadhi nyime timo dwache.—1 Joh. 2:17. *w18.07 15 ¶14-16*

Jumapil, Desemba 27

Usetoyo Ng'at Marach.

—1 Joh. 2:14.

Satan ok nyal chuno ji mondo otim gik ma ok gidwar timo. (Jak. 1:14) Ji mang'eny timo dwach Satan ka ok ging'eyo. Kata kamano, bang'puonjore adiera ng'ato ka ng'ato nyaka yier ng'ama obiro tiyone. (Tich 3:17; 17:30) Ka wang'ado mar timo dwach Nyasaye, onge gimoro amora ma Satan nyalo timo mondo oketh winjruokwa gi Nyasaye. (Ayub 2:3; 27:5) Nitie gik mamoko ma Satan gi jochiende ok nyal timo. Kuom ranyisi, onge kamoro amora e Muma ma wacho ni Satan gi jochie-

nde nyalo somo pachwa kata chunywa. Mana Jehova gi Yesu kende e ma nigi nyalo mar timo kamano. (1 Sa. 16:7; Mar. 2:8) Ka watimo duto ma wanyalo mondo gik ma wawacholuwre gi dwach Nyasaye, wanyalo bedo gadier ni Jehova ok bi yie Satan otimnwa gima nyalo hinyowa nyaka chieng'. (Zab. 34:7) Onego wang'e jasikwa to ok onego waluore. Kata obedo ni wan dhano morem, ka wageno kuom Jehova to obiro konyowa loyo Satan. Ka wakwedo Satan, obiro ringowa.—Jak. 4:7; 1 Pet. 5:9. *w18.05 26 ¶15-17*

Wuok Tich, Desemba 28

***Ket tichni e luet Jehova;
mi weche miparo timo
notimre.—Nge. 16:3.***

Wawach ni ichano dhi e wuoth moro mabor nikech ogweli e nyasi moro makende. Chuno ni nyaka iidh mtoka nikech kuno bor. Ka ichopo e stend, iyudo ka mtokni ng'eny. Dwarore ni iidh mtoka ma dhi kama idhiye. Ka iidho mtoka moro amora ma wiwi omiyi, to obiro teri kamoro nono. Rowere ma ndalowagi bende nigi wuoth ma rabora e ngimagi. Giromo gi gik mang'eny monego gitimie yiero, to moko bende nyalo chochogi. Un rowere, timo yiero mowinjore nyalo bedonu mayot ka ung'eyo gima udwaro timo e ngimau. Be ubiro keto pachu e timo gik ma moro Jehova? Mano nyiso ni rawera nyaka ket Jehova motelo e gik moko duto motimo e ngimane moriwo somo, tich, bedo gi joot, kod weche mamoko. Mano bende oriwo timo gik ma miyo obedo gi winjruok maber gi Nyasaye. Rowere ma keto pachgi e timo gik ma miyo gibedo gi winjruok maber gi Jehova bedo gadier ni ibiro guedhgi e ngima. *w18.04 25-26 ¶1-3*

Tich Ariyo, Desemba 29

*Yaye nyara! Isenego chunya,
kendo ibedo e kar kwan
jogo machanda.
—Bura 11:35.*

Jeftha notimo mana kaka nosesingo kendo noyie mondo nyare odhi Shilo oti ne Jehova e tabernakel e ngimane duto. (Bura 11:30-35) Kata obedo ni wachno ne tek ne Jeftha, wachno ne tek moloyo ne nyare ma noyie timo kaka wuon-gi ne dwaro. (Bura 11:36, 37) Mano nyiso ni ne ok dhi kende, ne ok odhi nyuolo nyithindo ma ne nyalo ting'o nying odgi malo kendo rito mwandu wuon-gi. Nowinjore ohoye kendo ojiwe ahinya. Muma wacho niya: "Nobedo kido e Israel, ni nyiri mag Israel nodhiyo higa ka higa mar paro nyar Jeftha ja Gilead ndalo ang'wen e higa." (Bura 11:39, 40) Donge en adier ni Jokristo ma pok odonjo e kend ma tiyo gi thuologi e paro "weche mag Ruoth" bende onego opwo kendo ojw?—1 Kor. 7: 32-35. *w18.04 17 ¶10-11*

Tich Adek, Desemba 30

*Malaike . . . ok nomakore gi
migawo ma ne gin-go chon,
kendo [ne gijwang'o] kar
dakgi mowinjore kodgi.
—Juda 6.*

Malaike ma kwan-gi buora noriwore gi Satan e ng'anyo ne Nyasaye. Ka ne Ataro pok obiro, Satan ne owuondo moko kuomgi mondo obi oterre gi mon e piny. Muma wuoyo e wi wachni e yor ranyisi kowacho ni thuol ma ne owit e piny koa e polo ne oywayo achiel kuom adek mag sulwe duto mag polo. (Cha. 6:1-4; Fwe. 12:3, 4) Ka ne malaikego ong'anyo ne Nyasaye, ne gi-

bedo e bwo teko mar Satan. Kata kamano, malaike ma nong'anyogo ok tim gik moko ao yaye. Satan bende oloso pinyruoth mare kotemo kopo Pinyruodh Nyasaye kendo en owuon e ruoth. Satan osechano jochiendene e yo maber, omiyogi teko, kendo oketogi joloch mag pinyini. (Efe. 6:12) Satan chiko sirkande duto ma nie pinyini kotiyo gi jochiendene. *w18.05 23 ¶5-6*

Tich Ang'wen, Desemba 31

*Anapak Jehova, moseng'adona
rieko; ee, apujjora gotieno
gi weche manie chunya.
—Zab. 16:7.*

Hera ma Nyasaye oherowago bende seche moko nyalo nenore kokalo kuom yo morieyowago. Daudi noyie mondo Nyasaye orieye. Noparo matut kuom puonj mag Nyasaye kendo noyie mondo puonjgo okonye obed ng'at maber. In be ka itimo kamano nikech yie ma in-gokuom Nyasaye, ibiro medo here kendo ibiro dwaro winje. E wi mano, ibiro bedo Jakristo motegno. Nyaminwa moro miluongo ni Christin wacho kama: "Sama atimo nonro kendo aparo matut kuom gik ma asesomo, awinjo e chunya ni an e ma ne Jehova ondikona wehego!" Ng'at ma nigi winjruok maber gi Jehova bedo gi rieko ma nyalo konye mondo obed gi paro ma Nyasaye nigo e wi pinyini kod kama pinyini ochomoe. Ang'o momiyo Nyasaye miyi rieko ma kamano? Odwaro ni iket gik motudore gi lame obed mokuwongo e ngimani, itim yiero mabeyo, kendo ibed gi geno maber mar kinde mabiro!—Isa. 26:3. *w18.12 26 ¶9-10*